

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ ΛΟΓΟΣ
ΚΑΤΑ ΛΕΩΚΡΑΤΟΥΣ
ΚΑΙ
ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ Α' ΚΑΙ Β' ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΝ

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΒΟΗΘΗΜΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΟΚΤΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ ΟΕΣΒ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Μετάφρασις.
2. Γραμματικά—Σημασιολογικά.
3. Συντακτικά—Αισθητικά.
4. Πραγματικά.
5. Νόημα και 6. Περιλήψεις.

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
ΚΑΘΗΜΕΡΟΝ

ΛΥΚΟΕΙΣΙΟΝ ΛΟΓΟΝ
ΚΑΤΑ ΛΕΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΚΑΙ
ΛΕΟΚΡΑΤΟΥΣ Α ΚΑΙ Β ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ
ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΝ

ΣΧΟΛΙΟΝ ΒΟΥΘΝΙΑ

ΕΚ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ
ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

19735

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ ΛΟΓΟΣ
ΚΑΤΑ ΛΕΩΚΡΑΤΟΥΣ
Κ Α Ι
ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ Α' ΚΑΙ Β' ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΝ

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΒΟΗΘΗΜΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΟΚΤΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ Ο Ε Σ Β 1950

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

1. Μετάφρασις. 2. Γραμματικά = Σημασιολογικά.
3. Συντακτικά - Αίσθητικά, 4. Πραγματικά. 5. Νόημα καί 6. Περιλήψεις

Α Θ Η Ν Α Ι

Πάν γνήσιον αντίτυπον φέρει τὴν διὰ σφραγίδος ὑπογρα-
φήν μου.

Γ. Χατζαησίδης

θεοῦ (ἐκ τοῦ ῥ. *ἔξομαι*=κάθημαι). τὰ *τεμένη* οὐδ. γ' κλίσι. ὀνομαστική τὸ *τέμενω*=ἰερά γῆ, ἰερὸν ἔδαφος (ἐκ τοῦ ῥ. *τέμνω*). *παραδεδομένας* μετ. παθ. παρακ. τοῦ *παραδίδομαι*, παρεδιδόμην, παραδόσομαι, παραδοθήσομαι, παρεδόμην, παρεδόθην, παραδέδομαι, παρεδεδόμην. *τήμερον* ἐπίρρο. χρόν. =σήμερον. *ποιῆσαι* ἀπαρ. ἀορ. ἀ' τοῦ *ποιέω*—ὦ (ὀμαλόν). *ὄς, ἤ, δ* ἀναφ. ἀντων.=ὀ ὁποῖος, ἤ ὁποῖα, τὸ ὅποιον. *συμφέροι* ἔνεστ. ὄριστ. τὸ ὄνομαφ. *ρω*, συνφέρων, συνοίσω, συνήνεγκον, συνηνήνοχα, συνηνήνοχεν. *ὡς* αἰτιολ. σύνδ., ὁ ὁποῖος συνάπτεται μὲ τὴν μετ. *βουλευόμενος*. *πατήρ, πατρός...*, *παῖς, παιδός...* *γυνή, γυναικός...* *πατρίς, πατρίδος* οὐσ. γ' κλι. *βουλευόμενος* μετ. μέσ. ἐν. τοῦ *βουλεύομαι* (=σκέπτομαι, ἀποφασίζω), ἐβουλευόμην, βουλεύσομαι, ἐβουλεύσάμην, βεβούλευμαι, ἐβεβουλεύεμην. *ἔχοντας* μετ. ἐν. τοῦ *ἔχω*, εἶχον, ἔξω καὶ σχήσω, ἔσχον, ἔσχικα, ἔσχικειν. *δ, ἡ ἀπαραίτητος, ον* ἐπίθ. β' κλι. τριγ. καὶ δικατάλ. *γενέσθαι* ἀπαρ. μ. ἀορ. β'. τοῦ ἀποθετικοῦ *γίγνομαι*, ἐγίγνομην, γενήσομαι, ἐγενόμην, γενήνμαι, ἐγενήνμαι καὶ γέγονα, ἐγενόνην, *τοιούτος, τοιαύτη, τοιοῦτος(ν)* καὶ *τηλεούτος, τηλεαύτη, τηλεκούτος(ν)* δεικτ. ἀντων. (ἡ πρώτη ἀναφέρεται εἰς τὸ εἶδος, ἡ δὲ δευτέρα εἰς τὸ μέγεθος). *παρανομοῦσι* δοτ. πληθ. μετ. ἐν. τοῦ *παρανομέω*—ὦ, παρενόμουν, παρανομήσω, παρενόμωσα. *προδόντα* (ἰδὲ ἀνωτέρω). *ἐγκαταλείποντα* μετ. ἀορ. β' τοῦ *ἐγκαταλείπω* ἐγκατέλειπον, ἐγκαταλείψω, ἐγκατέλιπον, ἐγκατατέλειπα, ἐγκατατελείπειν. *τουτονί* αἰτ. ἐν. τῆς δεικτ. ἀντων. *οὔτος, αὐτή, τουτί* (οἱ ἀρχαῖοι διὰ τὸ ἐπιτείνων περισσότερο τὴν σημασίαν τῶν δεικτικῶν ἀντων. προσέθετον εἰς τὸ τέλος αὐτῶν τὸ δεικτικὸν *ι*). *καθίστημι εἰς ἀγῶνα* (=ἐμπλέκω εἰς δίκην), καθίστην, καταστήσω, κατέστησα, καταστήσας ἔχω, καταστήσας εἶχον. *σωθήναι* ἀπαρ. παθ. ἀορ. ἀ' τοῦ *σφάζομαι*, ἐσφάζομην, σώσομαι, σωθήσομαι, ἐσώσάμην, ἐσώθην, σέσωμαι καὶ σέσωμαι, ἐσεσφάσθην καὶ ἐσεσώμην.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ—Αἰσθητικά.—ὦ *Ἀθηναῖοι* κλητ. προσφώνησις. *ποιήσομαι τὴν ἀρχὴν* (περίφρασις)=*ἄρξομαι*. *ποιήσομαι* ρ. (ἐγὼ) ὑποκ. *τὴν ἀρχὴν* ἄντικ. *δικαίαν καὶ εὐσεβῆ* κατηγορ. *ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν θεῶν* ἐμπρόθ. διορ. τοῦ χάριν τινός. *τῆς κατηγορίας* γεν. ἄντικειμ. εἰς τὸ *ἀρχὴν*. *Λεωκράτους* γεν. ἄντικειμ. εἰς τὸ *κατηγορίας*. τοῦ *κρινόμενος* (=ὄς *κρίνεται*) ἐπίθ. μετ. *εὐχομαι* ρ. (ἐγὼ) ὑποκ. *τῆ Ἀθηρᾶ—τοῖς θεοῖς—τοῖς ἥρωσι* ἄντικ. *τοῖς ἰδρυμένοις* ἐπίθ. μετ. *κατὰ τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν* ἐμπρόθ. διορ. τόπου. *εἰ εἰσηγγέλκα καὶ κρίνω* ὑποθ. προτ. ἔχουσαι ὡς ἀπόδοσιν τὸ ἀνωτέρω *εὐχομαι* (ὑποθ. λόγος ἀ' εἶδους δηλῶν τὸ πραγματικόν). *Λεωκράτη* ἄντικ. *δικαίως* ἐπίρρο. διορ. τρόπου. *τὸν προδόντα* ἄντικ. τοῦ *κρίνω* (ἐπίθ. μετ.) ἡ μετοχὴ ἐπαναλαμβάνεται καὶ κατωτέρω, ὡς καὶ τὸ *προδότης*, διὰ τὴν ἐφελκυστὴν τὴν δυσμένειαν τῶν δικαστῶν κατὰ τοῦ Λεωκράτους. *καὶ τοὺς νεῶς καὶ τὰ ἔδη καὶ τὰ τεμένη καὶ τὰς θυσίας* ἄντικ. τῆς μετ. καὶ σχήμα πολυσύνδετον διὰ τὴν αἰσθητοποίησιν τὸ μέγεθος τῆς προδοσίας. *αὐτῶν* γεν. κτητική εἰς ὅλα τὰ ἄντικείμενα. *τὰς ἐν τοῖς νόμοις* (=νομίμους) ἐπίθ. διορ. *τὰς παραδεδομένας* ἐπίθ. μετ. *ὑπὸ τῶν προγόνων* ποιητικὸν αἰτιον' ἐκ τοῦ *εὐχομαι* ἐξαρτῶνται τὰ 3 ἀπαρ.: *ποιῆσαι—γενέσθαι—σωθήναι*. *ποιῆσαι* ἄντικ. τοῦ *εὐχομαι* (τελ. ἀπαρ.) ἐμὲ ἄντικ. τοῦ *ποιῆσαι*. *κατήγορον* κατηγορ. *ἄξιον* ἐπίθ. διορ. *τῶν ἀδικημάτων* γεν. ἄντικ. *Λεωκράτους* γεν. κτητική. ὄ.. *συμφέροι* ἀναφ. πρότ. ὁ ὑποκ. (δηλ. τὸ *ποιῆσαι* ἐμὲ *ἄξιον* κατήγορον). *τῷ δήμῳ—τῇ πόλει* ἄντικ. (συναυμιαί). *ἡμᾶς* ὑποκ. τοῦ τελ. ἀπαρ. *γενέσθαι* τοῦ ἐξαρτωμένου ἐπίσης ἐκ τοῦ *εὐχομαι*. *δικαστὰς* κατηγορ. *ἀπαραιτήτους* ἐπίθ. διορ. *εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον* ἐμπρόθ. διορ. χρόνου. *ὡς βουλευόμενος καὶ (ὡς) ἔχοντας* αἰτιολ. μετ. λαμβάνουσαι τὸ ὡς, διότι δηλοῦται αἰτία κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ὑποκειμένου. *ὑπὲρ πατέρων καὶ παίδων καὶ γυναικῶν καὶ πατρίδος καὶ ἰερῶν* ἐμπρόθ. διορ. ὑπερασπίσεως καὶ σχήμα πολυσύνδετον. *ὑπὸ τῆ ψήφῳ* ἐμπρόθ. διορ. τοῦ ὑποκάτω τινός. *τὸν προδότην* ἄντικ. τοῦ *ἔχοντας*. *τούτων* γεν. ἄντικ. τοῦ *προδότην*. *ἀπάντων* κατηγορ. διορ. *τοῖς παρα-*

νομοῦσιν ἐπιθ. μετ. (δοτ. ἀντιχαριστική). τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα οὐστοιχον ἄντικ. (=τοιαύτας καὶ τηλικαύτας παρανομίας), εἰ δὲ μήτε... καθίστημι (ὕποθ.)+εὐχομαι σωθῆναι (ἀπόδ.)=ὕποθ. λόγος α' εἰδους δηλῶν τὸ πραγματικόν. τὸν προδόντα — τὸν ἐγκαταλιπόντα ἐπιθ. μετ. ὡς ἄντικ. τοῦ καθίστημι. τὴν πατρίδα ἄντικ. τοῦ προδόντα. τὴν πόλιν—τὰ ἱερὰ ἄντικ. τοῦ ἐγκαταλιπόντα. εἰς τὸν ἀγῶνα ἐμπρόθ. διορ. τέρματος κινήσεως. τουτοῖ ἐπιθ. διορ. σωθῆναι τελ. ἀπαρ. ὡς ἄντικ. ἐπίσης τοῦ εὐχομαι, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται. αὐτὸν ὕποκ. τοῦ σωθῆναι. ἐκ τοῦ κινδύνου ἐμπρόθ. διορ. τοπικῆς σημασ. ὑπὸ τῶν θεῶν—ὑφ' ὕμων ποιητικὰ αἴτια. τῶν δικαστῶν παράθεσις.

Πραγματικά.—Δικαίαν ἢ ὑπὸ τοῦ Λυκούργου κατὰ τοῦ Λεωκράτους διατυπωθεῖσα κατηγορία ἔγινε συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους. εὐσεβῆ ὁ ρήτωρ, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ἐπικαλεῖται τὴν προσήλωσιν καὶ τὴν συμπάριστισιν τῶν θεῶν πρὸς ἀποκάλυψιν τῆς ἀληθείας, ὅτι ἐξ ὕμων ἡ τιμωρία τῶν ἐνόχων ἀποβαίνει ἐπιφελῆς εἰς τὴν πολιτείαν. διότι ἀφ' ἐνός μὲν παιδαγωγοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐνίσχυει τὴν πίστιν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν ἀνθρωπίνην δικαιοσύνην. ὅτι ἐξ ὕμων διότι ἐνίσχυεται ἐπίσης ἡ πίστις τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν θεϊαν δικαιοσύνην. Οὕτω ἐκ προοιμίου ὁ Λυκούργος θέλει νὰ τονίσῃ ὅτι ἐλατήρια ἐθνικὰ καὶ θρησκευτικὰ ἐπέβαλον τὴν ἀπαγγελίαν τῆς κατηγορίας καὶ ὄχι προσωπικὰ καὶ ἐμπαθῆ.

Ὁ Ἀθηναῖος ἐννοεῖ τοὺς Ἡλιαστάς. Μετὰ τὴν παρὰ τὴν Χαϊρωνεῖαν (338 π.Χ.) ἦταν οἱ Ἀθηναῖοι πανικοβληθέντες ἠναγκάσθησαν νὰ λάβουν ἔκτακτα μέτρα πρὸς σωτηρίαν τῆς πατρίδος. Ἐν ἐκ τούτων ἦτο «μήτε νὰ ἐξέλθῃ τις ἐκ τῆς πόλεως μήτε νὰ ἐκπέμψωσι οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας τῶν εἰς ἄλλα μέρη». Ὁ Λεωκράτης ὅμως, πλούσιος βιομήχανος Ἀθηναῖος καὶ μόνον ἐγκατέλειπε τὰς Ἀθήνας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ρόδον μεταβὰς διέδιδε ψευδῶς ὅτι αἱ μὲν Ἀθηναῖοι κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, ὁ δὲ Πειραιεὺς ἐπολιοῦρετο. Ἡ ἐπάισχυντος καὶ ἀντεθνική αὕτη φυγὴ ἐβλάψε τὰ Ἀθηναῖα συμφέροντα, καθ' ὅσον οἱ Ρόδιοι πεποιθέντες εἰς τὰς ψευδολογίας συνελάμβανον τὰ μεταφέροντα εἰς Ἀθήνας σίτον σιταγωγὰ πλοῖα. Καὶ μετὰ τρία μὲν ἔτη ὁ Λεωκράτης ἐγκατεστάθῃ εἰς τὰ Μέγαρα ὡς ἔμπορος, μετὰ πέντε δὲ ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκεῖ ἐγκαταστάσεως ἐπανήλθεν εἰς Ἀθήνας περιφερόμενος ἀναιδῶς ἀνά τὴν πόλιν. Τὴν ἰδιοτελῆ ὅμως καὶ ἀφιλοπύριδα διαγωγὴν του δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀνεχθῆ ἡ ἀγρυπνος ἠθικὴ συνείδησις τοῦ ἐθνικοφρόνου ρήτορος Λυκούργου, ὅστις ἐμήνυσε τοῦτον ἐπὶ προδοσίᾳ, δῆμον καταλύσει καὶ ἀσεβεῖα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου, ἧτις καὶ παρέπεμψε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν Ἡλιαίαν δηλ. τὸ ὁρκωτὸν δικαστήριον, τὸ ὅποιον ἀποτελεῖτο ἀπὸ 5000 τακτικῶν δικαστῶν, καλουμένων Ἡλιαστῶν ἢ δημομοκτάς, καὶ 1000 ἀναπληρωματικῶν ἄνω τῶν 30 ἐτῶν ἀπολαύοντας πολιτικῶν δικαιωμάτων καὶ ἐδίκασε δίκας πολιτικὰς καὶ φονικὰς. Οἱ 5000 Ἡλιασταὶ ἀπῆρτιζον 10 τμήματα ἐκ 500 τακτικῶν ἑκάστον καὶ 100 ἀναπληρωματικῶν. Τὸ τμήμα τὸ δικάσαν τὸν Λεωκράτην ἀποτελεῖτο ἐκ 1000 δικαστῶν. Ἐνόπιον λοιπὸν τοῦ τμήματος τούτου ἐκφωνεῖται ὁ παρὼν λόγος ὑπὸ τοῦ Λυκούργου τῷ 330 π.Χ. μὲ τὸ ἀποτέλεσμα, δυστυχῶς, νὰ ἀθροθῆ ὁ Λεωκράτης λόγφ διχασμοῦ τῶν δικαστικῶν ψήφων.

τῇ Ἀθηνᾷ ὡς πολιοῦχον καὶ προστατίδα. τοῖς ἄλλοις θεοῖς ἐκτός τῶν πανελληνίων θεῶν ἐκάστη ἀρχαία Ἑλληνικὴ πόλις εἶχε καὶ τοὺς ἐγχωρίους θεοὺς προστατευόντας αὐτήν. Ἡ ἐπὶ κλησις τῶν θεῶν ἀποτελεῖ δείγμα τῆς εἰλικρινείας τοῦ καταγγέλλοντος. ἤρωσι καὶ ἤρωες ὑπῆρχον προστατευόντες τὴν πόλιν, ὅπως εἰς τὰς Ἀθήνας οἱ Κέκροψ, Ἐρεχθεύς, Αἰγεύς, Λεῶς, Ἀκάμας, Ἀντίοχος, Ἴπποθῶν, Οἰνεύς, Ἄλας καὶ Πανδίων. Ἐκ τούτων ἀνωμασθήσαν ἀπὸ τοῦ 508 π.Χ. αἱ 10 φυλαὶ τῆς Ἀττικῆς: Κεκροπίς, Ἐρεχθίδης, Αἰγιῆς, Λεοντίς, Ἀκαμαντίς, Ἀντιοχίς, Ἴπποθοντίς, Οἰνήσις, Αἰαντίς καὶ Πανδιονίς.

τοῖς κατὰ τὴν πόλιν οἱ τιμώμενοι ἐντός τῆς πόλεως. κατὰ τὴν χώραν

οὐκ ἴσμεν εἰς τὴν ὑπαίθρου Ἀττικῇ. Ἡ τιμὴ αὐτῆ εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ἐξεδηλοῦτο διὰ τῶν ἰδρυμένων ναῶν, βωμῶν καὶ ἀγαλμάτων. *εἰσηγγελία* ἢ *εἰσαγγελία* εἶναι δικανικὸς ὄρος τοῦ Ἀττικοῦ δικαίου, καθ' ἣν πᾶς ἰδιώτης ἠδύνατο δημοσίᾳ νὰ καταγγεῖλῃ ἀδικημά τι στρεφόμενον κατὰ τοῦ δημοσίου εἰς τὸν δῆμον, ὅπως οὗτος καταμνήσῃ τὸν ἀδικοπραγῆσαντα καὶ ἀνάλαβῃ τὸν κατ' αὐτοῦ ἀγῶνα. *τεμένη* εἶναι τὰ λερὰ ἐδάφη κοινῶς παρὰ τοῖς Μουσουλμάνοις *βακούφια*, τ. ἔ. τὰ δι' εὐσγεῖς σκοπούς ἀφιερούμενα κινήτα καὶ ἀκίνητα πράγματα *τὰς ἐν τοῖς νόμοις θυσίας* πᾶς πολίτης ὑπεχρεοῦτο εἰς τὴν τέλειαν θυσίαν. Ἄλλ' ὁ Λεωκράτης ἀπουσιάσων δὲν ἐτέλεσεν αὐτάς· ἐπομένως ὑπῆρξεν ἀσεβῆς πρὸς τοὺς θεοὺς. *δήμῳ* τὸν Ἀθηναϊκὸν λαόν. *τῆ πόλει* τὸ κράτος ὡς ὀργανωμένον σύνολον. *ψῆφος* μικρὸ λιθάρι καὶ μεταφορικῶς ἡ διὰ τούτου ἐκφραζομένη γνώμη ἢ ἀπόφασις.

Νόημα.—Ὁ Λυκούργος εἰς τὸ προοίμιον τοῦ λόγου του δηλοῖ ὅτι θὰ προβῇ εἰς τὴν ἀταγγελίαν τοῦ κατηγορητηρίου κατὰ τρόπον δίκαιον καὶ εὐσεβῆ. Πρὸς τοῦτο δὲ ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν θεῶν καὶ ἡρώων, ἵνα αὐτὸς μὲν ἐπαξίως στηρίξῃ τὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ Λεωκράτους τοῦ προδώσαντος τὴν πατρίδα καὶ τὰς ἱεράς τῶν προγόνων παραδόσεις, οἱ Ἕλαιοι δὲ ἐπιβάλλοντες ἀμείλικτον καὶ παραδειγματικὴν τιμωρίαν περιφρουρησῶσι τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κράτους. Τέλος δὲ εὐχεται ὅπως, ἂν δὲν ἀποδειχθῇ ἡ ἀλήθεια κατὰ τὸν κατηγορητήριον, ἀφωθῇ ὁ κατηγορούμενος.

Περὶ ἡ ψεῖς.—1. Δήλωσις τοῦ Λυκούργου περὶ τῶν ἐλατηρίων τῆς κατηγορίας. 2. Ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐπίκλησις τῆς βοηθείας τῶν θεῶν πρὸς στήριξιν τῆς κατηγορίας. 3. Παράκλησις πρὸς τοὺς δικαστὰς ἐπιβολῆς ἀμειλικτοῦ τιμωρίας. 4. Εὐχὴ ἀπαλλαγῆς τοῦ κατηγορουμένου εἰς περίπτωσιν τῆς ἀναληθείας τοῦ κατηγορητηρίου.

ΚΕΦ. 2 § 3+4

Θὰ ἐπεθύμουν δέ, Κύριοι, ὅπως ἀκριβῶς εἶναι ὠφέλιμος πράξις εἰς τὴν πόλιν (τὸ) νὰ ὑπάρχουν εἰς αὐτὴν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι εἰσάγουν εἰς δίκην (= *τοὺς κρινοντας*) τοὺς παρανομοῦντας, ἔτσι καὶ ὡς φιλόανθρωπος πράξις νὰ ἔχη θεωρηθῆ (= *ὄπειλῆσθαι*) αὐτὸ ἐκ μέρους τῶν πολλῶν· τῶρα ὅμως (τὸ πρᾶγμα) ἔχει καταντήσει (= *περιέστηκεν*) εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον, ὥστε ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος προσωπικῶς (= *ιδία*) κινδυνεύει καὶ μισεῖται (= *ἀπεχθανόμενον*) διὰ τὸ κοινὸν συμφέρον, νὰ θεωρητῆ (= *δοκεῖν*), ὅτι εἶναι ὄχι φιλόπατρις, ἀλλὰ φιλόδικος (= *φιλοπράγμων*), ἀδικῶς καὶ ἐπιβλαβῶς διὰ τὴν πόλιν. Διότι τρία εἶναι τὰ σπουδαιότερα (στοιγεῖα). τὰ ὁποῖα διαφυλάττουν καὶ διασφύζον τὴν δημοκρατίαν καὶ τὴν εὐτιχίαν τῆς πόλεως, δηλ. πρῶτον μὲν αἱ νομικαὶ διατάξεις, δευτέρον δὲ ἡ ψῆφος τῶν δικαστῶν, καὶ (= *δὲ*) τρίτον ἡ κατηγορία (= *κρίσις*), ἡ ὁποία παραδίδει τοὺς ἀδικοῦντας εἰς αὐτούς.

Διότι ὁ μὲν νόμος ἔχει προορισμὸν ἐκ φύσεως (= *πέφυκεν*) νὰ διακρῖνῃ τὴν δημοσίᾳ (= *προλέγειν*) ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα δὲν πρέπει νὰ πράττῃ (τις), ὁ δὲ κατήγορος νὰ καταγγέλλῃ (= *μηνύειν*) ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν καταστῆ (= *καθεστῶτας*) ἔνοχοι πρὸς τιμωρίας, αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἐκ τῶν νόμων (= *τοῖς ἐκ τῶν νόμων ἐπιτιμίαις*), ὁ δὲ δικαστὴς νὰ τιμωρῇ τοὺς ὑπὸ τῶν δύο τούτων ὑποδειχθέντας (ἐνόχους) εἰς αὐτόν, ὥστε οὔτε ὁ νόμος οὔτε ἡ ἀπόφασις (= *ψῆφος*) τῶν δικαστῶν ἰσχύει ἄνευ ἐκείνου, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ὄρεξιν νὰ παραδίδῃ εἰς αὐτούς τοὺς ἀδικοῦντας.

Γραμματικά-σημασιολογικά-εβουλόμην παρατ. τοῦ ἀποθετικοῦ *βούλομαι* (=θέλω), ἐ(ή)βουλόμην, βουλήσομαι, ἐ(ή)βουλήσθην, βεβούλημαι, ἐβεβούλημην. ἄν δυνητικὸν μόριον. *εἶναι* ἄπαρ. ἐν. τοῦ *εἶμι*, ἦν, ἔσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, ἐγεγόνειν. *κρίνοντας* μετ. ἐν. τοῦ *κρίνω* = καταγγέλλω, εἰσάγω εἰς δίκην. *δ, ἡ φιλόπλοτος, ον* ἐπίθ. β' κλ. δικατάλ. *ὑπειλήφθαι* ἄπαρ. μέσ. παρακ. τοῦ *ὑπολαμβάνομαι* (=θεωροῦμαι), ὑπελαμβάνομην, ὑποληφθήσομαι, ὑπελαβόμην, ὑπελήφθην, ὑπείλημμαι, ὑπείλημην. *περιεστῆεν* μέσ. παρακ. τοῦ *περιίσταμαι* (=ἵσταμαι περίε, περιέρχομαι, καταστῶ), περιεστῆεν, περιεστῆσομαι, περιεστῆσθην, περιεστῆκα, περιεεστῆκειν. *ἰδία* δοτικοφανὲς τροπ. ἐπίρρ. *ἀπεχθανόμενον* μετ. ἔνεσ. τοῦ ἀποθ. *ἀπεχθάνομαι τινα* (=μισοῦμαι ὑπό τινος), ἀπχθανόμην, ἀπεχθήσομαι (παθ. σημ.), ἀπχθόμην (παθ. σημ.), ἀπχθῆμαι, ἀπχθῆμην. *δ, ἡ φιλόπολις, ι* (=ὁ ἀγαπῶν τὴν πόλιν)—*δ, ἡ φιλοπράγμων, τὸ φιλόπραγμαον* (=ὁ πολυάσχολος, φιλόδικος) ἐπίθ. γ' κλ. τριγενῆ καὶ δικατάλ. *δοκεῖν* ἄπαρ. ἐν. τοῦ ἀπροσώπου *δοκεῖ* (=φαίνεται, θεωρεῖται), ἐδόκει, δόξει, ἔδοξε, δέδοκται, ἐδέδοκτο. *δικαίως*—*συμπερρόντως* τροπ. ἐπίρρ. *μέγιστα* ὑπερθ. βαθμ. τοῦ ἐπίθ. *μέγας - μείζων - μέγιστος*. ἄ ὄνομ. πληθ. οὐδ' τῆς ἀναφ. ἀντων. *δς - ἡ - δ*. *διαφυλάττει* ἐν. τοῦ *διαφυλάττω*, διεφύλαττον, διαφυλάξω, διεφύλαξα, διαπεφύλαχα, διεπεφυλάχην. *διασώζει* ἐν. τοῦ *διασώζω*, διέσωζον, διασώσω, διέσωσα, διασέσωκα, διεσεσώκειν. *δ παράδειδος - δοῦσα - δὸν* μετ. ἐν. τοῦ *παραδίδωμι*, παρεδίδουν, παραδῶσω, παρέδωκα, παραδέδωκα, παρεδεδώκειν. *πέφυκε* παρακ. παθ. σημ. τοῦ *φύω* (=γεννῶ), ἔφυον, φύσω, ἔφουσα (=ἐγέννησα), ἔφυον ἄορ. β' (=ἐγεννήθην), πέφυκα, ἐπέφυκειν. *προλέγειν* ἄπαρ. ἔνεσ. τοῦ *προλέγω*, προύλεγον, προλέξω καὶ προεῶ, προεῖπον, προεῖρηκα, προύρηκειν. *δεῖ* ἄπρόσ. ρῆμα (=πρέπει), ἔδει, δεήσει, ἐδέησε, δεδέηκε, ἐδεδέηκε. *πράττειν* ἄπαρ. ἐν. τοῦ *πράττω*, ἔπραττον, πράξω, ἔπραξα, πέπραχα καὶ ἀμεταβάτως πέπραγα, ἐπεπράχην καὶ ἐπέπραχην. *μηνύειν* ἄπαρ. ἐν. τοῦ *μηνύω* (=καταγγέλλω), ἐμήνυον, μηνύσω, ἐμήνυσα, μεμήνυκα, ἐμεμνήνυκειν. *ἐπιτίμια* =τιμωρία, ποινή. *καθεστῶτας* αἰτ. πληθ. μετ. μέσου παρακ. (*καθεστῶς - καθεστῶσα - καθεστῶσι*) [τὸ οὐδέτ. εἶναι καὶ ἐστὸς προβλ. *γεγον-ὸς*] τοῦ *καθίσταμαι* (ἰδὲ ἀνωτέρω). *ἀποδειχθέντας* μετ. παθ. ἄορ. α' τοῦ *ἀποδεικνύμαι*, ἀπεδεικνύμην, ἀποδείξομαι, ἀποδειχθήσομαι, ἀπεδειξάμην, ἀπεδειχθην, ἀποδεδείγμαι, ἀπεδεδείγμην. *παραδίδωστος* μετ. μέλλ. τοῦ *παραδίδωμι*. *ἰσχύω*, ἴσχυον, ἰσχύσω, ἴσχυσα, ἴσχυκα, ἰσχύκειν.

Συντακτικά-Δισθητικά.—*εβουλόμην ἄν* δυνητικὴ ὀριστικὴ ὡς ἀπόδοσις τῆς ἐννοουμένης ὑποθέσεως: *εἰ ἔξην μοι ἀποφῆνασθαι γνώμην* (λανθάνων ὑποθ. λόγος β' εἰδους καὶ δηλῶν τὸ ἀπραγματοποίητον). *ὥσπερ...* τοὺς *παρανομοῦντας* ἀναφ. πρότ. *ὠφέλιμος ἐστιν* ἀπροσώπου φράσις δεχομένη ὡς ὑποκ. τὸ ἄπαρ. *εἶναι*. *τῇ πόλει* δοτ. προσωπικῆ. *τοὺς κρίνοντας* ἐπίθ. μετ. καὶ ὑποκ. τοῦ *εἶναι*. *τοὺς παρανομοῦντας* ἐπίθ. μετ. καὶ ἄντικ. τοῦ *κρίνοντας*. *εβουλόμην δ' ἄν...* *ὑπειλήφθαι* κυρία πρότ. τὸ *ὑπειλήφθαι* εἶναι ἄντικ. τοῦ *εβουλόμην* καὶ τελ. ἄπαρ. αὐτὸ ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. *φιλόπλοτος* κατηγ. *παρὰ τοῖς πολλοῖς* ἐμπρόθ. διορ. τοῦ κρίνοντας προσώπου. *ὥστε...δοκεῖν* συμπερ. ἀπαρεμφατικῆ πρότ. *εἶναι* ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου ἄπαρ. *δοκεῖν τὸν κινδυνεύοντα - τὸν ἀπεχθανόμενον* ἐπίθ. μετ. καὶ ὑποκ. τοῦ *εἶναι*. *φιλόπολιν - φιλοπράγμονα* κατηγ. (παρατηρήσατε πόσον ἐξαιρέται ἡ ἔννοια τῆς ἀντιθέσεως τὸν περιεχομένου τῶν δύο λέξεων, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ὡς πρῶτον συνθετικὸν τὸ *φιλό*). *ὑπὲρ τῶν κοινῶν* ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ. *οὐδ' ἀδικίως* (=ἀδίκως) *οὐδὲ συμπερρόντως* (=ἀσυμφώρως) ἐπίρρ. διορ. τρόπου καὶ σχήματα λιτότητος. *τῇ πόλει* δοτ. ἄντικ. τοῦ *συμπερρόντως*. *τὰ μέγιστα* ὑποκ. τοῦ *εἶσθαι* (ἄττικῆ σύντ.). *τρία* κατηγ. ἄ *διαφυλ. καὶ διασ.* ἀναφ. προτ. ἄ ὑποκ. τῶν ρημ. (ἄττικῆ σύντ.). *δημοκρατίαν - εὐδαιμονίαν* ἄντικ. *πόλεως* γεν. κτητικῆ. *πρῶτον μὲν, δεύτερον δέ, τρίτον δέ...* ἐπεξήγησις τοῦ *τρία*. *τῶν νόμων*

- τῶν δικαστῶν ἐπιθετικοὶ διορισμοὶ (νομική - δικαστική). ἢ παραδιδούσα ἐπιθ. μετ. τὰ ἀδικήματα - τούτοις ἄντικ. τῆς μετ. (παραδίδομι τινί τι). ὁ νόμος ὑποκ. τοῦ πέφυκε. προλέγειν καθαρὸν τελ. ἄπαρ. ἢ τοῦ σκοποῦ. ἢ μὴ δεῖ πράττειν ἄναρ. πρότ. ὡς ἄντικ. τοῦ προλέγειν. πράττειν ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου δεῖ. ὁ καθήγορος ὑποκ. τοῦ ἐννοουμένου (πέφυνκεν). μὴ-γύειν καθαρὸν τελ. ἄπαρ. ἢ τοῦ σκοποῦ. τοὺς καθεστῶτας ἐπιθ. μετ. ἐνόχους κατηγ. ὁ δεικνύμενος δοτ. αἰτίας. τοῖς ἐκ τῶν νόμων (=νομίμοις) ἐπιθ. διορ. ὁ δικαστὴς ὑποκ. τοῦ ἐννοουμ. (πέφυνκεν). κολάζειν καθαρὸν τελ. ἄπαρ. ἢ τοῦ σκοποῦ. τοὺς ἀποδειχθέντας ἐπιθ. μετ. αὐτῶ ἄντικ. τῆς μετ. ὑπ' ἀμφοτέρων τούτων ποιητικὸν αἰτιον. ὥστε... ἰσχύει συμπε-
ρασμα. προτ. ὁ νόμος. - ἢ ψήφος ὑποκ. τῶν δικαστῶν ἐπιθ. διορ. ἀνευ τοῦ παραδῶσοντος ἐμπρόθ. διορ. ἐξαιρέσεως, ἢ δὲ μετ. εἶναι ἐπιθετ. αὐτοῖς - τοὺς ἀδικουντας (ἐπιθ. μετ.) ἄντικ. τοῦ παραδῶσοντος (παραδίδομι τινί τι).

Πραγματικά.—ὠφέλιμον τῇ πόλει.. ἢ καταγγελία εἰς τὴν πολιτείαν τῶν ἀδικούντων αὐτὴν καὶ ἡ ἐπιβολὴ ποινῶν 1. ἱκανοποιεῖ τοὺς κειμένους νόμους 2. σφραγίζει τοὺς ἀδικουντας. 3. φρονηματίζει τοὺς πολίτας καὶ 4. ἐνισχύει τὴν πίστιν τῶν πολιτῶν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην δικαιοσύνην. Ἄνευ νόμων καὶ ἐπιβολῆς κυρώσεων ὁ ἄνθρωπος θά ἀπεθαιότο. ἔν ταύτῃ δηλ. εἰς τὴν πόλιν. αὐτὸ δηλ. ἡ καταγγελία. κινδυνεύοντα κατὰ τὸ ἀρχαῖον Ἀττικὸν δίκαιον εἰς τὰς δημοσίας δίκας, ἂν ὁ καταγγέλλων δὲν ἐλάμβανε τὸ 1/5 τῶν δικαστικῶν ψήφων, ὑπερχεῖτο εἰς καταβολὴν προστίμου 1000 δραχμῶν. ἀπεχθάνομενον τὸ μῖσος προέρχεται ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων τοῦ καταγγελομένου. τρία διασφάζει... τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα καὶ ἡ εὐδαιμονία τῆς πολιτείας στηρίζεται 1. εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν 2. εἰς τὴν νομοτελεστικὴν καὶ 3. εἰς τοὺς μνημόνους τοὺς ἀδικοπραγούντας. τούτους δηλ. εἰς τοὺς δικαστάς.

Νόημα.—Ἡ καταγγελία εἰς τὴν πολιτείαν τῶν ἀδικοπραγούντων—συνε-
χίζει ὁ ρήτωρ—πρέπει νὰ θεωρῆται πράξις ἐθνικῶς ὠφέλιμος καὶ κοινωνικῶς φιλόανθρωπος καὶ ὄχι νὰ χαρακτηρίζεται, ὡς συμβαίνει, ἀντεθνικὴ, ἀντικοινωνική, ἐπιζήμιος καὶ ἐριστικὴ διὰ τὸν καταγγέλλοντα. Τρία εἶναι τὰ στοιχεῖα—κατὰ τὸν ρήτορα—τῆς εὐδαιμονίας μιᾶς πολιτείας 1. ἡ ὑπαρξίς ἐξουσίας, ἡ ὁποία θά νομοθετῇ 2. ἡ ὑπαρξίς ἐξουσίας, ἡ ὁποία θά ἐφαρμόζη τοὺς νόμους καὶ θά ἐπιβόλλῃ ποινάς, δηλ. τὰ δικαστήρια, καὶ 3. οἱ καταγγέλλοντες τοὺς ἀδικουντας. Ἐὰν ἐκ τῶν στοιχείων τούτων λείπῃ τὸ τρίτον, δηλ. ὁ καταγγέλλων, τότε οὔτε ἡ νομοθετικὴ οὔτε ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἔχουν ἰσχύν.

Περὶλήψεις.— 1. Ἡ καταγγελία τῶν ἀδικοπραγούντων ἀποτελεῖ πράξιν ἐθνικῶς καὶ κοινωνικῶς ὠφέλιμον. 2. Εἰς ποῖα στοιχεῖα στηρίζεται ἡ εὐδαιμονία τῆς πολιτείας καὶ διατῆ 3. Ἡ ἑλλειψίς τῶν κατηγόρων καθιστᾷ ἀνίσχυρον τὸν νόμον καὶ τὴν δικαστικὴν ψήφον.

ΚΕΦ. 3 § 5+6

Ἐγὼ δ' ὁμως, Κύριοι Ἡλιασταί, ἐπειδὴ γνωρίζω, ὅτι ὁ Λεωκράτης ἄφ' ἑνὸς μὲν (=μὲν) ἀπέφυγε τοὺς ἐπικινδύνους ἀγῶνας (=κινδύ-
νους) διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος. ἄφ' ἑτέρου δὲ (=δὲ) ὅτι ἐγκα-
τέλειψε τοὺς συμπολίτας του, καὶ (=δὲ) ὅτι ἔχει προδώσει ὅλην τὴν
πολεμικὴν σὰς δύναμιν καὶ (=δὲ) ὅτι εἶναι ἔνοχος δι' ὅλα γενικῶς τὰ
ἀδικήματα, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὴν ἔγγραφον κατηγορίαν μου
(=τοῖς γεγραμμένοις), ἔκαμα αὐτὴν τὴν καταγγελίαν, διότι ἀνέλα-
βον (=προσελόμενός) αὐτὸν τὸν δικαστικὸν ἀγῶνα ὄχι διὰ καμμίαν
ἔχθραν οὔτε δι' οἰανδήποτε (=ἡντιοῦν) φιλονικίαν, ἀλλὰ διότι ἐπί-
στευσα (=νομίσας) ὅτι εἶναι ἀίσχυρον νὰ ἀνέχεται (=περιορᾶν) (κα-
νεῖς) αὐτὸν νὰ εἰσέρχεται ἐπιδεικτικῶς (=ἐμβαλλόντια) εἰς τὴν ἀγορᾶν

καὶ νὰ μετέχη τῶν δημοσίων ἱεροτελεστιῶν (=τῶν κοινῶν ἱερῶν), ἐνῶ ἔχει γίνει αἰτία καταισχύνης (=δνειδος) καὶ τῆς πατρίδος (του) καὶ ὄλων σας.

Διότι εἶναι ἴδιον ἐναρέτου πολίτου νὰ μὴ ἐμπλέκη (=καθιστά-
ναι) εἰς τὰς δημοσίας δίκας (=εἰς τὰς κοινὰς κρίσεις) ἔνεκα προσω-
πικῶν (του) ἐχθροτήτων ἐκείνους, οἱ ὅποιοι οὐδόλως (=μηδὲν) βλά-
πτουν τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ νὰ θεωρῆ, ὅτι εἶναι προσωπικοὶ (του)
ἐχθροὶ ἐκείνοι, οἱ ὅποιοι διαπράττουν κάποιαν παρανομίαν κατὰ τῆς
πατρίδος (του), καὶ ὅτι τὰ ἀδικήματα, τὰ ὅποια βλάπτουν τὸ γενικὸν
συμφέρον (=τὰ κοινὰ τῶν ἀδικημάτων), περιέχουν (ἐπίσης) καὶ τὰς
ἀφορμὰς (=προφάσεις) τῆς ἐχθρότητος (=διαφορᾶς) κατ' αὐτῶν
(τῶν παρανομούντων) εἰς βαθμὸν γενικὸν (=κοινὰς) (δηλ. εἰς πάντα
πολίτην).

Γραμματικά-σημασιολογικά.—*εἰδώς, εἰδυῖα, εἰδός* μετ.
παρακ. μέ σημ. ἐν. τοῦ *οἶδα* (=γνωρίζω), *οἶσθα, οἶδε, ἴσμεν, ἴστε, ἴσασι*
Ἔποτ. *εἰδῶ*, Εὐκτ. *εἰδείην*, Προστ. *ἴσθι, ἴστω...* Ἀπαρ. *εἰδέναι*, παρατ.
ἦδη καὶ ἦδειν, μέλλ. εἶσομαι καὶ εἰδήσω, ἔγγων, ἔγνωκα, ἔγνώκειν. *φυ-
γόντα* μετ. ἄορ. β' τοῦ *φεύγω*, ἔφευγον, φεύξομαι καὶ φευξομαι, ἔφυ-
γον, πέφευγα, ἐπέφευγειν. *ἐγκαταλιπόντα* μετ. ἄορ. β' τοῦ *ἐγκαταλείπω*
(ἰδὲ § 1+2). *προδοδωκότα* μετ. παρακ. τοῦ *προδίδωμι* (ἰδὲ § 1+2). *γεγραμ-
μένους* μετ. μέσ. παρακ. τοῦ *γράφωμαι*, ἐγραφομένην, γράφομαι, γραφήσο-
μαι, ἐγραφήσῃ, ἐγράψην, γέγραμμαι, (*ψαι-πται*), ἐγεγράμῃ, (*ψο-
πτο*). *ἐποιήσῃ* μετ. ἄορ. α' τοῦ *ποιέομαι*—*οὔμαι* (δμαλόν). *ἦντιοῦν*
(*ἦν+τινα+οὔν*) αἰτ. ἐν. θηλ. γένους τῆς ἀναφ. ἀντων. *δοτασοῦν, ἦτι-
σοῦν, ὄ,τιοῦν*=οἰσοσθήποτε, ὄποισοσθήποτε. *προσελόμενος* μετ. μέσ. ἄορ. β'
τοῦ *προαιροῦμαι* (=ἐκλέγω, προτιμῶ), προηρούμην, προαιρήσομαι, προ-
εἰλόμην, προήρημαι, προηρήμην. *αἰσχροῦ* (ἐπίθ.), *αἰσχίων, αἰσχιος. νο-
μίσις* μετ. ἄορ. α' τοῦ *νομίζω*, μέλλ. *νομιῶ* (δμαλόν): *περιορᾶν* ἀπαρ.
ἐν. τοῦ *περιοράω*—*ω+μετοχή* (=ἀνέχομαι), περιεώρων, περιόφωμαι περι-
εἶδον, περιεώρακα, περιεώρακειν. *ἐμβάλλοντα* μετ. ἐν. τοῦ *ἐμβάλλω*, ἐν-
έβαλλον, ἐμβάλω, ἐνέβαλον, ἐμβέβληκα, ἐνεβεβλήκειν. *μετέχοντα* μετ.
ἐνεστ. τοῦ *μετέχω*, μετείχον, μεθέξω καὶ μετασχίσσω, μετέσχον, μετέ-
σχῃκα, μετεσχέκειν. *γεγενημένον* μετ. παρακ. τοῦ ἀποθετ. *γίγνομαι* (ἰδὲ
§ 1+2). *καθιστάμαι* ἀπαρ. ἐν. τοῦ *καθίστημι* (ἰδὲ § 1+2). *ἀδικούντας* μετ.
ἐν. τοῦ *ἀδικέω*—*ω*, ἠδίκουν, ἀδικήσω, ἠδίκησα, ἠδίκηκα, ἠδίκηκειν. *παρα-
νομούντας* μετ. ἐν. τοῦ *παρανομέω*—*ω* (ἰδὲ § 1+2). *ἔχειν* ἀπαρ. ἐν. τοῦ *ἔχω*.

Συντακτικά-αισθητικά.—*εἰσαγγελίαν ἐποιήσῃ* (περίφρα-
σις)=*εἰσαγγεῖλα. ἐποιήσῃ* ρ. ἐγὼ ὑποκ. *τὴν εἰσαγγελίαν* ἄντικ. *ταύτην*
ἐπίθ. διορ. *εἰδὼς* αἰτιολ. μετοχ. *Λεωκράτην* ἄντικ. *φυγόντα—ἐγκαταλι-
πόντα—προδοδωκότα—δντα* κατηγορηματικαὶ μετοχαὶ ἐξαρτώμεναι ἐκ
τοῦ *εἰδὼς* ὡς γνώσεως σημαντικοῦ καὶ ἀσύνδετον σχῆμα διὰ νὰ δεῖξη
τὸ πολλαπλῆς τῶν ἀδικημάτων τοῦ Λεωκράτους. *κινδύνους* ἄντικ. τοῦ
φυγόντα. πόλιτας ἄντικ. ἐν. τοῦ *ἐγκαταλιπόντα. δύναιεν* ἄντικ. τοῦ *προδοδω-
κότα. ἐνοχον* κατηγορ. *τοῖς γεγραμμένοις* δοτ. αἰτίας (ἐπίθ. μετ.). *δι'
ἔχθραν—διὰ φιλονικίαν* ἐμπρόθ. διορ. αἰτίας. Παρατηρήσατε τὴν συ-
σώρευσιν τῶν ἀρνήσεων πρὸς ἀποκλεισμὸν προσωπικῶν ἐλατηρίων.
ἀγῶνα ἄντικ. τοῦ *προσελόμενος* αἰτιολ. μετ. *νομίσις* αἰτιολ. μετ. *αἰσχροῦ*
εἶναι ἄντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *νομίσις* ἐξαρτῶμεν. ὡς δοξαστικοῦ. *περι-
ορᾶν* ὑποκ. τῆς ἀπροσώπου φράσεως *αἰσχροῦ εἶναι. (τινα)* ἐννοεῖται ὡς
ὑποκ. τοῦ *περιορᾶν. τοῦτον* ἄντικ. *ἐμβάλλοντα—μετέχοντα* κατηγορ. μετ.
ἐξαρτῶμεναι ἐκ τοῦ *περιορᾶν* ὡς ἀνοχῆς σημαντικοῦ. *εἰς τὴν ἀγορᾶν*
ἐμπρόθ. διορ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. *ἱερῶν* ἄντικ. τοῦ *μετέχοντα. γεγε-*

νημένον ἐνδοτικῇ μετ. (τοῦτον) ὕποκ. τῆς μετ. *ὄνειδος* κατηγ. *πατρίδος* καὶ ἡμῶν γεν. ἀντικειμενικαὶ τοῦ *ὄνειδος* (= *ὄνειδίζει τὴν πατρίδα καὶ ἡμᾶς*). *πολίτου* γεν. κατηγορηματικὴ κτητικὴ εἰς τὸ *ἐστὶ δικαίου* ἐπιθ. διορ. *μὴ καθιστάναί*—ἀλλὰ *νομίζειν* καὶ τὰ δύο ἀπαρ. εἶναι ὕποκ. τοῦ ἀπροσώπως λαμβανομένου *ἐστὶ*. διὰ τὰς *ἐχθρας* ἐμπρόθ. διορ. αἰτίας. *εἰς τὰς κρίσεις* ἐμπρόθ. διορ. τέρματος κινήσεως. *τοὺς ἀδικούντας* ἐπιθ. μετ. ὡς ἄντικ. τοῦ *καθιστάναί*. *μηδὲν* (= *μηδεμίαν ἀδικίαν*) ἀ' οὐστοιχον ἄντικ. τῆς μετ. *τὴν πόλιν β'* ἄντικ. (*ἀδικῶ τινά τι*). *εἶναι* ἄντικ. (εἰδ. ἀπαρέμφατον) ἐκ τοῦ *νομίζειν* ἐξαρτώμενον. *τοὺς παρανομούντας* ἐπιθ. μετ. ὡς ὕποκ. τοῦ *εἶναι*. *ἐχθροὺς* κατηγ. *ιδίους* ἐπιθ. διορ. *τι* (= *παρανομίαν τινά*) οὐστοιχον ἀντικειμ. τοῦ *παρανομούντας*. *εἰς τὴν πατρίδα* ἐμπρόθ. διορ. ἐχθρικῆς διευθύνσεως. *ἔχειν* ἄντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ *νομίζειν*. *τὰ κοινὰ* ὕποκ. τοῦ ἀπαρ. *τῶν ἀδικημάτων* γεν. διαίρ. *τὰς προφάσεις* ἄντικ. *κοινὰς* κατηγ. *τῆς διαφορᾶς* γεν. ἄντικ. εἰς τὸ *προφάσεις*. *κοινὰ*—*κοινὰς* παρήχρησις πρὸς αἰσθητοποίησιν τῆς ταυτότητος πολίτου ἐναρέτου καὶ πολιτείας ἀδικομένης. Ἡ σύνταξις τῆς τελευταίας περιόδου ἔχει οὕτω : *πολίτου δικαίου ἐστὶ μὴ καθιστάναί... ἀλλὰ νομίζειν εἶναι ... καὶ (νομίζειν) ἔχειν ...*

Πραγματικά.—*γεγραμμένα* ταῦτα ἦσαν ἡ προδοσία, ἡ δήμεσις κατὰ λυσις, ἡ ἀσέβεια, ἡ γονέων κάκωσις, τὸ λιποτάξιον καὶ ἡ ἀστρατεία. *ἐμβάλλοντα εἰς τὴν ἀγορὰν* διὰ νόμου ἀπηγορεύετο νῦν κυκλοφοροῦν εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ πολὺ περισσότερον νὰ μετέχουν τῶν δημοσίων ἱεροτελεστιῶν οἱ λιποτάκται, οἱ φονεῖς καὶ οἱ ἐστερημένοι πολιτικῶν δικαιωμάτων (= *ἄτιμοι*). *κοινὰ ἀδικήματα* τὰ παραβλάπτοντα τὸ συμφέρον τῆς ὁλότητος καὶ ἐπομένως τῆς πατρίδος. *κοινὰς προφάσεις* ὁ ἐνάρετος θεωρεῖ προσωπικῶν τοῦ ἐχθροῦ πάντα ἀνθρωπῶν ἀδικούντα τὴν πατρίδα. Ἐπομένως αὐτὴ αὐτῇ ἡ ἀδικία ἐνέχει τὰ σπέρματα τῆς ἐχθρότητος παντός πολίτου κατὰ τοῦ ἀδικούντος. *πρὸς αὐτοὺς* δηλ. τοὺς ἀδικούντας ἢ παρανομούντας.

Νόημα.—Ὁ ρήτωρ θέλων νὰ δικαιολογήσῃ τὴν καταγγελίαν κατὰ τοῦ Λεωκράτους τονίζει ὅτι τοῦτο ἐπραξεν ὄχι διότι εἶναι ἐμπαθὴς ἢ φίλεμς, ἀλλὰ διότι ἡ συνείδησις του δὲν τοῦ ἐπέτρεπε νὰ βλέπῃ περιφερόμενον εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ μετέχοντα τῶν ἱεροτελεστιῶν ἀνθρωπῶν, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε λιποτάκτης ἢ κρισίμου στιγμᾶς τῆς πατρίδος του, ἰδιοτελής, προδότης καὶ ἀσεβής. Οἱ ἐνάρετοι πολῖται—συνεχίζει ὁ ρήτωρ—δὲν εἶναι ἐμπαθεῖς, ἀλλὰ θεωροῦν προσωπικῶν τῶν ἐχθρῶν πάντα, ὅστις ἀδικεῖ τὸ γενικὸν συμφέρον, δηλ. τὴν πατρίδα.

Περιλήψεις.—1. Λόγοι δι' οὓς ὁ ρήτωρ προέβη εἰς τὴν καταγγελίαν τοῦ Λεωκράτους 2. Τὰ αἰσθήματα τῶν ἐναρέτων πολιτῶν ἀπέναντι τῶν ἀδικούντων τὴν πατρίδα.

ΚΕΦ. 4 § 7+8

Πρέπει λοιπὸν (σεῖς) ὅλοι γενικῶς μὲν νὰ πιστεύετε (= *νομίζειν*) ὅτι αἱ δημόσιαι δίκαι (= *ἀγῶνας*) εἶναι σπουδαῖαι (= *μεγάλους*), πρὸ πάντων δὲ αὐτῇ (= *τοῦτον*), περὶ τῆς ὁποίας τώρα πρόκειται νὰ ἐκδώσετε τὴν ἀπόφασιν (σας) (= *μέλλετε φέρειν τὴν ψήφον*).

Διότι, ὅταν μὲν ἐκδικάζετε τὰς ἐγγράφους κατηγορίας (= *γραφὰς*) διὰ παράνομα (ψηφίσματα) τοῦτο μόνον (τὸ σημεῖον) διορθῶνεται καὶ αὐτὴν (μόνον) τὴν πρᾶξιν διαγράφετε (= *κωλύετε*), καθ' ὅσον ἔκτασιν δηλ. (μόνον) τὸ ψήφισμα πρόκειται (= *ἀν μέλλῃ*) νὰ βλάβῃ τὴν πόλιν. Ἡ δὲ σημερινὴ (= *νῦν ἐνεστικῶς*) δίκη δὲν προστατεύει (= *συνέχει*) (μόνον) ἐν μικρὸν μέρος τῶν συμφερόντων τῆς πολιτείας οὔτε δι' ὀλίγον χρόνον (θὰ εἶναι), ἀλλὰ θὰ ἀφήσῃ εἰς τοὺς μεταγενεστεροὺς (= *τοῖς ἐπιγιγνομένοις*) τὸν τρόπον τῆς κρίσεως (σας) (= *τὴν*

κρίσιν ἀνεξάλειπτον (= **ἀεὶμνηστον**) ὑπὲρ ὀλοκλήρου τῆς πατρίδος καὶ αἰωνίως (= **παντός τοῦ αἰῶνος**).

Διότι εἶναι τόσον (= **οὕτω**) φοβερὸν τὸ ἀδίκημα, τὸ ὁποῖον ἔχει διαπραχθῆ καὶ ἔχει τόσον μεγάλο τὸ μέγεθος, ὥστε μήτε νὰ εἶναι δυνατὸν (= **ἐνδέχεσθαι**) νὰ εὗρη (κανεῖς) ἀντάξιον τίτλον κατηγορίας, μήτε τιμωρίαν, μήτε νὰ ἔχη καθορισθῆ διὰ τῶν νόμων ποινὴ ἀνάλογος (= **ἄξιαν**) πρὸς τὰ (διαπραχθέντα) ἐγκλήματα.

Διότι τί πρέπει νὰ πάθῃ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐγκατέλειψε μὲν τὴν πατρίδα (του), δὲν ὑπερήσπισε δὲ τὰ ἱερά τῆς οἰκογενείας καὶ δὲν ἐπροστάτευσε τοὺς τάφους (= **θήμας**) τῶν προγόνων (του), καὶ (τέλος) παρῆλθεν ὀλόκληρον τὴν πολιτείαν εἰς τὰς χεῖρας (= **ὑποχείριον**) τῶν ἐχθρῶν (του); Διότι ἡ μεγίστη μὲν καὶ ἐσχάτη τῶν ποιῶν, δηλαδή ὁ θάνατος, εἶναι (= **καθ' ἑστηκε**) μὲν ἀναγκαία τιμωρία (= **ἐπιτίμιον**) ἐκ τῶν νόμων (προβλεπομένη), ἀλλ' ὅμως (= **δὲ**) (εἶναι) κατωτέρα τῶν ἀδικημάτων τοῦ Λεωκράτους.

Γραμματικὰ—σημασιολογικὰ—ὁ ἅπας, ἡ ἅπασα, τὸ ἅπαν ἐπιθ. γ' *χεῖ* ἀπρόσωπ. ρ.=πρέπει Ὑποτ. *χεῖ* Εὐκτ. *χεῖ*, Ἄπαρ. *χεῖ*—*μαι* Μετ. τὸ *χεῖ*ων Παρ. *χεῖ*ν καὶ *ἐχεῖ*ν Μέλλ. *χεῖ*σει. *μάλιστα* ἐπίρρ. ὑπερθ. βαθ. (θετ. *μάλα* συγκρ. *μᾶλλον*). *μέλλω* (=σκοπεύω), *ἐ(ῆ)μελλον* *μελλήσω*, *ἐμέλλησα*. *φέρω*, ἔφερον, οἶσω, ἤνεγκα καὶ ἤνεγκον, ἐνήνοχα, ἐνήνοχην. *δικάζητε* ὑποτ. ἐν. *ἐπανορθοῦτε* ἐνεστ. ὄριστ. τοῦ *ἐπανορθώω*—*ω* (ἐπι+ἀνα+ὀρθῶ), ἐπηνώρθουν, ἐπανορθῶσα, ἐπηνώρθωσα. *ἄν* δυνητ. *μόριον ἐνεσθηκώς*, *κνῖα*, *κός* καὶ *ἐνεστώς*, *ῶσα*, *ὡς* μετ. παρακ. τοῦ *ἐνίσταμαι* (=ἀρχίζω), ἐνιστάμην, ἐνστήσομαι, ἐνέστην, ἐνέστηκα, ἐνέστηκένιν. *δ*, *ἡ ἀεὶμνηστος*, *ον* ἐπιθ. β' δικατάλ. *καταλείπει* μέλλ. τοῦ *καταλείπω* (ιδε § 1+2). *ἐπιγιγνομένοις* μετ. ἐν. τοῦ *ἐπιγίνομαι*. *γεγεννημένον* μετ. παρακ. τοῦ *γίνομαι*. *τηλικούτος*, *τηλικαύτη*, *τηλικούτο* (γ) δεικτ. ἄντων. *ἐνδέχεσθαι* ἄπαρ. ἐν. τοῦ *ἐνδέχομαι*, ἐνεδεχόμεν, ἐνδέξομαι, ἐνδεχθήσομαι, ἐνεδεξάμην, ἐνεδέχθην, ἐνδέδεγμαι, ἐνεδεδέγμην. *εὐρεῖν* ἄπαρ. ἄορ. β' τοῦ *εὐρίσκω* εὐ(ηῦ)ρισκον, εὐρήσω, εὐ(ηῦ)ρον, εὐ(ηῦ)ρησα, εὐ(ηῦ)ρήκηκε. *ὠρίσθαι* ἄπαρ. παθ. παρακ. τοῦ *ὠρίζομαι* ὠρίζομαι, ὠριούμαι, ὠρισθήσομαι, ὠρισάμην, ὠρίσθην, ὠρισμαι, ὠρίσθην. *παθεῖν* ἄπαρ. ἄορ. β' τοῦ *πάσχω*, ἔπασχον, πείσομαι, ἔπαθον, πέπονθα, ἐπεπόνθειν. *ἐκλιπόντα—ἐγκαταλιπόντα* μετ. ἄορ. β' τῶν ρημ. *ἐκλείπω* καὶ *ἐγκαταλείπω*. *βοηθήσαντα* μετ. ἄορ. α' τοῦ *βοηθῶ*—*ω*. *δ*, *ἡ ὑποχείριος*, *ον* ἐπιθ. β' δικατάλ. *παραδόντα* μετ. ἄορ. β' τοῦ *παραδίδωμι*. *ἔσχατος* ἐπιθ. ὑπερθ. βαθμ. ἄνευ θετικοῦ καὶ συγκριτικοῦ. *ἐλαττον* οὐδ. συγκρ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. *μικρός*, *ἐλάττων*, *ἐλάχιστος*. *καθέστηκε* παρ. τοῦ *καθίσταμαι*.

Συντακτικὰ—αισθητικὰ—*χεῖ* ἀπρόσ. ρημα δεχόμενον ὡς ὑποκ. τὸ ἄπαρ. *νομίζειν*. (ὕμᾱς) ἐννοοῦμ. ὑποκ. τοῦ *νομίζω*. *ἅπαντας* κατηγορ. διορ. *εἶναι* ἄντικ. (εἰδ. ἄπαρ.) ἐκ τοῦ *νομίζω* ἐξαρτώμενον ὡς δοξαστικῶ. *ἀγῶνας* ὑποκ. τοῦ *εἶναι*. ὡς *δημοσίους* ἐπιθ. διορ. *μεγάλους* κατηγορ. *τοῦτον* ἐπίσης ὑποκ. τοῦ *εἶναι*. *ὑπὲρ οὐ...* ἀναφ. πρότ. *φέρειν* ἄντικ. (τελ. ἄπαρ.) ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ *μέλλετε*. *τὴν ψήφον* ἄντικ. τοῦ *φέρειν*. *ὅταν...* *δικάζητε* χρονικὴ ὑποθετικὴ πρότ. *τὰς γραφὰς* ἄντικ. *παρὰνόντων* γεν. αἰτίας. *τοῦτο* ἄντικ. τοῦ *ἐπανορθοῦτε*. *τὴν πράξιν* ἄντικ. τοῦ *κωλύετε*. *καθ' ὅσον ἄν...* *μέλλη...* ἀναφορ. ὑποθετ. πρότ. ἐπεξηγοῦσα τὸ *τοῦτο* καὶ τὸ *ταύτην τὴν πράξιν* (παρατηρήσατε τὴν παρήγησιν διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν. ἵνα ἐξαρθῆ ἡ σπουδαιότης τῆς διαγραφῆς παντός, ὅτι, μέλλει νὰ βλάβῃ τὴν πολιτείαν). τὸ *ψήφισμα* ὑποκ. τοῦ *μέλλη* καὶ *βλάπτειν* (ταυτοπροσωπία).

τὴν πόλιν ἄντικ. τοῦ τελ. ἀπαρ. βλάπτειν. ἐνεστικῶς ἐπιθ. μετ. ἀγῶν ὑποκ. τοῦ συνέχει. μέρος ἄντικ. μικρὴν ἐπιθ. διορ. τῶν (πραγμάτων ἐνν.) γεν. διαίρ. τῆς πόλεως γεν. κτητικῆ. ἐπ' ὄλιγον χρόνον ἐμπρόθ. διορ. χρόν. διαρκείας. καταλείψει ρ. (ἀγῶν) ὑποκ. τὴν κρίσιν—τοὺς ἐπιγεγονομένοις (ἐπιθ. μετ.) ἔμμεσον καὶ ἄμεσον ἄντικ. ἀείμνηστον προληπτικὸν κατηγορ. ἢ τοῦ ἀποτελέσματος (=ὥστε γενέσθαι ἀείμνηστον). ὑπὲρ πατρίδος ἐμπρόθ. διορ. ὑπερασπίσεως. κατὰ παντὸς αἰῶνος ἐμπρόθ. διορ. χρονικῆς διαρκείας (παρτηρήσατε εἰς τὴν περιόδον αὐτὴν τὴν ἀσθητοποίησιν τῶν ἀντιθέσεων τοῦ χρόνου, ἵνα ἐξαρθῇ ἡ βαρύτης τοῦ ἀδικήματος καὶ ἡ ἀπήχησις τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως διὰ μέσου τῶν αἰῶνων: νῦν—μικρὸν—ὄλιγον χρόνον—δὴλος πατρίδος—παντὸς αἰῶνος—ἀείμνηστον—ἐπιγεγονομένοις). ἀδίκημα ὑποκ. τοῦ ἐστί. δεινὸν κτηγ. οὕτω ἐπιρρ. διορ. ποσοῦ. τὸ γεγεννημένον ἐπιθ. μετ. τὸ μέγεθος ἄντικ. τοῦ εἶχε. τηλικούτου κτηγ. ὥστε μήτε... ἐνδέχεσθαι... μήτε ὄρισθαι εἶναι δύο συμπερασματ. ἀπαρμεφαιτικά προτ. εὐρεῖν ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπως λαμβανομένου ἐνδέχεσθαι. (τινὰ) ἐνν. ὡς ὑποκ. τοῦ εὐρεῖν. κατηγορίαν—τιμωρίαν ἄντικ. τοῦ εὐρεῖν. τιμωρίαν ὑποκ. τοῦ ὄρισθαι. ἀξίαν κτηγ. τῶν ἀμαρτημάτων γει. τῆς ἀξίας. ἐν τοῖς νόμοις ἐμπρόθ. διορ. τοῦ ὀργάνου. παθεῖν ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου χεῖ. τὸν ἐκλιπόντα—μὴ βοηθήσαντα—ἐγκαταλιπόντα—παραδόντα καὶ αἰ 4 μετ. εἶναι: ἐπιθετικά χρησιμεύουσαι ὡς ὑποκειμένα τοῦ παθεῖν (παρτηρήσατε τὸ ἀσύνδετον σχῆμα τῶν μετοχῶν πρὸς ἔξαρσιν τοῦ πολλαπλοῦ ἀδικήματος). τί (πάθημά τι) σύστοιχον ἄντικ. τοῦ παθεῖν. πατρ' ἄντικ. τοῦ ἐκλιπόντα. τοῖς ἱεροῖς ἀντικείμενον τοῦ βοηθήσαντα. πατρώσις ἐπιθ. διορ. θήκας ἄντικ. τοῦ ἐγκαταλιπόντα. τῶν προγόνων γεν. κτητικῆ. τὴν πόλιν ἄντικ. τοῦ παραδόντα. ἄπασαν κτηγ. διορ. ὑποχείριον κτηγ. τοῖς πολεμίοις δοτ. ἄντικ. εἰς τὸ ὑποχείριον. τὸ μέγιστον καὶ ἔσχατον ὑποκ. τοῦ καθέστηκε. τῶν τιμημάτων γεν. διαίρ. θάνατος ἐπεξήγησις εἰς τὸ μέγιστον καὶ ἔσχατον. ἐπιτίμιον κτηγ. ἀναγκαῖον—ἐλλαιον ἐπιθ. διορ. ἐκ τῶν νόμων ἐμπρόθ. διορ. συμφωνίας. τῶν ἀδικημάτων γεν. συγκριτικῆ. Λεωκράτους γεν. κτητικῆ.

Πραγματικά.—*δημόσιοι ἀγῶνες* ἐνέχουν μεγίστην σπουδαιότητα, διότι προστατεύουν τὰ συμφέροντα τῆς πολιτείας, ὅπως εἶναι : ἡ προδοσία, ἡ δήμευσις κατὰλοιψος, ἡ ἀσέβεια, ἡ γονέων κάκωσις, τὸ λιποτάξιον καὶ ἡ ἀστρατεία (ιδε' § 147+148). *γραφὴ* δικανικὸς ὄρος τοῦ ἀρχαίου Ἀττικοῦ δικαίου, ὅπως καὶ ἡ *εἰσαγγελία*, δηλ. μὴνυσις ἐνώπιον τῆς βουλῆς ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου. *γραφὴ παραδόντων* δηλ. ψηφισμάτων πᾶς Ἀθηναῖος πολίτης ἐπέκτεινε τὸ δικαίωμα ἐπὶ ἑν ἔτος νὰ προβῇ εἰς διώξιν τοῦ εἰσηγουμένου ψήφισιν παρανόμου ψηφίσματος ἢ καὶ ψηφισθέντος νόμου. Σκοπὸς τοῦ τοιούτου δικαίωματος ἦτο ἡ πρόληψις ὑποβολῆς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου ψηφισμάτων ἀντικειμένων πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας νόμους. *ψήφισμα* σχέδιον νόμου τιθέμενον εἰς ψηφοφορίαν, ἵνα καταστῇ νόμος τοῦ κράτους. *ἀείμνηστον καταλείψει* πράγματι τὰ ὀνόματα τῶν προδοτῶν οὐδέποτε λησμονεῖ ἡ ἀνθρωπότης πρὸς Λεωκράτην, Ἐπιφίλιον, Ἴπτιαν, Ἀνταλκίδα, Πήλιον Γιώσην, Θανάσην Βάβισαν, Ἰούδαν κλπ. *κατηγορίαν* εἶναι δύσκολον νὰ εἰρεθῇ τίτλος κατηγορίας περιλαμβάνων τὰ πολλαπλᾶ ἀδικήματα τοῦ Λεωκράτους, τὰ ὅποια ἀνωτέρω ἐμνημονεύσαμεν

Νόημα.—Ἄν ὅλαι αἱ δίκαι, αἱ ὅποια προστατεύουν τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους, ἔχουν μεγάλην σπουδαιότητα, τότε ἢ κατὰ τοῦ Λεωκράτους δίκη πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀκόμη σπουδαιότερα. Ἐπίσης, ὅταν ἡ πολιτεία ἀποδίδῃ μεγάλην σημασίαν εἰς τὰ ὑπὸ ψήφισιν νομοσχέδια καὶ ἀφαιρῇ πᾶν, ὅ,τι δύναται νὰ βλάψῃ αὐτήν, κατὰ μείζονα λόγον πρέπει νὰ παρακολουθήσῃ τὴν παροῦσαν δίκην, διὰ τῆς ὁποίας εἰς αἶωνα τὸν ἅπαντα θὰ προστατεύεται ἐν τῷ συνόλω ἡ πατρίς. Τὰ ἀδικήματα τοῦ Λεωκράτους εἶναι πολλὰ καὶ μεγάλα 1. ἐγκατέλειψε τὴν πατρίδα του 2. ἀφῆκεν ἀνυπεράσπιστα εἰς τὴν διάκρισιν τῶν

ἐχθρῶν τὰ πατρῶα ἰερά 3. ἐγκατέλειψε τοὺς προγονικοὺς τάφους καὶ τέλος 4. παρέδωσε τὴν πατρίδα του εἰς τοὺς ἐχθροὺς. Ἡ ἐσχάτη τῶν ποινῶν εἶναι ἐπιβαλλομένη τιμωρία, ἂν καὶ αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῇ πολὺ μικρὰ ἐν σχέσει πρὸς τὰ διαπραχθέντα ἀδικήματα.

Περὶλήψεις.—1. Ἡ σπουδαιότης τῶν δημοσίων δικῶν. 2. Ἡ σπουδαιότης τῆς κατὰ Λεωκράτους δίκης. 3. Τὸ ἀδικίμα τοῦ Λεωκράτους εἶναι πολυσύνθετον. 4. Ἡ ἐπιβολὴ τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου εἶναι ἀναγκαῖα τιμωρία.

ΚΕΦ. 5 § 9.

Παρὰ ταῦτα ὅμως (=δέ), Κύριοι, ἔχει συμβῆναι νὰ ἔχη παραλειφθῆ (=παρεῖσθαι) ἢ τιμωρία περὶ τῶν τοιοῦτου εἶδους ἐγκλημάτων. ὄχι ἔνεκα ἀμελείας (=ῥαθυμίας) τῶν τότε νομοθετῶν, ἀλλὰ διὰ τὸ ὅτι δὲν εἶχε διαπραχθῆ κατὰ τὸ παρελθὸν οὐδὲν παρόμοιον (ἐγκλημα), μήτε εἰς τὸ μέλλον θεωρεῖται πιθανόν (=ἐπίδοξον εἶναι), ὅτι θὰ διαπραχθῆ.

Διὰ τοῦτο, Κύριοι, πολὺ σοβαρῶς (=καὶ μάλιστα) πρέπει οἷς νὰ γίνετε ὄχι μόνον δικασταὶ τοῦ παρόντος ἀδικήματος, ἀλλὰ καὶ νομοθέται. Διότι ὡς πρὸς ἐκεῖνα μὲν (=ὄσα) ἐκ τῶν ἀδικημάτων, τὰ ὅποια κάποιος νόμος λεπτομερῶς ἔχει καθορίσει (=διώριξε), (εἶναι) εὐκόλῳ ἐφαρμοζόντες (=χρωμένους) αὐτὸν ὡς κανόνα. νὰ τιμωρῆτε τοὺς παρανομοῦντας· δι' ὅσα ὅμως (ἐκ τῶν ἀδικημάτων) δὲν ἔχει περιλάβει λεπτομερῶς (=σφόδρα) χαρακτηρισίας (αὐτὰ) μὲ ἐν ὄνομα, καὶ (=δὲ) (δι' ὄσα) κανεῖς ἔχει διαπραξεί μεγαλύτερα ἀπὸ αὐτά, καὶ (=δὲ) εἶναι ἐξ ἴσου ἔνοχος δι' ὅλα γενικῶς, εἶναι ἀνάγκη νὰ παραμένῃ ὁ ἰδικὸς σας τρόπος τῆς κρίσεως ὡς παράδειγμα διὰ τοὺς μεταγενεστέρους.

Γραμματικὰ—Σημασιολογικά.— *παρεῖσθαι* ἀπαρ. παθ. παρακ. τοῦ *παρίεμαι* (=παραμελοῦμαι, παραλείπομαι), παρίεμην παρήσομαι, παρεθήσομαι, παρείμην, παρείθην, παρείμαι παρείμην, συμβέβηκεν παρακ. τοῦ ἀπροσώπως λαμβανομένου *συμβαίνει*, συνέβαινε, συμβήσεται, συνέβη, συμβέβηκε, συνεβεβήκει. *νομοθετοῦντων* μετ. ἐν. τοῦ *νομοθετέω-ω* (ὁμαλόν). *γενεῆσθαι* ἀπαρ. παρακ. τοῦ *γίγνομαι*. *μέλλον-σιν* δοτ. πληθ. μετ. ἐν. τοῦ *μέλλω* (*μέλλοντες* *χρόνοι*—τὸ μέλλον, ὅπως καὶ ἀνωτέρω: *οἱ πρότερον χρόνοι*—τὸ παρελθόν). *δ*, *ἡ ἐπίδοξος*, *ον* ἐπιθ. β' δικατάλ.=ὁ προσδοκώμενος, ὁ πιθανός. *γενήσοσθαι* ἀπαρ. μέλλ. τοῦ *γίγνομαι*. *γενέσθαι* ἀπαρ. ἀορ. β' τοῦ *γίγνομαι*. *διώριξε* παρακ. τοῦ *διωρίζω*, *διώρισον*, *διωρίω*, *διώρισα*, *διώρικα*, *διώρικειν*. *δ*, *ἡ ῥάδιος*, *τὸ ῥάδιον* ἐπιθ.=εὐκόλος συγκρ. *ῥάων*. *ῥᾶον* ὑπερθ. *ῥᾶστος*, *ἡ*, *ον*. *χρωμένους* μετ. ἐν. τοῦ *χεῖρομαι-χεῶμαι* (=μεταχειρίζομαι, ἐφαρμύζω), *χεῖθ*, *χεῖται*, *χεῶμεθα*, *χεῖσθε*, *χεῶνται* παρακ. *χεῶ*, *χεῶμην*, *ἐχεῶ*, *ἐχεῖτο*, *ἐχεῶμεθα*, *ἐχεῖσθε*, *ἐχεῶντο* Προστ. *χεῶ*, *χεῖσθω*. Ἄπαρ. *χεῖσθαι* Μετ. *χεῶμενος*, *ἡ*, *ον*, Μέλλ. *χρήσομαι*, *ἐχρησάμην*, *κέχρημαι*, *ἐκεχρήμην*. *σφόδρα* ποσοτικόν, ἀλλ' ἔδω τροπικόν ἐπίρρ. *περιείληφεν* παρακ. τοῦ *περιλαμβάνω*, *περιελάμβανον*, *περιλήψομαι*, *περιέλαβον*, *περιελήφα*, *περιελήφην*, *περιελήφην*, *προσαγορεύσας* μετ. ἀορ. τοῦ *προσαγορεύω* (ὁμαλόν). *μείζω* καὶ *μείζονα* αἰτ. πληθ. γένους οὐδ. συγκριτ. βαθμοῦ τὸ ἐπιθ. *μέγας*, *μείζων*, *μέγιστος*. *ἠδίκημεν* παρακ. τοῦ *ἀδικέω-ω*. *καταλείπεσθαι* ἀπαρ. μέσου ἐν. τοῦ *καταλείπομαι*, *κατελείπομην*, *καταλείψομαι*, *καταλείφθην*, *κατελείφθην*, *κατελείφθην*, *κατελείφθην*.

Συντακτικὰ—Αἰσθητικά.—*παρεῖσθαι* ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπ.

συμβέβηκεν τιμωρίαν ὑποκ. τοῦ παρεῖσθαι. ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἔμπροθ. διορ. ἀναφορᾶς. διὰ ἄφθυσίαν—διὰ τὸ μήτε γεγενῆσθαι—διὰ τὸ μὴ ἐπίδοξον εἶναι ἔμπροθ. διορ. αἰτίας. τῶν νομοθετούντων ἐπιθ. μετ. ἐν τοῖς πρότερον χρόνοις ἔμπροθ. διορ. χρόνου. μηδὲν ὑποκ. τοῦ γεγενῆσθαι. τοιοῦτον κατηγ. ἐν τοῖς μέλλουσι (χρόνοις) ἔμπροθ. διορ. χρόνου. γενήσεσθαι ὑποκ. τῆς ἀπροσώπου φράσεως ἐπίδοξον εἶναι. γενέσθαι ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπιδει. ὑμᾶς ὑποκ. τοῦ γενέσθαι. δικαστᾶς—νομοθέτας κατηγ. ἀδικήματος γεν. ἀντικειμ. τοῦ νῦν ἐπιθ. διορ. ὅσα αἰτία. τοῦ κατὰ τι. τῶν ἀδικημάτων γεν. διαιρ. νόμος ὑποκ. τοῦ διώρικε. ἑτάδιον (ἔσται) ἀπρόσ. φράσις δεχομένη ὡς ὑποκ. τὸ κολάζειν. (ὑμᾶς) ὑποκ. τοῦ κολάζειν. τοὺς παρανομοῦντας ἀντικ. (ἐπιθ. μετ.). χρωμένους τροπικῆ μετ. τούτω ἀντικ. τῆς μετ. κανόνι προληπτικόν κατηγ. ἢ τοῦ ἀποτελέσματος (=ὥστε γενέσθαι κανόνι). ὅσα αἰτ. τοῦ κατὰ τι. προσαγορεύσας χρον. μετ. δνόματι δοτ. τροπικῆ. τις ὑποκ. τοῦ ἠδίκηκεν. μείζω (ἀδικήματα) σύστοιχον ἀντικ. τούτων γεν. διαιρ. ἔνοχος κατηγ. ἄπασιν δοτ. αἰτίας. καταλείπεσθαι ὑποκ. τῆς ἀπρόσ. φράσ. ἀναγκαῖόν (ἔσται). τὴν κρίειν ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. παράδειγμα προληπτικόν κατηγ. (=ὥστε γενέσθαι παράδειγμα). τοῖς ἐπιγιγνομένοις δοτ. προσώπ. (ἐπιθ. μετ.).

Πραγματικά.—τοιούτων πολλαπλῶν ἀδικημάτων προδοσίας κλπ., ὅπως τοῦ Λεωκράτους. τούτω δηλ. τῷ νόμῳ. μείζω τούτων τῶν ὑπὸ ἓνα ὄνομα χαρακτηριζομένων.

Νόημα.—Ἡ ἔλλειψις νόμου ἐπιβάλλοντος αὐστηρᾶς κυρώσεως διὰ τὸσιν μεγάλα ἀδικήματα, ὅπως τὰ τοῦ Λεωκράτους, ὀφείλεται ὄχι εἰς ἀμέλειαν τῶν νομοθετῶν, ἀλλ' εἰς τὸ ὅτι οὐδέποτε μέχρι τοῦδε διεπράχθη παρόμοιον ἀδικήμα οὔτε πρόκειται νὰ διαπραχθῆ. Καὶ ἂν διὰ τὰ συνήθη ἀδικήματα εἶναι εὐκόλος ἡ ἐπιβολὴ ποινῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπαρχόντων νόμων, ὅμως δι' ἀδικήματα τὸσιν μεγάλα καὶ ἄλλα παρόμοια ἐπιβάλλεται οἱ δικασταὶ διὰ τῆς σημερινῆς τῶν ἐτυμηγορίας νὰ γίνουν ταυτοχρόνως καὶ νομοθεταὶ παραδειγματίζοντες τὰς νεωτέρας γενεάς.

Περιλήψεις. 1. Τὸ μέγεθος τοῦ ἀδικήματος τοῦ Λεωκράτους χαρακτηρίζεται ἐκ τῆς ἀνυπαρξίας νόμου ἐπιβάλλοντος ἀνάλογον ποινῆν. 2. Ἡθικόν χρέος τῶν δικαστῶν εἶναι, ὅπως νομοθετήσῃσι διὰ τῆς ἀποφάσεώς των καὶ παραδειγματίσῃσι τοὺς νεωτέρους.

ΚΕΦ. 6 § 10.

Νὰ γνωρίζετε δὲ καλῶς (=εὖ ἴσαστε), Κύριοι, ὅτι ὄχι μόνον αὐτὸν τώρα θὰ τιμωρήσετε, ἐὰν τὸν καταδικάσετε (=κατεψηφισμένοι), ἀλλὰ καὶ γενικῶς ὅλους τοὺς νεωτέρους θὰ προτρέψετε εἰς τὴν ἀρετὴν.

Διότι δύο εἶναι (τὰ πράγματα), τὰ ὁποῖα μορφώνουν τοὺς νέους, δηλ. ἡ τιμωρία τῶν ἀδικούντων καὶ ἡ ἠθικὴ ἀμοιβὴ ἢ παρεχόμενη εἰς τοὺς ἑναρέτους ἀνθρώπους· διότι (=δὲ) ἀποβλέποντες (οἱ νέοι) εἰς τὸ καθὲν ἐκ τῶν δύο αὐτῶν, τὴν μὲν (ἀδικίαν) ἔνεκα τοῦ φόβου ἀποφεύγουν, τὴν δὲ (ἠθικὴν ἀμοιβὴν) ἔνεκα τῆς δόξης ἐπιθυμοῦν. Διὰ τοῦτο πρέπει, κύριοι, νὰ προσέχετε εἰς αὐτὴν τὴν δίκην καὶ τίποτε νὰ μὴ θέσετε εἰς ἀνωτέραν μοῖραν ἀπὸ τὸ δίκαιον.

Γραμματικά—σημασιολογικά.—εὖ ἐπίρρ. (συγκρ. ἀμείνον ὑπερβ. ἄριστα). ἴσθε, ἴστω, ἴστε. ἴστων προστακτ. τοῦ ἴδω (ἰδὲ § 5+6) κολάσετε μέλλ. τοῦ κολάζω (=τιμωρῶ). κατεψηφισμένοι μετ. παρακ. τοῦ καταψηφίζομαι (=καταδικάζω), ἐψηφίζομαι, ψηφιοῦμαι, ἐψηφισάμην. ἐψηφισμαι, ἐψηφίσμην. προτρέψετε μέλλ. τοῦ προτρέπω (παρακ. προτέτροφα). ἢ εἶναι ἄρθρον λαβόν τὸν τόνον τοῦ τε καὶ ὄχι ἀναφ.

άντων. *διδομένη* μετ. μέσ. έν. τοῦ *δίδομαι*, ἐδίδομην, δώσομαι, δοθήσομαι. ἐδόμην, ἐδόθην, δέδομαι, ἐδεδόμην. *ἐκάτερος*, α, ον ἐπιμερ. άντων. (=καί ὁ ένας καί ὁ άλλος, ὁ καθείς ἐκ τῶν δύο). *ἀποβλέποντες* μετ. έν. τοῦ *ἀποβλέπω* (ἰμαλόν). *φεύγω*, ἔφευγον, φεύξομαι καί φευξοῦμαι, ἔφυγον, πέφευγα, ἐπεφευγέιν. *ἐπιθυμέω-ᾶ*, ἐπεθύμουν, ἐπιθυμήσω, ἐπεθύμησα, ἐπιτεθύμηκα. *προσέχειν* άπαρ. έν. τοῦ *προσέχω*, προσεῖχον, προσέξα προσσχίσω, προσέσχον, προσέσχηκα, προσεσχίκειν. *πλείονος* συγκρ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. *πολύς, πολλή, πολύ* συγκρ. *πλείων* καί *πλέων, πλέον* (γεν. *πλείονος* καί *πλέονος*) ὑπερθ. *πλείστος, ἡ, ον. ποιήσασθαι* άπαρ. μέσ. άορ. α' τοῦ *ποιέομαι-ποιοῦμαι* (*περὶ πλείονος ποιοῦμαι* = θεωρῶ σπουδαιότερον, θέτω εἰς άνωτέραν μοῖραν).

Συντακτικά—Διόθητικά.—ὅτι... οὐ κολάσετε εἰδ. πρότ. ὡς άντικ. τοῦ *εὐ ἴστε*. τοῦτον άντικ. τοῦ *κολάσετε*. *κατεψηφισμένοι* ὑποθετ. μετ. τοὺς *νεωτέρους* (άνευ συγκρ. σημ.) άντικ. τῆς εἰδ. προτ. *ὅτι... προτρέψετε*. *άπαντας* κατηγ. διορ. *ἐπ' ἄρετήν* ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ. *τά παιδεύοντα* ἐπιθ. μετ. καί ὑποκ. τοῦ *ἐστὶ* (άττικῆ σύντ.). *δύο* κατηγ. τοὺς *νέους* άντικ. τῆς μετ. *ἦτε... τιμωρία-ῆ* *δωρεά* ἐπεξήγησης τοῦ *δύο*. *τῶν ἀδικούντων* ἐπιθ. μετ. καί γεν. άντικειμ. εἰς τὸ *τιμωρία*. *ῆ διδομένη* ἐπιθ. μετ. *τοῖς άνδράσι* άντικ. τοῦ *διδομένη*. *τοῖς ἀγαθοῖς* ἐπιθ. διορ. δὲ αἰτιολ. σημ. =διότι. *ἀποβλέποντες* χρονικοῦποθετικῆ μετ. (*οἱ νέοι*) ὑποκ. *πρὸς ἐκάτερον* ἐμπρόθ. διορ. διευθύσεως. *τούτων* γεν. διαιρ. *τῆν μὲν* δηλ. *τιμωρίαν* άντικ. τοῦ *φεύγουσι*. *διὰ τὸν φόβον* ἐμπρόθ. διορ. αἰτίας. *τῆς δὲ* δηλ. *δωρεᾶς* άντικ. τοῦ *ἐπιθυμοῦσι*. *διὰ τῆν δόξαν* ἐμπρόθ. διορ. αἰτίας. *προσέχειν καὶ περὶ πλείονος ποιήσασθαι* ὑποκ. τοῦ άπρσ. *δεῖ*. (*ὕμᾶς*) ένν. ὡς ὑποκ. τῶν άπαρ. *τῷ ἀγῶνι* άντικ. τοῦ *προσέχειν*. *μηδὲν* άντικ. (καὶ α' ὅρος συγκρίσεως) τοῦ *περὶ πλείονος ποιήσασθαι*. τοῦ *δικαίου* β' ὅρος συγκρίσεως.

Πραγματικά.—*ἐπ' ἄρετήν* ἡ ἐπιβολὴ τῶν ποινῶν διὰ διάπραχθέντα ἀδικήματα δὲν ἔχει μόνον σκοπὸν ἰκανοποιήσεως τοῦ τραφέντος δικαίου, δηλ. *επαγορευτικόν*, ἀλλὰ καὶ φρονηματίσεως καὶ παραδειγματισμοῦ τῶν νέων, δηλ. *παιδαγωγικόν*.

Νόημα.—Κατὰ τὸν ρήτορα ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις τῶν δικαστῶν θά φρονηματίσῃ τοὺς νέους, διότι, ὡς γνωστόν, δύο μέσα μορφῶνουν αὐτοὺς : 1) ἡ τιμωρία τῶν ἀδικούντων καὶ 2) ἡ εἰς τοὺς έναρέτους παρεχομένη ἠθικὴ αἰμοιβή. Τέλος δὲ ὁ ρήτωρ ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῶν δικαστῶν ἐπὶ τῆς ἐκδικαζομένης ὑποθέσεως καὶ τῆς ἀπονομῆς δικαιοσύνης.

Περίληψεις.—1. Ἡ σημασία τῆς καταδικῆς τοῦ Λεωκράτους. 2. Ποῖα μέσα μορφῶνουν τοὺς νέους καὶ διατί.

ΚΕΦ. 7 § 11+13.

Ἐξ άλλου (=δὲ) καὶ ἐγὼ θὰ προβῶ εἰς τὴν κατηγορίαν κατὰ τρόπον δίκαιον, χωρὶς καθόλου (=οὐδὲν) νὰ ψεύδωμαι καὶ χωρὶς νὰ ὀμιλῶ ἔξω τῆς δικαζομένης ὑποθέσεως. Διότι οἱ μὲν περισσότεροι ἐκ τῶν ἐμφανιζομένων ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου σας (ὡς κατηγόρων) διαπράττουν τὸ παραδοξότερον ὅλων ἢ δηλαδὴ συμβουλεύουν ἐδῶ περὶ τῶν δημοσίων ὑποθέσεων ἢ κατηγοροῦν καὶ ὀμιλοῦν συκοφαντικῶς δι' ὅλα τὰ άλλα ζητήματα (=πάντα) μᾶλλον πᾶρὰ δι' ἐκεῖνο, περὶ τοῦ ὁποίου πρόκειται νὰ ἐκδώσετε ἀπόφασιν.

Οὔτε τὸ ἐν ὅμως οὔτε τὸ ἄλλο ἐξ αὐτῶν εἶναι δύσκολον, οὔτε δηλ. δι' ἐκεῖνα, περὶ τῶν ὁποίων δὲν σκέπτεσθε νὰ ἐκφράσετε γνώμην (=ἀποφήγασθαι), οὔτε (εἶναι δύσκολον) νὰ διατυπώσουν κατηγορίαν

(οἱ κατηγοροὶ) δι' ἐκεῖνα, περὶ τῶν ὁποίων οὐδεὶς πρόκειται νὰ ἀπολογηθῆ.

Ἄλλα δὲν (εἶναι) ὄρθον νὰ ἔχουν τὴν ἀξίωσιν, σεῖς μὲν νὰ ἐκδώσετε δικαίαν ἀπόφασιν, οἱ ἴδιοι δὲ (=αὐτοὺς) νὰ μὴ προβαίνουν εἰς τὴν κατηγορίαν κατὰ τρόπον δίκαιον.

Δι' αὐτὰ ὅμως σεῖς, Κύριοι, εἰσθε αἴτιοι· διότι ἔχετε δώσει αὐτὸ τὸ δικαίωμα εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐμφανίζονται (=εἰσιούσι) ἐδῶ, καὶ μάλιστα (=καὶ ταῦτα), ἐνῶ ἔχετε ὠραιότατον παράδειγμα ἐκ τῶν Ἑλλήνων, δηλ. τὸ συνέδριον τοῦ Ἀρείου Πάγου, τὸ ὅποιον τέσον πολὺ διαφέρει ἀπὸ τὰ ἄλλα δικαστήρια, ὥστε νὰ ὁμολογῆται καὶ ἀπὸ αὐτούς, οἱ ὅποιοι καταδικάζονται (=τοῖς ἀλισκομένοις), ὅτι ἐκδίδει δικαίαν ἀπόφασιν.

Πρὸς τοῦτο λοιπὸν (=δ) ἀποβλέποντες πρέπει καὶ σεῖς νὰ μὴ ἐπιτρέπετε (τὸν λόγον) εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ὁμιλοῦν (=τοῖς λέγουσιν) ἔξω τῆς δικαζομένης ὑποθέσεως· διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ διεξάγεται ἡ δίκη (=ἔσται ὁ ἀγὼν) καὶ διὰ τοὺς κατηγορουμένους ἄνευ συκοφαντίας, καὶ διὰ τοὺς κατηγοροὺς (=τοῖς διαώκουσιν) οὐδόλως (=ἡκιστία) θὰ ἐπιτρέπεται(=ἔσται) νὰ συκοφαντοῦν, καὶ διὰ σᾶς (τοὺς δικαστάς) θὰ εἶναι δυνατὸν (=ἔσται) νὰ ἐκδώσετε τὴν ἀπόφασίν (σας) κατὰ τρόπον σύμφωνον ἀπολύτως πρὸς τὸν ὄρκον σας (=εὐορκοτάτην). Διότι εἶναι ἀδύνατον ἄνευ τοῦ τοιοῦτου λόγου, ἐὰν δηλ. δὲν θὰ ἔχετε διαφρατισθῆ ἐπαρκῶς (=μὴ δεδιδαγμένους δικαίως), νὰ ἐκδώσετε δικαίαν ἀπόφασιν.

Γραμματικὰ—Σημσιολογικὰ.—ποιήσομαι μέλλ. τοῦ ποίεομαι—οὔμαι. κἀγῶ (κρᾶσις)=καὶ ἐγώ. ψευδόμενος μετ. ἐν. τοῦ ψεύδομαι, ἐψευδόμην, ψεύσομαι, ψευσθήσομαι, ἐψευσάμην, ἐψεύσομαι, ἐψεύσομαι, ἐψεύσομαι. εἰσιόντων μετ. ἐν. τοῦ εἰσερχομαι, ὑποτ. εἰσῶ, εὐκτ. εἰσιόμι καὶ εἰσιόην, προστ. εἰσῆθι, ἀπαρ. εἰσεῖναι, μετ. εἰσιών, εἰσιούσα, εἰσιόν, παρακτ. εἰσῆα καὶ εἰσῆειν μέλλ. εἰσεῖμι, εἰσήλθον, εἰσελήλυθα, εἰσελήλυθειν. πάντα αἰτ. πληθ. οὐδεν. γένους. ἔστι ἀναβιβάζεται ὁ τόνος ἐν ἀρχῇ προτάσεως οὐθ' =οὔτε ἀπολογῆσται μέλλ. τοῦ ἀπολογέομαι—οὔμαι. εὐρεῖν ἀπαρ. ἀορ. β' τοῦ εὐρίσκω. ἀξιοῦν ἀπαρ. ἐν. τοῦ ἀξίω—ῶ. ἡξίου, ἀξιώσω, ἡξίωσα, ἡξίωκα, ἡξίωκειν. δεδώκατε παρακτ. τοῦ δίδωμι. τοῖς εἰσιούσι δοτ. πληθ. μετοχής ἐν. τοῦ εἰσερχομαι. κάλλιστος, ἡ, ον ἐπιθ ὑπερθ. βαθμ. (θετ. καλός, ἡ, ον, συγκρ. καλλίων, κάλλιον). ὁμολογεῖσθαι ἀπαρ. μέσ. ἐν. τοῦ ὁμολογεῖομαι—οὔμαι (παρακτ. ὁμολόγημαι). τοῖς ἀλισκομένοις μετ. παθ. ἐν. τοῦ ἀποθετικοῦ ἀλίσκομαι (=αἰχμαλωτίζομαι, κυριεύομαι, καταδικάζομαι, ἠλίσκομαι, ἀλώσομαι, ἐάλων, ἐάλωκα, ἠλώκειν (ὡς ἐνεργητικὸν λαμβάνεται τὸ αἰρέω—ᾶ=λαμβάνω, κυριεύω). ἔσται μέλλ. τοῦ εἰμί. κρινόμενος μετ. παθ. ἐν. τοῦ κρῖνομαι, ἐκρινόμην, κρῖνομαι, κριθήσομαι, ἐκρινάμην, ἐκρίθην, κέκριμαι, ἐκεκρίθην. τοῖς διώκουσιν μετ. ἐν. τοῦ διώκω. ἡκιστα (καὶ ἐλάχιστα) ἐπίρρ. ὑπερθ. βαθ. (θετ. ὀλίγον συγκρ. ἔλαττον καὶ μεῖον καὶ ἥττον). εὐορκοτάτην ὑπερθ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. β' κλ. δ, ἡ εὐορκος, ον τριγεν. καὶ δικατάλ. ἐνεργεῖν ἀπαρ. ἀορ. β' τοῦ φέρω, ἐφερον, οἶσω, ἤνεγκα καὶ ἤνεγκον, ἐνήνοχα (ἀτίκός ἀναδιπλ.), ἐνήνοχην. δεδιδαγμένους μετ. μέσ. παρακτ. τοῦ διδάσκομαι. θέσθαι ἀπαρ. μέσ. ἀορ. β' τοῦ τίθεμαι, ἐτίθειμι, θήσομαι, τεθήσομαι, ἐθέμην, ὑποτ. θέμαι, εὐκτ. θεῖμην, προστ. θεῖμι, μετ. θέμενος, ἡ, ον), ἐτέθην, θέθειμαι, ἐτέθειμην καὶ κείμαι, ἐκείμην.

Συντακτικὰ—Διόρθωτικὰ.—δὲ μεταβατικῆς σημ.=ἐξ

ἄλλου ἀφ' ἑτέρου. ποιήσομαι τὴν κατηγορίαν (περίφρασις)=κατηγορήσω. κἀγὼ ὑποκ. τὴν κατηγορίαν ἄντικ. δικαίαν κατηγορ. ψευδόμενος—λέγων τροπικαί μετ. οὐδέν (ψεύδος) σύστοιχον ἄντικ. ἔξω τοῦ πράγματος ἐπιρρ. διορ. μετά γενικῆς τοπικῆς (ἦ γεν. αὕτη λέγεται καθαρὰ τοῦ ὄλου). Παρατηρήσατε τὴν συσσωρευτὴν τῶν ἀρνήσεων: οὔτε—οὐδέν—οὔτε. οἱ πλείστοι ὑποκ. τοῦ ποιοῦσιν. τῶν εἰσιόντων ἐπιθ. μετ. καὶ γεν. διαίρ. εἰς ὑμᾶς ἐμπρόθ. διορ. τοῦ ἐνώπιόν τινος. ἀτοπώτατον ἄντικ. πάντων γεν. διαίρ. ἢ συμβουλευουσιν. ἢ κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσιν ἐπεξήγησις τοῦ ἀτοπώτατον. γὰρ δισσαφητικός=δηλαδὴ. ἐνταῦθα ἐπιρρ. διορ. τόπου. περὶ τῶν πραγμάτων ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς, πάντα ἄντικ. τοῦ διαβάλλουσι καὶ α' ὄρος τῆς συγκρ. ἢ περὶ οὗ...β' ὄρος συγκρίσεως. φέρειν ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) τοῦ μέλλετε. τὴν ψῆφον ἄντικ. τοῦ φέρειν. οὐδέτερον ὑποκ. τοῦ ἔστι. χαλεπὸν κατηγορ. τούτων γεν. διαίρ. οὐθ' ὑπὲρ ὧν... εὐρεῖν ἐπεξήγησις τοῦ: οὐδέτερον. ἀποφηνασθαί ἄντικ (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ βουλευέσθε ἐξαρτώμενον. γνώμην ἄντικ. τοῦ ἀποφηνασθαί. μηδεὶς ὑποκ. τοῦ ἀπολογεῖσθαι. εὐρεῖν ὑποκ. τῆς ἀπροσώπου φράσεως χαλεπὸν ἔστι. (τοὺς κατηγοροῦς) ἐννοεῖται ὡς ὑποκ. τοῦ ἀξιού. φέρειν ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ ἀξιού. ὑμᾶς ὑποκ. τοῦ φέρειν. τὴν ψῆφον ἄντικ. δικαίαν κατηγορ. ποιεῖσθαι ἐπίσης ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ ἀξιού. (τοὺς κατηγοροῦς) ἐνν. ὡς ὑποκ. τοῦ ποιεῖσθαι. τὴν κατηγορίαν ἄντικ. μὴ δικαίαν κατηγορ. καὶ σχῆμα λιτότητος (=ἄδικον). αὐτοὺς κατηγορ. διορ. ὑμεῖς ὑποκ. τοῦ ἔστε. αἰτίοι κατηγορ. τούτων γεν. αἰτίας. τὴν ἐξουσίαν—τοῖς εἰσιούσι (ἐπιθ. μετ.) ἄμεσ. καὶ ἔμμεσ. ἄντικ. τοῦ δεδώκατε (δίδωμι τινί τι). ἔχοντες ἐνδοτ. μετ. παραδειγμα ἄντικ. κάλλιστον ἐπιθ. διορ. τῶν Ἑλλήνων γεν. διαίρ. τοῦ... συνῆδριον ἐπεξήγησις τοῦ: παράδειγμα. δ... διαφέρει ἀναφ. πρότ. δ ὑποκ. καὶ α' ὄρος συγκρ. τῶν δικαστηρίων ἄντικ. καὶ β' ὄρος συγκρ. τοσοῦτον αἰτ. ποσοῦ. ὥστε... δμολογεῖσθαι... κρίσιν συμπερ. ἀπαρεμφατικὴ πρότ. παρ' αὐτοὺς ἐμπρόθ. διορ. τοῦ κρίνοντος προσώπου. τοῖς ἀλισκομένοις ἐπιθ. μετ. ποιεῖσθαι ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπως λαμβανόμενον δμολογεῖσθαι. (τὸ ἐν Ἄρ. π. συνῆδριον) ὑποκ. τοῦ ποιεῖσθαι. τὴν κρίσιν ἄντικ. δικαίαν κατηγορ. πρὸς δ (ἢ ἀναφ. ἄντων. ἐν ἀρχῇ περιόδου ἢ κώλου ἐρμηνεύεται δεκτικῶς μετὰ τινος συνδέσμου). ἐπιτρέπειν. ὑποκ. τοῦ ἄπροσ. δεῖ. ὑμᾶς ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. ἀποβλέποντας τροπ. μετ. τοῖς λέγονσιν ἐπιθ. μετ. καὶ ἄντικ. τοῦ ἐπιτρέπειν. δ ἄγων -συκοφαντεῖν—ἐνεγκεῖν ὑποκ. τοῦ ἔσται. ὅπερ ἰσοῦται τῷ ἐξέσται=εἶναι δυνατόν, ἐπιτρέπεται. τοῖς κρινόμενοις—τοῖς διώκουσιν—ὑμῖν δοτ. προσωπικαί, αἰ δὲ μετ. ἐπιθετικά. ἄνευ διαβολῆς ἐμπρόθ. διορ. ἐξαίρεσεως. τὴν ψῆφον ἄντικ. τοῦ ἐνεγκεῖν. εὐροκοτάτην κατηγορ. ἄνευ τοῦ λόγου ἐμπρόθ. διορ. ἐξαίρεσεως καὶ προσθήκης. θέσθαι ὑποκ. τῆς ἀπροσ. φράσ. ἀδύνατόν ἐστιν. (ὑμᾶς) ἐνν. ὡς ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. τὴν ψῆφον ἄντικ. δικαίαν κατηγορ. μὴ δεδιδαγμένους ὑποθετ. μετ. καὶ ἐπεξήγησις τοῦ: ἄνευ τοιοῦτου λόγου.

Πραγματικὴ ἄ.—πράγμα οὗτω ὀνομάζεται εἰς τὴν δικαστικὴν γλῶσσαν ἢ δικαζομένη ὑπόθεσις. εἰς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν Ἡλιασῶν. τὸ ἐν Ἄρειῳ πάγῳ συνῆδριον ἢ ἐξ Ἄρειου πάγου Βουλῆ ἀνώτατῃ διοικητικῇ καὶ δικαστικῇ ἐξουσίᾳ τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν ἀκούσα ἐποπτείας νόμων, ἱερῶν καὶ ἐμπορίας τῶν πολιτῶν, ἰδιαίτερος δὲ ἐκδικάζουσα φονίους δικας, ἀποπέρας ἐμπρημοῦ, βαρεῖς τραυματισμούς, κατάλοιπον πολιτεύματος κ.λ.π. Τὰ δικαιώματα ταῦτα δὲν ὑπῆρξαν ἀταθερὰ κατὰ τὰς διαφόρους ἱστορικὰς περιόδους. Οὐδεμίαν σύγκρισιν δύναται νὰ γίνῃ πρὸς τὸν νῦν Ἄρειον πάγον. ἀλισκόμενος·ὁ καταδικαζόμενος. κρινόμενος ἢ φεύγων ὁ κατηγορούμενος, ἐνθ' ὁ κατηγορῶν ἐλέγετο κρίνων ἢ διώκων. Ὅτι ὁ Λυκούργος ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν εὐρεσίαν τῆς ἀληθείας, τὴν καταπολέμησιν τοῦ ψεύδους καὶ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς συχνῆς ἐπαναλήψεως ὁμοίων ἢ

ἀντιθέτων λέξεων π. χ. *δικαίαν—οὐ ψευδόμενος—ἀνευ διαβολῆς—εὐορκοτάτην—δικαίως—κατηγοροῦσι—διαβάλλουσι—συκοφαντεῖν.*

Νόημα.—Ὁ ρήτωρ δηλοῖ ὅτι θὰ διατυπώσῃ τὴν κατηγορίαν μὲ πᾶσαν ἐπιβριάνειαν καὶ δικαιοσύνην καὶ ὅτι δὲν θὰ μνηθῆ τούς κατηγορούς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι περιορίζονται ἢ εἰς συμβουλὰς ἢ εἰς συκοφαντίας, πρᾶγμα τὸ ὅποιον καὶ οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχει καὶ εὐκόλον εἶναι, διότι οὔτε ἀπόφασις πρόκειται νὰ ἐκδοθῆ οὔτε κατηγορούμενος πρὸς ἀπολογία νὰ εὐρεθῆ. Ἀποτελεῖ δὲ παραλογισμὸν νὰ ἀξιοῦν δικαίαν ἀπόφασιν, ἐνῶ κατηγοροῦν ἀδίκως. Ἀλλὰ διὰ τὸ κατάντημα αὐτὸ—κατὰ τὸν ρήτορα—εὐθύνονται οἱ δικασταί, διότι παρεχώρησαν τοιοῦτον δικαίωμα εἰς αὐτούς, ἐνῶ θὰ ἔπρεπε αἱ τοιοῦτου εἶδους ὑποθέσεις νὰ ἐκδικάζωνται παρὰ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ὁμολογίαν καὶ αὐτῶν τῶν καταδικαζομένων ἐκδίδει δικαίας ἀποφάσεις.

Τέλος ὁ ρήτωρ συνιστᾷ εἰς τοὺς δικαστάς, ὅπως ἀπαγορεύσουν τὴν ἔξω τοῦ θέματος ὁμιλίαν, καὶ ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι, καλῶς διεξαγομένης τῆς δίκης καὶ ἐπαρκῶς διαφωτισομένης τῆς ὑποθέσεως, ἡ μὲν συκοφαντία θὰ ἐκλείψῃ πρὸς τὸ συμφέρον κατηγορῶν καὶ κατηγορουμένων, ἡ δὲ ἀπόφασις τῶν δικαστῶν θὰ εἶναι δικαία.

Περιλήψεις.—1. Δήλωσις τοῦ ρήτορος ὅτι θὰ κατηγορήσῃ δικαίως. 2. Ἡ μέχρι τοῦδε διαγωγή τῶν κατηγορῶν. 3. Εὐθύνη τῶν δικαστῶν. 4. Ἡ ἀμεροληψία τοῦ Ἀρείου Πάγου. 5. Σύστασις πρὸς τοὺς δικαστάς. 6. Ἡ προκύπτουσα ὠφέλεια ἐκ τῆς ὀρθῆς διεξαγωγῆς τῆς δίκης.

ΚΕΦ. 8 § 14 + 15

Πρέπει δέ, Κύριοι, μήτε ταῦτα νὰ διαφύγουι τὴν προσοχήν σας, ὅτι δηλαδὴ ἡ δίκη ὡς πρὸς τοῦτον δὲν εἶναι ὁμοία (μὲ τὰς δίκας) τῶν ἄλλων πολιτῶν.

Διότι, [(ἐὰν μὲν ἐξεδιδετὲ ἀπόφασιν) = *(εἰ ἐψηφίζεσθε)*] περὶ ἀνθρώπου ἀγνώστου (= *ἀγνώτος*) εἰς τοὺς Ἕλληνας, μεταξὺ ὑμῶν τῶν ἰδίων θὰ ἐκρίνετο (= *ἐδοκεῖτε ἄν*), ὅτι ἔχετε ἐκδώσει τὴν ἀπόφασιν (= *ἐψηφίσθαι*) ὀρθῶς ἢ καὶ ἐσφαλμένως (= *φάυλως*). περὶ αὐτοῦ ὅμως, ὅ,τι δήποτε ἀποφασίσετε, θὰ συζητηθῆ (= *ἔσται λόγος*) μεταξὺ ὄλων τῶν Ἑλλήνων· διότι εἶναι πασίγνωστος (= *ἐπιφανής*) διὰ τὸ ταξίδι τὸν εἰς τὴν Ρόδον καὶ τὰς εἰδήσεις (= *τὴν ἀπαγγελίαν*), τὰς ὁποίας ἔφερον (= *ἦν ἐποίησατο*) εἰς βάρους σας (= *καθ' ὑμῶν*) καὶ εἰς τὴν πόλιν τῶν Ροδίων καὶ εἰς τοὺς παρεπιδημοῦντας ἐκεῖ ἐκ τῶν ἐμπορῶν, οἱ ὅποιοι, ταξιδεύοντες (= *περιπλέοντες*) εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην δι' (ἐμπορικὰς) ἐργασίας, διέδιδον συγχρόνως περὶ τῆς πόλεως (μας), ὅσα εἶχον πληροφορηθῆ (= *ἀκηκόεσαν*) ἀπὸ τὸν Λεωκράτην· οὗτοι δὲ γνωρίζουν ὅτι εἶναι (= *ὄντα*) τὰ ἔργα τῶν προγόνων σας ἀπολύτως ἀντίθετα (= *ἐναντιώματα*) πρὸς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔχουν πραχθῆ ὑπ' αὐτοῦ· διὰ τοῦτο λοιπὸν (= *ὥστε*) πρέπει πολὺ νὰ φροντίσετε διὰ νὰ ἐκδώσετε ὀρθὴν ἀπόφασιν περὶ αὐτοῦ.

Διότι νὰ γνωρίζετε καλῶς, Κύριοι Ἡλιαστίαι, ὅτι ὡς πρὸς ἐκεῖνο, κατὰ τὸ ὅποιον (= *ᾧ*) παρὰ πολὺ ὑπερέχετε ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, δηλαδὴ καὶ ὡς πρὸς τὴν εὐσέβειαν ἀπέναντι τῶν θεῶν (= *τῷ πρὸς τε τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς ἔχειν*) καὶ ὡς πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ θεοῦ δικαίου (= *δσιως*) ἐπιβαλλομένας ὑποχρεώσεις πρὸς

τους γονεῖς (=πρὸς τοὺς γονεάς ἔχειν) καὶ ὡς πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς φιλοτιμίας (=φιλοτιμῶς) ἐπιβαλλομένην ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα, θὰ φανῆτε (=δόξαιτ' ἄν), ὅτι παρὰ πολὺ παραμελεῖτε αὐτό, ἐὰν οὗτος ἤθελε διαφύγει τὴν τιμωρίαν σας.

Γραμματικὰ — Σημασιολογικά.— δεῖ ἀπρόσ. ρ. λαθεῖν ἀπαρ. ἄορ. β' τοῦ λαθάνω (=διαφεύγω τὴν προσοχὴν τινος), ἐλάνθανον, λήσω, ἔλαθον, λέληθα, ἐλελήθειν. δ, ἡ ἀγνώτος, ἀγνώτως ἐπιθ. ἐλιγενές καὶ μονοκατάλ. γ' =ἀγνωστος, ἄσημος. ὑμῖν αὐτοῖς δοτ. πληθ. αὐτοπαθοῦς ἄντων. β' προσώπου. ἔδοκεῖτε β' πληθ. παρατ. ὄρ. τοῦ δοκέω-ῶ (προσωπικόν ρ.)=νομιζῶ, ἔχω τὴν γνώμην, νομίζομαι, παρατ. ἐδόκουν, δόξω καὶ δοκήσω, ἔδοξα καὶ ἐδόκησα, δεδόκηκα. φαύλως ἐπίρρ.=ἐσφαλμένως. ἐψηφίσθαι ἀπαρ. μέσ. παρακ. τοῦ ψηφίζομαι, ἐψηφίζομαι, ψηφιοῦμαι, ψηφισθῆσομαι, ἐψηφισάμην, ἐψηφίσθην, ἐψηφίσαι, ἐψηφίσμην. δ,τι οὐδ. ἀναφ. ἄντων. δσται, ἦτε, δ,τι. βουλευσθε ὑποτ. μ. ἄορ.α' τοῦ βουλεύομαι. ἔσται μέλλ. τοῦ εἶμι. δ ἔκπλους, ον συνηρημένον δευτερόκλιτον. τοῖς ἐπιδημοῦσιν δοτ. πληθ. μετ. ἐν. τοῦ ἐπιδημέω-ῶ(=ζῶ ἐν τῇ πατρίδι μου, ἔξενος ὢν μένω ἐν τινὶ τόπῳ), ἐπεδήμουν, ἐπιδημήσω, ἐπεδήμησα, ἐπιδημήμικα. οἶ ὄνομ. πληθ. τῆς ἀναφ. ἄντων. δς, ἦ, δ. ἡ οἰκουμένη (χώρα) οὐσιαστικοποιηθὲν ἐπιθ.=ἡ οὐφῆλιος, ἡ οἰκουμένη. ἀπήγγελλον παρατ. τοῦ ἀπαγγέλλω. α οὐδ. ἀναφ. ἀντ. ἀκηκόεσαν ὑπερσ. τοῦ ἀκούω (δ παρακ. λαμβάνει ἀττικόν ἀναδιπλασιασμόν· ἀπαντᾶται δὲ ὁ ὑπερσ. καὶ μὲ χρον. αὐξήσειν· ἡκηκόειν). οἶ ὄνομ. πληθ. ἀναφ. ἄντων. δς. ἴσασι γ' πληθ. τοῦ οἶδα. οἶσθα, οἶδε, ἴσμεν, ἴστε, ἴσασι (παρακ. μὲ σημ. ἔνεσ), παρατ. ἦθδιν καὶ ἦθδιν, μέλλ. εἶσομαι καὶ εἰδήσω. ἐναντιώτατα οὐδ. ὑπερθ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. ἐναντίος· ὄτερος· ὄτατος = ἀντίθετος. διαπεπραγμένους μετ. μέσ. παρακ. τοῦ διαπράττομαι. ποιητέος, α, ον ρησ.τ. ἐπιθετ. τοῦ ποιῶ (περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι τι=φροντίζω πολὺ διὰ κάτι). βουλεύσασθαι ἀπαρ. μέσ. ἄορ. α' τοῦ βουλεύομαι. εὔ ἐπίρρ. θετ. βαθμ. ἄμεινον, ἄριστα καὶ βέλτιον, βέλτιον καὶ κρείττον, κράτιστα. ἴσθι, ἴστω, ἴστε, ἴστων προστ. τοῦ οἶδα. φ δοτ. ἐν. τῆς ἀναφ. ἀντ. δς. πλείστον καὶ πλείστα ἐπίρρ. ὑπερθ. βαθμ. θετ. πολύ, συγκρ. πλέον). διαφέρετε ἔνεσ. τοῦ διαφέρω, διέφερον, διοίσω, διήνεγον, διενήνοχα, (ἀττικὸς ἀναδιπλ.), διενήνοχαι. εὐσεβῶς—δσιῶς φιλοτιμῶς τροπικὰ ἐπίρρ. θετ. βαθμ. (συγκρ. εὐσεβέστερον—δσιώτερον—φιλοτιμότερον, ὑπερθ. εὐσεβέστατα — δσιώτατα — φιλοτιμότατα). ἀμελεῖν ἀπαρ. ἐν. τοῦ ἀμελέω—ῶ, ἡμέλουν, ἀμελήσω, ἡμέλησα, ἡμέληκα. δόξαιτε εὔκτ. ἄορ. α' τοῦ δοκέω—ῶ (προσωπικόν ρ. Ἰδὲ ἀγωτέρω). διαφύγει εὔκτ. ἄορ. β' τοῦ διαφεύγω.

Συντακτικὰ — Αἰσθητικὰ.— λαθεῖν ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου δεῖ. ταῦτα ὑποκ. τοῦ λαθεῖν. ὑμᾶς ἀντικ. ὅτι... ἐστὶν εἶδ. πρότ. ἐπεξηγοῦσα τὸ ταῦτα. ἄγῶν ὑποκ. ὁμοίως κατηγ. περὶ τούτου καὶ... ἰδιωτῶν ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς, ἔδοκεῖτε ἂν ἀπόδοσις τῆς ἐννοουμένης ὑπόθεσ. αἰ ἐψηφίσεσθε (β' εἶδους ὑπόθ. λόγος δηλῶν τὸ ἀπραγματοποίητον). ἐψηφίσθαι ἀντικ. (εἶδ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ ἔδοκεῖτε. καλῶς—φαύλως ἐπίρρ. διορ. τρόπον. περὶ ἀνθρώπου ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. ἀγνώτος ἐπιθ. διορ. τοῖς Ἕλλησιν δοτ. προσωπικῆ. ἐν ὑμῖν αὐτοῖς ἐμπρόθ. διορ. τόπου. περὶ τούτου ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. λόγος ὑποκ. τοῦ ἔσται, παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐμπρόθ. διορ. τόπου. δ,τι ἂν βουλευσθε ἀναφορ. ὑποθετ. πρότ. (=εἰ τι...), ἐπιφανῆς κατηγ. (Ἰδὲ τὴν ἀντιθεσὶν ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀγνώτος), διὰ τὸν ἔκπλου καὶ τὴν ἀπαγγελίαν ἐμπρόθ. διορ. αἰτίας. εἰς Ρόδον ἐμπρόθ. διορ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. ἦν (ἀντικ.) ἐποιήσατο... ἀναφ. πρότ. καθ' ὑμῶν ἐμπρόθ. διορ. τοῦ ἐναντίον τινός. πρὸς τὴν πόλιν ἐμπρόθ. διορ. τόπου. τὴν τῶν Ροδίων ἐπιθ. διορ. τῶν ἐμπόρων γεν. διαίρ. τοῖς ἐπιδημοῦσι ἐπιθ. μετ. οἶ... ἀπήγγελλον ἀναφ. πρότ. οἶ ὑποκ. περιπλέοντες χρον. μετ. τὴν οἰκουμένην ἀντικ. τῆς μετ. πᾶσαν κατηγ. διορ.

(*πᾶσι—πᾶσαν* ἢ ἐπανάληψις χαρακτηρίζει τὸ μέγεθος τῆς προδοσίας). *δεῖ ἔργασίαν* ἐμπρόθ. διορ. αἰτίας. *περὶ τῆς πόλεως* ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. *ἂ . . . ἀκηρόσαν* ἀναφ. πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ *ἀπήγγελλον*. *ἂ—Λεωκράτους* ἄμεσον καὶ ἔμμεσον ἄντικ. (ἀκούω τινός τι). *οἷ ὕποκ.* τοῦ *ἴσασι*. τὰ *ἔργα* ἄντικ. τῶν *προγόνων* γεν. κτητικῆ. *δῶτα* κατηγορ. μετ. ἐξαρτωμ. ἐκ τοῦ *ἴσασι* ὡς γνώσεως σημαντικῆ. *ἐναντιώτατα* κατηγ. *τοῖς διαπεπραγμένοις* δοτ. ἀντικειμενικῆ τοῦ *ἐναντιώτατα* καὶ ἐπιθ. μετ. *τούτω* ποιητικὸν αἴτιον κατὰ δοτικὴν ἀπλῆν, διότι τὸ *διαπεπραγμένοις* εἶναι παθ. παρακειμ. (τοῦτο λέγεται μετὰ περιφρονήσεως). *ὥστε* . . ἢ σύνταξις ἐδῶ εἶναι κατὰ παράταξιν καὶ συνδέει κώλον περιόδου (διὰ τοῦτο πρέπει νὰ διορθωθῆ ἢ τελεία στιγμή πρὸ τοῦ *ὥστε* δι' ἄνω στιγμῆς). *βουλευσασθαι* ὕποκ. τοῦ *περὶ πολλοῦ ποιητέον ἐστίν*. (ὁμᾶς) ἐνν. ὡς ὕποκ. τοῦ ἄπαρ. ἢ σύνταξις κατωτέρω ἔχει οὕτω: *εὐ ἴστε*, *ὅτι δόξαιτε ἂν πλείστον ἀμελεῖν τούτου*, *ὃ πλείστον διαφέρετε τῶν ἄλλων ἀνθρώπων*, *τῷ πρὸς τε τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς (ἔχειν) καὶ πρὸς τοὺς γονεῖς ὁσίων (ἔχειν) καὶ πρὸς τὴν πατρίδα φιλοτίμως ἔχειν*. *ὅτι . . . δόξαιτε ἂν* εἰδ. πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ *εὐ ἴστε*. *ἀμελεῖν* ἄντικ. (εἰδ. ἄπαρ.) ἐκ τοῦ *δόξαιτε* ἐξαρτωμ. ὡς δοξαστικῶν. *τούτων* ἄντικ. τοῦ *ἀμελεῖν*. *ὃ* δοτ. τοῦ κατὰ τι. *διαφέρετε* ἀναφ. πρότ. τῶν ἀνθρώπων ἄντικ. (*διαφέρω τινός τινι*). *τῷ . . . ἔχειν* ἐπέξηγησις τοῦ *ὃ*. *πρὸς τοὺς θεοὺς . . γονεῖς . . πατρίδα* ἐμπρόθ. διορ. φιλικῆς διαθέσεως (ἰδὲ τὸ πολυσύνδετον σχῆμα ἐξαιρὸν τὸ ἱερὸν τρίπτυχον; ἦτοι θρησκείαν, οἰκονόμιαν καὶ πατρίδα). *εἰ . . διαφύγοι* ὕποθ. πρρτ. οὕτως ὕποκ. *τιμωρίας* ἄντικ. *τὴν παρ' ὑμῶν* ἐπιθ. διορ. ἐδῶ ὑπάρχει ὑποθετικὸς λόγος γ' εἰδους δηλῶν ἀπλῆν σκέψιν τοῦ λέγοντος *εἰ διαφύγοι* (ὕποθ.)—*δόξαιτε ἂν* (ἀπόδ).

Πραγματικά.—*περὶ τούτου* δηλ. τοῦ Λεωκράτους. *ἐν ὑμῖν αὐτοῖς* εἰς τὸν στενὸν Ἀθηναϊκὸν κύκλον. *τὰ ἔργα τῶν προγόνων* τὰ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν πολεμικὰ κατορθώματα. *τούτω* δηλ. τῷ Λεωκράτει.

Ἡ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβεία, ἢ πρὸς τοὺς γονεῖς στοργὴ καὶ ἢ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη ἀποτελοῦν τρεῖς μεγάλας ἀρετὰς τῶν Ἀθηναίων, τὰς ὁποίας δὲν ἐμιμήθη καὶ δὲν ἐσεβάσθη ὁ Λεωκράτης.

Νόημα.—Ὁ ρήτωρ θέλων νὰ ἐξάρῃ τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐκδικαζομένης ὑποθέσεως τονίζει ὅτι, ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ συνήθους ὑποθέσεως καὶ μετ' ἀποδοχῆς ἀγνωστον, τότε ἡ ὀρθὴ ἢ ἡ ἐσφαλμένη ἀπόφασις τῶν δικαστῶν θά ἐσχολιάζετο μόνον εἰς τὸν κύκλον τῶν Ἀθηναίων. Ἐπειδὴ ὁμοῦ τὸ ὄνομα τοῦ κατηγορουμένου κατέστη γνωστὸν ἀνά τὸ Πανελλήνιον λόγῳ τοῦ παρανόμου ταξιδίου του εἰς Ρόδον καὶ τῶν ἀνησυχαστικῶν εἰδήσεων, τὰς ὁποίας διέσπειρεν ἐκεῖ εἰς βάρος τῶν Ἀθηναίων, ἐπιβάλλεται ἡ προσοχὴ τῶν δικαστῶν νὰ εἶναι μεγαλύτερα. Ἐν συνεχείᾳ ὁ ρήτωρ ἐπιδιῶκων νὰ τιμωρηθῆ ὅποσδήποτε ὁ Λεωκράτης κολακεύει τοὺς Ἡλιαστάς λέγων ὅτι μεταξὺ τῶν Ἀθηναίων ὑπερέχον ὡς πρὸς τὴν εὐσεβείαν πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ τὴν πατρίδα.

Περὶ ἡ ψεις.—1. Ἡ σπουδαιότης τῆς δίκης ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλας. 2. Ἡ γνωστοποίησις ἀνά τὸ Πανελλήνιον τοῦ ἀδικήματος τοῦ Λεωκράτους καὶ 3. Κολακεία τοῦ ρήτορος πρὸς τὴν εὐσεβείαν, φιλοστοργίαν καὶ φιλοπατριαν τῶν δικαστῶν.

ΚΕΦ. 9 § 16

Σᾶς παρακαλῶ δέ, Κύριοι Ἡλιασταί, νὰ ἀκούσετε τὴν κατηγορίαν ἀπὸ ἐμὲ μέχρι τέλους καὶ νὰ μὴ δυσφορήτε (= *ἀχθεσθαι*), ἐὰν ἀρχίσω ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα συνέβησαν τότε εἰς τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ νὰ ὀργίζεσθε κατὰ τοῦ ὑπευθύνου (= *τοῖς αἰτίοις*) καὶ (κατ' ἐκείναν), ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων ἀναγκάζομαι τώρα νὰ κάμνω ὑπόμνησιν περὶ αὐτῶν.

Β' ΔΙΗΓΗΣΙΣ

“Οτε δηλαδὴ εἶχε περατωθῆ (=γεγενημένης) ἡ μάχη τῆς Χαιρωνείας καὶ (ὅτε) ὅλοι γενικῶς σεῖς ἐσπεύσατε (=συνδραμόντων) εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὃ δῆμος ἀπεφάσισε διὰ ψήφου τὰ μὲν παιδιά καὶ τὰς γυναῖκας νὰ μεταφέρουν πρὸς ἀσφάλειαν (=κατακομίζειν) ἐκ τῆς ὑπαίθρου ἐντὸς τῶν τευχῶν, οἱ δὲ στρατηγοὶ νὰ ὀρίσουν (=τάττειν) φρουρὰς ἐκ τῶν Ἀθηναίων (πολιτῶν) καὶ ἐκ τῶν ἄλλων, οἱ ὅποιοι κατοικοῦν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπως αὐτοὶ νομίζουσιν καλὸν (=καθ’ ὅτι ἂν αὐτοῖς δοκῆ).”

Γραμματικὰ—Σημασιολογικά. — *δέομαι* (=παρακαλῶ), ἐδεόμην, δεήσομαι, δεηθήσομαι, ἐδεήθην, δεδέημαι, ἀκούσαι ἀπαρ. ἀόρ. τοῦ ἀκούω(ἀκούειν· ἀκούσασθαι· ἀκούσαι· ἀκηκοέναι). *ἄχθομαι* (=λυποῦμαι), ἤχθόμην, ἄχθεσομαι, ἀχθεσθήσομαι, ἤχθέσθην, ἤχθημαι ἀντι ἤχθεσμαι. *ἄρξωμαι* ὑποτ. μ. ἀορ. α’ τοῦ ἄρχομαι ἠρχόμην, ἄρξομαι, ἀρχθήσομαι, ἠρξάμην, ἠρχθην, ἠρχμαι, ἠρχμην. *ὀργίξομαι* ἀπαρ. ἐν. τοῦ *ὀργίζομαι*, ὀργιζόμην, ὀργιούμαι, ὀργισθήσομαι, ὀργίσθην, ὀργισμαι (*ὀργίξομαι*· ὀργιζέσθαι· ὀργισθῆσθαι· ὀργισθῆναι, ὀργίσθαι). *ἀναγκάζομαι*, ἠναγκάζομην, ἀναγκασθήσομαι, ἠναγκάσθην, ἠνάγκασμαι, μνησθήσομαι, ἐμνησάμην, ἐμνήσθην, μέμνημαι, ἐμμνήσθην. *γεγενημένης* μετ. παρακ. τοῦ *γίγνομαι*. *συνδραμόντων* μετ. ἀόρ. β’ τοῦ *συνθέω*, συνθέω, συνδραμοῦμαι, συνδέραμον, συνδεδράμηκα, συνδεδραμήκειν. *τὸ τεῖχος*, οὐς οὐδ. γ’ κλ. *τάττειν* ἀπαρ. ἐν. τοῦ *τάττω*=(ὀρίζω), ἔταττον, τάξω, ἔταξα, τέταχα, ἐτετάχην. Ἀθήνησι τοπικὸν ἐπίρρ. τῆς ἐν τόπῳ στάσεως. *δοκῆ* ὑποτ. ἐν. τοῦ ἀπροσώπου *δοκεῖ*.

Συντακτικὰ—Διόρθωτικά. —*ὕμων* ἄντικ. τοῦ *δέομαι*, ἀκούσαι ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *δέομαι* ἐξαρτώμ. *μοῦ*—*τῆς κατηγορίας* ἄντικ. τοῦ ἀκούσαι (ἀκούω *τινός* *τινος*, ὅπερ σπάνιον, ἀντί τοῦ συνήθους: ἀκούω *τινός* *τε*). διὰ τέλους ἐμπρόθ. διορ. χρονικῆς διαρκείας. *μὴ ἄχθεσθαι* ἐπίσης ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *δέομαι* ἐξαρτώμ. (ὁ ρήτωρ προδιαθέτει τὸν ἀκροατὴν, ὅτι θὰ εἴπῃ κάτι δυσάρεστον τὸ σχῆμα τοῦτο λέγεται *προδιόρθωσις*). *ἂν ἄρξωμαι* ὑποθ. πρότ. (ὡς ἀπόδοσις εἶναι τὸ *δέομαι ἀκούσαι καὶ μὴ ἄχθεσθαι*) ὑποθ. λόγος δ’ εἴδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον ἀπὸ τῶν *συμβάντων* ἐμπρόθ. διορ. ἀφαιτηρίας χρόνου. *τῇ πόλει* ἄντικ. τοῦ *συμβάντων* (δοτ. ἀντιχαριστική). *ὀργίξομαι* ἐπίσης ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *δέομαι* ἐξαρτώμ. *τοῖς αἰτίοις* ἄντικ. τοῦ *ὀργίξομαι* καὶ (ἐκείνοισι ἐννοεῖται). *δε’ οὗ*; ἐμπρόθ. διορ. αἰτίας. *μνησθῆναι* ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ *ἀναγκάζομαι* *περὶ αὐτῶν* ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. γὰρ διασαφητικὸς=δηλαδὴ. *γεγενημένης· συνδραμόντων* γενικαὶ ἀπόλοιτοι καὶ χρονικαὶ μετ. *μάχης· ὕμων* ὑποκ. τῶν μετ. *ἀπάντων* κατηγ. διορ. *εἰς τὴν ἐκκλησίαν* ἐμπρόθ. διορ. τῆς εἰς τὸ πόνον κινήσεως. *ὁ δῆμος* ὑποκ. τοῦ *ἐψηφίσατο*. *κατακομίζειν* ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *ἐψηφίσατο* ἐξαρτώμ. *παίδας· γυναῖκας* ἄντικ. τοῦ *κατακομίζειν*. *ἐκ τῶν ἄργων* ἐμπρόθ. διορ. τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως. *εἰς τὰ τεῖχη* ἐμπρόθ. διορ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. *τάττειν* ἐπίσης ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ *ἐψηφίσατο*. *τοὺς στρατηγούς* ὑποκ. τοῦ *τάττειν* (ἑτεροπροσωπία). Ἀθηναίων· τῶν ἄλλων γεν. διαρ. τῶν *οἰκούντων* ἐπιθ. μετ. Ἀθήνησι ἐπίρρ. διορ. τῆς ἐν τόπῳ στάσεως, *καθ’ ὅτι* (=ὅπως) ἂν *δοκῆ* ἀναφ. ὑποθ. πρότ. *αὐτοῖς* δοτ. προσωπική.

Πραγματικά. —*τότε* μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην, δηλ. τὸ φθινόπωρον τοῦ 388 π.Χ. *αἰτίοις* ἐννοεῖ τὸν Λεωκράτην. *δε’ οὗ* ἐννοεῖ τοὺς συνηγόρους τοῦ Λεωκράτους. *γεγενημένης* ἤδη ἀρχεται ἡ διήγησις.

παίδας γυναίκας δηλ. ὁ ἄμαχος πληθυσμός. τῶν οἰκόντων Ἀθήνησιν ἔννοει τοὺς μετοίκους καὶ ξένους. καθ' ὅτι ἂν αὐτοῖς δοκῇ οὕτω διελάμβανεν ἐπὶ λέξει τὸ ψήφισμα τῶν Ἀθηναίων.

Νόημα — Ὁ ρήτωρ ἐν τέλει τοῦ προομίου τοῦ υποβάλλει παράκλησιν εἰς τοὺς δικαστάς, ὅπως μέχρι τέλους ἀκούσουν τὴν κατηγορίαν του, χωρὶς νὰ λυπηθοῦν διὰ τὴν ὑπόμνησιν τῶν τότε δραματικῶν γεγονότων.

Ἦδη εἰσερχόμενος εἰς τὴν διήγησιν ὑπενημιζει ὅτι μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ Ἑθνικὴν συμφορὰν κατ' ἀπόφασιν τοῦ δήμου ὁ μὲν ἄμαχος πληθυσμός ἔπρεπε νὰ μεταφερθῇ ἐκ τῆς ὑπαίθρου ἐντὸς τῶν τειχῶν πρὸς ἀσφάλειαν, οἱ δὲ στρατηγοὶ νὰ ἐπανδρώσουν τὰς φρουράς τῆς πόλεως ἐξ Ἀθηναίων, μετοίκων καὶ ξένων πολιτῶν.

Περίληψεις — 1. Παράκλησις τοῦ ρήτορος. 2. Μέτρα πρὸς προστασίαν τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ καὶ τῆς πόλεως.

ΚΕΦ. 10 § 17

Ὁ Λεωκράτης ὅμως χωρὶς νὰ φροντίσῃ διὰ κανὲν ἐξ αὐτῶν, ἀφοῦ ἠτοίμισεν, ὅσα πράγματα εἶχε, μετὰ τῶν ὑπηρετῶν (τὰ μετέφερον εἰς τὴν λέμβον, ἐνῶ τὸ πλοῖον ἤδη εἶχεν ἀράξει ἔξω τοῦ ἀγκυροβολίου καὶ ἐπερίμενε (=ἐξορμούσης) πλησίον τῆς Πειραιϊκῆς Χερσονήσου (=περὶ τὴν Ἀκτὴν), καὶ ἄργα τὸ ἀπόγευμα (=περὶ δειλὴν ὄψιαν), ἀφοῦ ἐξῆλθεν εἰς τὸ κεντρικὸν σημεῖον τῆς Ἀκτῆς διὰ τῆς μικρᾶς πύλης διηυθύνθη πλέων πρὸς τὸ πλοῖον καὶ ἀνεχώρησε ταχέως (=ῥχετο φεύγων) χωρὶς οὔτε νὰ αἰσθάνεται οἰκτον πρὸς τοὺς λιμένας τῆς πόλεως, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξέπλεεν, οὔτε νὰ ἐντρέπεται διὰ τὰ τεῖχη τῆς πατρίδος, τῶν ὁποίων τὴν φρούρησιν ἄφηνεν ἔρημον, ὅσον τοῦλάχιστον ἐξηγοῦτο ἀπὸ αὐτὸν (=τὸ καθ' αὐτὸν μέρος), οὔτε ἐφοβήθη ἀντικρύζων (=ἀφορῶν) καὶ προδίδων τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ Σαυῆρος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Σωτείρας, τοὺς ὁποίους μετ' ὀλίγον (=αὐτίκα) θὰ ἐπακαλεσθῇ διὰ νὰ τὸν σώσουν ἐκ τῶν κινδύνων.

Γραμματικὰ Σημασιολογικά. — φροντίσας μετ. ἄορ. τοῦ φροντίζω, μέλλ. φροντιῶ, παρακ. πεφρόντικα, συσκευασάμενος μετ. ἄορ. α' τοῦ συσκευάζομαι (=ἐτοιμάζω), συσκευαζόμην, συσκευάσομαι, συσκευασάμην, συσκευάσμαι, συσκευάσμη. χρήματα=πράγματα, ἀποσκευαί, οἰκίτης=ὕπηρετης, ὁ λέμβος=ἡ λέμβος τοῦ πλοίου. κατεκόμισα ἄορ. α' τοῦ κατακομίζω, μέλλ. κατακομιῶ, παρακ. κατακεκόμικα. ἡ ναῦς (=τὸ πλοῖον) οὐσ' γ' κλ., νεῶς, νηί, ναῦν, ναῦ, νῆες, νεῶν, ναυοί, ναῦς, νῆες. ἐξορμούσης μετ. ἐν. τοῦ ἐξορμέω - ῶ, ἐξώρμουν (=εἶμαι ἀραγμένος ἔξω τοῦ ὄρου καὶ περιμένω). ὄψια δειλῆ=ἄργα τὸ ἀπόγευμα. ἡ πύλις, ἴδος, γ' κλ.=μικρὰ πύλη, ἐξελθῶν μετ. ἄορ. β' τοῦ ἐξέρχομαι προσέπλευσε ἄορ. τοῦ προσπλέω, μέλλ. προσπλεύσομαι καὶ προσπλευσοῦμαι (δωρικός). ῥχετο παρατ. μετ. σημ. ὕπερο. τοῦ ἀποθετικοῦ οἴχομαι μετ. σημ. παρακ.=ἔχω ἀπέλθει, μέλλ. οἰχήσομαι, παθητ. παρακ. ῥχημαι. ἐλσῶν μετ. ἐν. τοῦ ἐλεῖω ῶ (=αἰσθάνομαι ἔλεος, οἰκτον), ἤλεουν, ἐλεήσω, ἤλεσα. ἀνήγομαι παρατ. τοῦ ἀνάγομαι (=ἐκπλέω), ἀνηγόμην, ἀνάξομαι, ἀναχθήσομαι, ἀνηγαγόμην, ἀνήχθη, ἀνήγμαι, ἀνήγμην (τὸ καταπλέω = καταγομαι). αἰσχυνόμενος μετ. ἐν. τοῦ αἰσχύνομαι, ἡσχυνόμην, αἰσχυνοῦμαι, αἰσχυνθήσομαι, ἡσχύνθη, ἡσχυμαι, ὁ, ἡ ἔρημος, ὄν ἐπίθ. τριγ. καὶ δικατάλ. ἐαυτὸν αὐτοπαθῆς ἄνωγ. γ' προσ (α' ἐμαυτὸν, β' σεαυτὸν). κατέλειπεν παρατ. τοῦ καταλείπω. ἡ σωτήρα θηλ. α' κλ. (ἄορ. ὁ σωτήρ γ')

κλ.). ἀφορῶν - ὧσα - ὧν μετ. ἐν. τοῦ ἀφορῶω - ὦ, ἀφεώρων, ἀπόψομαι, ἀπείδων, ἀφεώρακα, ἀφεώρακειν. προδιδούς μετ. ἐν. τοῦ προδίδωμι, προῦδιδουν, προδύωω, προῦδωκα, προδέδωκα, προῦδεδῶκειν. ἐφοβήθη παθ. ἄορ. ἀ' τοῦ φοβέομαι - οὔμαι (παρακ. πεφόβημαι). οὔς αἰτ. πληθ. ἀναφ. ἀντ. ὄς, ἦ, δ. αὐτίκα ἐπιρρ. χρον. σώσοντας μετ. μέλλ. τοῦ σφάζω. ἑαυτὸν αὐτοπαθ. ἀντων. γ' προσ. ἐπικαλέσεται μ. μέλλ τοῦ ἐπικαλέομαι — οὔμαι ἐπεκαλούμην, ἐπικαλέσομαι (μεταγεν.) καὶ ἐπικαλοῦμαι, ἐπικληθήσομαι, ἐπεκαλεσάμην, ἐπεκλήθην, ἐπικέκλημαι, ἐπεκεκλήμην.

Συντακτικά—Αἰσθητικά.— φροντίσας τροπική μετ. Λεωκρ. ὕποκ. οὐδενὸς ἀντικ. τούτων γεν. διαίρ. συσκευασάμενος χρον. μετ. δ' εἶχε χρήματα ἀναφ. πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ συσκευασάμενος καὶ τοῦ κατακόμισε. (Ἰδὲ τὴν ἀντίθεσιν τῆς διαγωγῆς τοῦ Λεωκράτους κατὰ τὴν ὥραν τῆς συμφορᾶς πρὸς τὴν τῶν κυμπολιτῶν του ἐν § 16). ἐξορμούσης γεν. ἀπόλυτος καὶ χρον. μετ. νεὸς ὕποκ. ἐξελθῶν χρον. μετ. μέσην κατηγορ. διορ. εἰς τὸ Ἀκτῆν. φεύγων κατηγορ. μετ. ἐκ τοῦ οἴχομαι ἐξαρτωμ. ἐλεῶν—αἰσχυνόμενος τροπικαὶ μετ. ἐξ ὧν ἀνήγγετο ἀναφ. πρότ. ὧν ... κατέλειπεν ἀναφ. πρότ. τὴν φυλακῆν ἀντικ. ἔρημον κατηγ. τὸ καθ' ἑαυτὸν μέρος αἰτιατ. τοῦ κατὰ τὴ ἢ τῆς ἀναφορᾶς. ἀφορῶν-προβιβάσας αἰτιολ. μετ. ἐξαρτώμεναι ἐκ τοῦ ἐφοβήθη ὡς ψυχικοῦ πάθους σημαντικοῦ. ἀκρόπολιν-ἱερὸν ἀντικ. τῶν μετ. Διὸς-Ἀθηνᾶς γεν. κτηρικαί. σωτήρης—σωτείρας ὡς ἐπιθ. διορ. οὔς. ... ἐπικαλέσεται ἀναφ. πρότ. οὔς ἀντικ. σώσοντας τελική μετ. ἑαυτὸν ἀντικ. τῆς μετ.

Πραγματικά.— δ λέμβος ἢ λέμβος τοῦ πλοίου, τὸ ὅποιον εἶχε ἀγκυροβολήσει περὶ τὴν Ἀκτῆν καὶ δι' οὗ θὰ ἐφυγαδεύετο ὁ Λεωκράτης. Καὶ σήμερον ὑπάρχουν τοιαῦται λέμβοι (ἐφόλκια κοινῶς φλοῦκκαι) ἐλκόμεναι ὑπὸ τῶν ἱστιοφόρων ἢ ἀνακείμεναι ἐπὶ τῶν μεγάλων πλοίων, ἵνα διὰ τούτων, δσάκις τὰ πλοῖα δὲν δύνανται νὰ πλευρίσουν, μεταφέρονται οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ἔμπορεύματα εἰς τοὺς λιμένας ἢ τὰς ἀκτᾶς. Ἀκτῆ (ἐκ τοῦ ἄγγυμι) ἐννοεῖται ἐκεῖνο τὸ τμήμα τῆς Πειραιϊκῆς χερσονήσου, τὸ ὅποιον ἐκεῖτο δεξιᾷ ὡς πρὸς τὸν εἰσπλέοντα εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς. δαίλη ὄψια τὸ πέμπτον καὶ τελευταῖον τμήμα τῆς ἡμέρας (4—6), ὡς διήρουν αὐτὴν οἱ ἀρχαῖοι· τὸ πρῶτον ἦτο ἡ πρωία (μέχρι τῆς 9ης), τὸ δεύτερον ἢ πλήθουσα ἀγορὰ (10—12), τὸ τρίτον τὸ μέσον ἡμέρας (12—2) καὶ τὸ τέταρτον ἢ δαίλη πρωία (2—4). πυλῖς μικρὰ πύλη τοῦ Πειραιϊκοῦ τείχους. ἱερὸν σωτήρης Διὸς κείμενον ἐν Πειραιεῖ. ἱερὸν σωτείρας Ἀθηνᾶς κείμενον κατὰ τὸν δῆμον Κορυδαλλέων ἀντικρῦ τῆς Σαλαμίνος. αὐτίκα κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀπολογίας τοῦ Λεωκράτους.

Νόημα.— Μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνεῖα συμφορὰν, ἐνθ' οἱ Ἀθηναῖοι ἐλάμβανον ἔκτακτα μέτρα πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ καὶ τῆς πατρίδος, ὁ Λεωκράτης ἠτόίμασε τὰς ἀποσκευὰς του καὶ ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα διὰ μέσου τῆς μικρᾶς πύλης τοῦ Πειραιϊκοῦ τείχους διεπεραιώθη εἰς τὸ πλοῖον, τὸ ὅποιον τὸν ἀνέμενεν εἰς τὸ κεντρικὸν σημεῖον τῆς Πειραιϊκῆς ἀκτῆς, καὶ ἀνεχώρησε ταχέως εἰς Ρόδον. Ἡ φυγὴ του ὑπῆρξε προδοτικῆ, διότι εἰς κρίσιμους στιγμὰς δὲν ἔδοκίμασεν οἰκτον διὰ τοὺς λιμένους καὶ τὰ τεῖχη τῆς πατρίδος του, τὰ ὅποια ἄφησεν ἀνυπεράσπιστα, καὶ δὲν ἐσεβάσθη τὰ ἱερά τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, τὰ ὅποια κατὰ τὴν ἀπολογίαν του θὰ ἐπικαλεσθῆ πρὸς σωτηρίαν.

Περὶληψις.— Ἡ διαγωγὴ τοῦ Λεωκράτους μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνεῖα συμφορὰν.

ΚΕΦ. 11 § 18

Ἄφου δὲ κατέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα (=καταχθεις) καὶ ἀπεβίβάσθη εἰς τὴν Ρόδον, ὡσὰν ἀκριβῶς νὰ ἔφερε χαρμοσύνης εἰδήσεις εὐτυχῶν γεγονότων διὰ τὴν πατρίδα, διέδιδεν ὅτι τάχα (φεύγων)

ἄφησε τὴν μὲν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν (=τὸ ἄστυ τῆς πόλεως) κυριευμένην (=ἐαλωκός), τὸν δὲ Πειραιᾶ πολιορκούμενον, αὐτὸς δὲ (ὅτι) μετὰ δυσκολίας (=μόλις), ἀφοῦ διεσώθη, ἔφθασε· καὶ δὲν ἠσθάνθη ἐντροπὴν τὴν χαρακτηριστὴν ὡς ἰδικήν του σωτηρίαν τὴν συμφορᾶν τῆς πατρίδος (του). Τόσον δὲ πολὺ ἐπίστευαν αὐτὰ οἱ Ρόδιοι, ὥστε, ἀφοῦ ἐποποθέτησαν πληρώματα ἐπὶ τριήρων, τὰ πλοῖα ὠδήγουν εἰς τὸν λιμένα (=κατήγον) καὶ, ὅσοι ἐκ τῶν ἐμπορῶν καὶ τῶν πλοιοκτιτῶν (=ναυκλήρων) ἦσαν ἔτοιμοι νὰ πλέουν ἐδῶ, ἐκεῖ (=αὐτοῦ) ἐξεφόρτωσαν (=ἐξείλοντο) τὸν σίτον καὶ τὰ ἄλλα ἐμπορεύματα ἐξ αἰτίας αὐτοῦ.

Γραμματικά — Σημσιολογικά.—καταχθεις μετ. παθ. ἄορ. α' τοῦ καταγομαι (=καταπλέω εἰς τὸν λιμένα) ἰδὲ § 17. ἀφικόμενος μετ. ἄορ. β' τοῦ ἀποθετικοῦ ἀφικνέομαι—οὔμαι (=φθάνω, ἀποβιβάζομαι), ἀφικνούμην, ἀφίξομαι, ἀφικόμεν, ἀφίγμαι, ἀφίγμην. εὐαγγελίζομαι=ἀναγγέλλω χαρμωσοῦνους εἰδήσεις, ἐαλωκός—νῆα, κός μετ. παρακ. τοῦ ἀποθετικοῦ ἀλίσκομαι (=συλλαμβάνομαι, κυριεύομαι), ἠλισκόμην, ἀλώσομαι, ἐάλω, (ὕπογ. ἀλώ, εὐκτ. ἀλόην, ἀπαρ. ἀλώνας, μετ. ἀλούς, ἀλοῦσα, ἀλόν), ἐάλωκα καὶ ἠλώκα, ἠλώκειν (ὡς ἐνεργ. εἶναι τὸ αἰρῶ). καταλίποι εὐκτ. ἄορ. β' τοῦ καταλείπω. πολιορκούμενον μετ. ἐν. διασωθεις μετ. παθ. ἄορ. α' τοῦ διασφύζομαι, ἦκοι εὐκτ. ἐν. με σημ. παρακ. τοῦ ἦκω, ἦκον, ἦξω, ἦσχύνθη παθ. ἄορ. α' τοῦ αἰσχύνομαι (ἰδὲ § 17). προσαγορεύσας μετ. ἄορ. τοῦ προσαγορεύω (=ὀνομάζω, χαρακτηρίζω) παρακ. εἴρηκα. αὐτοῦ αὐτοπαθ. ἄντων. γ' προσ. οὕτω ποσοτικὸν ἐπίρρ. (=τόσον) σφόδρα ποσοτικὸν ἐπίρρ. (=πολύ). ἡ τριήρης γ' κλ. οὐσιαστικοποιηθὲν ἐπίθ. κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως ναῦς (τριήρους, τριήρει, τριήρη, τριήρες, πληθ. τριήρεις, τρήρων, τρήρεσι, τρήρεις). πληρώσαντες μετ. ἄορ. α' τοῦ πληρῶ—ῶ =γεμίζω, ἐξοπλιζώ, ἐπανδρῶνω πλοῖα. κατήγον παρακ. τοῦ κατᾶγω (=ὀδηγῶ εἰς τὸν λιμένα). δ ναύκληρος=ὁ ἰδιοκτῆτης καὶ κυβερνήτης τοῦ πλοίου. παρεσκευασμένοι μετ. παρακ. δεῦρο ἐπίρρ. τοπικόν =ἐδῶ. πλεῖν ἀπαρ. ἐν. τοῦ πλέω (πλεῖς - πλεῖ - πλέομεν - πλεῖτε - πλέοσι - πλέοσι παρακ. ἐπλεον - ἐπλεῖς - ἐπλεῖ - ἐπλέομεν - ἐπλεῖτε - ἐπλεον), μέλλ. πλεύσομαι καὶ πλεύσομαι (δωρικόν). αὐτοῦ ἐπίρρ. τοπικόν =ἐκεῖ. ἐξείλοντο μέσ. ἄορ. β' τοῦ ἐξαιρέομαι—οὔμαι (=ἀφαιρῶ, ξεφορτώνω), ἐξήρομην, ἐξαιρήσομαι, ἐξείλομην, ἐξήρημαι, ἐξήρημην. τᾶλλα (κρᾶσις).

Συντακτικά—Διόδητικά. καταχθεις—ἀφικόμενος χρονικαί μετ. ὡςπερ... εὐαγγελιζόμενος αἰτιολ. μετ., διότι δηλοῖ αἰτίαν κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ὑποκειμένου τῆς προτάσεως (δηκτικὴ εἰρωνεία). εὐτυχίας—τῇ πέτρῃδι ἄντικ. ὡς... καταλίποι... (ὡς) ἦκοι εἰδικαί προτάσ. κατ' εὐκτικὴν πλαγίου λόγου ὡς ἀντικείμενα τοῦ ἀπήγγελλεν. τὸ ἄστυ—τὸν Πειραιᾶ ἄντικ. ἄστυ πόλεως ὠραία περιφρασίς. ἐαλωκός· πολιορκούμενον κατηγ. μετ. διασωθεις χρον. μετ. προσαγορεύσας κατηγ. μετ. ἐξαρτωμ. ἐκ τοῦ ἠσχύνθη ὡς ψυχικοῦ πάθους σημαντικοῦ. τὴν ἀτυχίαν ἄντικ. πατρίδος γεν. ὑποκειμ. σωτηρίαν κατηγ (ἰδὲ τὴν ἀντίθεσιν: ἀτυχίαν· σωτηρίαν) ὡστε... κατήγον συμπερασμ. πρότ. τὰ πλοῖα ἄντικ. πληρώσαντες χρον. μετ. τριήρεις ἄντικ. τῆς μετ. ἐμπόρων—ναυκλήρων γεν. διαίρ. οἱ παρεσκευασμένοι ἐπίθ. μετ. πλεῖν ἀπαρ. σκοποῦ. δεῦρο—αὐτοῦ ἐπίρρ. διαίρ. τόπου. σίτον· χρήματα ἄντικ. τοῦ ἐξείλοντο. διὰ τοῦτον ἐμπρόθ. διαίρ. αἰτίας.

Πραγματικά.—Ρόδος αὕτη ἦτο τότε ἰσχυρὰ ναυτικὴ δύναμις. ἄστυ τῆς πόλεως ἢ πόλις τῶν Ἀθηνῶν. ἐαλωκός· πολιορκούμενον ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, ἦκοι εἰς Ρόδον. τὰ πλοῖα ἐννοοῦνται τὰ σιτηγωγὰ καὶ τὰ ἐμπορικὰ, τὰ ὅποια ἐκαλοῦντο καὶ δλκάδες· ταῦτα οἱ Ρόδιοι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν

πολεμικῶν ὠδήγουν βιαίως εἰς τὸν λιμένα τῆς Ρόδου, ἵνα μὴ περιέλθουν εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν των. *δεῦρο* εἰς Ἀθήνας. αὐτοῦ ἐν Ρόδῳ. *διὰ τούτων* δηλ. τὸν Λεωκράτην.

Νόημα.—Ὁ Λεωκράτης μετὰ τὴν ἀφίξιν του εἰς Ρόδον διέδιδεν ὅτι οἱ Μακεδόνες κατέλαβον τὰς Ἀθήνας καὶ ἐπολιόρκουν τὸν Πειραιᾶ, μετὰ δυσκολίας δὲ ὅτι ἐσώθη ὁ ἴδιος. Τοιαύτη δὲ ἦτο ἡ ψυχικὴ του πόρρωσις. ὥστε δὲν ἐδίστασε νὰ ὀνομάσῃ ἰδικὴν του εὐτυχίαν τὴν συμφορὰν τῆς πατρίδος του. Οἱ Ρόδιοι πεισθέντες εἰς τὰς ψευδεῖς εἰδήσεις ἐδήγουν τὸν βιαίως ὠδήγουν τὰ πλοῖα τῶν εἰς τοὺς λιμένας, οἱ δὲ ἔμποροι καὶ λοιποὶ ἰδιοκτῆται πλοίων, οἱ ὅποιοι θὰ ἤρχοντο εἰς Ἀθήνας, ἠναγκάσθησαν νὰ ξεφορτώσουν εἰς τὴν Ρόδον τὸν σίτον καὶ τὰ ἄλλα ἔμπορεύματά των.

Περιλήψεις.— 1. Αἱ ψευδεῖς εἰδήσεις τοῦ Λεωκράτους καὶ 2. Τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν.

ΚΕΦ. 12 § 19

Καὶ ὅτι αὐτὰ, τὰ ὁποῖα λέγω, εἶναι ἀληθῆ, θὰ ἀναγνώσῃ (ὁ γραμματεὺς) ἐνώπιόν σας (= *ὑμῖν*) τὰς μαρτυρικὰς καταθέσεις ὄλων γενικῶς, δηλ. πρῶτον μὲν τὰς (καταθέσεις) τῶν γειτόνων καὶ τῶν κατοικούντων εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, οἱ ὅποιοι γνωρίζουν, ὅτι αὐτὸς ἔφυγε κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου καὶ ἀπέπλευσεν ἔξ Ἀθηνῶν, ἔπειτα (τὰς καταθέσεις) τῶν παρευρεθέντων εἰς τὴν Ρόδον, ὅτε ὁ Λεωκράτης διέδιδεν αὐτὰ, καὶ (= *δὲ*) μετὰ ταῦτα τὴν μαρτυρίαν τοῦ Φουκίνου, τὸν ὁποῖον καὶ οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ σᾶς γνωρίζουν, ὅτι κατηγορεῖ αὐτὸν ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου, ὅτι μάλιστα (= *καὶ*) εἶχε γίνεαι πρόξενος μεγάλων ζημιῶν εἰς τὸν φόρον τῆς πέντηκοστῆς, μολοῦντι ἦτο μέτοχος εἰς τὴν ἑταιρείαν τῆς εἰσπραξέως αὐτῆς.

Γραμματικὰ — Σημασιολογικὰ.— *ἀναγνώσεται* μέλλ. τοῦ *ἀναγινώσκα*, ἐγίνωσκον, γνώσομαι, ἔγνω, ἔγνωκα, ἐγνώκειν. οἷ ὄνομ. πληθ. ἀναφ. ἀντ. *ὅς, ἧ, ὅ, ἴσασιν* γ' πληθ. τοῦ *σῖδα*, *φυγόντα* μετ. ἀορ. β' τοῦ *φεύγω*, *ἐκπλεύσαντα* μετ. ἀορ. τοῦ *ἐκπλέω*. *Ἀθήνηθεν* τοπικὸν ἐπίρρ. τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως. *παραγεγομένῃ* μετ. ἀορ. β' τοῦ *παράγινομαι* (= *παρευρίσκομαι*), *κατηγοροῦντα* μετ. ἐν. τοῦ *κατηγορέω-ᾶ*. *καταβεβλαφῶς* εἴη εὐκτ. παρακ. τοῦ *καταβλάπτω*. ἡ *ποντηκοστή* οὐσία-¹στικοποιηθὲν ἐπίθ. κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως *μοῖρα* ἢ *μερίς*=φόρος $\frac{1}{50}$

Συντακτικὰ — Αἰσθητικὰ.— *Καὶ ὅτι . . . λέγω* βραχυλογία ἀντί: *καὶ ὅτι ταῦτα, ἃ λέγω, ἀληθῆ ἐστίν. ταῦτα* ἀντικ. *ἀληθῆ* κατηγ. (ὁ γραμματεὺς) ἐνν. ὡς ὑποκ. τοῦ *ἀναγνώσεται*. *ὑμῖν - τὰς μαρτυρίας* ὄμοσ. καὶ ἔμμοσ. ἀντικ. τοῦ *ἀναγνώσεται*. *ἀπάντων* γεν. ὑποκειμ. *τῶν γειτόνων — τῶν κατοικούντων* (ἐπίθ. μετ.) ἐπίσης γεν. ὑποκειμ. *ὅς . . . ἴσασιν* ἀναφ. πρότ. *τούτων* ἀντικ. *ἐν τῷ πολέμῳ* ἐμπρόθ. διορ. χρονικῆς διαρκείας. *φυγόντα*—*ἐκπλεύσαντα* κατηγορ. μετ. ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ *ἴσασιν* ὡς γνώσεως σημαντ. *Ἀθήνηθεν* ἐπίρρ. διορ. τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως. *τῶν παραγεγομένων* (ἐπίθ. μετ.) καὶ γεν. ὑποκειμ. *ὅτε . . . ἀπήγγελλε* χρον. πρότ. *Λεωκρ.* ὑποκ. *ταῦτα* ἀντικ. *τὴν μαρτυρίαν* ἀντικ. τοῦ *καταγνώσεται*. *Φουκίνου* γεν. ὑποκειμ. *ὄν . . . ἴσασιν* ἀναφ. πρότ. *οἱ πολλοὶ* = *οἱ πλείονες* ὑποκ. *ὄν* ἀντικ. *ὑμῶν* γεν. διαορ. *κατηγοροῦντα* κατηγ. μετ. ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ *ἴσασιν*. *τούτου* ἀντικ. τοῦ *κατηγοροῦντα*. *ὡς . . . εἴη* εἰδ. πρότ. κατ' εὐκτικὴν πλαγίου λόγου ὡς ἀντικ. ἐπίσης τοῦ *κατηγοροῦντα*. *μεγάλα*

(=μεγάλας βλάβας) α' σόστοιχον άντικ, *πεντηκοστήν* β' άντικ. *μετέχων* ένδοτ. μετ. *αυτῆς* άντικ. τῆς μετ.

Πραγματικά.—*ἀπάντων* όσοι δηλ. γνωρίζουν τὴν ὑπόθεσιν. *ἐν τῷ τόπῳ οἰκούντων* δηλ. εἰς τὴν συνοικίαν τοῦ Λεωκράτους. *Φύρμιος* ἦτο ὁ προϊστάμενος τῆς ἑταιρείας, ἡ ὁποία εἶχεν ἑνοικιάσει τὴν πεντηκοστήν. Ἡ πεντηκοστή ἦτο φόρος $\frac{1}{60}$, δηλ. 2 οἰο εἰσπραττόμενος ἐπὶ παντός εἰσαγομένου ἢ ἐξαγομένου εἶδους π.χ. σίτου κ.λ.π. Τὴν εἰσπραξίν τοῦ φόρου τούτου ἀνελάμβανεν ἑταιρεία ἀντὶ ὀφισμένου ποσοῦ καταβαλλομένη εἰς τὴν πολιτείαν, τῆς ὁποίας ὁ ἐπικεφαλῆς ἐλέγετο *ἀρχώνης* ἢ *τελωνάρχης*, τὰ δὲ μέλη αὐτῆς *πεντηκοστολόγοι* ἢ *τελώναι*. Τοιοῦτος *τελώνης*, δηλ. μέτοχος τῆς ἑταιρείας εἰσπράξεως τῆς πεντηκοστῆς, ἦτο καὶ ὁ Λεωκράτης. *τούτου* δηλ. τοῦ Λεωκράτους.

Νόημα.—Ὁ ρήτωρ διὰ νὰ πιστοποιήσῃ τὴν ἀλήθειαν τῶν λεγομένων του λέγει ὅτι ὁ γραμματεὺς θὰ ἀναγνώσῃ τὰς μαρτυρικὰς καταθέσεις, ἐκ τῶν ὁποίων προκύπτει ἡ ἐνοχὴ τοῦ Λεωκρ., 1) πάντων τῶν γνωριζόντων τὴν ὑπόθεσιν. 2) τῶν γεινόντων τοῦ Λεωκράτους, 3) τῶν αὐτηκῶν ἐν Ρόδῳ μαρτύρων καὶ 4) τοῦ Φυρκίου, ὁ ὁποῖος ἐκτός τῶν ἠθικῶν ζημιῶν θὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Λεωκράτης ἐξημίωσε καὶ τὸν φόρον τῆς πεντηκοστῆς, ἀν καὶ ἦτο ὁ ἴδιος μέτοχος αὐτῆς.

Περιλήψεις.—1. Αἱ μαρτυρικαὶ καταθέσεις θὰ εἶναι ἐπιβαρυντικαὶ διὰ τὸν Λεωκρ. κατὰ τὸν ῥήτορα καὶ 2. Πλὴν τῶν ἠθικῶν ζημιῶν ὁ Λεωκράτης ἐβλάψε καὶ ὑλικῶς τὴν πατρίδα.

ΚΕΦ. 13 § 21

Μετὰ ταῦτα λοιπόν, κύριοι Ἡλιασταί, ἀφοῦ ἐπέρασεν (ἀρκετός) καιρὸς καὶ κατέφθανόν πλοία ἐξ Ἀθηνῶν εἰς τὴν Ρόδον καὶ ἦτο φανερόν ὅτι οὐδὲν δυσάρεστον εἶχε συμβῆ εἰς τὴν πόλιν, ἐπειδὴ ἐφοβήθη, ἀπέπλευσε πάλιν ἐκ τῆς Ρόδου καὶ ἐφθασεν εἰς τὰ Μέγαρα καὶ κατοικοῦσεν (=ῥκει) εἰς τὰ Μέγαρα περισσότερα ἀπὸ πέντε χρόνια ἔχων ὡς προστάτην (κάποιον) Μεγαρέα, μὴ ἐντρεπόμενος οὔτε τὰ σύνορα τῆς χώρας (του), ἀλλὰ ζῶν ὡς μέτοικος εἰς γειτονικὴν χώραν τῆς πατρίδος (του), ἡ ὁποία τὸν ἀνέθρεψε.

Γραμματικά — Σημασιολογικά.—*τοίνυν* συμπερ. σύνδ.= λοιπόν *ἐπειδὴ* χρον. σύνδ. *ἐγένετο* ἀόρ. β' τοῦ *γίγνομαι*. *ἀφικνεῖτο* παρατ. τοῦ *ἀφικνέομαι*-οὔμαι (ἰδὲ § 18). *Ἀθήνηθεν* τοπικὸν ἐπίρρ. τῆς ἀπὸ τοποῦ κινήσεως. *ἐγεγόνει* ὑπερσ. τοῦ *γίγνομαι*. *φοβηθεὶς* μετ. παθ. ἀόρ. τοῦ *φοβοῦμαι*. *ἐκπλεῖ* ἔνεστ. τοῦ *ἐκπλέω*. *ἀφικνεῖται* ἔνεστ. *ῥκει* παρατ. τοῦ *οἰκέω* ὦ, *ῥκουν*, *οἰκήσω*, *ῥκησα*, *ῥκηκα*. *πλείω* καὶ *πλείονα* αἰτ. πληθ. οὐδέτε. γένους συγκρ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. *πολύς*, *πολλή*, *πολὺ* συγκρ. *πλείων* καὶ *πλέον*. *πλέον* ὑπερθ. *πλείστος*. *η, ον*. *αἰσχυνόμενος* μετ. ἐν. τοῦ *αἰσχύνομαι*. *ἐκθρεψάσης* μετ. ἀόρ. α' τοῦ *ἐκτρέφω*, *ἐξέτρεφον*. *ἐκθρέψω*, *ἐξέθρεψα*, *ἐκέτρεφα*, *ἐξετετρόφεα*. *μετοικῶν* μετ. ἐν. τοῦ *μετοικέω*—ὦ (=ζῶ ὡς μέτοικος).

Συντακτικά — Αἰσθητικά.—*ἐπειδὴ* . . . *ἐγένετο* καὶ *ἀφικνεῖτο* . . . καὶ *φανερόν ἦν* χρονικαὶ προτάσεις (ἰδὲ τὴν συσώρευσιν ἱστορικῶν χρόνων διὰ νὰ καταστή ὁμαλωτέρα ἡ διήγησις). *χρόνος* ὑποκ. *πλοῖα* ὑποκ. τοῦ *ἀφικνεῖτο* (ἀττικὴ σύντ.). *ὅτι* . . . *ἐγεγόνει* εἰδ. πρότ. ὡς ὑποκ. τῆς ἀπροσώπου φράσεως *φανερόν ἦν*. *οὐδὲν* ὑποκ. *δεινὸν* καιρηγ *φηθηθεὶς* αἰτιολ. μετ. *πλείω* (ἔτη) α' ὄρος συγκρ. ἢ *πέντε* ἔτη β' ὄρος συγκρ. *ἔχων*—*αἰσχυνόμενος*—*μετοικῶν* τροπικαὶ μετ. *Μεγαρέα* άντικ. (εἰρω-

νεία) *προστάτην* κατηγ. ἐν ἐννοεῖται γῆ. γειτόνων ἐπιθ. διορ. τῆς ἐκθρο-
φύσεως ἐπιθ. μετ. αὐτῶν ἀντικ. τῆς μετ. πατρίδος γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ
γειτόνων (ἀντί: πατρίδι κατὰ τὸ γείτων τινί).

Πραγματικὰ.—*χρόνος ἐγένετο* περίπου 3 ἔτη. πλοῖα σιταγωγὰ
καὶ ἐμπορικὰ. *προστάτην ἔχων* εἰς τὰς ἀρχαίας ἑλληνικὰς πολιτείας πᾶς
μέτοικος, δηλ. πολίτης ἐγκαταλείπων τὴν πατρίδα του καὶ ἐγκαθιστάμε-
νος εἰς ἄλλην πόλιν, ὑπεχρεοῦτο νὰ ἐκλέξῃ ἕνα οἰονδήποτε πολίτην
αὐτῆς ὡς ἀντιπρόσωπον διὰ πάσαν δικαστικὴν του ὑπόθεσιν. Ὁ τοιοῦ-
τος πολίτης ἐλέγετο *προστάτης*.

Νόημα.—Ὁ Λεωκράτης βλέπων ὅτι ἤρχισαν νὰ καταφθάνουν ἐξ Ἀθη-
νῶν εἰς τὴν Ρόδον ἐμπορικὰ πλοῖα καὶ φοβούμενος διὰ τὴν διάψευσιν τῶν
εἰδήσεών του καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῶν μετὰ τριετῆ ἐκεῖ παραμονὴν ἀνεχώ-
ρησε διὰ τὰ Μέγαρα, ὅπου καὶ ἐγκατεστάθη.

Εἰς τὰ Μέγαρα ἔζησεν ὡς μέτοικος πλέον τῶν 5 ἔτων ἀντιπροσωπευόμε-
νος ὑπὸ τινος Μεγαρίτου καὶ μὴ δοκιμάζων ἐντροπήν, διότι εὐρίσκετο πλησίον
τῶν συνόρων τῆς πατρίδος, ἢ ὅποια τὸν ἀνέθρεψεν.

Περίληψεις.—1. Λόγοι φυγῆς Λεωκράτους εἰς Μέγαρα καὶ 2. Πεν-
ταετῆς αὐτοῦ παραμονὴ ἐν Μεγαροῖς καὶ ἀντιπροσώπουσις.

ΚΕΦ. 14 § 22+23

Καὶ τόσον (=οὕτως) εἶχε καταδικάσει τὸν ἑαυτὸν του (=κατε-
γνώκει αὐτοῦ) εἰς αἰωνίαν (=αἰδιον) ἔξορίαν, ὥστε, ἀφοῦ ἔστειλε
καὶ προσεκάλεσεν (=μεταπεμψάμενος) ἀπ' ἐδῶ τὸν Ἀμύντιαν, ὁ
ὁποῖος εἶχεν (ὡς σύζυγον) τὴν μεγαλύτεραν του ἀδελφήν, καὶ ἐκ τῶν
φίλων (του) τὸν Ἀντιγέννην ἀπὸ τὸν δῆμον Συπέτης καὶ ἀφοῦ παρε-
κάλεσε τὸν γαμβρόν (του) (=κηδεστοῦ) νὰ ἀγοράσῃ (=πρῆσθαι)
ἀπὸ αὐτὸν τοὺς δοῦλους καὶ τὴν οἰκίαν (του), νὰ (τὰ) πωλήσῃ (=ἀπο-
δόσθαι) ἀντὶ ἐνὸς ταλάντου, καὶ ἔδωκε τὴν ἐντολήν (=προσέταξε)
μὲ αὐτὸ (=ἀπὸ τούτου) καὶ εἰς τοὺς δανειστάς (του) (=χρήσταις)
νὰ πληρώσῃ τὰ ὀφειλόμενα καὶ νὰ πληρώσῃ εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ ἐράνου
τὴν ὀφειλήν του (=τοὺς ἐράνους διενεγκεῖν), τὸ δὲ ὑπόλοιπον νὰ
ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν ἴδιον.

Γραμματικὰ—Σημασιολογικὰ.—αὐτοῦ καὶ ἑαυτοῦ αὐτο-
παθ. ἀνγ. γ' προσ. κατεγνώκει ὑπερσ. τοῦ κατεγνώσκω τινός τε (=κατα-
δικάζω τινὰ εἰς τι). δ, ἢ αἰδιος, ον (=αἰώνιος) ἐπιθ. β' κλ. τριγ. καὶ
δικατάλ. μεταπεμψάμενος μετ. ἄορ. α' τοῦ μεταπέμπομαι, ἐντεῦθεν ἐπίρρ.
τοπικὸν τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως. Συπεταῖος, ὄνος γ' κλ. δεηθεῖς μετ.
παθ. ἄορ. α' τοῦ δεομαι (=παρακαλῶ). κηδεστὴς =γαμβρός, πρῆσθαι
ἀπαρ. μ. ἄορ. α' τοῦ ἀποθετ. ὠνόσμαι-οῦμαι (=ἀγοράζω), ἐωνοῦμην,
ὠνήσομαι, ἐπριάμην, ἐωνήθην, ἐώνημαι, ἐωνήμην. ἀνδράποδα=δοῦλοι, ζῶα.
ἀποδόσθαι ἀπαρ. μ. ἄορ. β' (=ἀπεδόμην) τοῦ ἀποδομαι (=πωλῶ).
προσέταξε ἄορ. τοῦ προστάτω. δ χρήστης=δανειστής (γεν. πληθ. χρήστων)
ἐκ τοῦ ρ. κίχημαι=δανείζω) ἀποδοῦναι ἀπαρ. ἄορ. β' τοῦ ἀποδίδωμι. τὰ
ὀφειλόμενα οὐδ. μετ. μ. ἐνεσ. τοῦ ὀφείλομαι, ὀφειλόμην, ὀφειλήθην. διε-
νεγκεῖν ἀπαρ. ἄορ. β' τοῦ διαφέρω.

Συντακτικὴ—Δισθητικὰ.—(Λεωκράτης) ὑποκ. τοῦ κατε-
γνώκει. αὐτεῦ—φυγῆν ἀντικ. αἰδιον προληπτ. κατηγ. (=ὥστε αἰδιον γενε-
σθαι). ὥστε . . . ἀποδόσθαι ἀπαρεμφατικὴ συμπερ. πρότ. ταλάντου γεν.
τῆς ἀξίας ἢ τοῦ τιμήματος. μεταπεμψάμενος—δεηθεῖς χρόν. μετ. Ἀμύν-

ταν. Ἀντιγέννην άντικ. τὸν ἔχοντα ἐπιθ. μετ. ἀδελφῆν άντικ. αὐτοῦ γεν. κητικῆ. τῶν φίλων γεν. διααρ. κηδεστοῦ άντικ. τοῦ δεηθῆεις. πρίασθαι άντικ. (τελ. άπαρ.) ἐκ τοῦ δεηθῆεις ἐξαρτώμ. τάνδραποδα οίκίαν άντικ. τοῦ άπαρ. ἀπό τούτου ἐμπρόθ. διορ. τῷ μέτρου. άποδοῦναι άντικ. (τελ. άπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ προσέταξε. χρήσταις—δφειλόμενα άντικ. τοῦ άποδοῦναι. διενεγκεῖν ἐπίσης άντικ. (τελ. άπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ προσέταξε. τὸ λοιπόν—αὐτῶ άντικ τοῦ άποδοῦναι.

Πραγματικά.—κατεγνώκει ἀίδιον φυγήν ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Λεωκράτης ἀναγνωρίζει τὸ μέγεθος τῶν ἐγκλημάτων του, πιστοῦται ἐκ τοῦ ὅτι αὐτοκατεδικάσθη εἰς αἰωνίαν ἐξορίαν μὴ τολμῶν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλὰ δίδων ἐντολὴν εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους του πωλήσεως πάντων τῶν ὑπαρχόντων του. *Συπεταιῶν* ἐθνικὸν ὄνομα δηλοῦν τὸν καταγόμενον ἐκ τοῦ ἀρχαίου δήμου Συπέτης κειμένου μεταξὺ τῆς σημερινῆς Καλλιθέας τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Νέου Φαλήρου. *άνδραποδα* κυρίως αἰχμάλωτοι πολέμου πωλούμενοι ὡς δοῦλοι καὶ κατ' ἐπεκτασιν οἱ δοῦλοι, ἔπειτα δὲ τὸ ζῶα κ.λ.π. *τάλαντον* νομισματικὴ μονὰς ἔχουσα βάρους 2592 γραμμαρίων χρυσοῦ καὶ ἰσοδυναμοῦσα μὲ 6.000 ἀττικὰς δραχμάς. *ἀπό τούτου* δηλ. τοῦ τάλαντου. *τούς ἐράνους διενεγκεῖν* ἔρανος ἐλέγετο τὸ χρηματικὸν ἐκεῖνο ποσόν, τὸ ὁποῖον συνεισέφερε μηνιαίως πᾶς ἀνθρωπος ἀνήκων εἰς σύλλογον, ὁ ὁποῖος εἶχε σκοπὸν νὰ ἐνισχύῃ οἰκονομικῶς τὰ ἄπορα μέλη του. Εἰς ἣν δὲ περιῆκτων τὸ βοηθηθὲν μέλος ἀνελάμβανεν οἰκονομικῶς, ὑπεχρεοῦτο εἰς ἐπιστροφήν τῶν ἐράνων.

Νόημα.—Ὁ Λεωκράτης ἀναγνωρίζων τὸ μέγεθος τῶν ἐγκλημάτων του αὐτοκατεδικάσθη εἰς αἰωνίαν ἐξορίαν φθάσας μάλιστα εἰς τὸ κατάντημα νὰ πώλῃσῃ ἀντὶ ἐνὸς τάλαντου εἰς τὸν γαμβρὸν του ἐπ' ἀδελφῆ Ἀμύνταν τοὺς δούλους καὶ τὴν οἰκίαν του. Διὰ τοῦ τάλαντου αὐτοῦ κατ' ἐντολὴν τοῦ Λεωκράτους ἔπρεπε νὰ πληρωθοῦν οἱ δανεισταὶ του καὶ νὰ ἐξοφληθῇ ἡ εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ ἐράνου ὀφειλὴ του, τὸ δὲ ὑπόλοιπον νὰ ἐπιστραφῇ εἰς τὸν ἴδιον.

Περίληψις.—1. Ἡ ἐξορία τοῦ Λεωκράτους εἶναι τεκμήριον ἐνοχῆς. 2) Ἡ πώλσις τῶν ὑπαρχόντων του ἀντὶ τάλαντου. 3. Τρόπος διαθέσεως αὐτοῦ.

ΚΕΦ. 15 § 25+26

Ἀεῖζει δέ, δι' ὅσα πρόκειται νὰ λέγω, νὰ ἀνανακῆσετε καὶ νὰ μισήσετε τοῦτον ἐδῶ τὸν Λεωκράτην. Διότι δὲν (τοῦ) ἐφθασε (=ἐξήρκεσε) μόνον, ὅτι τὸν ἑαυτὸν του (=σῶμα τὸ ἑαυτοῦ) καὶ τὴν κινήτην του περιουσίαν (=χρήματα) ἔφερε κρυφίως ἔξω εἰς ἀσφαλὲς μέρος (=ὑπεκθέσθαι), ἀλλὰ καὶ τὰ ἱερά τῆς οἰκογενείας (του), τὰ ὁποῖα συμφώνως πρὸς τοὺς θεσμοὺς σας (=νομίμοι) καὶ τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα, ἀφοῦ καθιέρωσαν πρὸς λατρείαν (=ἰδρυσάμενοι) οἱ πρόγονοί (του), παρέδωσαν εἰς αὐτόν, αὐτὰ παρήγγειλε νὰ μεταφερθοῦν (=μετεπέμψατο) εἰς τὰ Μέγαρα καὶ (τὰ) ἐξήγαγεν ἐκ τῆς χώρας (του), χωρὶς νὰ φοβηθῇ οὔτε τὴν ἐπωνυμίαν «πατρῶα ἱερά», διότι μετακινήσας αὐτὰ ἐκ τῆς πατρίδος (του) ἐθεώρησεν ἠθικὸν (=ἠξίωσε) νὰ ἐξορίζωνται μετ' αὐτοῦ (=συμφεύειν αὐτῶ) ἐγκαταλείψαντα τοὺς ναοὺς καὶ τὴν χώραν, τὴν ὁποίαν κατεῖχον, καὶ νὰ ἐγκαθίστανται (=ἰδρῦσθαι) εἰς ξένην καὶ ἄλλων ἀνθρώπων (=ἀλλοτριὰς) γῆν. καὶ νὰ εἶναι ξένα (=ὄθνεῖα) πρὸς τὴν χώραν καὶ (πρὸς) τὰς καθιερωμένας συνηθείας εἰς τὴν πόλιν τῶν Μεγαρέων. Καὶ οἱ μὲν πρόγονοί σας, ἐπειδὴ εἶχε λάβει μὲ κλῆρον

(=ὡς εἰληχίας) ἢ Ἐθνη τὴν χώραν, διὰ τοῦ αὐτοῦ δνόματος μὲ αὐτὴν ὠνόμαζον τὴν πατρίδα Ἐθνας, διὰ τὰ μὴ ἐγκαταλείψουν τὴν ὁμώνυμον μὲ αὐτὴν πόλιν, ὅσοι ἐλάτρευον τὴν θεάν· ὁ Λεωκράτης ὅμως, ὅσον ἐξηρτάτο ἀπὸ αὐτὸν (=τὸ καθ' αὐτόν), ἐπειδὴ δὲν ἐνδιεφέρθη οὔτε διὰ τοὺς καθιερωμένους θεσμούς (=νομίμων) οὔτε διὰ τὴν πατρίδα οὔτε διὰ τὰ ἱερά, ἐξήγαγε (=ἐξαγωγίμων ἐποίησε) καὶ τὴν ἐκ μέρους τῶν θεῶν βοήθειαν πρὸς (ἡθικὴν) ζημίαν σας (=ὄμην).

Γραμματικὰ—Σημασιολογικὰ. — ἀγανακτῆσαι — μισῆσαι ἀπαρ. ἀορ. α' τῶν ρ. ἀγανακτέω· ὦ καὶ μισέω· ὦ τουτογι αἰτ. ἐν. δεικτ. ἀντων. λαμβανούσης πρὸς ἐπίτασιν τὸ δεικτικὸν *ι. ἐξήρκεσε* ἀορ. τοῦ ἐξαρκέω· ὦ, ἐξήρκουν, ἐξαρκέσω, ἐξήρκεσα. ὑπεκθέσθαι ἀπαρ. μ. ἀορ. β' τοῦ ὑπεκτιθέμαι, ὑπεξετιθέμην, ὑπεκθήσομαι, ὑπεκθήσασθε. ἔθεσιν δοτ. πληθ. τοῦ ἔθος, οὐς οὐδ. γ'. παρέδοσαν ἀορ. β' τοῦ παραδίδωμι. ἰδρυσάμενοι μετ. μ. ἀορ. α' τοῦ ἰδρύνωμι (παρακ. ἰδρύναι). μετεπέμψατο μ. ἀορ. α' τοῦ μεταπέμψομαι. ἐξήγαγεν ἀορ. β' τοῦ ἐξάγω. κινήσας μετ. ἀορ. τοῦ κινέω· ὦ. ἐκλιπόντα μετ. ἀορ. β' τοῦ ἐκλείπω. τοὺς νεῶς ἀττικόκλιτον οὐσ. ὁ νεῶς (=ναός), τοῦ νεῶ, τῶ νεῶ, τὸν νεῶν. ὦ νεῶς. πλ. οἱ νεῶ, τῶν νεῶν, τοὶς νεῶς, τοὺς νεῶς, ὦ νεῶ. ἤξιωσε ἀορ. τοῦ ἀξίωω—ὦ, ἤξιουν, ἀξιώσω, ἤξιωσα, ἤξιωκα, ἤξιωκειν. ἰδρῦσθαι ἀπαρ. παθ. παρακ. τοῦ ἰδρύνωμι. ὀθνεῖος=ξένος. εἰθισμένοις μετ. μ. παρακ. τοῦ ἐθίζομαι, ἐθισθήσομαι, εἰθίσθην, εἰθισμαι, εἰθίστην. εἰληχίας μετ. παρακ. τοῦ λαγχάω (=λαμβάνω διὰ κλήρου ἢ παρὰ τῆς τύχης ἢ τῶν θεῶν), ἐλάγχωνον, λήξομαι, ἔλαχον, εἴληχα, εἰλήχην. ἢ θεός=ἡ θεά. ἐγκαταλίπωσι ὑποτ. ἀορ. β' τοῦ ἐγκαταλείπω. ὁ, ἢ ἐξαγωγήμος, ον ἐπίθ. β' κλ. τριγ. καὶ δικατ. (=ὁ δυνάμενος τὰ ἐξαχθῆ).

Συντακτικὰ—Διόρθωτικὰ. — ἀγανακτῆσαι—μισῆσαι ὑποκ. τῆς ἀπροσ. φωνάκ. ἀξίον ἔστιν. (ὄμῆς) ἐνν. ὡς ὑποκ. τῶν ἀπαρ. τὸν Λεωκρ. ἀντ. ἐφ' οἷς (ἐμπρόθ. διορ. αἰτ(ας) μελλω ἀναφ. πρότ. λέγειν ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐφ' οἷς=ἐπὶ τούτοις, ἢ (ἔλεις). ὑπεκθέσθαι ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπ. ἐξήρκεσε. (αὐτῶ) ἐνν. ὡς δοτ. προσωπική. σῶμα (περιφρόνησι)—χρήματα ἀντικ. ἃ . . . παρέδοσαν ἀναφ. πρότ. οἱ πρόγονοι ὑποκ. ἢ—αὐτῶ ἀντικ. νομίμοις — ἔθεσιν δοτ. συνοδείας, ἰδρυσάμενοι χρον. μετ. ἱερά ἀντικ. τῆς μετ. ταῦτα ἀντικ. τοῦ μετεπέμψατο καὶ ἐξήγαγεν. ἐπωνυμίαν ἀντικ. τῆς τροπική μετ. φοβηθεῖς. ἱερῶν γεν. ὑποκειμ. πατρῶν ἐπίθ. διορ. ὅτι . . . ἤξιωσεν αἰτιολ. πρότ. κινήσας χρον. μετ. αὐτὰ ἀντικ. τῆς μετ. συμφεύγειν (προσωποποίησης) — ἰδρῦσθαι — εἶναι ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ ἤξιωσε. ἐκλιπόντα χρον. μετ. (τὰ ἱερά) ἐνν. ὡς ὑποκ. (προσωποποίησης). νεῶς — χώραν ἀντικ. τῆς μετ. ἦν (ἀντικ.) κατεῖχον ἀναφ. πρότ. ὀθνεῖα κατηγ. χώρα—νομίμοις δοτ. ἀντικ. εἰς τὸ ὀθνεῖα. τοῖς εἰθισμένοις ἐπίθ. μετ. οἱ πατέρες ὑποκ. τοῦ προσηγόρευον. ὄμων γεν. κτητική. τὴν πατρίδα ἀντικ. Ἐθνας κατηγ. ὁμώνυμον ἐπίθ. διορ. αὐτῆ δοτ. ἀντικεῖμ. ὡς . . . εἰληχίας γεν. ἀπόλυτος καὶ αἰτιολ. μετ. περιέχουσα ὑποκειμενική αἰτιολογίαν. Ἐθνας ὑποκ. χώραν ἀντικ. ἵνα . . . μὴ ἐγκαταλίπωσι τελ. πρότ. πόλιν ἀντικ. ὁμώνυμον ἐπίθ. διορ. αὐτῆ δοτ. ἀντικεῖμ. οἱ τεμῶντες ἐπίθ. μετ. τὴν θεὸν ἀντικ. φροντίσας αἰτιολ. μετ. ἔχουσα ὡς ἀντικ. τὰ : νομίμων· πατρίδος· ἱερῶν (ἰδὲ τὸ πολυσύνδετον σχῆμα τῶν ἀνωτέρω ἀγαθῶν). τὸ καθ' αὐτὸν αἰτία. τοῦ κατὰ τι. ἐξαγωγήμων ἐποίησε (περίφρασις) =ἐξήγαγε. βοήθειαν ἀντικ. τὴν παρὰ τῶν θεῶν ἐπίθ. διορ. ἐξαγωγήμων κατηγ. ὄμην δοτ. ἀντιχαραστική.

Πραγματικὰ. — σῶμα τὸ ἄθλιον σαρκίον του. χρήματα ἢ κινήτη περιουσία του. αὐτῶ δηλ. τῷ Λεωκράτει. αὐτῆ δηλ. τῇ θεᾷ. ἐξήγαγε· κινή-

σας ἡ ἀσέβεια καὶ ἡ πρὸς τοὺς θεοὺς ἀνευλάβεια καὶ ἡ πρὸς τὰ πατρῶα ἱερά περιφρόνησις τοῦ Λεωκράτους εἶναι ἀπὸ θρησκευτικῆς ἀπόψεως προδοσία. Ἐπιφάνης εἰληγνῆς μετὰ Ἀθηναίους καὶ Ποσειδῶνος ἠγέρθη φιλονικία περὶ τοῦ τίς θὰ ἔδιδε τὸ ὄνομά του εἰς τὴν πόλιν. Καὶ ἡ μὲν Ἀθηναῖα ἐφύτευσεν, ὡς γνωστόν, τὴν ἑλαιάν καὶ ἐνίκησεν, ὁ δὲ Ποσειδῶν κτυπήσας τὸν βράχον παρὰ τὸ Ἐρέχθειον συνετέλεσεν, ὥστε νὰ ἀναβλύσῃ ὕδωρ.

Νόημα.— Ὁ Λεωκράτης δὲν ὑπῆρξε μόνον προδότης τῆς πατρίδος του καὶ δὲν περιώρισθῃ εἰς τὸ νὰ ὀσῶσῃ τὸ ἀθλιὸν σαρκίον του καὶ τὴν κινήτην του περιουσίαν, ἀλλὰ προσέτι ὑπῆρξεν ἀνευλαβῆς καὶ πρὸς τὰ πατρῶα ἱερά, τὰ ὁποῖα κατ'ἐντολήν του παρὰ τοὺς περὶ τούτων ἐπικρατοῦντας θεσμούς μετέφερον ἔξω τῆς χώρας καὶ ἀσήμαντα καὶ κοινόχρηστα ἀντικείμενα. Καὶ μετέφερε τὴν λατρείαν αὐτῶν εἰς τὴν πόλιν τῶν Μεγαρέων, ἡ ὁποία ἦτο ξένη πρὸς τοιοῦτον εἶδους καθιερωμένους παραδόσεις. Ἐπομένως καὶ ἀπὸ ἀπόψεως θρησκευτικῆς, περιφρόνησας θεσμούς καὶ ἱερά, ἐξημίωσε τὴν πατρίδα του.

Περίληψις.— Ἡ πρὸς τὰ πατρῶα ἱερά περιφρόνησις τοῦ Λεωκράτους παρὰ τὰς περὶ τούτων παραδόσεις τῶν προγόνων του.

ΚΕΦ. 16 § 27

Καὶ δὲν τοῦ ἔφθασεν (=ἐξήρκεσεν αὐτῷ), ὅτι διέπραξε τόσο πολλὰ καὶ τόσο μεγάλας ἀδικίας κατὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ κατοικῶν εἰς τὰ Μέγαρα, ἀφοῦ ἐχρησιμοποίησεν ὡς κεφάλαιον (=χρώμενος ἀφορμῇ), ὅσα χρήματα ἀπὸ σᾶς ἐπέτυχε νὰ ἐξαγάγῃ (=ἐξεκομίσατο), μετεκόμιζε σίτον (=εἰσιτῆγει), παρὰ τῆς Κλεοπάρου ἐκ τῆς Ἡλείου εἰς τὴν Λευκάδα καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Κόρινθον. Καὶ πράγματι (=καίτοι), κύριοι Ἡλιασταί, καὶ περὶ αὐτῶν οἱ ἰδικοί σας νόμοι ὀρίζουν τὰς ἐσχάτας τιμωρίας, ἐὰν δηλ. κανεῖς ἐκ τῶν Ἀθηναίων μετακομίση σίτον εἰς κάποιο ἄλλο μέρος (=ἄλλοσέποι) παρὰ εἰς τὴν πόλιν σας (=ὡς ὑμᾶς). Κατόπιν τούτων (=ἐπειτα) αὐτόν, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε προδότης μὲν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου, μετεκόμισε δὲ σίτον παρανόμως καὶ (=δὲ) δὲν ἐνδιεφέρθη μῆτε διὰ τὰ ἱερά μῆτε διὰ τὴν πατρίδα μῆτε διὰ τοὺς νόμους, αὐτόν, ἐνῶν ἔχετε ὑποχέριον τῆς ἀποφάσεώς σας, δὲν θὰ (τὸν) θανατώσετε καὶ δὲν θὰ τὸν καταστήσετε παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους; Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει (=ἄρα) θὰ εἴσθε ἐξ ὄλων τῶν ἀνθρώπων κατ' ἐξοχὴν ἀδιάφοροι (=δαθυμότατοι) καὶ ἐλάχιστα (=ἥμισα) θὰ ὀργίζεσθε [=ὀργιζόμενοι (ἔσεσθε)] διὰ τὰς ἐγκληματικὰς πράξεις.

Γραμματικὰ—Σημασιολογικά.— ἐξήρκεσεν ἀόρ. τοῦ ἐξαρκέω - ὤ. τσαῦτα - τηλικαῦτα δεικτ. ἀντων. ἀδικῆσαι ἀπαρ. ἀόρ. τοῦ ἀδικέω - ὤ. οἰκῶν μετ. ἐν. τοῦ οἰκέω - ὤ. οἷς δοτ. πληθ. ἀναφ. ἀντ.(ῆς, ἡ, ὅ). ἐξεκομίσατο μ. ἀόρ. α' τοῦ ἐκκομίζομαι (=ἐξάγω μαζί μου κάτι ἐκ τῆς χώρας) μέλλ. ἐκκομιῶμαι, παρσκ. ἐκκεκόμισμαι. ἀφορμῇ=τὸ ἐξ οὗ ὀρμᾶται τις, κεφάλαιον. χρώμενος μετ. ἐν. τοῦ χροῖμαι - ὤμαι ἐχρώμην, χρήσομαι, ἐχρησάμην, κέχρημαι, ἐκεχρήμην. εἰσιτῆγει παραι. τοῦ σιτηγέω - ὤ (=μεταφέρω σίτον). ἄλλοσε χρόν. ἐπίρρ. ποι ἐπίρρ. ἐγκλιτικόν. σιτηγήσῃ ὤποστ. ἀόρ. τοῦ σιτηγέω - ὤ. ὡς καταχρηστ. πρόθ. προδόντα μετ. ἀόρ. β' τοῦ προδίδωμι. σιτηγήσαντα μετ. ἀόρ. α'. ἀποκτενεῖτε μέλλ. τοῦ ἀποκτείνω (=φονεύω), ἀπέκτεινον, ἀποκτενῶ, ἀπέκτεινα, ἀπέκτενονα, ἀπεκτόνειν. ποιήσετε μέλλ. δάθυμος=ἀδιάφορος. ἔσεσθε μέλλ. τοῦ ἐμί. ἥμισα ἐπίρρ. ὑπερθ. βαθμ. (θετ. ὀλίγον συγκρ. ἦσαν). ὀργιζόμενοι μετ. ἐν. τοῦ ὀργίζομαι, μέλλ. ὀργιζοῦμαι, παρσκ. ὤργισμαι.

Συντακτικὰ — Διορθητικὰ.— αὐτῶ δοτ. προσωπική. ἀδικήσαι ὕποκ. τοῦ ἀπροσώπου ἐξήρκεισεν. τσαῦτα καὶ τηλικαῦτα α' σύστοιχον ἄντικ. τὴν πόλιν β' ἄντικ. (ἀδικῶ τινά τι). οἰκῶν· οἰκῶν· χρώμενος χρόν. μετ. χρήμασιν ἄντικ. ἀφορμῇ κατηγ. οἷς... ἐξεκομίσταό ἀναφ. πρότ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ χρήμασιν ἄντι. ἄ... ἐξεκομίσταό. ἐάν τις οἰτηγήσῃ ὕποθ. πρότ. ἐπέξηγοῦσα τὸ περὶ τούτων ὡς ἀπόδοσις εἶναι· οἱ νόμοι δρίζουσι (ὕποθ. λόγος δ' εἰδους δηλῶν ἐδῶ ἀόριστον ἐπαναληψιν ἐν τῷ παρόντι ἢ ἐν τῷ μέλλοντι). τις ὕποκ. Ἀθηναίων γεν. διαιρ. ἄλλοσέ ποι ἐπιρρ. διορ. τόπου ὡς α' ὄρος συγκρ. ἢ ὡς ὑμᾶς β' ὄρος συγκρ. τὸν προδόντα· σιτηγήσαντα· μὴ φροντίσαντα ἐπιθ. μετ. ὡς ἄντικ. τοῦ ἀποκτενεῖτε (Idē τὸ ἀσύνδετον σχῆμα τῶν μετοχῶν πρὸς ἔξαριον τῶν πολλαπλῶν ἀδικημάτων τοῦ Λεωκράτους). ἰερῶν· πατρίδος· νόμων ἄντικ. τοῦ φροντίσας. ἔχοντες ἐνδοτ. μετ. τοῦτον ἄντικ. ὑπὸ τῇ ψήφῳ ἐμπρόθ. διορ. τοῦ ὑποκάτω τινός. παράδειγμα κατηγ τοῖς ἄλλοις δοτ. προσωπ. ἀνθρώπων γεν. διαιρ. θραυνομάτασιν κατηγ. ἐπὶ τοῖς δεινοῖς ἐμπρόθ. διορ. αἰτίας. ὀργιζόμενοι κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ ἔννοουμ. (ἔσασθε) ἐξαρτωμένη, μεθ' οὗ ἀποτελεῖ περίφραση.

Πραγματικὰ.— Κλεοπάτρα ἦτο ἀδελφὴ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ σύζυγος τοῦ ἄλλου Ἀλεξάνδρου, τοῦ βασιλέως τῶν ἐν Ἡπειρῷ Μολοσσῶν. Ἦσκει τὰ βασιλικά καθήκοντα, ὅτε ὁ σύζυγός της εἶχεν ἐκστρατεῦσαι εἰς Ἰταλίαν. Κατὰ τοὺς γάμους της ἐδολοφονήθη ὁ Φίλιππος. περὶ τούτων δηλ. τῶν πραγμάτων. ἄρα ἐάν δηλ. ἀθρωθῇ.

Νόημα.— Δὲν ὑπῆρξε μόνον προδότης τῆς πατρίδος καὶ τῶν πατρῶων ἰερῶν ὁ Λεωκράτης, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν πόλιν παρενόμησε, διότι μετέφερε σίτον ἐκ τῆς Ἡπειροῦ εἰς Λευκάδα καὶ Κόρινθον, πράγμα τὸ ὅποιον κατὰ τοὺς νόμους συνεπάγεται θάνατον. Ἐπομένως δι' ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ καταδικασθῇ εἰς θάνατον πρὸς παραδειγματισμόν, ἢ δὲ ἀθρωτικῆς τυχόν ἀπόφασις τῶν δικαστῶν θὰ χαρακτηρίσῃ αὐτοὺς ὡς ἀδιαφόρους καὶ ἐλάχιστα ὀργιζόμενους διὰ τὰς ἐγκληματικὰς πράξεις.

Περιλήψεις.— 1. Ἡ πρὸς τὴν πόλιν παρανομία τοῦ Λεωκράτους.
2. Ἡ ἐπιβολὴ τῆς ἐσχάτης τῶν ποινῶν πρὸς παραδειγματισμόν.

§ 36. Εἰς ποίας δὲ κρισίμους περιστάσεις καὶ εἰς πόσον μεγάλους κινδύνους εὐρισκομένην τὴν πόλιν (τὴν) ἔχει προδώσει ὁ Λεωκράτης, θέλω νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω. Καὶ πρὸς χάριν μου λάβε τὸ ψήφισμα τοῦ Ὑπερείδου, γραμματεῦ, καὶ διάβαζε.

Ψήφισμα § 37 + 38. Ἀκούετε τὸ ψήφισμα, Κύριοι Ἠλιασταί, ὅτι ἐφάνη καλὸν (=ἐδοξε) ἡ βουλή τῶν πεντακοσίων νὰ κατέρχεται ἐνοπλος εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἵνα συσκεφθῇ (=χρηματιθῶσαν) περὶ φρουρήσεως τοῦ Πειραιῶς καὶ ὀπλιωμένη (=δισεσκευασμένη) νὰ ἐνεργῇ, ὅτι δήποτε θὰ ἐφαινοίτο καλόν, ὅτι συμφέρει εἰς τὸν λαόν. Καὶ πράγματι, Κύριοι Ἠλιασταί, ἐάν οἱ ἀθηλαγμένοι τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας διὰ νὰ συσκέπτονται ὑπὲρ τῆς πόλεως παρέμενον εἰς τὴν τάξιν τῶν στρατιωτῶν, ἀρὰ γε σᾶς φαίνονται ὅτι μικροὶ καὶ μηδαμῖο φόβοι (=ευχόντες) κατέλαβον τότε τὴν πόλιν; Κατὰ τὴν διαρκείαν δὲ τούτων (τῶν φόβων) αὐτὸς ἐδῶ ὁ Λεωκράτης καὶ ὁ ἴδιος ἐγένεν ἄφαντος (=ῥηχτο ἀποδράς) ἐκ τῆς πόλεως καὶ τὴν ὑπάρχουσαν (κινητὴν του) περιουσίαν μετέφραεν ἔξω (τῆς πόλεως) καὶ τὰ πατρῶα ἱερὰ ἔστειλε νὰ μεταφέρῃ καὶ εἰς τοιοῦτον σημεῖον προδοσίας ἐφθασεν, ὥστε, ὅσον ἐξηρτάτο ἀπὸ αὐτόν, ἔρημοι μὲν παρέμενον οἱ ναοί, ἔρημοι δὲ αἱ φρουραὶ τῶν τειχῶν καὶ ἡ πόλις καὶ ἡ χώρα εἶχεν ἐγκαταλειφθῇ.

§ 39 + 40. Καὶ ἀληθῶς κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, Κύριοι Ἠλιασταί, ποῖος δὲν ἠθέλεν εὐσπλαγχνισθῇ τὴν πόλιν, ὅχι μόνον πολίτης, ἀλλὰ καὶ ξένος, ὁ ὅποιος κατὰ τὸ παρελθόν θὰ εἶχεν ἔλθει καὶ θὰ ἔμενε (εἰς τὰς Ἀθήνας); Ποῖος δὲ τότε ἦτο τῶσον ἢ ἐχθρὸς τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος

(=μισόδημος) ἢ ἐχθρὸς τῶν Ἀθηναίων, ὥστε ἤθελε δυνηθῆ νὰ ἀνεχθῆ νὰ ἴδῃ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀστράτευτον (=ἀτακτον). Ὅτε ἡ μὲν ἦτα καὶ ἡ ἐπιουμβάσα συμφορὰ ἀνηγγέλλετο εἰς τὸν λαόν, ἡ δὲ πόλις ἦτο ἀνήσυχος, δι' ὅσα εἶχον συμβῆ, καὶ αἱ ἐλλίπιδες τῆς σωτηρίας τοῦ λαοῦ εἶχον στηρικθῆ (=καθειστήκασαν) εἰς τοὺς ἔχοντας ὑπερβῆ τὸν πεντηκοστὸν ἔτος (τῆς ἡλικίας), καὶ ἦτο δυνατόν (=ἦν) νὰ βλέπῃ (κανεῖς) εἰς μὲν τὰς θύρας ἐλευθέρας γυναῖκας ἐκ τοῦ φόβου ζαρωμένας (=κατεπετηχίας) καὶ ζητούσας νὰ μάθουν (=πυνθασαυόμετας), εἴαν ζοῦν, ἀλλὰ μὲν διὰ τοὺς ἀνδρας (των), ἀλλὰ δὲ διὰ τὸν πατέρα (των) καὶ ἀλλὰ διὰ τοὺς ἀδελφούς (των), ἐμφανιζομένας (=δρωμένας) κατὰ τρόπον ἀνάξιον τοῦ ἑαυτοῦ των καὶ τῆς πόλεως, ἐκ τῶν ἀνδρῶν δὲ τοὺς σωματικῶς ἐξηντηλέμενους (=ἀπειρηκότας) καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν γεροντοτέρους καὶ ἀπηλλαγμένους τῶν νόμων τῆς στρατεύσεως ἦτο δυνατόν (=ἦν) νὰ ἴδῃ (κανεῖς) τότε εἰς ὀλόκληρον τὴν πόλιν νὰ περιφέρονται κατακόποι (=περιφθειρομένους) εἰς τὸ χεῖλος τοῦ τάφου (=ἐπὶ γῆρας δδῶ), φοροῦντες τὰ φορέματά των διπλωμένα καὶ κομματομένα μὲ παραμάναν (=ἐμπεποτημένους).

§ 41+42. Ἐπειδὴ δὲ πολλὰ καὶ ἐπικίνδυνα συνέβαινον ἀνά τὴν πόλιν καὶ (ἐπειδὴ) ὅλοι οἱ πολῖται εἶχον ὑποστῆ μεγίστας ἀτυχίας, κατ' ἐξοχὴν ἤθελε πονεῖν κανεῖς καὶ θαυροῦσι διὰ τὰς συμφορὰς τῆς πόλεως, ὅτε ἦτο δυνατόν (=ἦν) νὰ βλέπῃ τὸν δῆμον λαβόντα τὴν ἀπόφασιν (νὰ γίνουσι) οἱ μὲν δοῦλοι, ἐλεύθεροι, οἱ δὲ ξένοι, Ἀθηναῖοι, οἱ δὲ ἐστερημένοι τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, νὰ ἀνακτιροῦν τὰ πολιτικὰ τῶν δικαιώματα· οὗτος ὁμως (ὁ δῆμος) πρωτύτερα ὑπερηφανεῖτο διὰ τὸ ὅτι ἦτο γηγενὴς καὶ ἐλεύθερος. Τόσην δὲ μεγάλην μεταβολὴν εἶχεν ὑποστῆ ἡ πόλις, ὥστε πρωτύτερα μὲν χάριν τῆς ἐλευθερίας τῶν ἄλλων Ἑλλήνων νὰ ἀγωνίζεται, κατ' ἐκείνους δὲ τοὺς χρόνους νὰ μὲν εὐχαριστημέλῃ (=ἀγαπᾶν), ἀντὶ τὴν ἰδικὴν τῆς (=αὐτῶν) σωτηρίαν ἤμποροῦσε μὲ ἀσφάλειαν νὰ ἐκτεθῆ εἰς κινδύνους, καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν μὲν νὰ ἐξουσιάζῃ (=ἐπάρχειν) μεγάλην ἔκτασιν χώρας τῶν βαρβάρων, τότε δὲ νὰ διατρέχῃ τὸν κίνδυνον ἐναντιὸν τῶν Μακεδόνων χάριν τοῦ ἰδικοῦ τῆς (ἐδάφους) καὶ ὁ λαός, τὸν ὅποιον προηγουμένως ἐπεκαλοῦντο ὡς βοηθὸν οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ Πελοποννησιοὶ καὶ οἱ Ἕλληνας οἱ καταικούντες τὴν Ἀσίαν, αὐτὸς ἔπρεπε τότε νὰ στείλῃ καὶ νὰ ζητήσῃ βοήθειαν διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἐκ τῆς Ἄνδρου καὶ τῆς Κέας καὶ τῆς Τροιζήνος καὶ τῆς Ἐπιδαύρου.

§ 43+44. Ὡστε, Κύριοι Ἡλιασταί, αὐτὸν, ὁ ὅποιος ἐγκατέλειπε τὴν πόλιν ἐν μέσῳ τῶν τοιούτων φόβων καὶ τῶν τόσων μεγάλων κινδύνων καὶ τῆς τόσον μεγάλης ἐντροπῆς, καὶ ὁ ὅποιος μῆτε τὰ ὅπλα ἔλαβε πρὸς ὑπερασπισμὴν τῆς πατρίδος μῆτε τὸν ἑαυτὸν τοῦ προσέφερε διὰ νὰ τοποθετηθῆ εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν (=τάξαι τοῖς στρατηγούς), ἀλλ' ὁ ὅποιος ἐλιποτάκτησε καὶ ἐπρόδωσε τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ, ποῖος ἡ δικαστὴς φιλόπατρις καὶ θέλων νὰ εἶναι εὐσεβὴς ἤθελεν ἀπαλλάξῃ διὰ τῆς ψήφου του, ἡ ῥήτωρ προσκληθεὶς ἤθελεν ὑπερασπίσει (=βοηθήσει) τὸν προδοτὴν τῆς πόλεως, (αὐτόν), τοῦ ὁποῖου ἡ ψυχὴ δὲν ἐβάσταξεν (=τολήμασταν) οὔτε νὰ πενήθῃ ἀπὸ κοινοῦ τὰς συμφορὰς τῆς πατρίδος, καὶ ὁ ὅποιος τίποτε δὲν εἶχε συνεισφέρει διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως καὶ τοῦ λαοῦ; Καὶ πράγματι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους πᾶσα ἡλικία (=οὐκ ἔστιν ἦτις ἡλικία οὐ) προσέφερε τὸν ἑαυτὸν τῆς διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως, ἀφοῦ (=θε) οἱ μὲν ἀγροὶ (=χώρα) συνεισέφερον τὰ δένδρα (διὰ τὴν παραλάσιν τῶν χαρακωμάτων), οἱ δὲ νεκροὶ τοὺς τάφους καὶ οἱ ναοὶ τὰ ὅπλα. Διότι ἐφρόντιζον ἄλλοι μὲν διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῶν τοιούτων, ἄλλοι δὲ διὰ τὴν ἀνόρυξιν τῶν τάφων, καὶ ἄλλοι διὰ τὴν ὀχύρωσιν διὰ προχείρων χαρακωμάτων· οὐδεὶς δὲ ἐκ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως παρέμενεν ἀδρανής. Εἰς οὐδὲν λοιπὸν ἐκ τούτων τῶν ἔργων ὁ Δεωκράτης προσέφερε τὸν ἑαυτὸν τοῦ πρὸς τοποθέτησιν.

§ 45. Ταῦτα δὲ (ὅλα), εὐλογον εἶναι, ἀφοῦ σεις ἐνθυμηθῆτε, νὰ καταδικάσετε εἰς θάνατον (=θανάτω ζημιῶσαι) αὐτόν, ὁ ὅποιος μῆτε ἔκρινεν ἀξίον ἑαυτοῦ (=ἀξιώσαντα) καὶ προσφέρει μαζί μὲ τοὺς ἄλλων ἐναγίσματα εἰς τοὺς

νεκρούς (= *νεκροπενεγκεῖν*) μήτε νὰ παρακολουθήσῃ τὴν κηδείαν (= *ἐπ' ἐκφορὰν ἐλθεῖν*) τῶν φονευθέντων εἰς τὴν Χαιρώνειαν χάριν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς σωτηρίας τοῦ λαοῦ, μὲ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἔχουν παραμείνει (= *ὡς γεγενημένους*) ἀταφοὶ ἐκείνοι οἱ ἄνδρες, ὅσον ἐξηρτάτο ἀπὸ αὐτὸν (= *τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος*)· πρὸ τῶν τάφων δὲ τούτων (τῶν φονευθέντων) διερχόμενος (= *περὶ*) οὗτος δὲν ἤσθάνθη ἐντροπὴν νὰ χαιρετίσῃ (= *προσαγορεύσῃ*) μετὰ πάροδον ὅτι ἔτῶν τὴν πατρίδα αὐτῶν.

§ 46. Περὶ τούτων λοιπὸν (τῶν ἀνδρῶν), Κύριοι Ἡλιασταί, εἶμαι διατεθειμένος νὰ εἰπῶ ὀλίγον περισσότερα καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ (μὲ) ἀκούσετε καὶ νὰ μὴ θεωρῆτε ὅτι οἱ τοιοῦτοι λόγοι εἶναι ἄσχετοι (= *ἄλλοτριους*) πρὸς τὰς δημοσίας δίκας· διότι τὰ ἐγκώμια τῶν γενναίων ἀνδρῶν ἀποκαλύπτουν περιτρώως τοὺς πράττοντας (= *ἐπιτηδεύοντων*) τὰ ἀντίθετα. Προσέτι δὲ (εἶναι) καὶ δίκαιον νὰ μὴ παραλείψῃ (κανεῖς) εἰς τὰς δημοσίας καὶ κοινοὺς ἐνδιαφέροντος δίκας τῆς πόλεως τὸν ἔπαινον τοῦτον, ὁ ὅποιος εἶναι διὰ τοὺς γενναίους ἄνδρας τὸ μόνον ἐπαθλὸν τῶν (πολεμικῶν) κινδύνων (των), ἀφοῦ καὶ ἐκείνοι ἐθύσανσαν (= *ἀνάλωσαν*) τὴν ζωὴν των χάριν τῆς κοινῆς σωτηρίας τῆς πόλεως.

§ 47-48. Ἐκείνοι δηλαδὴ ἐξῆλθον πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐχθρῶν εἰς τὰ σύνορα τῆς Βοιωτίας διὰ νὰ ἀγωνισθοῦν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων, διότι δὲν ἐστήριζον τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας (των) εἰς τὰ τείχη καὶ διότι δὲν ἄφρασαν (= *προέμενοι*) εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἐχθρῶν τὴν χώραν διὰ νὰ τὴν καταστρέφουν, ἀλλὰ διότι εὐλόγως (= *εὐλόγως*) ἐπίστευον, ὅτι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ προσωπικὴ τῶν ἀνδρείᾳ εἶναι ἀσφαλεστέρα φρουρησις (τῆς χώρας) ἀπὸ τὰ λιθίνα τείχη (= *περιβόλων*), ἀφ' ἑτέρου δέ, διότι ἤσθάνοντο ἐντροπὴν νὰ ἀνέχωνται (= *περιορᾶν*) νὰ λαφυραγωγῆται (= *πορθουμένην*) ἡ χώρα, ἡ ὁποία τοὺς ἀνέθρεψε· διότι καθὼς ἀκριβῶς πρὸς τοὺς φυσικοὺς πατέρας καὶ τοὺς θετούς ἐκ τῶν πατέρων οὐχὶ ὁμοίως ἀπὸ ἀπόψεως ἀγάπης διακρίνεται ὅλοι γενικῶς, ἔτσι καὶ πρὸς τὰς χώρας, αἱ ὁποῖαι δὲν συνδέονται διὰ φυσικοῦ θεοῦ, ἀλλὰ ἀργότερον ἀπεκτιήθησαν, τρέφουν μικροτέραν στοργὴν. Μολόντι δὲ ἐνεπνεόντο ὑπὸ τοιούτων ἰδανικῶν καὶ μετέσχον τῶν κινδύνων ἐξ ἴσου μὲ τοὺς γενναιοτάτους ἄνδρας (παλαιότερων πολέμων), δὲν εἶχον τὴν ἴδιαν τύχην μὲ ἐκείνους· διότι δὲν ἀπολαμβάνουν ζῶντες τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀνδρείας των, ἀλλὰ ἀποθανόντες ἔχουν ἐγκαταλείψει τὴν δόξαν, οὐχὶ ἠττηθέντες, ἀλλὰ φονευθέντες ἐκεῖ, ὅπου ἀκριβῶς ἐτάχθησαν ἀγωνιζόμενοι (= *ἀμύοντες*) ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας.

§ 49-50. Ἐὰν δὲ εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰπῶ καὶ κάτι λιαν μὲν παράδοξον, ἀλλ' ὅμως ἀληθές, ἐκείνοι ἐφονεύθησαν νικῶντες. Διότι τὰ ἐπαθλα τοῦ πολέμου διὰ τοὺς γενναίους ἄνδρας εἶναι ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀνδρείας (= *ἀρετῆ*)· αὐτὰ δὲ καὶ τὰ δύο ἀνήκουν εἰς τοὺς φονευθέντας. Ἐπειτα δὲ οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ εἰπῇ (κανεῖς), ὅτι ἔχουν νικηθῆ (= *ἠττησθαι*) ἐκείνοι, οἱ ὁποῖοι ὡς πρὸς τὸ φρόνημα δὲν ἐκάμφθησαν ἐμπρὸς εἰς τὸν φόβον τῶν ἐχθρῶν· διότι μόνον δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐνδόξως φονεύονται εἰς τοὺς πολέμους, οὐδεὶς δύναται νὰ εἰπῇ ὅτι ἔχουν νικηθῆ· καθ' ὅσον προσπαθοῦντες νὰ ἀποφύγουν τὴν δουλείαν ἀποκοῦν ἐνδοξὸν θάνατον. Κατεδείχθη δὲ (= *εδήλωσε*) ἡ ἀνδρεία τούτων τῶν ἀνδρῶν (ἐκ τοῦ ἐξῆς γεγονότος)· μόνον δηλαδὴ ἐξ ὅλων γενικῶς (τῶν Ἑλλήνων) ἐκράτουν εἰς τὰ σώματά των τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος· διότι, εὐθύς ὡς οὗτοι ἀπέθανον (= *τὸν βίον μετέλλαξαν*), συγχρότως καὶ ἡ Ἑλλάς μετέπεσον εἰς δουλείαν συνετάφη δηλαδὴ μαζὶ μὲ τὰ σώματα αὐτῶν καὶ ἡ ἐλευθερία τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Ὅθεν καὶ εἰς ὅλους κατέστησαν φανερόν, ὅτι δὲν ἐπολέμων δι' ἰδιοτελεῖς σκοποὺς, ἀλλ' ὅτι προεκινδύνησαν χάριν κοινῆς ἐλευθερίας. Διὰ τοῦτο λοιπὸν, κύριοι Ἡλιασταί, δὲν ἤθελον αἰσθανθῆ ἐντροπὴν νὰ εἰπῶ ὅτι αἱ ψυχαὶ ἐκείνων ἀποτελοῦν τιμὴν τῆς πατρίδος.

§ 51. Καὶ ἡ αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν οὐκ ἀδικαιολογητῶς ἔδειξαν ἀνδρείαν

(εἶναι ἢ ἐξῆς) γνωρίζετε κολῶς, Ἀθηναῖοι, μόνοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων νὰ τιμᾶτε τοὺς γενναίους ἄνδρας διὰ τοῦτο (=δὲ) θὰ εὑρετε εἰς τὴν χώραν τῶν ἄλλων μὲν (Ἑλλήνων) ὅτι ὑπάρχουν εἰς τὰς ἀγοράς (των) ἰδρυμένοι ἀνδριάντες ἀθλητῶν, εἰς δὲ τὴν χώραν σας (ἀνδριάντες) γενναίων στρατηγῶν καὶ (ἀνδριάντες) ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐφόνευσαν τὸν τύραννον (Ἀρμόδιου καὶ Ἀριστογείτονος). Καὶ τοιοῦτους μὲν ἄνδρας οὔτε ἐξ ὅλων γενικῶς τῆς Ἑλλάδος (εἶναι) εὐκόλουν νὰ εὑρῆ (κανεῖς) ὀλίγους, ἐκείνους ὅμως, οἱ ὅποιοι ἔχουν νικῆσει εἰς ἀθλητικούς ἀγῶνας μὲ στέφανον ὡς ἐπαθλόν, εὐκόλως εἶναι δυνατόν νὰ ἴδῃ (κανεῖς) ἐκ πολλῶν πόλεων προερχομένους. Ὅπως ἀκριβῶς λοιπὸν ἀπονέμεται μεγίστας τιμὰς εἰς τοὺς εὐεργέτας, ἔτσι δίκαιον (εἶναι) νὰ τιμωρῆτε μὲ τὰς βαρυτάτας τιμωρίας ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ντροπιάζουν καὶ προδίδουν τὴν πατρίδα.

§ 52. Νὰ σκεφθῆτε δὲ, Κύριοι Ἡλιασταί, ὅτι σεῖς δὲν ἔχετε τὸ δίκαιωμα νὰ ἀφθώσετε αὐτὸν ἐδῶ (ἰσοκράτην, ἐάν (θέλετε νὰ) ἀπονέμετε τὸ δίκαιον. Διότι αὐτὸ τὸ ἀδίκημα ἔχει κριθῆ καὶ καταδικασθῆ. Ἡ μὲν Βουλὴ δηλαδὴ τοῦ Ἀρείου Πάγου—καὶ κανεῖς ἄς μὴ μοῦ θυροβῆσῃ— διότι θεωρῶ ὅτι αὐτὴ τότε ὑπῆρξε μεγίστη σωτηρία διὰ τὴν πόλιν— ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐλπιότακτισαν καὶ ἐγκατέλειψαν τὴν πατρίδα τότε εἰς τοὺς ἐχθρούς, ἀφοῦ (τοὺς) συνέλαβε, (τοὺς) ἐφόνευσε. Καὶ πράγματι, κύριοι Ἡλιασταί, μὴ νομίζετε ὅτι, οἱ δικάζοντες κατ' ἐξοχὴν σύμφωνα μὲ τὸ θεῖον δίκαιον τὰ φονικά ἀδικήματα τῶν ἄλλων, οἱ ἴδιοι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ διαπράξουν καμμίαν τοιαύτην παρανομίαν εἰς βῆρος τινὸς ἐκ τῶν πολιτῶν.

§ 53 + 54. Ἄλλ' ὅμως τὸν Αὐτόλυκον τοῦλάχιστον σεῖς κατεδικάσατε, ὁ ὅποιος παρέμεινε μὲν ἐδῶ (=αὐτοῦ) κατὰ τὴν ὥραν τῶν κινδύνων, κατηγορεῖται (=αἰτίαν ἔχοντας) ὅμως ὅτι μετέφερεν κρυφίως ἔξω (τῆς πόλεως) εἰς ἀσφαλές μέρος τὰ παιδιά καὶ τὴν γυναῖκά (του), καὶ (τὸν) ἐτιμωρήσατε. Καὶ ἀληθῶς, ἐάν ἐτιμωρήσατε τὸν κατηγορούμενον (=αἰτίαν ἔχοντα) ὅτι μετέφερε κρυφίως ἔξω (τῆς πόλεως) εἰς ἀσφαλές μέρος τοὺς ἀχρηστους εἰς τὸν πόλεμον, τί πρέπει νὰ πάθῃ ἐκείνους, ὁ ὅποιος, ἐνῶ ἦτο ἄνδρος, δὲν ἐπέστρεψε τὰ τροφεία εἰς τὴν πατρίδα; Προσέτι δὲ ὁ δῆμος, ἐπειδὴ ἐθεώρησεν ὅτι τὸ συμβαῖνον ἦτο ἐπικίνδυνον, ἀπεφάσισε νὰ θεωροῦνται ἐνοχοὶ διὰ προδοσίαν οἱ λιποτακτοῦντες πρὸ τοῦ ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδύνου, ἐπειδὴ ἐνόμιζεν ὅτι εἶναι ἀξιοὶ τῆς ἐσχάτης τιμωρίας. Ὅταν λοιπὸν αὐτὰ (τὰ ἀδικήματα) ἔχουν καταδικασθῆ μὲν ὑπὸ τοῦ δικαιοτάτου δικαστηρίου, ἔχουν δὲ καταδικασθῆ καὶ ἀπό σᾶς, οἱ ὅποιοι ἐκληρώθητε νὰ δικάζετε, καὶ ὁμολογεῖται παρὰ τοῦ λαοῦ, ὅτι εἶναι ἀξία τῆς μεγίστης τιμωρίας, σεῖς θὰ ἐκδώσετε ἀπόφασιν ἀντίθετον περὶ τούτου; Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει (=ἄρα) ἐξ ὅλων τῶν ἀνθρώπων θὰ εἰσθε ἀνοητότατοι καὶ ἐλαχίστους θὰ ἔχετε τοὺς ριψοκινδυνεύοντας διὰ τὴν σωτηρίαν σας.

§ 59 + 60. Θὰ φθάσῃ δὲ ἴσως (ὁ Λεωκρ.) ἐν τῇ φερᾷ τοῦ λόγου του εἰς ἐκείνην τὴν δικαιολογίαν, τὴν ὅποιαν τοῦ ἔχουν ὑποδείξει μερικοὶ ἐκ τῶν συνηγῶν. ὅτι δῆθεν δὲν εἶναι ἐνοχος διὰ προδοσίαν· οὔτε δηλαδὴ εἶχεν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του ναυστόθμους οὔτε πύλας (τειχοῦς) οὔτε στρατοπέδα οὔτε ἐν γένει τίποτε ἐκ τῶν πολεμικῶν δυνάμεων τῆς πόλεως. Ἐγὼ δὲ νομίζω ὅτι οἱ κύριοι μὲν τούτων ἠμποροῦσαν νὰ προδώσουν ἐν μέρους ἐκ τῆς δυνάμεως σας, αὐτὸς δὲ ἐδῶ νὰ προδοσῇ ὁλόκληρον τὴν πόλιν. Προσέτι δὲ ἐκείνοι μὲν προδίδοντες βλάπτουν μόνον τοὺς ζῶντας, αὐτὸς δὲ (βλάπτει) καὶ τοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς ναοὺς τῆς χώρας ἀποστερῶν τὰς πατριοπαράδοτους συνθηλαίας (αὐτῶν). Καὶ ὑπ' ἐκείνων μὲν, ἐάν ἤθελε προδοθῆ, θὰ συνέβαινε νὰ κατοικῆται ἢ πόλις, ἔστω καὶ δούλη, καθ' ὃν ὅμως τρόπον οὗτος (τὴν) ἐγκατέλειψε (θὰ συνέβαινε) νὰ μείνῃ ἀκατοικητος. Προσέτι δὲ εἶναι πιθανὸν αἱ πόλεις, ἐκ μὲν τῆς δυστυχίας νὰ μεταπέσουν εἰς τὴν εὐτυχίαν, ἐκ τῆς ὀλοκληρωτικῆς ὅμως καταστροφῆς (εἶναι ἐπόμενον) νὰ στερηθῆ (ἢ πόλις) καὶ τῶν κοινῶν ἐλπίδων. Καθὼς ἀκριβῶς δηλαδὴ (ὑπάρχει), ἐλπὶς, ἐάν μὲν ζῆ ὁ ἀνθρώπος νὰ μεταπέσῃ ἐκ τῆς δυστυχίας (εἰς τὴν εὐτυχίαν), ἐάν δὲ ἀπέθανεν, ἐξαφανί-

ζονται μαζί με τὴν ζωὴν τοῦ ὄλα (ἐκεῖνα), διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἡμποροῦσαι κανεῖς νὰ εὐτυχήσῃ, ἔτσι καὶ μετὰ τὰς πόλεις συμβαίνει νὰ εἶναι τελειωτικὴ ἡ ἀτυχία τῶν, ὅταν ἐρημωθοῦν. Διότι, εἰάν πρέπη νὰ εἰπω τὴν ἀλήθειαν, ἀποτελεῖ θάνατον τῆς πόλεως ἡ ἐρημώσις τῆς.

§ 61+62. Μεγίστη δὲ ἀπόδειξις (τοῦτο εἶναι) ἡ κόλις ἡμῶν δηλαδὴ κατὰ τοὺς παλαιούς μὲν χρόνους ἐπεδουλόθη ὑπὸ τῶν τυραννῶν, ἀργότερον δὲ ὑπὸ τῶν τριακόντων καὶ ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων κατεκρημνίσθησαν τὰ τεῖχη (μαζ), καὶ ἐκ τῶν δύο ὁμοῦς αὐτῶν ἠλευθερώθημεν καὶ ἡξιώθημεν νὰ γίνωμεν προστατὰι τῆς εὐδαιμονίας τῶν Ἑλλήνων ἄλλ' ὅσαι ποτὲ ἕως τώρα ἔχουν ἐρημωθῆ δὲν (εἶχον τὴν αὐτὴν τύχην). Οὕτω λ.χ., ἂν καὶ εἶναι ὀλίγον παλαιὸν διὰ νὰ τὸ ἀναφέρῃ κανεῖς, ποῖος δὲν ἔχει ἀκούσει ὅτι ἡ Τροία, ἂν καὶ εἶχε καταστῆ μεγίστη ἐκ τῶν τότε πόλεων καὶ εἶχεν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς ὀλόκληρον τὴν Ἀσίαν, εὐθύς ὡς ἀπαξ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατεστράφη, εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα παραμένει ἀκατοίκητος; Ἔτσι ἐπίσης (ποῖος δὲν ἔχει ἀκούσει) ὅτι ἡ Μεσσηνία ὑστερον ἀπὸ πεντακόσια ἔτη συνωκίσθη ὑπὸ τυχόντων ἀνθρώπων;

§ 75+77. Καὶ ὁμοῦ ἀναλογισθῆτε, κατὰ ποῖον τρόπον σεῖς ἔχετε νομοθετήσει περὶ τούτων, καὶ πῶς σκεπτεσθε. Διότι ἀξίζει τὸν κόπον, ἂν καὶ (ἡμιλῶ) πρὸς γνωρίζοντας (τὰ πράγματα), νὰ διηγηθῶ ὁμοῦς λεπτομερῶς εἶναι δηλαδὴ μὰ τὴν Ἀθηναίων ἐγκώμιον τῆς πόλεως οἱ παλαιοὶ νόμοι καὶ τὰ ἔθιμα ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐκάνονισαν αὐτά, εἰς τὰ ὅποια ἂν προσέχτε. Ἐὰν ἀπονεμίετε τὴν δικαιοσύνην καὶ θὰ φαίνετε εἰς ὄλους τοὺς ἀνθρώπους ὅτι εἰσθε σεβαστοὶ καὶ ἀξιοὶ τῆς πόλεως. Ἔχετε δηλαδὴ σεις ὄρκον, τὸν ὅποιον ὅλοι οἱ πολῖται ὀρκίζονται, ὅταν ἐγγραφοῦν εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον καὶ γίνουσι ἐφηβοί, ὅτι δηλαδὴ μῆτε τὰ ἱερὰ ὄπλα θὰ ντροπιᾶσουν, μῆτε θὰ λιποτακτῆσουν. Ἄλλ' ὅτι θὰ ὑπερασπίσουν τὴν πατρίδα καὶ θὰ παραδώσουν (αὐτὴν) καλυτέραν τοῦτον δὲ (τὸν ὄρκον), εἰάν μὲν ἔχη ὀρκισθῆ ὁ Λεωκράτης, καταφανῶς ἔχει ἐπιτοκήσει, καὶ δὲν ἔχει μόνον ἀδικήσει σᾶς, ἀλλ' ἔχει ἀσεβήσει καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς, ἂν ὁμοῦ δὲν (τὸν) ἔχει ὀρκισθῆ, (τότε) ἀμέσως ἀποκαλύπτεται, ὅτι εἶχεν ἀπορασίαι νὰ μὴ πράξῃ τίποτε ἀπὸ τὰ πρέποντα, διὰ τὰς ὁποίας παραβάσεις δικαίως δύνασθε νὰ (τὸν) τιμωρήσεται καὶ πρὸς τὸ συμφέρον σας καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῶν θεῶν. Θέλω ὁμοῦ νὰ ἀκούσετε σεις (καὶ) τὸν ὄρκον. Διόβαλε, γραμματεῦ.

ΟΡΚΟΣ. «Δὲν θὰ ντροπιᾶσω τὰ ἱερὰ ὄπλα αὐτὰ θὰ ἐγκαταλείψω τὸν σύντροφόν (μου) εἰς τὴν μάχην, μετὰ ὅποιον καὶ ἂν ταχθῶ εἰς τὴν γραμμὴν θὰ ἀγωνισθῶ δὲ ὑπὲρ τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ὀσίων καὶ μόνος (μου) καὶ μετὰ πολλούς. Τὴν δὲ πατρίδα (μου) δὲν θὰ παραδῶσω μικροτέρα, ἀλλὰ μεγαλύτεραν καὶ ἰσχυροτέραν, ἀπ' ὅσην θὰ τὴν παραλάβω. Καὶ θὰ ὑπακούω προθύμως εἰς τοὺς ἕκαστοτε δικάζοντας καὶ θὰ πείθωμαι εἰς τοὺς κεμένους νόμους καὶ εἰς ὁποίους ἄλλους ὁ λαὸς ἀπὸ κοινοῦ ἤθελε καθιερώσει· καὶ ἂν κανεῖς προσπαθῆ νὰ ἀνατρέψῃ τοὺς νόμους ἢ δὲν πείθεται, δὲν θὰ ἐπιτρέψω (αὐτό), ἀλλὰ θὰ (τοῖς) ὑπερασπίσω καὶ μόνος (μου) καὶ μετὰ πολλούς· καὶ τὰ ἱερὰ τῆς πατρίδος θὰ τιμῶ. Μάρτυρες τούτων (ἂς εἶναι) ἡ Ἀγλαυρος, ὁ Ἐνυάλιος (Ἄρης), ὁ Ζεὺς, ἡ Αὐξώ, ἡ Θαλλώ, ἡ Ἠγεμόνη».

§ 78. Ὁραῖος ἀληθῶς, Κύριοι Ἥλιασταί, καὶ γεμάτος ἀπὸ εὐλάβειαν (εἶναι) ὁ ὄρκος. Ἐν ἀντιθέσει ὁμοῦ πρὸς αὐτὸν ὁ Λεωκράτης ἔχει διαπραξῆ ὄλα γενικῶς. Καὶ ἀληθῶς κατὰ ποῖον τρόπον μποροῦσε νὰ γίνῃ (ἕνας) ἀνθρώπος περισσότερο ἀνίερος ἢ περισσότερο προδοτὴς τῆς πατρίδος; Κατὰ ποῖον δὲ τρόπον ἡμποροῦσε νὰ ντροπιᾶσῃ κανεῖς περισσότερο τὰ ὄπλα, παρὰ εἰάν δὲν θέλῃ νὰ λάβῃ (αὐτὰ) καὶ νὰ ἀποκρούσῃ τοὺς ἐχθρούς; Καὶ πῶς δὲν ἔχει ἐγκαταλείψει καὶ τὸν σύντροφόν του εἰς τὴν μάχην καὶ δὲν ἔχει λιποτακτῆσαι ἐκείνος, ὁ ὅποιος δὲν προσέφερε τὸν ἑαυτὸν του πρὸς κατάταξιν (εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν); Ποῦ δὲ θὰ ἠγωνίζετο ὑπὲρ ὀσίων καὶ ἱερῶν ἐκείνος, ὁ ὅποιος δὲν ὑπέμεινε κανένα κίνδυνον; Εἰς ποῖον δὲ ἤθελε παραδώσει διὰ τῆς προδοσίας (του) μεγαλύτεραν τὴν πατρίδα; Διότι, ὅσον ἐξηγητὰτο ἀπὸ αὐτόν,

ἀφοῦ ἔχη ἐγκαταλειφθῆ, εἶναι ὑπόδουλος εἰς τοὺς ἐχθρούς. Ἐπειτα δὲν θὰ καταδικάσετε εἰς θάνατον αὐτόν, ὁ ὅποιος εἶναι ἔνοχος δι' ὅλα γενικῶς τὰ ἀδικήματα; Ποίους λοιπὸν θὰ τιμωρήσετε; (Μήπως) ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔχουν διαπράξει μόνον ἓν ἀπὸ αὐτὰ (τὰ ἀδικήματα); Ἐν ταύτῃ περιπτώσει θὰ εἶναι εὐκολὸν νὰ διαπράτῃ (κανεῖς) μεγάλας ἀδικίας εἰς τὴν πόλιν σας; ἔάν θὰ φανῆτε, ὅτι ὀργίζεσθε περισσότερο διὰ τὰ μικρὰ (ἀδικήματα).

§ 79. Πρὸς τοῦτοις, Κύριοι Ἕλισταί, καὶ τοῦτο σεῖς πρέπει νὰ μάθετε, ὅτι δηλοδῆ τὸ σῆζον τὴν δημοκρατίαν εἶναι ὁ ὄρκος. Διότι τρία εἶναι (τὰ στοιχεῖα), ἐκ τῶν ὁποίων ἔχει συγκροτηθῆ ἡ πολιτεία, δηλαδή ὁ ἄρχων, ὁ δικαστής, ὁ πολίτης. Ἐκαστος λοιπὸν ἐκ τούτων τοῦτον τὸ ὄρκον δίδει ὡς ἐγγύησιν, δεδικαιολογημένως· διότι τοὺς μὲν ἀνθρώπους, ἀφοῦ πολλοὶ ἐξηπάτησαν μέχρι τοῦδε καὶ διέφυγον τὴν προσοχὴν των, ὄχι μόνον ἀπῆλλάγησαν τῶν ὑπαρχόντων κινδύνων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ μέλλον εἶναι ἀνεύθυνοι δι' αὐτὰ τὰ ἀδικήματα· οὐδεὶς ὁμως, ἐάν ἤθελεν ἐπιορκῆσαι, δύναται νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν τῶν θεῶν καὶ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐκ μέρους αὐτῶν τιμωρίαν, ἀλλ' ἐάν ὁ ἴδιος (δὲν θὰ τιμωρηθῆ), τὰ τέκνα του τοῦλάχιστον καὶ ὄλον τὸ γένος τοῦ ἐπιορκήσαντος περιπίπτει εἰς μεγάλας συμφοράς.

§ 80+81. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς, κύριοι Ἕλισταί, ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἰς τὰς Πλαταιάς τοῦτον τὸν ὄρκον ὡς ἐγγύησιν ἔδωσαν ἀναμεταξύ των, ὅτε παραταχθέντες ἐπρόκειτο νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν δύναμιν τοῦ Ξέρξου, εὐρόντες (αὐτόν) ὄχι ἀπὸ ἰδικὴν τῶν ἐμπνευσιν, ἀλλὰ μιμηθέντες τὸν ὄρκον, ὁ ὅποιος εἶναι συνηθισμένος εἰς σᾶς, τὸν ὁποῖον ἀξίζει νὰ ἀκούσετε. Καθ' ὅσον μάλιστα, ἂν καὶ εἶναι παλαιῶ ἐκείνα τὰ κατορθώματα, ὁμως εἶναι δυνατόν νὰ διακρίνῃ (κανεῖς) σαφῶς εἰς τὰ κατορθώματα τὴν ἀνδρείαν ἐκείνων. Καὶ πρὸς χάριν μου διάβασε αὐτόν, (γραμματεῦ).

ΟΡΚΟΣ. «Δὲν θὰ τοποθετήσω εἰς ἀνωτέραν μοῖραν τὴν ζωὴν (μου) ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν, οὔτε θὰ ἐγκαταλείψω τοὺς ἀρχηγούς οὔτε ζωντανούς οὔτε νεκρούς, ἀλλὰ θὰ θάψω, ὅσους ἤθελον ἀποθάνει εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἐξ ὅλων γενικῶς τῶν σμμάτων. Καὶ ἂν νικήσω τοὺς βαρβάρους πολεμῶν, ἐκ τῶν πόλεων, αἱ ὁποῖαι ἐπολέμησαν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, οὐδεμίαν θὰ ἐρημώσω· θὰ ὑποκρῶσω ὁμως νὰ πληρώσω τὸ δέκατον τῶν προσόδων των ὅλας γενικῶς (ἐκείνας), αἱ ὁποῖαι συνετάχθησαν μὲ τὸ μέρος τῶν βαρβάρων· καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν, τὰ ὁποῖα ἐπυροπολήθησαν καὶ κατεκρημνίσθησαν ὑπὸ τῶν βαρβάρων οὐδὲν ἀπολύτως θὰ ἀνοικοδομήσω, ἀλλὰ θὰ (τὰ) ἀφήσω νὰ μένουν ὡς ἐνθύμιον εἰς τοὺς μεταγενεστέρους τῆς ἀσβείας τῶν βαρβάρων».

§ 82. Τόσον πολὺ λοιπὸν, Κύριοι Ἕλισταί, ἔμειναν πιστοὶ ὅλοι εἰς τοῦτον (τὸν ὄρκον), ὥστε ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ὡς βοηθὸν καὶ τὴν ἐκ μέρους τῶν θεῶν εὐμένειαν, καὶ, μολοντοὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἀντιμετώπισαν μὲ γενναίότητα τοὺς κινδύνους, (ὁμως) ἡ πόλις σας κατ' ἐξοχὴν διεκρίθη. Τοῦτο δὲ καὶ ἐξ ὅλων θὰ ἦτο λίαν καταληκτικόν, οἱ μὲν δηλαδή πρόγονοί σας νὰ ἔχουν τὸν ἥρωισμόν νὰ ἀποθνήσκουν, διὰ νὰ μὴ χάσῃ ἡ πόλις τὴν φήμην της, σεῖς δὲ νὰ μὴ τιμωρῆτε αὐτούς, οἱ ὅποιοι τὴν ἐντρόπισσαν, ἀλλὰ νὰ ἀνέχεσθε νὰ ἐξαφανίζεται ἐξ αἰτίας τῆς δειλίας τῶν τοιοῦτων ἀνθρώπων αὐτὴ ἡ γενικὴ καὶ μετὰ πολλῶν κόπων ἀποκτηθεῖσα δόξα. Καὶ ὁμως κύριοι Ἕλισταί, μόνοι σεῖς μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων δὲν δύνασθε νὰ παραβλέψετε οὐδὲν ἐξ αὐτῶν (τῶν ἀδικημάτων).

§ 83. Ἐπιθυμῶ δὲ νὰ σᾶς διηγηθῶ ὀλίγα (γεγονότα) ἐκ τῶν παλαιῶν, τὰ ὁποῖα ἔχοντες ὡς παραδείγματα καὶ περὶ τῆς (ἐκδικαζομένης) ὑποθέσεως καὶ περὶ τῶν ἄλλων θὰ ἐκδίδετε καλυτέρας ἀποφάσεις. Διότι ἡ πόλις μας ὡς μέγιστον ἀγαθὸν ἔχει τοῦτο, ὅτι δηλαδή ἔχει γίνεαι παράδειγμα ὠραίων ἔργων· εἰς τοὺς Ἕλληνας· διότι ὅσον εἶναι ἀρχαιοτάτῃ ἐξ ὅλων κατὰ τὴν ἡλικίαν, τόσον περισσότερο οἱ πρόγονοί μας ἔχουν ἀναδειχθῆ ἀνώτεροι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ὡς πρὸς τὴν ἀνδρείαν.

§ 84+85. Ὅτε π.χ. ὁ Κόδρος ἦτο βασιλεὺς, οἱ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ

παρηγήθη άκαρπία καθ' όλην την χώραν των, άπεφάσισαν να έκστρατεύσουν εναντίον της πόλεως μας και, άφου εκδιώξουν τους προγόνους μας, να διανεύμουν μεταξύ των την χώραν (μας). Καί κατά πρώτων μέν, άφου άπέστειλαν (άνθρώπους) εις τους Δελφούς, έζήτησαν να μάθουν από τον θεόν, αν θα καταλάβουν τας 'Αθήνας· άφου δέ ο θεός έδωσε χρησμόν εις αυτούς, ότι θα κυριεύσουν την πόλιν, εάν δέν φονεύσουν τον βασιλέα των 'Αθηναίων Κόδρον, έξεστράτευσαν εναντίον των 'Αθηνών. Ο Κλευμάντις όμως, κάποιος εκ των κατοίκων των Δελφών, άφου έ πληροφορήθη μυστικώς τον χρησμόν, (τόν) άπέκάλυπεν εις τους 'Αθηναίους· τόσον πολύ οι πρόγονοί μας, όπως φαίνεται, διαρκώς ειχον και την έξ άλλων πόλεων συμπάθειαν των ανθρώπων. Οτε δέ οι Πελοποννήσιοι εισέβαλον εις την 'Αττικήν, τι έπραξαν οι πρόγονοί μας, κύριοι 'Ηλιασταί; Δέν έγκατέλειψαν ταχέως την χώραν (των), όπως άκριβώς ο Λεωκράτης, ούτε παρέδωσαν εις την διάκρισιν των έχθρων την (γήν), ή όποια (τούς) έθρεψε, και τά ιερά (της), αλλά, αν και ήσαν όλίγοι, κλεισθέντες καλώς (έντός των τειχών) της πατρίδος έπολιορκούντο και ύπέμενον με καρτερίαν μέχρι τέλους.

§ 86+87. Καί τόσον γενναίοι ήσαν, Κύριοι, οι τότε βασιλείς, ώστε έπρωτιμούσαν να άποθνήσκουν μάλλον χάριν της σωτηρίας των πολιτών παρά να 'ανταλλάξουν ζώντες την χώραν (των) με άλλην (χώραν). Λέγουν τουλάχιστον ότι ο Κόδρος, άφου παρήγγειλεν εις τους 'Αθηναίους να προσέχουν, όταν φονευθή, φορέσας ένδυμασιαν έπαίτου, δια να άπατήση, αν μπορέση (=άν), τους έχθρους, (και) έξελθών κυριώς δια των πυλών ήχησε να μαζεύη φρύγανα εμπροσθεν της πόλεως· καθ' όν δέ χρόνον δύο άνδρες έπλησίασαν αυτόν εκ του στρατοπέδου και έζήτησαν να πληροφορηθούν δια τά εις την πόλιν (συμβαίνοντα) (λέγουν) ότι όρμησας (ο Κόδρος) έφόνευσε τον ένα έξ αυτών δια του δρεπανού· ο δέ έπιζήσας έξοργισθείς κατά του Κόδρου και νομίσας ότι ήτο έπαίτης, άφου έσυρε το ξίφος από την θήκην, έφόνευσε τον Κόδρον. Ταύτα δέ εύθύς ως έγιναν, οι μέν 'Αθηναίοι άποστείλαντες κήρυκα παρεκάλουν να δώσουν το πτώμα του βασιλέως προς ένταφιασμόν λέγοντες εις αυτούς όλην γενικώς την άληθειαν· οι δέ Πελοποννήσιοι τότε μόν άπέδωσαν, έπειδή όμως διεπίστωσαν ότι δέν ήτο δυνατόν πλέον εις αυτούς να καταλάβουν την πόλιν, άπεχώρησαν. Εις τον Κλεομάντιν δέ, τον κάτοικον των Δελφών, οι πολίται εις τον ίδιον και εις τους άπογόνους (του) παρεχώρησαν διηνεκή διατροφήν εις το Πρυτανείον.

§ 88+89. 'Αρά γε ήγάπων την πατρίδα έξ ίσου με τον Λεωκράτην οι τότε βασιλείς, οι όποιοι άληθώς έπρωτιμούσαν, εξαπατώντες τους έχθρους, να άποθνήσκουν χάριν αυτής και να δίδουν την ίδιαν των ζωην εις αντίλλαγμα της κοινής σωτηρίας; Δια τουτο λοιπόν έντελώς μόνοι έχουν δώσει το όνομά των εις την χώραν, άφου έχουν άπολαύσει ίσων τιμών με θεούς, δειδικοιολογημένως· διότι την χώραν, δια την όποιαν τόσον πολύ ένδιεφέροντο, δικαίως έλάμβανον αυτήν ως κληρονομίαν και νεκροί. 'Αλλ' ο Λεωκράτης ούτε ζωντανός ούτε νεκρός δικαίως δυνατόν να άπολαύση αυτήν, άλλ' άποκλειστικώς μόνος δυνατόν πρεπόντως να έξορυσθή εκ της χώρας, την όποιαν έγκατέλειπεν εις τους έχθρους και έγινε άφαντος· διότι ούτε ώραιον είναι ή αυτή (γή) να σκεπάξη εκείνους, οι όποιοι υπερείχον κατά την άρετήν, και τον κάκιστον έξ όλων των ανθρώπων.

§ 90+92. Καί πράγματι, όπως συνήθως συμβαίνει (=γε), έπεχείρησε να ειπή εκείνο, το όποιον και τώρα ίσως θα ειπή ενόπιόν σας, ότι δηλ. ουδέποτε θα ειχε το θάρρος να παρουσιασθή εις αυτήν την δίχην, αν συνθηθάνετο ότι έχει διαπράξει τοιοϋτον άδίκημα· τι· ως εάν άκριβώς να μη χρησιμοποιούν όλοι και οι κλέπται και οι ίερόσυλοι την άποδειξιν ταύτην. Διότι (αυτό) δέν είναι τεκμήριον του γεγονότος, ότι δηλαδή δέν έχου διαπράξει (το άδίκημα), αλλά της άναιδείας, την όποιαν έχου. Δέν πρέπει δηλαδή να όμιλη· περι αυτού, άλλ' ότι δέν έταξίδευσε δια θαλάσσης ούτε την πόλιν έγκατέλειπεν ούτε εις τά Μέγαρα κατόκησεν· αυτά είναι άποδείξεις της (προκειμένης) ύποθέσεως, διότι

ἀληθῶς τὸ νὰ ἐπιστρέψῃ αὐτός, νομίζω ὅτι κάποιος θεὸς τὸν ὠδήγησε διὰ τὴν ἀντιμετωπία αὐτῆν τὴν τιμωρίαν, ὅπως δηλαδή, ἐπειδὴ ἀπέφυγε τὸν ἔνδοξον κίνδυνον, εὗρε τὸν ἄδοξον καὶ κακῆς φήμης θάνατον καὶ καταστῆθαι τὸν ἑαυτοῦ τοῦ ὑποχείριον (τῆς ψήφου) ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἐπρόδωσεν. Διότι εἰς ἄλλο μὲν μέρος, ἂν (τοῦ) συνέβαινε ἀτύχημα, δὲν θὰ ἦτο ἀκόμη φανερόν, ἂν τιμωρῆται δι' αὐτὰ (τὰ ἀδικήματα), ἐδῶ ὁμως πλησίον ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἐπρόδωσεν, εἶναι φανερόν ὅτι ὑφίσταται αὐτῆν τὴν τιμωρίαν διὰ τὰς παρανομίας τοῦ. Διότι οἱ θεοὶ δὲν κáμνουν τίποτε ἄλλο πρῶτα—πρῶτα παρὰ σκοπιζοῦν τὸ λογικόν-τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων.

§ 93. Διότι ποῖος ἐκ τῶν γεροντοτέρων δὲν ἐνθυμεῖται ἢ (ποῖος) ἐκ τῶν νεωτέρων δὲν ἔχει ἀκούσει ὅτι ὁ Καλλίστρατος ἐκείνος, τὸν ὅποιον ἡ πόλις κατεδικάσεν εἰς θάνατον, ἔφυγε καὶ ὅτι ἔλαβε χρησμὸν παρὰ τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ ὅτι, ἂν ἔλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας, θὰ εὗρῃ τὸ δίκαιόν του, ὅτι ἐπέστρεψε καὶ κατέρυγεν εἰς τὸν βωμὸν τῶν δώδεκα θεῶν καὶ παρὰ ταῦτα ἐξετελέσθη ὑπὸ τῆς πόλεως; Δικαίως· διότι, δι' ὅσους ἔχουν διαπράξει ἀδικίας, ἡ εὐφροσύνη τοῦ δικαίου εἶναι τιμωρία. Ὁ δὲ θεός, ὡς εἶναι φυσικόν, εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀδικηθῆ, ὀρθῶς ἀπέδωκε τὸν ἔνοχον διὰ τὰ (τὸν) τιμωρήσονται· διότι θὰ ἦτο παράδοξον, εἰν (ὁ θεός) δίδῃ ὁμοίους χρησμούς εἰς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ εἰς τοὺς κακούργους.

§ 94. Ἐγὼ δὲ τοῦλάχιστον νομίζω, Κύριοι ὅτι ἡ πρόνοια τῶν θεῶν πάσας μὲν τὰς ἀνθρωπίνους πράξεις ἐπιβλέπει, κατ' ἐξοχὴν δὲ τὴν εὐσέβειαν πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς ἑουτούς των, δικαίως διώτι (πρὸς αὐτούς), παρὰ τῶν ὁποίων ἔχομεν λάβει τὴν ἀρχὴν τῆς ζωῆς (μας) καὶ ἔχομεν δεχθῆ πλείστας εὐεργεσίας, πρὸς αὐτούς εἶναι μεγίστη ἀσέβεια ὅχι μόνον τὸ νὰ μὴ ἀδικήσωμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ νὰ μὴ καταναλώσωμεν τὴν ζωὴν μας εὐεργετούντες (αὐτούς).

§ 95+96. Λέγεται παραδειγματικὸς χάριν ὅτι εἰς τὴν Σικελίαν—διότι ἂν καὶ εἶναι κάπως μυθώδης, ὁμως θὰ εἶναι ὀφελίμων καὶ τώρα εἰς ὅλους γενικῶς τοὺς νεωτέρους νὰ (τὸ) ἀκούσονται—ἐξεχύθη ρυαξὶ πυρός ἐκ τῆς Αἴτης ἀναφέρουν δὲ ὅτι αὐτὸς ἔρρεεν πρὸς τὴν ἄλλην χώραν καὶ μάλιστα πρὸς κάποιαν πόλιν ἐκ τῶν ἐκεῖ κατοικουμένων. (Ἀναφέρουν) λοιπὸν ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι ἐπιζητούντες τὴν σωτηρίαν τὸν ἐτρέψαν εἰς φυγὴν, ἕνας δὲ κάποιος ἐκ τῶν νέων βλέπων ὅτι ὁ πατήρ (του) ἦτο γέρων καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀπομακρυνθῆ, ἀλλ' ὅτι ἠπειλεῖτο νὰ καταληφθῆ (ὑπὸ τοῦ πυρός), ἀφού τὸν ἐσῆκωσεν (εἰς τοὺς ὤμους του), ὅτι (τὸν) μετέφερεν. Ἐπειδὴ ὁμως προσετέθη φορτίον, ὡς ἦτο φυσικόν, καὶ ὁ ἴδιος κατελήφθη (ὑπὸ τοῦ πυρός). Ἐκ τοῦ ἐξῆς δὲ κυριῶς ἀξίζει νὰ κρίνῃ (κανεῖς) τοὺς θεοὺς, ὅτι (οὗτοι) διάκεινται εὐμενῶς πρὸς τοὺς ἐναρέτους ἀνθρώπους. Λέγεται δηλαδή ὅτι τὸ πῦρ περιέριψε κυκλωτέρως ἐκείνων τὸν τόπον καὶ ὅτι ἐσώθησαν μόνον οὗτοι, ἐξ ἀφορμῆς τῶν ὁποίων καὶ ἡ τοποθεσία ἀκόμη καὶ τώρα ὀνομάζεται *χωρὸς τῶν εὐσεβῶν*. ἐκείνοι δὲ οἱ ὅποιοι τυχῶς ἀπεμακρύνθησαν καὶ τοὺς γονεῖς των ἐγκατέλειπον, (λέγεται) ὅτι ὄλοι ἀνεξαίρετως ἐχάθησαν.

§ 97. Ἐπομένως πρέπει καὶ σεις, ἔχοντες τὴν ἐκ μέρους τῶν θεῶν μαρτυρίαν, ὁμοφώνως νὰ τιμωρῆσθε αὐτόν, ὁ ὅποιος, ὅσον ἐξηγῆται ἀπὸ αὐτόν, εἶναι ἔνοχος δι' ὅλα γενικῶς τὰ μέγιστα ἀδικήματα· διότι τοὺς μὲν θεοὺς ἔχει στερησῆ ἀπὸ τὰς πατροπαράδοτους τιμᾶς, τοὺς δὲ γονεῖς (του) ἐγκατέλειψεν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐχθρῶν καὶ δὲν ἐπέτρεψε νὰ τύχουν οἱ νεκροὶ τῶν συνήθων τιμῶν.

§ 102 + 103. Ἐπιθυμῶ δὲ νὰ σᾶς ἀναφέρω (ἀπόσπασμά τι) καὶ ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν διότι οἱ πρόγονοί σας ἐμόρφωσαν τὴν γνώμην ὅτι (ὁ Ὀμηρος) εἶναι τόσον σπουδαῖος ποιητής, ὥστε ἐνομοθέτησαν ἀνὰ πᾶν ἄλλω ἔτος (τῆς ἐορτῆς) τῶν Παναθηναίων μόνον (αὐτοῦ) ἐξ (ἄλλων) τῶν ἀπάντων ποιητῶν νὰ ἀπαγγέλλονται ὑπὸ ραψωδῶν τὰ ἔπη, δεικνύοντες (οὕτω) εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι (μόνον) τὰ ὠραιότατα ἐκ τῶν ἔργων ἐτίμων, δικαίως· διότι οἱ μὲν

νόμοι ἕνεκα τῆς συντομίας (των) δὲν διδάσκουν, ἀλλὰ διατάσσουν (ἐκείνα), τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ πράττουν, οἱ δὲ ποιηταὶ περιγράφοντες λεπτομερῶς τὴν ἀνθρώπινην ζωὴν, ἀφοῦ ἐκλέξουν τὰ ὠραιότατα ἐκ τῶν ἔργων, καταπέφθον τοὺς ἀνθρώπους διὰ λόγου στηριζομένου εἰς παραδείγματα. Ὁ Ἐκτωρ παραδείγματος χάριν παρακινῶν τοὺς Τρῶας (νὰ πολεμήσουν) ὑπὲρ τῆς πατρίδος τὰ ἔξῃς ἔχει εἶπει: «Ἐμπρὸς μάχεσθε ἀδιακόπως ἐπὶ τῶν πλοίων· ὅποιος δὲ ἀπὸ σᾶς κτυπηθεῖς ἐκ τοῦ μακρόθεν ἢ ἐκ τοῦ πλησίον ἴθιεν ἀκολουθήσει τὸν θάνατον καὶ τὸ πεπρωμένον (του), ἃς ἀποθάνῃ. Δὲν ἐνθαί ἀνάμωστον εἰς αὐτὸν (=εἶ), ἀγωνιζόμενον ὑπὲρ τῆς πατρίδος, νὰ ἀποθάνῃ· εἰς ἄλλα καὶ ἡ σύζυγός (του) εἶναι σῶμα καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ του καὶ ἡ περιουσία καὶ ὁ ὀϊκος ἀθικτος, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἀναχωρήσουν οἱ Ἀχαιοὶ μὲ τὰ πλοῖα εἰς τὴν προσφιλεῖ πατρικὴν γῆν (των)».

§ 104. Ἐπειδὴ, Κύριοι Ἡλιασταί, οἱ πρόγονοί σας ἤκουον αὐτὰ τὰ ἔπη καὶ ἐξήλεον τὰ τοιαῦτα ἐκ τῶν ἔργων τὴσιν γενναϊότητα ἐπέδειξαν, ὥστε ὄχι μόνον ὑπὲρ τῆς πατρίδος των, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος μετὴν σπένειν ὅτι ἦτο κοινὴ (πατρίς) ἠθέλον νὰ ἀποθνήσκουν. Ἐκείνοι τοῦλάχιστον οἱ ὅποιοι παρετάχθησαν εἰς τὸν Μαραθῶνα κατὰ τῶν βαρβάρων, ἐνίκησαν τὸν ἕξ ὀλοκλήρου τῆς Ἀσίας (προελθόντα) στρατόν, ἀποκτῶντες διὰ τῶν προσωπικῶν κινδύνων κοινὴν ἀσφάλειαν δι' ὅλους γενικῶς τοὺς Ἕλληνας, χωρὶς νὰ ὑπερφηανεύονται διὰ τὴν δόξαν, ἀλλ' (ὑπερφηανεύομενοι) διὰ τὸ ὅτι ἐπετέλουν (πράξεις) ἀξίας ταύτης (τῆς δόξης) καθιστάμενοι τῶν μὲν Ἑλλήνων προστάται, τῶν δὲ βαρβάρων κυρίαρχοι· διότι δὲν ἐδείκνουν τὴν ἀνδρείαν διὰ λόγων, ἀλλὰ (τὴν) ἐπέδεικνουν εἰς ὅλους δι' ἔργων.

§ 109. Οἱ μὲν λοιπὸν πρόγονοι ἐνίκησαν τοὺς βαρβάρους, οἱ ὅποιοι πρῶτοι εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἄτικὴν, καὶ περιτράνωσ ἀπέδειξαν ὅτι ἡ ἀνδρεία εἶναι ἀνατέρα ἀπὸ τὸν πλοῦτον καὶ ἡ ἀρετὴ ἀπὸ τὸ (ἀριθμητικόν) πλῆθος. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι παραταχθέντες εἰς τὰς Θερμοπύλας δὲν ἐστάθησαν μὲν ἕξ ἴσου τυχηροί, ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν ἀνδρείαν κατὰ πολὺ ὑπερέβαλον ὅλους. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐπάνω εἰς τοὺς τάφους (των) εἶναι δυνατόν νὰ ἴδῃ (καεῖς) ἀναγεγραμμένα ἀληθεῖς ἀποδείξεις τῆς γενναϊότητος αὐτῶν δι' ὅλους γενικῶς τοὺς Ἕλληνας, πρὸς τιμὴν μὲν ἐκείνων· «ἔνευ, ἀνάγγειλε εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτι ἐδῶ ἔχονεν ταφὴν ὑπακούοντες εἰς τοὺς νόμους ἐκείνων»· πρὸς τιμὴν δὲ τῶν ἰδικῶν σας προγόνων· μαχομένοι ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν Μαραθῶνα οἱ Ἀθηναῖοι ἐσώρισαν τὴν (πολεμικὴν) δύναμιν τῶν χρυσοφοριζομένων Μήδων».

§ 110. Ταῦτα, Κύριοι Ἀθηναῖοι, καὶ νὰ ἀναφέρωνται (εἶναι) ὥραια καὶ διὰ τοὺς πράξαντας (ἀποτελοῦν) ἐγκώμιον καὶ εἰς τὴν πόλιν (περιποιοῦν) ἀθάνατον δόξαν· καὶ (=ἀλλὰ) ὄχι (ἐκεῖνο), τὸ ὅποιον ἔχει διαπράξει ὁ Λεωκράτης, ὁ ὅποιος ἀντιθέτως (=ἀλλὰ) ἐκουσίως τὴν καθ' ὅλον τὸν διαρροῦσαν χρόνον εἰς τὴν πόλιν συγκεντρωθεῖσαν δόξαν ἡμαύρωσεν. Ἐὰν μὲν λοιπὸν καταδικάσετε αὐτὸν εἰς θάνατον, θά φανῆτε εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας ὅτι καὶ σεῖς μισεῖτε τὰ τοιαῦτα ἔργα· ἄλλως, καὶ τοὺς προγόνους θά στερησθε τῆς παλαιᾶς δόξης καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας μεγάλως θά βλάψετε· διότι οἱ μὴ θανατώοντες ἐκείνους θά προσπαθοῦν νὰ μμούνται ἐκείνον μετὴν σχέψιν ὅτι τὰ ἔργα ἐκεῖνα τιμῶνται ἀπὸ τοὺς παλαιούς, ἀπὸ σᾶς δὲ (ὅτι) ἡ ἀνάιδεια καὶ ἡ προδοσία καὶ ἡ δειλία θεωρεῖται ὠραιότατον παρῴσιον.

§ 120. Λάβε δὲ (καὶ διάβαζε) εἰς αὐτοὺς (γραμματεῦ) καὶ τὸ ψήφισμα περὶ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐδραπέτευσαν εἰς τὴν Δεκέλειαν, ὅτε ὁ δῆμος ἐπολιορκεῖτο ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, διὰ νὰ μάθουν ὅτι οἱ πρόγονοι προκειμένου περὶ τῶν προδοτῶν ἐπέβαλλον ὁμοίας καὶ συμφώνους πρὸς ἀλλήλας τὰς τιμωρίας. Διάβαζε γραμματεῦ.

ΨΗΦΙΣΜΑ § 121. Ἀκούετε, Κύριοι, καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα, ὅτι δηλαδὴ ἐθεώρησαν ἀξίους καταδίκης τοὺς δραπέτευσαντας εἰς Δεκέλειαν κατὰ τὴν διαφικίαν τοῦ πολέμου καὶ ἀπαφάρισαν διὰ ψήφου, ἂν κανεῖς ἕξ αὐτῶν ἐπιφρέφων (εἰς Ἀθήνας) συλλαμβάνεται, νὰ (τὸν) ὀδηγήσῃ βιαίως, ὅποιος θέλει

ἐκ τῶν Ἀθηναίων, ἐνώπιον τῶν θεσμοθετῶν, ἀφοῦ δὲ (τὸν) παραλάβουν (οἱ θεσμοθετεῖται) νὰ (τὸν) παραδώσουν εἰς τὸν (ἐπιστάτην) τοῦ βαράθρου (δήμιον). Ἄφοῦ (= ἔπειτα) ἐκείνοι μὲν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐιμῶρουν τοὺς ἐνότος αὐτῆς τῆς χώρας αὐτομολήσαντας, σεῖς λοιπὸν δὲν θά καταδικάσετε εἰς θάνατον τὸν δραπετεύσαντα ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας εἰς τὴν Ρόδον καὶ προδώσαντα τὸν λαὸν ἐν καιρῷ πολέμου; Πῶς λοιπὸν θά φανῆτε ὅτι εἰσθε ἀπόγονοι ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν;

§ 122. Ἀξίζει δὲ νὰ ἀκούσετε καὶ τὸ συνταχθὲν ψήφισμα περὶ τοῦ (διὰ λιθοβολισμοῦ) φονευθέντος εἰς τὴν Σαλαμίνα, τὸν ὁποῖον οἱ βουλευταὶ ἰδιοχείρως ἐφόνευσαν, ἀφοῦ ἀψῆρεσαν τοὺς στεφάνους (σημεῖον ἀσκίσεως τῶν βουλευτικῶν τῶν καθηκόντων), διότι διὰ τοῦ λόγου μόνον ἀπειρεῖστο νὰ προδώσῃ τὴν πόλιν. (Εἶναι, ὁ Λυκίδης, μέλος τῆς βουλῆς τῶν 500, ὁ ὁποῖος πρότεινε συμφιλίωσιν με τὸν Μαρδόνιον).

ΨΗΦΙΣΜΑ. (Τὸ ψήφισμα τοῦτο ἔλλειπει, διότι μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ γραμματέως ἀνάγνωσιν κατετέθη εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Ἐκκλησίας).

§ 125. Τι λοιπὸν (σκέπτεσθε), Κύριοι Ἥλιασταί; Ἄρά γε νομίζετε, ὅτι, ἐὰν θέλετε νὰ μιμησθε τοὺς προγόνους (σας), εἶναι σύμφωνον πρὸς τὰς παραδόσεις τῶν προγόνων νὰ μὴ καταδικάσετε εἰς θάνατον τὸν Λεωκράτην; Ἄφοῦ λοιπὸν ἐκείνοι, ὅτε ἡ πόλις ἦτο ἔρημος, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξετέλεσαν τὸν διὰ τοῦ λόγου μόνον προδίδοντα (τὴν πατρίδα), τι ἐπιβάλλεται νὰ πράξετε σεῖς κατ' ἐκείνου, ὁ ὁποῖος δι' ἔργων καὶ ὄχι διὰ λόγων ἐγκατέλειπε τὴν κατοικουμένην (πόλιν); Ἄρά γε δὲν (ἐπιβάλλεται) νὰ υπερβάλετε ἐκείνους ὡς πρὸς τὴν τιμωρίαν;

§ 127. Νὰ ἀναλογισθῆτε λοιπὸν, Κύριοι Ἥλιασταί, τὴν πρόνοιαν ταύτην (τῶν προγόνων) καὶ τὰ ἀδικήματα (τοῦ Λεωκρ.), ὅπως εἶναι ἄξιον, καὶ νὰ μὴ λησμονῆτε κατὰ τὴν ὥραν τῆς ψηφοφορίας, ὁποῖων ἀνδρῶν εἰσθε ἀπόγονοι, ἀλλὰ νὰ συμβουλευετέ ὁ εἰς τὸν ἄλλον, πῶς θά ἐξέλθετε (= ἔξετε) ἐκ τοῦ δικαστηρίου κατὰ τὴν σημερινὴν ἡμέραν ἔγοντες λάβει ἀποφάσεις ὁμοίας καὶ συμφωνοῦς πρὸς τὰς ἀντιλήψεις ἐκείνων. Νὰ ἔχετε δὲ ὡς γραπτὰς ὑπομνήσεις καὶ ὡς παραδείγματα τῆς τιμωρίας ἐκείνων, ὅσα ἔχουν περιληφθῆ εἰς τὰ ψήφισμα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τοὺς ἀδικούντας· ἔχετε ἄλλως τε ἐπίσημως ὀρκισθῆ εἰς τὸ ψήφισμα τοῦ Δηιοφάντου νὰ θανατώνετε τὸν προδίδοντα τὴν πατρίδα καὶ διὰ τῶν λόγων καὶ διὰ τῶν ἔργων καὶ διὰ τῶν χειρῶν καὶ διὰ τῆς ψήφου (του). Διότι μὴ νομίζετε ὅτι τῶν μὲν περιορισῶν, τὰς ὁποίας τυχὸν σὰς ἀψῆσαν οἱ πρόγονοί (σας), εἰσθε κληρονόμοι, τῆς δὲ ἐνόρκου διαβεβαίωσης, τὴν ὁποῖαν δώσαντες οἱ πρόγονοί σας ὡς ἐγγύησιν εἰς τοὺς θεοὺς μετεῖχον τῆς κοινῆς εὐδαιμονίας (δηλ. ἐλευθερίας), αὐτῆς λέγω (= δέ) ὅτι δὲν εἰσθε κληρονόμοι.

§ 128. Ὅχι δὲ μόνον ἡ πόλις σας τοιαύτην στάσιν ἐτήρησεν ἀπέναντι τῶν προδοτῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι. Καὶ μὴ μοῦ δυσφορήσετε, Κύριοι Ἥλιασταί, ἂν πολλὰς φορές ὑπεθυμίζω αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους· διότι μᾶς περιποιεῖ τιμὴν νὰ λαμβάνωμεν παραδείγματα περὶ τῆς δικαιοσύνης ἐκ πόλεως καλῶς κυβερνομένης καθ' ὅσον ἕκαστος ἐξ ὑμῶν θὰ δώσῃ τὴν δικαίαν καὶ τὴν σύμφωνον πρὸς τοὺς νόμους ψήφον του ἀσφαλέστερον. Ἄφοῦ διεπιστώσαν λ.χ. ὅτι ὁ Πανσωνίας, ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἐπρόδιδε τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸν βασιλεῖα τῶν Περσῶν, ἐπειδὴ ἐπρόφθασε νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν ναὸν τῆς Χαλκιοίκου (Ἀθηνᾶς), ἀφοῦ ἐφραξαν μὲ τοῖχον τὴν θύραν (τοῦ ναοῦ) καὶ (ἀφοῦ) ἀψῆρεσαν τὴν ὀροφήν (του), καὶ (ἀφοῦ) ἐστρατοπέδευσαν κυκλοτερῶς, δὲν ἀπεχώρησαν πρωύτερα, παρὰ ἀφοῦ (τὸν) ἀψῆσαν νὰ ἀποθάνῃ ἐκ πείνης, καὶ εἰς ὅλους κατέστησαν φανεράν τὴν τιμωρίαν, ὅτι οὔτε αἱ ἐκ μέρους τῶν θεῶν ἐνισχύσεις σφῶζον τοὺς προδότας, δικαίως· διότι ἡ πρώτη—πρώτη ἀδικία, τὴν ὁποῖαν διαπράττουσιν, εἶναι ἡ πρὸς τοὺς θεοὺς ἀσέβεια, ἐπειδὴ ἀποστεροῦν αὐτοὺς τῶν πατροπαραδοτῶν τιμῶν.

§ 129. Μεγίστη δὲ ἀπόδειξις τῶν ὧσων ἐκεῖ ἔχον συμβῆ εἶναι (ἐκεῖνο),

τὸ ὅποιον πρόκειται νὰ εἰπῶ ἐπήφισαν δηλαδὴ νόμον δι' ὅλους γενικῶς (ἐκείνους), οἱ ὅποιοι δὲν θέλουν νὰ διακινδυνεύουν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος (των), ὁ ὅποιος ῥητῶς ὄριζεν νὰ θανατώνωνται, ὄρισαν τὴν τιμωρίαν (αὐτήν), ἢ ὅποια κατατείνει εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς (δηλ. τὸν θάνατον), εἰς τὸν ὅποιον κυρίως ἀποβλέποντες συμβαίνει νὰ φοβούνηται, καὶ τὴν ἐκ τοῦ πολέμου σωτηρίαν κατέστησαν ὑποκειμένη εἰς κίνδυνον παρακολουθούμενον ὑπὸ αἰσχύνης (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν πολεμικὸν κίνδυνον, τὸν ὅποιον παρακολουθεῖ ἡ δόξα). Διὰ νὰ μάθετε δέ, οἱ δὲν ἔχω εἰπεῖ λόγον ἄνευ ἀποδείξεων, ἀλλὰ (λέγω) παραδείγματα ἀληθῆ, φέρε ἐνώπιον αὐτῶν (γραμματεῦ) τὸν νόμον (καὶ διάβαζε),

ΝΟΜΟΣ. Καὶ ὁ νόμος οὗτος ἔλλειπει, διότι μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν κατετίθη εἰς τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ἐκκλησίας.

§ 130. Νὰ ἀναλοισθῆτε λοιπὸν, πόσον ὠραῖος (εἶναι) ὁ νόμος, Κύριοι Ἡλισσάται, καὶ εὐεργετικὸς ὄχι μόνον δι' ἐκείνους, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Διότι ὁ ἐκ μέρους τῶν συμπολιτῶν φόβος, ἐπειδὴ εἶναι ἰσχυρὸς, θὰ ἀναγκάσῃ (τὸν καθένα) νὰ ἀντιμετωπίξῃ μὲ θάρρος τοὺς κινδύνους ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν· διότι ποῖος, βλέπων τὸν προδοτὴν νὰ τιμωρῆται διὰ θανάτου, θὰ ἐγκαταλείψῃ ἐν μέσῳ τῶν κινδύνων τὴν Πατρίδα; Ἡ ποῖος παρὰ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως θὰ φανῆ δειλὸς ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ γνωρίζων ὅτι τὸν περιμένει αὐτὸς ὁ θάνατος ὡς τιμωρία; Διότι οὐδεμία ἄλλη τιμωρία τῆς δειλίας πρέπει νὰ εἶναι παρὰ θάνατος· καθ' ὅσον, ἐάν γνωρίζουν, ὅτι, ἀπειλούντων δύο κινδύνων, θὰ παραστῆ ἀνάγκη νὰ μετᾶσχουν τοῦ ἑνός, πολὺ περισσώτερον θὰ προτιμήσουν τὸν ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν κίνδυνον παρὰ τὸν ἀπέναντι τῶν νόμων καὶ τῶν συμπολιτῶν (των).

§ 131+132. Οὗτος δὲ δύναται νὰ θανατωθῆ κατὰ τρόπον τόσον περισσώτερον δίκαιον ἀπὰ τοὺς δραπετεύσαντας ἐκ τῶν στρατοπέδων, καθ' ὅσον ἐκείνοι μὲν ἔχουν ἔλθει εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ πολεμήσουν ὑπὲρ αὐτῆς ἡ διότι θέλουν νὰ δοκιμάσουν ἀπὸ κοινοῦ μὲ τοὺς ἄλλους συμπολίτας (των) τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἡττης, αὐτὸς ὅμως ἐδραπέτευσε· ἐκ τῆς πατρίδος προσπαθῶν νὰ ἐξασφαλίσῃ διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ τὴν σωτηρίαν χωρὶς, νὰ τολήσῃ νὰ ἀμνηθῆ οὔτε καὶ διὰ τὴν ἰδικὴν του οἰκίαν, ἀλλὰ μόνον οὗτος ἐξ ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἔχει προδώσει καὶ τοὺς φυσικοὺς δεσμοὺς πρὸς τὸν οἶκον καὶ τοὺς συγγενεῖς, πράγματα τὰ ὅποια ἔχουν θεωρηθῆ καὶ ὑπὸ τῶν ἀλόγων ζῶων μέγιστα καὶ σπουδαιότατα. Τὰ πτηνὰ τοῦλάχιστον, τὰ ὅποια ἔχουν προκισθῆ ἀπὸ τὴν φύσιν κατ' ἐξοχὴν μὲ ταχύτητα, εἶναι δυνατόν νὰ (τὰ) ἴδῃ (κανεῖς) νὰ τολμοῦν νὰ ἀποθνήσκουν χάριν τῆς φωλεᾶς των· ἔνεκα τούτου καὶ μερικὸι ἐκ τῶν ποιητῶν ἔχουν εἶπει: «διότι οὔτε τὸ ἄγριον πτηνόν, διὰν κτίσῃ τὴν φωλεάν (του), ἐπιτερεῖ νὰ γεννήσῃ μέσα ἄλλο (πτηνόν) τὰ πουλάκια (του)». Ὁ Λεωκράτης ὅμως ἔχει ἐπιδείξει δειλίαν εἰς τόσον μεγάλον βαθμόν, ὥστε ἐγκατέλειπε τὴν πατρίδα (του) εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐχθρῶν.

§ 133. Διὰ τοῦτο λοιπὸν οὐδεμία πόλις ἐπέτρηνεν εἰς αὐτὸν νὰ ἔσῃ εἰς αὐτὴν ὡς μέτοικος, ἀλλὰ τὸν ἐξεδίωκε περισσώτερον καὶ ἀπὸ τοὺς φρονεῖς, δεδικαιοῦμένως· διότι οἱ μὲν διὰ φόνον κατηγορούμενοι, ἐάν μεταβοῦν εἰς ἄλλην πόλιν, δὲν ἔχουν ἐχθροὺς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι θὰ (τοὺς) φιλοξενήσουν, αὐτὸν ὅμως ποία πόλις θὰ (τὸν) φιλοξενήσῃ; Διότι ἐκείνους, ὁ ὅποιος δὲν ἔσπευεν εἰς βοήθειαν τῆς πατρίδος του, γρηγορὰ βέβαια δύναται νὰ ὑπομείνῃ κάποιον κίνδυνον χάριν τῆς ξένης (πατρίδος). Διότι οἱ τοιοῦτοι ἐκ τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἀνάξιοι καὶ πολῖται καὶ ξένοι καὶ προσωπικοὶ φίλοι, οἱ ὅποιοι θὰ μετέχουν μὲν τῶν ἀγαθῶν τῆς πόλεως, ἀλλὰ εἰς τὰς συμφορὰς (αὐτῆς) οὔτε τὴν παροχὴν βοηθείας θὰ κρίνουν ὀρθήν' (εἰς αὐτήν).

§ 134. Καὶ λοιπὸν τὴν πρέπει νὰ πάθῃ ἀπὸ οἴας, οἱ ὅποιοι ἔχετε ὑποστῆ τὰ τρομερώτερα ἀτυχήματα, αὐτὸς ὁ ὅποιος μισεῖται καὶ ἐκδιώκεται ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι οὐδόλως ἠδικοῦντο (ὑπ' αὐτοῦ); Ἀρὰ γε δὲν (πρέπει) νὰ τιμωρηθῆ διὰ τῆς ἐσχάτης τιμωρίας; Καὶ ὅμως, Κύριοι Ἡλισσάται, ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε προδοτῶν δικαιοτάτος ὁ Λεωκράτης, ἐάν θὰ ὑπῆρχε καμμιά τιμωρία με-

γαλύτερα τῆς τοῦ θανάτου, δύναται νὰ ὑποστῇ αὐτήν. Διότι οἱ μὲν ἄλλοι προδοταὶ σκοπεύοντες νὰ προδώσωσιν, ὅταν συλληφθῶσιν, τιμωροῦνται· αὐτὸς ὅμως μόνος του, ἀφοῦ ἔχει φέρει εἰς πέρας ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἀπειραθῆ νὰ πράξῃ, ἀφοῦ δηλαδὴ ἐγκατέλειπε τὴν πόλιν, δικάζεται.

§ 146. Ἐγὼ λοιπὸν καταγγέλλω τὸν Λεωκράτην ἐνώπιόν σας, οἱ ὅποιοι ἔχετε τὴν δύναμιν νὰ (τὸν) τιμωρήσετε, εἶναι δὲ καθῆκον ἰδικόν σας νὰ τὸν τιμωρήσετε καὶ διὰ τὸ συμφέρον σας καὶ πρὸς χάριν τῶν θεῶν. Διότι τὰ ἀδικήματα, ἐφ' ὅσον μὲν χρόνον παραμένον ἀνεκδικαστα, βαρύνουν ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τὰ διέπραξαν, ὅταν ὅμως ἐκδικασθῶσιν (αὐτὰ, βαρύνουν ἐκείνους), οἱ ὅποιοι δὲν (τὰ) ἐτιμώρησαν δικαίως. Νὰ γνωρίζετε δὲ καλῶς, Κύριοι Ἥλιασταί, ὅτι, μολοντί τῶρα ἕκαστος ἀπὸ σᾶς ψηφίζει μυστικά, θὰ καταστήσῃ φά-verάν τὴν σκέψιν του εἰς τοὺς θεοὺς.

§ 147 + 148. Νομίζω δέ, Κύριοι Ἥλιασταί, ὅτι σεῖς μὲ μίαν (μόνην) ψῆφον κρίνετε κατὰ τὴν σημερινὴν ἡμέραν περὶ ὧν ἀνεξαρτήτως τῶν μεγίστων καὶ φροβηροτάτων ἀδικημάτων, εἰς ὅλα γενικῶς τὰ ὅποια εἶναι δυνατόν νὰ ἴδῃ (κανεῖς) ὅτι ὁ Λεωκράτης εἶναι ἔνοχος προδοσίας μὲν, διότι, ἐγκαταλείψας τὴν πόλιν, ἄφησεν αὐτήν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἐχθρῶν, καταλύσεως δὲ τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, διότι δὲν ὑπέμεινε τὸν κίνδυνον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἀσέβειας δέ, διότι, ὅσον ἐξηργάτο ἀπὸ αὐτόν, ἔχει γίνεαι αἰτίας τῆς καταστροφῆς τῶν εἰς τοὺς θεοὺς ἀφιερωμένων ἑδαφῶν καὶ τῆς ἐκθεμελιώσεως τῶν ναῶν, κακοποιήσεως δὲ τῶν γονέων, διότι κατέστρεψε τὰ μνημεῖα αὐτῶν καὶ ἀπαιτέτησεν (αὐτοὺς) τῶν συνήθων τιμῶν, λιποταξίας δὲ καὶ ἀνυποταξίας, διότι δὲν προσέφερε τὸν ἑαυτὸν του εἰς τοὺς στρατηγούς πρὸς ἀνάθεσιν στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Κατόπιν (ὧν αὐτῶν) ποῖος θὰ τὸν ἀθώωσῃ καὶ θὰ παρασχῇ συγγνωμὴν διὰ τὰ ἐκ προθέσεως ἀδικήματά (του); Καὶ εἶναι (κανεῖς) τόσον ἀνοητος, ὥστε, σφῶζαν αὐτόν, νὰ ἀναθέσῃ τὴν σωτηρίαν του εἰς τοὺς θε-λοντας νὰ (τὴν) ἐγκαταλείψωσιν, καὶ εὐσπλαγχνισθεὶς αὐτόν, θὰ προτιμῆσῃ νὰ καταστραφῇ ὁ ἴδιος ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἄνευ οἴκτου, καὶ δεικνύων ἐπιεικίαν εἰς τὸν προδότην τῆς πατρίδος νὰ ὑπόκειται εἰς τὴν παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίαν.

§ 149+150. Ἐγὼ μὲν λοιπὸν, προσπαθῶν νὰ ὑπερασπίξω καὶ τὴν πατρίδα καὶ τὰ ἱερά καὶ τοὺς νόμους, ἔχω φέρει τὸν δικαστικὸν ἀγῶνα εἰς πέρας καὶ μὲ δικαιოსύνην, χωρὶς νὰ δυσφημῶσῃ τὴν ἄλλην ζῶην αὐτοῦ οὔτε νὰ διατυπώσω κατηγορίαν δι' οὐδὲν ἕξω τῆς δικαζομένης ὑποθέσεως· ἕκαστος δὲ ἕξ ὑμῶν ἐπιβάλλεται νὰ πιστεύῃ ὅτι ὁ ἀθῶνων τὸν Λεωκράτην καταδικάζει εἰς θάνατον καὶ ὑποδουλώσιν τὴν πατρίδα, καὶ ὅτι ἐκ τῶν δύο προκειμένων ψηφοδόχων ἢ μὲν (μία) εἶναι τῆς προδοσίας, ἢ δὲ (ἄλλη) τῆς σωτηρίας, καὶ ὅτι ἐκ τῶν ψήφων αἱ μὲν ῥίπτονται διὰ τὴν καταστροφὴν τῆς πατρίδος, αἱ δὲ χάριν τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς εὐδαιμονίας τῆς πόλεως. Ἐάν μὲν ἀθώωσετε τὸν Λεωκράτην, θὰ ἀποφασίσετε διὰ τῆς ψήφου νὰ προδίδωμεν τὴν πόλιν καὶ τοὺς ναοὺς καὶ τὰ πολιτικά πλοῖα (μας)· ἐάν δὲ τὸν καταδικάσετε εἰς θάνατον, θὰ συστήσετε νὰ διαφυλάττωμεν καὶ νὰ σφῶζωμεν τὴν πατρίδα καὶ τὰ εἰσοδήματα καὶ τὴν εὐτυχίαν (τῆς). Ἐάν λοιπὸν, Κύριοι Ἀθηναῖοι, νομίζετε ὅτι οἱ ἄγροί καὶ τὰ δένδρα σας (σᾶς) ἰκετεύουσιν, ὅτι σᾶς παρακαλοῦν οἱ λιμένες, οἱ ναύσταθμοι καὶ τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, καὶ ὅτι προβάλλουν τὴν ἀξίωσιν καὶ οἱ ναοὶ καὶ τὰ ἱερά νὰ τὰ βοηθῆτε, καταστήσατε τὸν Λεωκράτην παράδειγμα, ἀφοῦ ἐνθυμηθῆτε καὶ πάλιν τὰ εἰς τὴν ἔγγραφον καταγγέλλαν μου ἀναφερόμενα ἀδικήματα, ὅτι δηλαδὴ εἰς τὰς ψυχὰς σας δὲν ἀσκοῦν μεγαλυτέραν ἐπίδρασιν ὁ οἶκτος οὔτε τὰ δάκρυα ἀπὸ τὴν σωτηρίαν τῶν νόμων καὶ τοῦ λαοῦ.

Β' ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ

Ἄ Ἰσοκράτης (εὐχεται) εἰς τὸν Φίλιππον νὰ χαίρῃ.

§ 1+2. Γνωρίζω μὲν ὅτι ὅλοι (οἱ ἄνθρωποι) συνηθίζουσιν (=εἰώθασιν) νὰ χρεωστοῦν (=ἔχειν) μεγαλυτέραν εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς ἐπαι-

νοῦντας παρὰ εἰς τοὺς συμβουλευόντας (αὐτούς), καὶ μάλιστα ἄν (= ἄλλως τε κἀν) ἐπιχειρῆ κανεὶς νὰ κάμῃ αὐτὸ χωρὶς νὰ προκληθῆ (= μὴ κελευσθεῖς).

Ἄλλ' (= δὲ) ἐγώ, ἂν μὲν δὲν συνέπιπτε (= ἐτύγχανον) καὶ προηγουμένως νὰ σὲ ἔχω συμβουλεύσει (= παρηγενκῶς σοι) μὲ μεγάλην ἀγάπην (ἐκείνα), διὰ τῶν ὁποίων μοῦ ἐφαίνεσο, ὅτι θὰ ἔκανες (= πράττειν ἂν) τὰ ἀρμόζοντα κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸν ἑαυτὸν σου, ἴσως οὔτε τώρα θὰ ἐπεχείρουν νὰ ἐκφράσω τὴν γνώμην μου (= ἀποφαίνεσθαι) περὶ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα σοῦ ἔχουν συμβῆ· ἐπειδὴ ὄμως ἐθεώρησα καθήκον του (= προειλόμην) νὰ ἐνδιαφέρωμαι διὰ τὰς ὑποθέσεις σου καὶ διὰ τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος μου (= ἐνεκα τῆς ἑμαντοῦ πόλεως) καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἤθελον ἐντραπή, ἂν ἦτο φανερόν, ὅτι περὶ μὲν τῶν ὀλιγώτερον ἀναγκαίων σὲ ἔχω συμβουλεύσει, περὶ δὲ τῶν περισσότερον σπουδαίων (= κατεπειγόντων) δὲν ἔκανα κανένα λόγον, καὶ μάλιστα (= ταῦτα) ἂν καὶ γνωρίζω, ὅτι ἐκείνα μὲν ἀποβλέπουν (= ὄντα) εἰς δόξαν, αὐτὰ δὲ (ἀποβλέπουν= ὄντα) εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς ζωῆς σου, διὰ τὴν ὁποίαν ἐφάνης (= ἔδοξας), ὅτι ἀδιαφορεῖς (= ὀλιγορεῖν) εἰς ὅλους γενεὶ κῶς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἤκουσαν τὰς κακολογίας, αἱ ὁποῖαι ἐλέχθησαν διὰ σέ.

Γραμματικὰ — Σημειολογικὰ.— *οἶδα* (= γνωρίζω) παρακ. με σημ. ἐν. (οἶσθα, οἶδε, ἴσμεν, ἴστε, ἴσασι) ὑποτ. *εἶδῶ* εὐκτ. *εἶδείην* προστ. ἴσθι ἄπαρ. *εἶδάναι* μετ. *εἶδός, εἶδυα, εἶδος*, ὑπερσ. με σημ. παρατ. *ἦδη ἢ ἦδειν* (ἦδεις ἢ ἦδεισθα, ἢ ἦδησθα, ἦδει ἢ ἦδειν, ἦδειμεν ἢ ἦδειτε, ἦδειτε ἢ ἦσθε, ἦδουσιν ἢ ἦσαν), μέλλ. *εἴσομαι* καὶ σπανίως *εἶδήσω*. *εἰώθασι* παρακ. με σημ. ἐν. (ἐκ τοῦ ἀχρήστου ρήμ. *ἔθω*=συνθηζῶ), ὑπερσ. με σημ. παρατ. *εἰώθειν*. *πλείω* καὶ *πλείονα* αἰτ. πληθ. συγκρ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. *πολύς, πλείων* καὶ *πλέων, πλείστος*. *χάρις*=εὐγνωμοσύνη. *ἐπαινοῦσιν*—*συμβουλεύουσιν* δοτ. πληθ. μετοχῶν ἔνεσ. κἀν (κράσις)=καὶ ἂν ὑποθ. σύνδ. *κελευσθεῖς* μετ. παθ. ἄορ. α' τοῦ *κελεύομαι*. *ἐπιχειρῆ* ὑποτ. ἔνεσ. τοῦ *ἐπιχειρῶ*. *παρηγενκῶς* μετ. παρακ. τοῦ *παραινέω*, παρήνουν, παραινέσομαι, παρήνεσα, παρήνεκα. *ἐδόκεις* παρατ. τοῦ προσωπικοῦ ρ. *δοκέω*—*ᾧ* *σαυτῷ* αὐτοπαθῆς ἄντ. β προσ. (α' ἑμαντῶ γ' εαυτῷ). *ἀποφαίνεσθαι* ἄπαρ. μ. ἐν. τοῦ *ἀποφαινομαι* (= συμβουλεύω, ἐκφράζω γνώμην), ἀπεφαινόμην, ἀποφانوῦμαι, ἀπεφηνάμην, ἀποπέφασμαι. *συμβεβηκότων* μετ. παρακ. τοῦ *συμβαίνο*, συνέβαινον, συμβήσομαι, συνέβην. *συμβέβηκα, συνεβέβηκεν*. *προειλόμην* μ. ἄορ. β' τοῦ *προαιρέομαι*—*οὔμαι* (= προτιμῶ, θεωρῶ καθήκον). *προηρόμην, προαιρήσομαι, προειλόμην, προήρημαι, προήρημην, αἰσχυνθείην* εὐκτ. παθ. ἄορ. α' τοῦ *αἰσχύνομαι*, ἡσχυνόμην, αἰσχυνοῦμαι, αἰσχυνθήσομαι, ἡσχύνθη, ἡσχουμαι, ἦττον (= ὀλιγώτερον) καὶ *μείον* καὶ *ἐλάττω* ἐπίρρ. συγκρ. βαθμ. (θετ. *ὀλίγον* ὑπερθ. *ἦμιστα* καὶ *ελάτιστα*). *φαινοίμην* εὐκτ. ἐν. τοῦ *φαίνομαι*. *συμβεβουλευκῶς* μετ. παρακ. τοῦ *συμβουλεύω*. *μᾶλλον* ἐπίρρ. συγκρ. βαθμ. (θετ. *μᾶλα* ὑπερθ. *μάλιστα*), *τῶν κατεπειγόντων* μετ. ἐν. τοῦ *κατεπεῖγα* (= πιέζω διὰ τοῦ βάρους μου, στενοχωρῶ, βιάζω), *κατήπειγον* ἄορ. ἠπειξα (*κατεπεῖγοντα*=σπουδαῖα). *ποιούμην* εὐκτ. μ. ἐν. *εἶδός* μετ. τοῦ *οἶδα* (ιδε ἀνωτέρω). *ὄντα* μετ. ἐν. τοῦ *εἶμί*. ἦς γεν. ἀναφ. ἄντ. *ὄς, ἦ, ὅ*. *ὀλιγορεῖν* ἄπαρ. ἐν. τοῦ *ὀλιγορέω*—*ᾧ* (*ὀλίγη+ῶρα*)=ἀμελῶ, ἀδιαφορῶ πατ. ὀλιγώρουν, ὀλιγορήσω, ὀλιγορήσῃς. *ἔδοξας* ἄορ. τοῦ *δοκέω*—*ᾧ*. *ἀκούσασι* δοτ. πλ. μετ. ἄορ. τοῦ *ἀκούω* μέλλ. ἀκούσομαι, παρακ. ἀκήκοα (ἀττικὸς ἀναδιπλ.). *ἐηθείσας* μετ. παθ. ἄορ. α' τοῦ *λέγομαι*, ἔλε-

γόμενη, λέξομαι και ρηθήσομαι και λεχθήσομαι, ἐλέχθην και ἐρήθηην, εἶρημαι, εἰρήμηην.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ—Αἰσθητικά.—οἶδα ρ. (ἐγὼ) ὑποκ. *ὅτι... εἰώθασι...* εἶδ. πρότ. ὡς ἄντικ τοῦ οἶδα. (οἱ ἄνθρωποι) ἐννοεῖται ὡς ὑποκ. τοῦ εἰώθασι. πάντες κατηγορ. διορ. ἔχειν ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.). χάριν α' ἄντικ τοῦ ἔχειν. πλείω ἐπιθ. διορ. τοῖς ἐπαινοῦσιν (ἐπιθ. μετ.) ὡς β' ἄντικ. τοῦ ἔχειν και α' ὄρος συγκρ. ἢ τοῖς συμβουλευούσιν (ἐπιθ. μετ.) ὡς β' ἄντικ. τοῦ ἔχειν και β' ὄρος συγκρ. (χάριν ἔχω τινί). κἄν... ἐπιχειρῆ ἔνδοτική ἢ παραχωρητική πρότ. (ὄχι ὑποθετική). τις ὑποκ. ποιεῖν ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.). τοῦτο ἄντικ. τοῦ ποιεῖν. μὴ κελυσθεῖς ὑποθετ. μετ. (ὄχι τροπική). εἰ μὴ ἐτόγγανον. (ὑπόθ.) + οὐδ' ἂν ἐπιχειροῦν (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος β' εἶδους δηλῶν τὸ ἀπραγματοποίητον. παρηνεκῶς κατηγορ. μετ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἐτόγγανον. σοι ἄντικ. τοῦ παρηνεκῶς. μετ' εὐνοίας ἐμπρόθ. διορ. τρόπου. ἐξ ὧν ἐδόκει ἀναφ. πρότ. μοι δοτ. προσωπική. πράττειν ἄντικ. (εἶδ. ἀπαρ.). τὰ πρέποντα ἄντικ. τοῦ πράττειν. σαντῶ δοτ. προσωπική εἰς τὸ πρέποντα. ἀποφαίνεσθαι ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) τοῦ ἐπιχειροῦν. περὶ τῶν συμβεβηκότων ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς (ἐπιθ. μετ.). σοι ἄντικ. τῆς μετ. ἐπειδὴ προσιλόμην αἰτιολ. πρότ. φροντίζειν ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.). τῶν πραγμάτων ἄντικ. τοῦ φροντίζειν ὡς ἐπιμελείας σημαντικοῦ. ἔνεκα τῆς πόλεως και (ἔνεκα) τῶν Ἑλλήνων ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ. αἰσχυνθεῖν ἂν ἀπόδοσις προταχθεῖσα χάριν ἐμφάσεως + εἰ φαινοίμην... (εἰ) ποιοίμην (διπλή ὑπόθεσι.) ὑποθ. λόγος γ' εἶδους δηλῶν ἀπλῆν σκέψιν τοῦ λέγοντος. συμβεβουλευκῶς κατηγ. μετ. ἐξαρτωμ. ἐκ τοῦ φαινοίμην ὡς δηλώσεως σημαντ. σοι ἄντικ. τῆς μετ. ὅπερ τῶν κατεπειγόντων (ἐπιθ. μετ.) ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. εἰδῶς ἔνδοτ. μετ. ἐκεῖνα - ταῦτα ἄντικ. τοῦ εἰδῶς. ὄντα κατηγ. μετ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ εἰδῶς ὡς γνώσεως σημαντικοῦ. ἤς... ἔδοξας ἀναφ. πρότ. ἤς ἄντικ. τοῦ δλιγορεῖν εἶδ. ἀπαρ. ὡς ἄντικ. τοῦ ἔδοξας. ἅπασιν δοτ. προσωπική. τοῖς ἀκούσασιν δοτ. προσπω. και ἐπιθ. μετ. τὰς βλασφημίας ἄντικ. τοῦ ἀκούσασιν. ρηθείσας ἐπιθ. μετ.

Πραγματικά.— Ἡ ἐπιστολογραφία, ὡς φιλολογικὸν εἶδος, ἐκαλλιεργήθη εἰς μέγαν βαθμὸν ὑπὸ τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων και Λατίνων μὴ διαφέρουσα οὐσιωδῶς ὡς πρὸς τὸν τύπον τῆς και σήμερον συνηθισμένης τοιαύτης. Κατὰ πρῶτον μὲν εἰς ἐκάστην ἐπιστολὴν ἐτίθετο τὸ ὄνομα τοῦ ἀποστολέως εἰς ὄνομαστικὴν πτῶσιν, ἔπειτα δὲ ἠκολούθει τὸ ὄνομα τοῦ πρὸς ὃν ἀπηυθύνετο ἢ ἐπιστολὴ εἰς δοτικὴν πτῶσιν και εἰς τὸ τέλος ὁ χαιρετισμός. π.χ. Ἰσοκράτης Φιλίππῳ χαιρεῖν. Σύνθηες τέλος τῶν ἐπιστολῶν ἦτο ὁ ἐξῆς χαιρετισμός: «Ἐρρωσο» ἢ «Εὐτύχει». Ἰσοκράτης (436—338 π.Χ.) μέγας λογογράφος και ρητοροδιδάσκαλος τῆς ἀρχαιότητος.

Διεσώθησαν 21 λόγοι του και 10 ἐπιστολαὶ ἀπευθυνόμενοι εἰς σπουδαῖα πρόσωπα τῆς ἐποχῆς του. Δύο ἐκ τῶν ἐπιστολῶν του ἀπευθύνονται πρὸς τὸν Φίλιππον τὸν Β', τὸν βασιλεῖα τῆς Μακεδονίας και πατέρα τοῦ στρατηλάτου Μ. Ἀλεξάνδρου, τὰς ὁποίας πρόκειται νὰ ἐρμηνεύσωμεν. πλείω χάριν ἔχειν τοῖς ἐπαινοῦσιν ἢ τοῖς συμβουλευούσιν. Ψυχολογικῶς εἶναι ἀνθρωπινὴ ἀδυναμία νὰ τιμᾶται περισσότερο οἱ ἐπαινοῦντες, ἔστω και ἂν λέγουν ψεῦδη πολλάκις, διότι ἱκανοποιεῖται ὁ ἐγωισμὸς τοῦ ἐπαινομένου, παρὰ οἱ συμβουλευόντες, διότι οὕτω λέγοντες πολλάκις τὴν πικρὰν ἀλήθειαν δυσσεστοῦν. εἰ μὲν μὴ ἐτόγγανον και πρότερον παρηνεκῶς. ὁ Ἰσοκράτης ἔγραψε και λόγον ἐπιγραφόμενον «Φίλιππος» μετὰ τὴν Φιλοκράτειον εἰρήνην, δι' ἧς ἐπερατώθη ὁ μεταξὺ Ἀθηναίων και Φιλίππου πόλεμος ἐπὶ τῶν Φιλίππων. τῆς πόλεως τοῦ Ἀθηναίου κράτους. περὶ τῶν σοι συμβεβηκότων ἐννοεῖ τοὺς κινδύνους εἰς οὓς ἐξέτιθετο μαχόμενος ὡς ἀπλοῦς στρατιώτης. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι πολεμῶν κατὰ τῶν βαρβάρων Ἑλλήνων ἐπληρώθη εἰς τὴν ἀποπλάτην και ὀλίγου δεῖν ἀπέθνησκεν. περὶ τῶν ἤττον ἀναγκαίων ἐννοεῖ τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν, τῆς ὁποίας ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀρχηγὸς κατὰ τὸν Ἰσοκράτην ὁ Φίλιππος ὡς βασιλευσάντων Μακεδόνων ὄντων νέας και μεγάλης στρα-

τιωτικής δυνάμεως. *μᾶλλον κατεπίγοντα* τὸ νὰ μὴ ρίπτεται ἀφρόνως εἰς πολεμικὰς περιπετείας. *βλασφημίας* περὶ τούτων ὁμιλεῖ ἐν § 3+4.

Νόημα.— Ὁ Ἰσοκράτης, μολοντοὶ γνωρίζει ὅτι οἱ ἄνθρωποι εὐγνωμονοῦν περισσότερο τὸς ἐπαινοῦντας παρά τὸς συμβουλευόντας αὐτούς, κρίνει σκοπίμως — καὶ μάλιστα χωρὶς νὰ ἐρωτηθῆ — νὰ ἀποστείλῃ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην πρὸς τὸν Φίλιππον προκειμένου νὰ δώσῃ ὀρισμένως συμβουλὰς ἐν συνειδήσει τοῦ λόγου, τὸν ὁποῖον πρότερον συνέγραψεν ὑποδεικνύων τὰ κατ' ἐξοχὴν ἀρμόζοντα καθήκοντα εἰς αὐτόν.

Ἄνευρον τοῦ Ἰσοκράτους εἶναι νὰ ἴδῃ τὴν πατρίδα του εὐτυχούσαν καὶ τὸν Φίλιππον ἐπὶ κεφαλῆς ὄλων τῶν Ἑλληνικῶν δυνάμεων διὰ τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν, θεωρεῖ ὅμως ἀναγκαιότερον νὰ δώσῃ συμβουλὰς εἰς αὐτόν, ὅπως εἰς τὸ μέλλον μὴ ρίπτεται ἀφρόνως εἰς πολεμικοὺς κινδύνους. Ὅτι δὲ ἡ ζωὴ τοῦ βασιλέως ἔχει μεγαλύτεραν ἀξίαν ἀπὸ οἰανδήποτε πολεμικὴν δόξαν, θὰ ἀποδείξῃ κατωτέρω ὁ Ἰσοκράτης.

Περὶ λήψης.— Λόγοι δι' οὓς ἀπευθύνεται ἡ παρούσα ἐπιστολὴ.

§ 3+4. Δὲν ὑπάρχει δηλαδὴ κανεὶς πού νὰ μὴ (σὲ) κατηγορήσῃ (ἢ: πάντες ἐν γένει σοῦ προσάπτουν τὴν μομφὴν) (=κατέγω) ὅτι σὺ ἐκτίθεσαι εἰς κινδύνους μὲ περισσοτέραν ἀπερισκεψίαν (=προπετέστερον) παρά μὲ βασιλικὴν σύνεσιν, καὶ ὅτι σὺ ἐνδιαφέρεσαι (=μέλειν σοι) περισσότερον διὰ τοὺς σχετικούς πρὸς τὴν ἀνδρείαν(σου) ἐπαίνοιας, παρά διὰ τὴν ζωὴν σου (=τῶν ὄλων πραγμάτων).

Εἶναι δὲ ἐξ ἴσου (=ὁμοίως) ἀξιοκατάκριτον (=αἰσχρὸν), καὶ ὅταν (σὲ) περιουκλώσουσι οἱ ἐχθροί, τὸ νὰ μὴ φανῆς ὑπέρτερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους (κατὰ τὴν ἀνδρείαν), καὶ ὅταν μηδεμίαν παρουσιασθῆ ἀνάγκη, τὸ νὰ ρίψῃς τὸν ἑαυτόν σου εἰς τοιοῦτους ἀγῶνας κατὰ τοὺς ὀποίους, ἐὰν μὲν ἐνίκας (=κατορθώσας), οὐδὲν σπουδαῖον θὰ εἶχες κατορθώσει (=διαπεπραγμένος ἂν ἦσθα), ἐὰν δὲ ἐφρονεύεσο (=τελευτήσας τὸν βίον), θὰ κατέστρεφες μαζὶ μὲ τὴν ζωὴν σου (=συνανείλες ἂν) ἐξ ὀλοκλήρου (=ἅπασαν) τὴν ὑπάρχουσαν (εἰς σὲ) εὐδαιμονίαν. Πρέπει δὲ νὰ μὴ θεωρῆς (=ὑπολαμβάνειν) τιμητικὸς (=καλὰς) ὄλους γενικῶς τοὺς θανάτους (=τελευτὰς) εἰς τοὺς πολέμους. ἀλλὰ (νὰ θεωρῆς) τοὺς μὲν (θανάτους) ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τῶν γονέων καὶ τῶν τέκνων ἀξίους ἐπαίνων, τοὺς δὲ (θανάτους), οἱ ὁποῖοι βλάπτουν ὅλα αὐτὰ καὶ μολύνουν (=καταρρυσαινούσας) τὰ κατορθώματα (=πράξεις), τὰ ὁποῖα πρωύτερα ἔχουν ἐπιτελεσθῆ, (=κατωρθωμένας), νὰ θεωρῆς ἀτιμωτικούς (=αἰσχρὰς) καὶ νὰ (τοὺς) ἀποφρεύῃς, διότι γίνονται αἰτίοι μεγάλης δυσφημίσεως (=ἀδοξίας).

Γραμματικά — Σημασιολογικά. — ἔστιν ὁ τόνος ἀναβιβάζεται, διότι πρόκειται περὶ ἐμφαντικῆς φράσεως, ὡς καὶ κατωτέρω ἐπὶ ὑπαρκτικῆς σημασίας. ὅστις, ἦτις, ὅ, τι ἀναφ. ἄντων. κατέγω ἄφρ. β' τοῦ καταγιγνώσκω τινὸς τι=καταδικάζω τινὰ εἰς τι, καταλογίζω εἰς τινὰ τι, κατεγιγνώσκω, καταγιγνώσκωμαι, κατέγωμαι, κατέγωμαι, κατεγιγνώσκω. προπετέστερον — βασιλικότερον ἐπίρρ συγκρ. βαθ. [θετ. προπετέως = μετὰ σπουδῆς, ἀπερισκέπτως]. μέλει τινὶ τινος=φροντίζει, ἐνδιαφέρεται τις διὰ τι. περιστάτων μετ. ἄφρ. β' τοῦ περιστάμαι τινὰ=ἵσταμαι περὶ τινός, περικυκλώνω τινὰ. διαφέρων τινὸς=ὑπέρτερός τινος. γενέσθαι ἄφρ. ἄφρ. β' τοῦ γίγνομαι. συμπέσους μετ. ἄφρ. β' τοῦ συμπέπω, συνέπιπτον. συμπέσομαι, συνέπεσον, συμπέπτωκα, συνεπεπτώκειν. αὐτὸν καὶ ἐαυτὸν αὐτοπαθ. ἄντων. γ' προσ. ἐμβαλεῖν ἄφρ. ἄφρ. β' τοῦ ἐμβάλλω. κατορθώσας μετ. ἄφρ. τοῦ κατορθόω-ᾶ (=νικῶ), κατῶρθουν, κατορθώσω.

κατώρθωσα, κατώρθωκα, κατώρθωκειν. *διαπεπραγμένος ἦσθα* περιφραστικός μέσος ὑπερσ. ἀντί: *διεπέπραξο* τοῦ *διαπραγμάτομαι*. *τελευτήσας* μετ. ἄορ. τοῦ *τελευταίω*-ῶ (=ἀποθνήσκω, φονεύομαι). *συνανεΐλες* ἄορ. β' τοῦ *συναναίρω*-ῶ *τί* (*τινε*) (=καταστρέφω τι ἐξ ὀλοκλήρου μετὰ τινος, συνηξαφανίζω), *συνανήρω*, *συναναίρησω*, *συνανεΐλω*, *συνανήρηκα*, *συνανηρήκειν*. *τελευτή*=θάνατος. *κατωρθωμένος* μετ. μέσ. παρακ. τοῦ *κατωρθόμαι*-*οῦμαι*. *καταρρουπαίνω*=ἐντελῶς ρυπαίνω, μολύνω, λερώνω.

*** Συντακτικά — Αἰσθητικά.**— *οὐδεὶς* . . . οὐ σχῆμα κύκλου ἄρνητικοῦ (=πάντες) ὡς α' ἄντικ. τοῦ *κατέγω* ἔνν. τὸ (*σοῦ*) καὶ ὡς β' ἄντικ. τὸ *κινδυνεύειν* καὶ τὸ *μέλειν*. *σέ* ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. *σοι* δοτ. προσωπική τοῦ *μέλειν*. *τῶν ἐπαίνων* ἄντικ. τοῦ *μέλειν* (α' ὄρος συγκρ.). ἢ *τῶν ὄλων πραγμάτων* β' ὄρος συγκρ. *μὴ γενέσθαι*—*ἐμβαλεῖν* ὑποκ. τοῦ *ἔστι*. *αἰσχρὸν* κατηγ. (*σέ*) ἔνν. ὡς ὑποκ. *διαφέροντα* κατηγ. *τῶν ἄλλων* γεν. συγκριτική. *περιστάτων*—*συμπεσοῦσης* γεν. ἀτόλ. χρον. *πολεμίων*—*ἀνάγκης* ὑποκ. (*σέ*) ἔνν. ὡς ἄντικ. *αὐτὸν* ἄντικ. τοῦ *ἐμβαλεῖν*. *ἐν οἷς* . . . ἀναφ. πρότ. *κατωρθώσας* (*εἰ κατώρθωσας*) ὑποθ. μετ. μετ' ἀπόδοσ. τὸ *διαπεπραγμένος ἄν ἦσθα*: ὑποθ. λόγος β' εἶδος δηλῶν τὸ ἀπραγματοποίητον, ὡς καὶ ὁ κατωτέρω: *τελευτήσας* (*εἰ ἐτελευτήσας*)—*συνανεΐλες* ἄν. *μέγα* σύστοιχον ἄντικ. *ὑπολαμβάνειν*—*γομίζειν*—*φεύγειν* ὑποκ. τοῦ ἄπροσ. *χρή.* (*σέ*) ἔνν. ὡς ὑποκ. *τῶν ἄπαρ. τελευτᾶς* ἄντικ. *ἀπάσας* κατηγ. διορ. *καλᾶς*—*ἀξίας* κατηγ. *ἐπαίνων* γεν. ἀξίας ἢ τοῦ τιμήματος. *βλαπτούσας*—*κατωρθωμένας*—*καταρρουπαινούσας* ἐπιθ. μετ. *τὰντα* ἄντικ. *πάντα* κατηγ. διορ. *τὰς πράξεις* ἄντικ. *αἰσχρὰς* κατηγ. ὡς . . . *γυνομένας* αἰτιολ. μετ. ὑποκειμενικῆς κρίσεως. *αἰτίας* κατηγ. *ἀδοξίας* γεν. αἰτίας. *πολλῆς* ἐπιθ. διορ.

Πραγματικά.— Εἰς τὰς § 3+4 αἰτιολογῶνται αἱ ἐπικρίσεις τοῦ πλήθους διὰ τὴν περὶ τὴν ζωὴν του ὀλιγορίας. *τὰ ὅλα πράγματα* δηλ. ἡ ζωὴ του. *ὑπὲρ πατρίδος καὶ γονέων καὶ τέκνων* ὑψηλαί ἀρεταὶ ἐθεωροῦντο τὰ νὰ ἀποθνήσκῃ κανεὶς ὑπὲρ πατρίδος, τὸ νὰ θυσιάζεται χάριν τῶν γονέων καὶ τῶν τέκνων του καὶ τὸ νὰ ἀμύνεται ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν.

Νόημα— "Ὅλοι γενικῶς οἱ ἄνθρωποι ἐπιτίρπτον μομφὴν εἰς τὸν Φίλιππον, διότι ῥίπτεται εἰς ἐκινδύνους περιπέτειας, παρ' ὅσον ἀρμόζει εἰς βασιλέα, προτιμῶν ἐπαίνους διὰ τὴν ἀνδρείαν του καὶ ἀδιάφορῶν διὰ τὴν ζωὴν του.

"Ὅπως δὲ εἶναι ἀξιόμιστον τὸ νὰ μὴ ὑπερέχῃ τῶν ἄλλων κατὰ τὴν ἀνδρείαν εἰς σύγκρουσιν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς, οὕτω εἶναι καὶ ἀξιόμιστον ἄνευ λόγου νὰ ριψοκινδυνεύῃ· διότι εἰς περιπτώσιν νίκης οὐδὲν σημαντικὸν κέρδος θὰ προσεπορίζετο, εἰς περιπτώσιν ὅμως θανάτου θὰ ἐξηφανίζετο μετὰ τῆς ζωῆς του καὶ ἡ ὑπάρχουσα εὐδαιμονία του. Ἀποτελεῖ βεβαίως ἐξαιρετικὸν ἀρετὴν τὸ νὰ ἀποθνήσκῃ κανεὶς ὑπὲρ πατρίδος καὶ γονέων καὶ τέκνων. Ἄλλ' ὁ θάνατος ὅμως, ὁ ὁποῖος συνεπάγεται βλάβην αὐτῶν, δηλ. πατρίδος καὶ γονέων καὶ τέκνων πρέπει νὰ ἀποφεύγεται.

Περίληψεις.— 1. Αἱ κατὰ τοῦ Φιλίππου ἐπικρίσεις τοῦ λαοῦ. 2. Κέρδη καὶ ζημίαι ἐκ τοῦ θανάτου του καὶ 3. Ὁ τιμητικὸς θάνατος.

§ 5+6. Νομίζω δὲ ὅτι σέ συμφέρει νὰ μιμῆσαι τὸν τρόπον, καθ' ὃν αἱ πόλεις ρυθμίζουσι τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν πόλεμον ζητήματα. "Ὅλοι γενικῶς δηλαδή, ὅταν ἐξαποστέλλουν στρατὸν (δηλ. διεξάγουσι πόλεμον), συνηθίζουσι (=εἰώθασιν) νὰ ἐξασφαλίζουσι (=εἰς ἀσφάλειαν καθιστάναι) τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν (=τὸ κινῶν) καὶ τὴν νομοετικὴν διὰ τὴν παροῦσαν κατάστασιν (τῶν πραγμάτων) διὰ τοῦτο ἀκριβῶς συμβαίνει νὰ μὴ ἔχῃ ἐξαφανισθῆ (=ἀνρηθῆσθαι) καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν, ἐπειδὴ συνέβη μία (πολεμικὴ) ἦτα (=ἀτυχίας), ἀλλὰ (συμβαίνει) νὰ ποροῦν νὰ ὑπομένουσι

πολλὰς (πολεμικὰς) ἤττας (=συμφορὰς) καὶ πάλιν γὰρ ἀναγκοῦν τὴν δύναμιν τῶν (=ἀναλαμβάνειν αὐτὰς) ἐξ αὐτῶν. Τοῦτο λοιπὸν (=θ) καὶ σὺ πρέπει νὰ λαμβάνῃς ὑπ' ὄψιν σου καὶ νὰ μὴ θεωρῆς κανὲν ἀγαθὸν μεγαλύτερον ἀπὸ τὴν σωτηρίαν (τῆς ζωῆς σου), ἵνα καὶ τὰς νίκας, αἱ ὁποῖαι ἐπιτυγχάνονται (=συμβαίνουσας), ὁρθῶς (=κατὰ τρόπον) ἐκμεταλλεύσῃς καὶ τὰς (πολεμικὰς) ἤττας, αἱ ὁποῖαι συμβαίνουν, δύνασαι νὰ ἐπανορθώῃς. Δύνασαι δὲ νὰ ἴδῃς ὅτι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι πολὺ ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν σωτηρίαν (τῆς ζωῆς) τῶν βασιλέων (τῶν) καὶ (ὅτι) ὀρίζουν (=καθιστάντας) ὡς φρουροὺς αὐτῶν τοὺς ἐνδοξοτάτους ἐκ τῶν πολιτῶν, κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ὁλοίων θεωρεῖται περισσότερο ἀτιμωτικὸν νὰ ἀνεχθοῦν (=περιδεῖν) καὶ φρονεῖν (=τελευτήσαντας) ἐκεῖνοι παρὰ νὰ ἀπορρίψουν τὰς ἀσπίδας.

Γραμματικὰ - Σημειολογικὰ. — *συμφέρειν* ἀπαρ. ἐν. τοῦ *συμφέρω*, συνφέρων, συνήνεγκον, συνενήνοχα, συνεννόηχιν. *μμεῖσθαι* ἀπαρ. ἐν. τοῦ *μμεκτοῦ* ἀποθετ. *μμεόμαι*—*οῦμαι*, ἐμιμούμην, μιμήσομαι, μιμήθησομαι, ἐμιμήσαμην, ἐμιμήθην, μεμίμημαι. *στρατόπεδον ἐκπέμπω*=διεξάγω πόλεμον. *εἰδῶσαι* παρακ. μετ. ἐν. καὶ *εἰδῶθαι* ὑπερ. μετ. ση. παρατ. τοῦ *εἶθω* (=συνηθίζω) ἀχρηστοῦ ἐνεστ. τὸ *βουλευσόμενον* οὐδ. μετ. τοῦ *βουλεύομαι*. *ἐνεστῶτων* μετ. παρακ. τοῦ *ἐνίσταμαι*, ἐνίστάμην, ἐνεστήσομαι, ἐνέστην, ἐνέστηκα, ἐνεστήκειν. *εἰς ἀσφάλειαν καθίστημι*=ἀσφαλιζῶ. *καθιστάται* ἀπαρ. ἐν. τοῦ *καθίστημι*, καθίστην, καταστήσω, κατέστησα, καταστήσας ἔχω *ἀνηρηθῆσαι* ἀπαρ. παρακ. τοῦ *ἀναιρεθῆσαι*—*οῦμαι* (=καταστρέφομαι, ἐξοφανίζομαι), ἀνηρούμην, ἀναιρηθῶμαι, ἀναιλόμην, ἀναιρεθήσομαι, ἀνηρέθην, ἀνήρημαι, ἀνηρήμην. *αὐτὰς καὶ αὐτὰς* αὐτοπαθ. ἀντ. γ' προσ. *ἀναλαμβάνειν* ἀπαρ. ἐν. τοῦ *ἀναλαμβάνω*, ἀνελάμβανον, ἀναλήψομαι, ἀνέλαβον, ἀνείληφα, ἀνείληφειν (ἀναλαμβάνω ἐμαυτὸν=ἀνακτῶ τὰς δυνάμεις μου). ὁ οὐδ. ἀναφ. ἀντ. *σκοπεῖν* ἀπαρ. ἐνεσ. τοῦ *σκοπέω*—*ᾶ*, ἐσκόπουν, σκέψομαι, ἐσκεψάμην, ἐσκεμμαι, ἐσκέμην. *ὑπολαμβάνω*=θεωρῶ. *διοικῶ τὰς νίκας*=ἐκμεταλλεύομαι τὰς νίκας. *μείζων* οὐδ. συγκρ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. *μέγας, μείζων, μέγιστος. συμπιπτούσας* μετ. ἐν. *ἐπανορθοῦν* ἀπαρ. ἐν. τοῦ *ἐπανορθῶ*—*ᾶ*. *δύνη* ὑποτ. ἐν. τοῦ *δύναμαι*. ἴδοις εὐκτ. ἀορ. β' τοῦ *δράω*—*ᾶ*, ἐώραν, ὄψομαι, εἶδον, ἐώρακα, ἐώρακειν. *ἄν* δυνητικόν. *ἐπιμέλειαν ποιοῦμαι*=ἐπιμελοῦμαι. *καθιστάντας* μετ. ἐνεστ. (*καθιστάς*—*ιστάσα*—*ιστάν*) τοῦ *καθίστημι*. *ἀισχίον* οὐδ. συγκρ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. *ἀισχρός, ἀισχίον, ἀισχιστος. περιδεῖν*—ἀποβαλεῖν ἀπαρ. ἀορ. β' τῶν ρημ. *περιορῶ*=ἀνέχομαι καὶ *ἀποβάλλω*=ἀπορρίπτω.

Συντακτικὰ—Αἰσθητικὰ.—*σοι* δοτ. προσωπ. *συμφέρειν* εἰδ. ἀπαρ. ὡς ἀντικ. τοῦ ἡγοῦμαι. *μμεῖσθαι* τελ. ἀπαρ. ὡς ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπ. *συμφέρειν. μμεῖσθαι τὰς πόλεις*... ἐλέχθη βραχυλογικῶς ἀντί: *μμεῖσθαι τὸν τρόπον, ὅν αἱ πόλεις διοικοῦσι*... γὰρ ἐπεξῆγ. *ὅταν ἐκπέμπωσι* χρονικοῦποθετ. πρότ. τὸ *κοινόν*—τὸ *βουλευσόμενον* (ἐπιθ. μετ.) ἀντικ. τοῦ *καθιστάται* τελ. ἀπαρ. *μὴ συναπτεόν τῷ ἀνηρηθῆσαι* ὑποκ. τοῦ *συμβαίνειν*. *συμπεσοῦσας* γεν. ἀπόλυτος αἰτιολ. ἢ ὑποθετ. *τὴν δύναμιν* ὑποκ. τοῦ *ἀνηρηθῆσαι. δύνασθαι* ἐπίσης ὑποκ. τοῦ *συμβαίνειν. ὑποφέρειν* τελικ. ἀπαρ. ἀντικ. τοῦ *δύνασθαι. σύμφορὰς* ἀντικ. τοῦ *ὑποφέρειν. ἀναλαμβάνειν* ἐπίσης ἀντικ. τοῦ *δύνασθαι. αὐτὰς* ἀντικ. τοῦ *ἀναλαμβάνειν. σκοπεῖν*—*ὑπολαμβάνειν* ὑποκ. τοῦ *δεῖ*. *σέ* ὑποκ. τοῦ *σκοπεῖν*. ὁ ἀντικ. *τῆς σωτηρίας* β' ὄρος συγκρ. *ἵνα*... *διοικῆς*... καὶ *δύνη* τελικαί προτ. *νίκας* ἀντικ. *συμβαίνουσας* ἐπιθ. μετ. *ἀνυχίας* ἀντικ. *συμπιπτούσας* ἐπιθ. μετ. *ἐπανορθοῦν* τελ. ἀπαρ. ὡς ἀντικ. τοῦ *δύνη. ἴδοις ἄν* δυνητικὴ εὐκτικὴ. *ποιουμένους*—*καθιστάντας* κατη-

γορ. μετ. ἔξαρτωμ. ἐκ τοῦ ἴδοις. ἐπιμέλειαν ποιουμένους περιφρασῖς = ἐπιμελουμένους. τῶν πολιτῶν γεν. διαίρ. φύλακας κατῆγ. αὐτῶν γεν. ἀντικειμ. οἷς δοτ. προσωπ. τοῦ αἰσχεῖν ἔστιν ἀναφ. προτ. περιιδεῖν-ἀποβαλεῖν ὑποκειμ. τῆς ἀπροσώπ. φράσ. αἰσχεῖν ἔστιν. ἐκείνους ἀντικ. τοῦ περιιδεῖν. τελευτήσαντας κατῆγορ. μετ. ἐκ. τοῦ περιιδεῖν ἔξαρτωμ. ὡς ἀνοχῆς σημαντ. τὰς ἀσπίδας ἀντικ. τοῦ ἀποβαλεῖν ὡς ὑποκ. τοῦ ἀποβαλεῖν νοεῖται τοὺς φύλακας.

Πραγματικά.— Τὰς πόλεις δηλ. τὰς Ἀθήνας, αἱ ὁποῖαι δημοκρατοῦνται. τὸ κοινὸν αἱ ἐκτελεστικαὶ ἐξουσίαι, ἡ κυβέρνησις. τὸ βουλευσόμενον ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία, οἱ βουλευταί. εἰς ἀσφάλειαν καθιστάται ἐν καιρῷ πολέμου ἐλαμβάνετο μέριμνα ἐν Ἀθήναις, ὅπως, τὸσον οἱ βουλευταί, ὅσον καὶ οἱ ἄρχοντες, μὴ ὑπόκεινται εἰς στρατεύειν — παρὰ εἰς ἐξαιρετικὰς μόνον περιστάσεις — καὶ οὕτω διοικῶσιν ἐν ἀσφαλείᾳ. φύλακας οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐνδιεφέροντο τὸσον πολὺ διὰ τὴν ζωὴν τῶν βασιλέων των, ὥστε, ὅσκις ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν ἐξήρχετο τῆς Σπάρτης, συνωδεύετο ὑπὸ σωματοφυλακῆς 300 ἐπιλέκτων ἰππέων. ἀποβαλεῖν τὴν ἀσπίδα εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς ἱστορίας, ὅτι αἱ Σπαρτιάτιδες προέπειμον τὰ τέκνα των εἰς πόλεμον λέγουσαι: ἦ τὰν ἢ ἐπὶ τὰς. Ἐπομένως οἱ εἰρησάτιδες περιεπιούον ἑαυτοὺς αἰσχος καὶ ὄνειδος.

Νόημα.— Ὁ Ἰσοκράτης συνιστᾷ εἰς τὸν Φίλιππον, ὅπως μιμηθῆ τὰς δημοκρατουμένας Ἀθήνας, αἱ ὁποῖαι ἐν καιρῷ πολέμου λαμβάνουν ἐκτακτὰ μέτρα ἀσφαλείας τῆς ἐκτελεστικῆς καὶ νομοθετικῆς ἐξουσίας των. Διὰ τῶν μέτρων τούτων καὶ εἰς περιπτώσειν πολεμικῆς ἥττης ἡ δύναμις τῶν πόλεων δὲν ἐξαφανίζεται, ἀλλὰ μετὰ πάροδον χρόνου ἐπανεμφανίζεται. Ἐπομένως πρέπει νὰ λαμβάνῃ τὰ ἀνάλογα μέτρα προστασίας τῆς ζωῆς του, ἵνα καὶ τὰς νίκας ἐκμεταλλεῖται καὶ τὰς ἥττας ἐπανορθώῃ. Ἄς μὴ λημονῇ δὲ τὸ παράδειγμα τῶν Λακεδαιμονίων, οἱ ὁποῖοι εἰς περιπτώσειν ἐξστρατείας τοῦ βασιλέως ὄριζον ἐπιλέκτους φρουροὺς τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

Περιλήψεις. — 1. Προληπτικὰ μέτρα ἐν Ἀθήναις πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ἐκτελεστικῆς καὶ νομοθετικῆς ἐξουσίας ἐν καιρῷ πολέμου. 2. Ἀποτελέσματα τῶν τοιούτων μέτρων. 3. Ἀνάλογα μέτρα καὶ τῶν Λακεδαιμονίων πρὸς προστασίαν τῆς ζωῆς τοῦ βασιλέως.

§ 7+8. Πρὸς τούτοις οὔτε σοῦ ἔχουν διαφύγει τὴν προσοχὴν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα συνέβησαν καὶ εἰς τὸν Ξέρξην, ὁ ὁποῖος ἠθέλησε νὰ ὑποδουλώσῃ τοὺς Ἕλληνας, καὶ εἰς τὸν Κῦρον, ὁ ὁποῖος ἐφιλονίκησε (=ἀμφισβητήσαντι) περὶ τῆς βασιλείας (πρὸς τὸν ἀδελφόν του). Ἐκεῖνος μὲν δηλαδὴ, μολοντί περιέπεσεν εἰς τὸσον μεγάλας (πολεμικὰς) ἥττας καὶ συμφορὰς, ὅσας οὐδεὶς γνωρίζει νὰ συνέβησαν εἰς ἄλλους, διὰ τὸν λόγον ὅτι διέσωσε (=διὰ τὸ περιποιῆσαι) τὴν ζωὴν του, καὶ τὴν βασιλείαν διετήρησε (=κατέσχε) καὶ εἰς τὰ παιδιὰ του (τὴν) παρέδωσε καὶ τὴν Ἀσίαν ἐκυβέρνησε κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ ἐμπνέῃ αὐτῇ φόβον (=φοβερὰν εἶναι) εἰς τοὺς Ἕλληνας οὐδόλως ὀλιγώτερον ἀπὸ πρωτύτερα. Ὁ δὲ Κῦρος, μολοντί ἐνίκησεν ὄλην γενικῶς τὴν (στρατιωτικὴν) δύναμιν τοῦ βασιλέως καὶ ἔγινε κύριος τῆς καταστάσεως, ἔνεκα τῆς ἀπερισκηνίας του ὄχι μόνον ἀπεστέρησε τὸν ἑαυτὸν του τὸσον μεγάλης ἐξουσίας, ἀλλὰ καὶ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐξεστράτευσαν μετ' αὐτοῦ, ἔφερον εἰς τὰς ἐσχάτας συμφορὰς. Θὰ ἠδυνάμην ἐπίσης (=δὲ) νὰ ἀναφέρω μέγα πλῆθος ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι, μολοντί ἔγιναν ἀρχηγοὶ μεγάλων στρατῶν, διὰ τὸν λόγον ὅτι προώρως ἐφρονεῦθησαν (=προδιαφθαρῆναι), μὰζι μὲ τοὺς ἑαυτοὺς των κατέστρεψαν (=αὐτοῖς συναπώλεσαν) πολλὰς μυριάδας (στρατιωτῶν).

Γραμματικά—Σημειολογικά.—*λέληθεν* παρακ. τοῦ *λανθάνω*, ἐλάνθανον, λήσω, ἔλαθον, λέληθα, ἐλελήθειν. *καταδουλώσασθαι* ἄπαρ. μ. ἄορ. α' τοῦ *καταδουλόμαι - οὔμαι*. *βουληθέντι* δοτ. ἐν. μετ. παθ. ἄορ. α' τοῦ *βούλομαι*. *ἀμφισβητήσαντι* δοτ. ἐν. μετ. ἄορ. τοῦ *ἀμφισβητέω*—*ῶ*=(διαφιλονικῶ), ἠμφεσβήτην, ἠμφεσβήτησα κ.λ.π. *τηλικούτος, τηλικαύτη, τηλικούτο(ν)* δεικτ. ἄντων. *ἡλικος, η, ον* ἄναφ. ἄντων. *περιπεσών* μετ. ἄορ. β' τοῦ *περιπίπτω*. *κατέχεν* ἄορ. β' τοῦ *κατέχω*. *παρέδωκεν* ἄορ. β' τοῦ *παράδιδωμι*. *διώκησεν* ἄορ. τοῦ *διοκίω*—*ῶ*, *διώκουν*, *διώκηκα*, *διώκηκα*. *ἦντον* ἐπίορ. συγκρ. βαθμ. (Βετ. *δλίγον* ὑπερβ. ἦμιστα). *προπέτεια*=ἀλόγιστος ὁρμή. *κατέστησεν* ἄορ. α' τοῦ *καθίστημι*. *ἔχοιμι* εὐκτ. ἐν. τοῦ *ἔχω*. *δ, ἡ* *παμπληθής, ἐς* ἐπίθ. γ' τριγεν. καὶ δικατάλ. *προδιαφθαρήναι* ἄπαρ. παθ. ἄορ. β' τοῦ *προδιαφθείρωμαι*=προῶρας χάνομαι. *συναπόλεσαν* ἄορ. α' τοῦ *συναπόλλυμι*, *συναπόλλυν* *συναπολῶ*, *συναπόλεσα*, *συναπολώλεκα*, *συναπολώλεκεν*.

Συντακτικά—Δίσθητικά.—*Ἐκεῖνα* ὑποκ. τοῦ *λέληθεν* (ἄττ. σύντ.). *σέ* ἄντικ. ἄ... *συνέειπεν* ἄναφ. πρότ. ἄ. ὑποκ. τοῦ *συνέειπεν* (ἄττ. σύντ.). *Σέρξην—Κύρω* ἄντικ. *βουληθέντι—ἀμφισβητήσαντι* ἐπίθ. μετ. *καταδουλώσασθαι* τελ. ἄπαρ. ὡς ἄντικ. τοῦ *βουληθέντι*. *Ἑλληνας* ἄντικ. τοῦ ἄπαρ. *βασιλείας* ἄντικ. τοῦ *ἀμφισβητήσαντι*. *περιπεσών* ἐνδοτ. μετ. *ἦνταις—συμφοραῖς* ἄντικ. τῆς μετ. *γενομένης* κατηγορ. μετ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ *οἶδεν*. *ἄλλοις* δοτ. ἀντιχαριστική. *διὰ τὸ* *περιποιεῖσθαι* ἐμπρόθετον ἑναρθρον ἄπαρ. δηλοῦν τὴν αἰτίαν. *αὐτοῦ* γεν. κτητική. *ψυχὴν* ἄντικ. *βασιλείαν—παισὶ* ἄντικ. τοῦ *παρέδωκε*. *ὥστε... εἶναι* ἀπαρεμφατική συμπερασμ. πρότ. αὐτῆν ὑποκ. τοῦ *εἶναι*. *φοβερῶν* κατηγορ. *ἢ πρότερον* β' ὁρος συγκρ. *νικήσας—κρατήσας* ἐνδοτ. μετ. *τῶν πραγμάτων* ἄντικ. *διὰ τὴν προπέτειαν* ἐμπρόθ. διορ. αἰτίας. *αὐτοῦ* γεν. κτητική. *αὐτὸν—δυναστείας* ἄντικ. τοῦ *ἀπεστέργων*. *τοὺς συνακολουθήσαντας* ἐπίθ. μετ. ὡς ἄντικ. τοῦ *κατέστησεν*. *ἔχω+ἄπαρ.*=*δύναμαι*. *εἰπεῖν* ἄντικ. (τελ. ἄπαρ.) *οἷ...* *συναπόλεσαν* ἄναφ. πρότ. *γενομένοι* ἐνδοτ. μετ. *ἡγεμόνας* κατηγορ. *στρατοπέδων* γεν. ἄντικ. *διὰ τὸ προδιαφθαρήναι* ἐμπρόθετον ἑναρθρον ἄπαρ. δηλοῦν αἰτίαν. *μυριάδας—αὐτοῖς* ἄντικ. τοῦ *συναπόλεσαν*.

Πραγματικά.—*Σέρξης* βασιλεὺς τῶν Περσῶν. *Κῦρος* ὁ νεώτερος γνωστός ἐκ τῆς «Κύρου ἀναβάσεως» τοῦ Ξενοφάντος φωνεῖται κατὰ τὴν παρά τὰ Κούναξα τῆς Βαβυλωνίας μάχην τῷ 401 π.Χ. μὴ ἀναμείνας τὸ νικηφόρον τελικὸν ἀποτέλεσμα αὐτῆς. εἰς τὴν ἀλογίως ἐρρίφθη.

Νόημα.—Ὁ Ἰσρακράτης ἀναφέρει ἐπίσης δύο παραδείγματα διὰ τὴν πείσῃ τὸν Φίλιππον, ὅπως εἰς τὸ μέλλον προσέχη περισσότερον τὴν ζωὴν του. Πρῶτον τὸν Βασιλέα τῶν Περσῶν Σέρξην, ὁ ὁποῖος, μολοντί περιέπεσον εἰς πολλὰς πολεμικὰς συμφοράς, κατῴρθασε τὴν βασιλείαν του νὰ διατηρήσῃ καὶ εἰς τοὺς διαδόχους του νὰ παραδώσῃ αὐτὴν καὶ τέλος νὰ κυβερνήσῃ ὅλην τὴν Ἀσίαν κατὰ τὸν τρόπον ἐμπνεύσει φόβον εἰς τοὺς Ἑλληνας. Δεύτερον τὸν Κύρον τὸν νεώτερον, ὁ ὁποῖος, μολοντί ἐνίκησε τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν τοῦ ἀδελφοῦ του, λόγῳ τῆς ἀλογίστου ὁρμῆς του, ὁ ἴδιος μὲν ἐφονεύθη, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες αὐτὸν περιέπεσον εἰς μεγίστας συμφοράς. Καὶ τέλος ὑπάρχουν ἀφθονα παραδείγματα ἡγεμόνων στρατοῦ, οἱ ὅποιοι μετὰ τὸν πρόωρον θάνατόν των ὑπῆρξαν πρόξενoi συμφορῶν εἰς μυριάδας στρατιωτῶν.

Περίληψις.—1. Τὸ παράδειγμα τοῦ Σέρξου. 2. Τὸ παράδειγμα τοῦ Κύρου καὶ λοιπῶν ἡγεμόνων.

§ 9+11. Ταῦτα λοιπὸν (=ὄν) λαμβάνων ὑπ' ὄψιν σου πρόπει νὰ μὴ τιμᾷς τὴν ἀνδρείαν, ἢ ὁποία συνδέεται (=γιννομένην) μὲ ὑπερβολικὴν ἀπερισκεψίαν (=μετ' ἀνοίας ἀλογίστου) καὶ ἄσκοπον φιλο-

δοξίαν (=φιλοτιμίας ἀκαιρου), μήτε, ἐφ' ὅσον πολλοὶ ἰδιαίτεροι κίνδυνοι ἀπειλοῦν (=ὑπαρχόντων) τὰ μοναρχικὰ πολιτεύματα νὰ προσπαθῆς ἐπὶ πᾶσι νὰ ἀναζητῆς (=προσπεξευρίσκειν) ἐπὶ βλάβῃ τοῦ ἑαυτοῦ σου ἄλλους (κινδύνους) ἀδόξους καὶ ἐκ τοῦ πολέμου προερχομένους (=στρατιωτικούς), μήτε νὰ διαγωνίζεσαι (=ἀμιλλᾶσθαι) πρὸς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἢ θέλουν νὰ ἀπαλλαγοῦν τῆς δυστυχοῦς ζωῆς (των) ἢ προτιμοῦν (=προαιρουμένοις) ἀπερισκέπτως (=εἰκῆ) τοὺς (πολεμικούς) κινδύνους χάριν μεγαλυτέρου μισθοῦ, μήτε νὰ ἐπιθυμῆς τοιαύτην δόξαν, τὴν ὁποίαν ἀποκοτοῦν (=τυγχάνουσιν) πολλοὶ καὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐκ τῶν βαρβάρων, ἀλλὰ (νὰ ἐπιθυμῆς) τὴν τόσον μεγάλην κατὰ τὸ μέγεθος, τὴν ὁποίαν (σὺ) μόνον ἐκ τῶν συγχρόνων (=τῶν νῦν ὄντων) θὰ μπορούσες νὰ ἀποκτήσῃς· μήτε πολὺ νὰ ἀγαπᾷς τὰς τοιοῦτου εἶδους ἀρετάς, τῶν ὁποίων καὶ οἱ ἀνάξιτοι λόγοι μετέχουν, ἀλλὰ (νὰ ἀγαπᾷς) ἐκείνας, τῶν ὁποίων οὐδεὶς κακὸς (=πονηρός) δύναται νὰ μετάσχη⁸ μήτε νὰ διεξάγῃς πολέμους ἀδόξους καὶ ἐκινδύνους, ἐνῶ εἶναι δυνατόν (=ἐξόν) (νὰ διεξάγῃς) ἐντίμους καὶ ἀκινδύνους, μήτε (ἐκείνους) διὰ τῶν ὁποίων τοὺς μὲν λίαν συμπαιθῶς διακειμένους θὰ ἐμβάλῃς εἰς λύπας καὶ φροντίδας, εἰς δὲ τοὺς ἐχθροὺς θὰ δημιουργήσῃς μεγάλας ἐλπίδας, ὁποίας καὶ τώρα ἐδημιούργησες εἰς αὐτούς· ἀλλὰ τῶν μὲν βαρβάρων, πρὸς τοὺς ὁποίους τώρα πολεμεῖς, τόσον μόνον ἄς εἶναι ἀρκετὸν εἰς σέ (=ἐξαρκέσει σοι) νὰ κυριαρχῆς, ὅσον (ἀρκεῖ) νὰ καταστήσῃς ἀσφαλῆ τὴν χώραν σου, τὸν δὲ βασιλέα, ὁ ὁποῖος τώρα προσφωνεῖται μέγας, ἄς προσπαθήσῃς νὰ (τὸν) καθαιρέσῃς (=καταλύειν), ἵνα καὶ τὴν δόξαν σου μεγαλυτέραν καταστήσῃς καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας ὑποδείξῃς (ἐκείνους), πρὸς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ πολεμοῦν.

Γραμματικὰ—Σημασιολογικά.—ἐνθυμοῦμαι = ἔχω κατὰ νοῦν. ἀλόγιστος ἄνοια=ὑπερβολικὴ ἀπερισκεψία. φιλοτιμία ἄκαιρος=φιλοδοξία ἄσκοπος. ἀμιλλᾶσθαι ἄπαρ. ἐν. τοῦ παθητικοῦ ἀποθετ. ἀμιλλᾶσμαι—ῶμαι (=συναγωνίζομαι, ἡμιλλώμην, ἀμιλλήσομαι, ἡμιλλήθην, ἡμιλλήσαμην, ἡμιλλήμαι. μείζονος συγκρ. βαθ. τοῦ ἐπιθ. μέγας, μείζων, μέγιστος. εἰκῆ ἐπίρρ. τροπ.=ἀσκόπως, ἀνοήτως. προαιρούμαι=προτιμῶ. κτήσασθαι, ἄπαρ. ἄορ. α' τοῦ κτάσμαι—ῶμαι=ἀποκτῶ. δυνηθείης εὐκτιπαθ. ἄορ. α' τοῦ δύναμαι. μέτεμι=μετέχω. πονηρός=κακός. κοινωνήσεις αἰολικός τύπος εὐκτι. ἄορ. α' τοῦ κοινωνέω—ῶ=μετέχω. ἐξόν μετοχὴ αἰτ. πτώσεως τοῦ ἀπρόσωπου ἔξεσι=εἶναι δυνατόν. ἑάθιος=εὐκόλος (συγκρ. ἑάων, ὑπερθ. ἑάστος). καταστήσεις μέλλ. τοῦ καθίστημι. ἐξαρκέσει μέλλον ἀντιπροσ. τοῦ ἐξαρκέω—ῶ. καταστήσει ἄπαρ. ἄορ. α' τοῦ καθίστημι. σαιτοῦ αὐτοπαθ. ἀντ. β' προσ. μείζω καὶ μείζονα συγκρ. βαθ. τοῦ μέρως. ποιήσης—ὑποδείξῃς ὑποτ. ἄορ. α' τῶν ρ. ποιῶ καὶ ὑποδείκνυμι, ὑπεδείκνυν, ὑποδείξω, ὑπέδειξα, ὑποδέδειχα.

Συντακτικὰ—Αἰσθητικά.—χρῆ ἀπρόσωπ. ρ. τιμᾶν—προσεξευρίσκειν—ἀμιλλᾶσθαι—ἐπιθυμῆν—ἀγαπᾶν—ποιεῖσθαι καὶ τὰ ἄπαρ. εἶναι ὑποκείμ. τοῦ χρῆ. (σέ) ἐνν. ὡς ὑποκ. ὅλων τῶν ἄπαρ. ἐνθυμούμενον χρονον. μετ. ὑπαρχόντων γεν' ἀπόλυτος ἐνδοτικῆ. αὐτῶ ἀντικ. (δοτ. ἀντιχαριστικῆ). βουλομένοις—προαιρουμένοις ἐπιθ. μετ. ὡς ἀντικ. τοῦ ἀμιλλᾶσθαι. ἀπαλλαγῆναι ἀντικ. (τελ. ἄπαρ.) τοῦ βουλομένοις. βίον ἀντικ. τοῦ ἀπαλλαγῆναι. μισθοφορῶς ἔνεκα ἔμπροθ. διορ. σκοποῦ. κινδύνους ἀντικ. τοῦ προαιρουμένοις. δόξης ἀντικ. τοῦ ἐπιθυμῆν ἤς... τυγχάνουσιν ἀναφορ.

πρότ. ἤσ ἀντικ. τοῦ ρήμ. πολλοὶ ὑποκ. Ἑλλήνων—βαρβάρων γεν. διαίρ. τηλικαύτης (δόξης) ἀντικ. τοῦ ἐννοουμένου ἐπιθυμεῖν. τὸ μέγεθος αἰτίας. τοῦ κατὰ τι. ἦν... δυνηθείης ἀναφ. πρότ. (σὺ) ἐνν. ὡς ὑποκ. μόνος κατηγ. διορ. κτήσασθαι ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). τῶν νῦν ὄντων γεν. διαίρειτ. (ἐπιθ μετ.). ἀρετὰς ἀντικ. τοῦ ἀγαπᾶν. ὦν... μέτεστι ἀναφ. πρότ. φαύλοισι δοτ. προσωπική (λογικὸν ὑποκ. τοῦ μέτεστι). ὦν ἀντικ. (μέτεστί τιγί τινος). ἐκείνας (τὰς ἀρετὰς) ἀντικ. τοῦ ἐννοουμ. ἀγαπᾶν. ὦν... κοινογήσει ἀναφ. πρότ. ὦν ἀντικ. τοῦ ρήμ. πολέμους ἀντικ. τοῦ ποιεῖσθαι. ἀδόξους — χαλεποὺς ἐπιθ. διορ. ἐξόν αἰτίας. ἀπόλυτος ἐνδοτική (διότι τοιαύτην δέχονται τὰ ἀπόρροπα ρήμ.) ὡς ὑποκ. τοῦ ἐξόν ἐννοεῖται τό ποιεῖσθαι. ἐντίμους—ἐράδιους ἐπιθ. διορ. οἶας... παρέσχεσ ἀναφ. πρότ. οἶας—αὐτοῖς ἀντικ. τοῦ ρήμ. ἐξαρκέσει κείται ἀντί προστακτ. (ἐξαρκείτω) καὶ λαμβάνεται ὡς ἀπόρροπον μὲ ὑποκ. τὸ κρατεῖν. σοι δοτ. προσωπ. βαρβάρων ἀντικ. τοῦ κρατεῖν. πρὸς οὗς πολεμεῖς ἀναφ. πρότ. καταστήσαι ἐπίσης ὑποκ. τοῦ ἐξαρκέσει. καταλύειν (τελ. ἀπαρ.) ὡς ἀντικ. τοῦ ἐπιχειρήσεις (=ἐπιχειρεῖ). βασιλέα ἀντικ. μέγαν κατηγ. τὸν προσαγορευόμενον ἐπιθ. μετ. ἴνα... ποιήσης... ὑποδείξης τελικαὶ προτ. σαυτοῦ γεν. κτητική. δόξαν ἀντικ. μείζω κατηγ. τοῖς Ἑλλησιν α' ἀντικ. τοῦ ὑποδείξης. πρὸς ὃν χρῆ πολεμεῖν πλαγία ἐρωτημ. πρότ. ὡς β' ἀντικ. τοῦ ὑποδείξης. πολεμεῖν ὑποκ. τοῦ χρῆ.

Πραγματικά.—οἰκειοτάτους οἱ φίλοι τοῦ βασιλέως, οἱ Μακεδονίζοντες (Ἰσοκράτης κλπ.). ἐχθροὺς οἱ ἐχθροὶ τοῦ βασιλέως, οἱ ἀντιμακεδονίζοντες (Δημοσθένης, Ὑπερείδης). ἐν ἀσφαλείᾳ καταστήσει συν.σπῆ ἀμυντικούς πολέμους ἢ ἀπελευθέρωτικούς. βασιλέα τὸν μέγαν δηλ. τὸν τῶν Περσῶν, διότι ὑπὸ τὸ πέλας οὗτοῦ ἐστéναζον οἱ ἐν Μ. Ἀσίᾳ Ἕλληνες.

Νόημα.—Ὁ Ἰσοκράτης εἰς τὰς παραγράφους 9+11 συνιστᾷ εἰς τὸν Φίλιππον 1) νὰ μὴ τιμᾷ τὴν ἀπερίσκεπτον ἀνδρείαν, 2) νὰ μὴ προσπαθῇ νὰ ἀναζητῇ κινδύνους καὶ πολέμικὰς περιπετείας, ἐφ' ὅσον ἀρκετοὶ κίνδυνοι ἀπειλοῦν τὴν μοναρχίαν του, 3) νὰ μὴ ἐξομιλοῦται μὲ τοὺς βαρυνθέντας τὴν ζωὴν των καὶ τοὺς μισθοφόρους, 4) νὰ ἐπιθυμῇ δόξαν ἀνωτέραν τῆς συνήθους, 5) νὰ προτιμᾷ τὰς ἀνωτέρας ποιότητος ἀρετὰς, 6) νὰ διεξάγῃ πολέμους ἀκίνδυνους καὶ ἐντίμους, διότι ἄλλως οἱ μὲν φίλοι του θὰ λυπηθοῦν, οἱ δὲ ἐχθροὶ του θὰ χαροῦν καὶ 7) νὰ ἀρκεσθῇ εἰς πόλεμον ἢ ἀμυντικὸν ἀσφαλίζοντα τὴν ἀκεραιότητα τῆς χώρας του ἢ ἀπελευθ.ρωτικὸν κατὰ τῶν Περσῶν, πρᾶγμα τὸ ὅποιον θὰ τοῦ ἐπιφέρει τεραστίαν δόξαν.

Περίληψις.—Πολλοὶ καὶ ποικίλαι συμβουλαὶ τοῦ Ἰσοκράτους πρὸς Φίλιππον.

§ 12. Ἦθελον θεωρήσει δὲ πολὺ σπουδαῖον νὰ δώσω εἰς σὲ δι' ἐπιστολῆς αὐτὰς τὰς συμβουλάς πρὸ τῆς ἐκστρατείας, ἵνα, ἐὰν μὲν ἐπιθέσο, μὴ περιέπιπτες εἰς τόσον μέγαν κίνδυνον. ἐὰν δὲ δὲν ἔδιδες πίστιν (=ἠπίστησας), (ἵνα) μὴ ἐθωροῦμην ὅτι δίδω τὰς αὐτὰς συμβουλάς πρὸς ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ ὅλους τώρα ἀναγνωρίζονται ὡς ἄρθα ἕνεκα τοῦ κινδύνου, τὸν ὁποῖον διέτροξες (=διὰ τὸ πάθος), ἀλλ' (ἵνα) τὸ πάθημα ἐπεβεβαίωσεν, ὅτι εἶναι ἄρθα αἱ συμβουλαί, αἱ ὁποῖαι ἔχουν λεχθῆ (πρότερον) ὑπ' ἐμοῦ πρὸς αὐτῶν.

Γραμματικά—Σημασιολογικά.—πρὸ πολλοῦ ποιοῦμαι = θεωρῶ πολὺ σπουδαῖον. ἐπιστεῖλαι ἀπαρ. ἀορ. τοῦ ἐπιστέλλω τινί τι (=δίδω εἰς τινα συμβουλάς διὰ τι), ἐπέστελλον, ἐπιστελῶ, ἐπέστειλα, ἐπέσταλκα, ἐπεστάλκισιν. ἐπίσθησ παθ. ἀορ. α' τοῦ πείσθωμαι. ἠπίστησας ἀορ. α' τοῦ ἀπίστέω—ω = δὲν δίδω πίστιν, ἐργασμένοις μετ. παθ. παρακ. τοῦ γινώσκωμαι (παρακ. ἐγνωσμαι). ἐμαρτύρει παρατ. τοῦ μαρ-

τυρέω—ὦ=ἐπιβεβαιώνω. λόγος=συμβουλή. εἰρημένους μετ. παθ. παρακ-
τοῦ λέγομαι.

Συντακτικά—Διαισθητικά.—ἐπιστεῖλαι ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ
τοῦ ἐποιήσαμην ἂν ἐξαρτώμ. σοι—ταῦτα ἀντικ. τοῦ ἐπιστεῖλαι. ἴνα... μὴ
περιέπεισας... (ἴνα) μὴ ἐδόκουν... ἀλλ' (ἴνα) ἐμαρτύρει τελικαί προτάς. ἐκ-
φερόμεναι παρά τὸν κανόνα δι' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου, διότι δη-
λοῦν σκοπὸν ἀπραγματοποιήτων, ἐφ' ὅσον προηγήται ἀνεκπλήρωτος
εὐχή, ἀποτελοῦν δὲ ἀπόδοσιν τῶν ὑποθέσεων: εἰ ἐπεισθῆς καὶ εἰ ἠπί-
στησας (β' εἶδος ἀπραγματοποιήτων). κινδύνῳ ἀντικ. τοῦ περιέπεισας.
συμβουλευεῖν (εἰδ. ἀπαρ.) ὡς ἀντικ. τοῦ ἐδόκουν. ταῦτά σύστοιχον ἀντικ.
τοῦ συμβουλευεῖν. τοῖς ἐγνωσμένοις (ἐπιθ. μετ.) ὡς δοτ. ἀντικειμ. εἰς τὸ
ταῦτά (=ἴσα, ὅμοια). διὰ τὸ πάθος ἐμπρόθ. διορ. δηλῶν αἰτίαν. ὑπὸ
πάντων ποιητικὸν αἴτιον. τὸ συμβεβηκός (ἐπιθ. μετ.) ὑποκ. τοῦ ἐμαρτύ-
ρει. ἔχειν (εἰδ. ἀπαρ.) ἀντικ. τοῦ ἐμαρτύρει. τοὺς λόγους ὑποκ. τοῦ ἔχειν
(ἑτεροπροσωπία). ὑπ' ἐμοῦ ποιητικὸν αἴτιον. τοὺς εἰρημένους ἐπιθ. μετ..

Πραγματικά.—πρὸς τῆς στρατείας ἐννοεῖται ἡ κατὰ τῶν Ἰλλυριῶν
ἢ Θρακῶν ἐκστρατεία, καθ' ἣν, ὡς ἐλέχθη, ὁ Φίλιππος ἐτραυματίσθη. περὶ
αὐτῶν δηλ. προφυλάξεως τῆς ζωῆς τοῦ Φιλίππου.

Νόημα.—Ἐπιθυμία τοῦ Ἰσοκράτους ἦτο νὰ σταλῇ ἡ συμβουλευτικῆ
αὐτῆ ἐπιστολῇ εἰς τὸν Φίλιππον πρὸ τῆς ἐκστρατείας μὲ τὴν πεποιθῆσθαι ὅτι :
1) δὲν θὰ διέτρεχε τὸν κίνδυνον, τὸν ὅποιον ἤδη διέτρεξεν, ἐφ' ὅσον θὰ ἐλάμ-
βανε ταύτην ὑπ' ὄψιν καὶ 2) εἰς περίπτωσιν μὴ συμμορφώσεως δὲν θὰ ἐθεω-
ρεῖτο ὡς συμβουλευτῶν ἐκ τῶν ὑστέρων, ὅπως συνήθως οἱ πολλοὶ θεωροῦν ὡς
ὀρθὰς τὰς μετὰ τὸν κίνδυνον συμβουλάς.

Περίληψις.—Ἡ σημασία τῆς πρὸ τῆς ἐκστρατείας ἐπιστολῆς.

§ 13 Μολονότι δὲ δύναμαι (=ἔχων) νὰ εἴπω πολλά, θὰ παύσω
νὰ λέγω ἕνεκα τῆς φύσεως τοῦ πράγματος· νομίζω δηλαδὴ ὅτι καὶ σὺ
καὶ οἱ χρηστότατοι ἐκ τῶν φίλων (σου) εὐκόλως ἠμπορεῖτε νὰ προσ-
θέσετε (=προσθήσειν) εἰς τὰ (ὑπ' ἐμοῦ) λεχθέντα, ὅσα τυχὸν θέλετε
(νὰ προσθέσετε). Ἐκτὸς δὲ τούτων φοβόμην διὰ τὴν ἀδικαρίσιαν (μου)
(=ἀκαρίαν)· διότι καὶ τόσσα ὀλίγον κατ' ὀλίγον προχωρῶν χωρὶς
νὰ τὸ ἀντιληφθῶ (ἐπροχώρησα) [=ἔλαθον ἐμαυτὸν (προχωρήσας)]
ἔχι εἰς τὸ ἀνίλογον μέτρον ἐπιστολῆς, ἀλλὰ ἔδωσα (εἰς τὴν ἐπιστολήν
μου) μῆκος (=ἐξώκειλας) (ρητορικοῦ) λόγου.

Γραμματικά—Σημασιολογικά.—εἰπεῖν ἀπαρ. ἄορ. β' τοῦ
λέγω. παύσομαι μέλλ. τοῦ παύομαι. οἶμαι καὶ οἴομαι (=νομίζω), φῆμη
καὶ φώμη, οἴσομαι, φήθη. εταῖρος=φίλος. εὐκόλως=εὐκόλως (συγκρ.
ἐξῶν, ὑπερθ. ἐξῆστα). βούλησθε ὑποτ. ἐν. προσθήσειν ἀπαρ. μέλλ. τοῦ
προστίθημι, προσετίθη, προσθήσω, προσέθηκα, προστέθεικα, προσετε-
θείκειν. ἀκαρία (ἐπὶ προσώπων)=ἀδικαρία φορτικότης. προῶν μετ.
ἐν. τοῦ προέρχομαι : (προῶν, προῖοιμι, προῖθι, προῶν, προῖουσα, ἰόν).
παρατ. προῆεν καὶ προῆθον, προῆμι, προῆθον, προεῆλυθα, προελη-
λύθειν. ἔλαθον ἄορ. β' τοῦ λανθάω, ἐλάνθανον, λήσω, ἔλαθον, ἐλήθηα,
ἐλελήθειν. ἐξώκειλας μετ. ἄορ. τοῦ ἐξοκέλλω (ἀμεταβάτως=πίπτω εἰς τὴν
ξηράν, ἀλλ' ἐδῶ : δίδω μῆκος εἰς τὸν λόγον), ἐξώκελλον, ἐξώκειλα.

Συντακτικά—Διαισθητικά.—πολλὰ σύστοιχ. ἀντικ. τοῦ εἰπεῖν
ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ ἔχων ἔνδοτ. μετ. διὰ τὴν φύσιν ἐμ-
πρόθ. διορ. αἰτίας συναπτέος τῷ παύσομαι. λέγων κατηγ. μετ. ἐξαρτώμ.
ἐκ τοῦ παύσομαι ὡς λήξεως σημαντικοῦ. γὰρ διασαφητικός. προσθήσειν

άντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ οἶμαι ὡς δοξαστικοῦ. σὲ—τοὺς σπουδαιοτάτους ὑποκ. τοῦ προσθήσειν (ἕτεροπροσωπία). τῶν ἐταίρων γεν. διαίρ. *ὅπου' ἄν βούλησθε* ἀναφ. πρότ. ὡς α' άντικ. τοῦ προσθήσειν. *τοῖς εἰρημόνοις* ἐπιθ. μετ ὡς β' άντικ. *προϊῶν* τροπ. μετ. *ἐξοκειλάς* (μεταφορὰ κυριολεκτεῖται ἐπὶ πλοίων ριπτομένων εἰς τὴν ξηρὰν) κατηγ. μετ. ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ *ἔλαθον* ἐκ τῆς μετ. *ἐξοκειλάς* νοεῖται κατὰ σχῆμα ζευγματος ἢ μετ. *προβάς ἢ προχωρήσας. ἐπιστολῆς* γεν. άντικ. εἰς τὸ *συμμετρῖαν. λόγον* γεν. άντικ. εἰς τὸ *μήκος*.

Πραγματικά.—διὰ τὴν τοῦ πράγματος φύσιν εἶναι εὐνόητον ὅτι κατὰ τὴν κρίσιν τῶν πολλῶν ὁ Φίλιππος πρέπει νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν ζωὴν του, ἢ ὅποια ἔχει ἰδιαίτερον σημασίαν. *ἑτοῖροι* σῶμα Μακεδονικοῦ ἱππικοῦ ἀποτελοῦν τὴν σωματοφυλακὴν τοῦ βασιλέως τῶν Μακεδόνων καὶ κατ' ἐπέκτασιν πάντες οἱ στρατιωτικοὶ καὶ πολιτικοὶ τοῦ συμβουλοὶ καὶ φίλοι.

Νόημα.—Ὅσα λέγει ὁ Ἰσοκράτης ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀξίαν τῆς ζωῆς τοῦ Φιλίππου, ὄχι μόνον εἶναι ἀφ' ἑαυτῶν ἀληθῆ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν φίλων του ἐπιδοκμάζονται. Ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐκφράζει ὁ Ἰσοκράτης τὸν φόβον μήπως, δίδων μήκος εἰς τὴν ἐπιστολὴν του, κινδυνεύσῃ νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ἀδιάκριτος.

Περιλήψεις.—1. Ταυτότης ἀντιλήψεων Ἰσοκράτ., Φιλίππου καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ σχετικῶς μὲ τὴν ἀξίαν τῆς ζωῆς τοῦ βασιλέως. 2. Δήλωσις τοῦ Ἰσοκράτους περὶ τερματισμοῦ τῆς ἐπιστολῆς του.

§ 14+15. Ἐν τούτοις (=οὐ μὴν ἄλλῶ), ἄν καὶ αὐτὰ ἔτσι ἔχουν, δὲν πρέπει νὰ παραλείψω τὰς συμβουλὰς τὰς ἀφωρώσας, εἰς τὴν πατριδα μου, ἀλλὰ πρέπει νὰ προσπαθῶ (=πειρατέον) νὰ σὲ παρακινήσω (=παρακαλέσαι) πρὸς τὴν φιλίαν (=οἰκειότητα) καὶ τὸν σύνδεσμον (=χρησιν) μετ' αὐτῆς. διότι νομίζω ὅτι εἶναι πολλοὶ οἱ καταδίδοντες καὶ λέγοντες (εἰς σὲ) ὄχι μόνον τὰ πλέον δυσάρεστα ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια ἔχουν λεχθῆ ἐνταῦθα (=παρ' ἡμῶν) περὶ σοῦ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀφ' ἑαυτῶν προσθέτοντες· εἰς τοῦτους ὁμως δὲν εἶναι λογικὸν νὰ διδῃς προσοχὴν. διότι ἀσφαλῶς θὰ διέπραττες (κάποιον) παρτιλογομόν. ἐὰν τὸν μὲν ἰδικόν μας λσὸν ἤθελες κατηγορεῖ, διότι εὐκόλως πείθεται εἰς τοὺς συκοφαντοῦντάς (σε), ὁ ἴδιος δὲ ἤθελες ἀποδειχθῆ ὅτι δίδεις ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς ἐξασκουντάς ταύτην τὴν τέχνην, καὶ δὲν ἤθελες γνωρίζεις ὅτι (=ὡς), ὅσον ἀκριβῶς ἤθελεν παρουσιάσει (=ἂν ἀποφαινῶσι) ὅτι ἡ πόλις (μας) εὐκολώτερον παρασύρεται (=εὐαγωγοτέρα οὖσαν) ὑπὸ τῶν τυχόντων, ἴσσον περισσότερο ἀποδεικνύουν, ὅτι αὕτη ἐξυπηρετεῖ τὸ συμφέρον σου. διότι ἐάν, ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ πράξουν κανὲν καλόν, φέρουν εἰς πέρας διὰ τῶν λόγων, ὅτι δηποτε θελήσουν, ἀσφαλῶς, ὡς ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω (=ἢ πού γε), ἀρμόζει σὺ, ὁ ὅποιος θὰ ἠμπορούσες νὰ παράσχῃς δι' ἔργων πλείστας εὐεργεσίας, (ἐὰν ἤθελες), νὰ ἐπιτύχης τὰ πάντα παρ' ἡμῶν.

§ 16+18. Νομίζω δὲ ὅτι πρέπει πρὸς αὐτοὺς μὲν, οἱ ὅποιοι διετύπωσαν βαρεῖας κατηγορίας κατὰ τῆς πόλεώς μας, νὰ ἀντιτάσσονται ἐκεῖνοι, δηλαδὴ καὶ οἱ λέγοντες ὅτι ὅλα αὐτὰ συμβαίνουν καὶ οἱ ἰσχυριζόμενοι ὅτι αὕτη δὲν ἔχει διαπραξῆει κανὲν σφάλμα μῆτε μέγα μῆτε μικρόν· ἐγὼ ὁμως οὐδὲν παρόμοιον δύναμαι νὰ εἰπῶ· διότι θὰ ἐντρεπέμην, ἐάν, ἐνῶ οἱ ἄλλοι πιστεύουν ὅτι οὔτε οἱ θεοὶ εἶναι ἀνσμάρτητοι, ἐγὼ θὰ ἐτόλμων νὰ ἰσχυρίζωμαι ὅτι δηθεν ἡ πόλις μας ποτὲ ἕως σήμερον δὲν ἔχει ὑποπέσει εἰς κανὲν σφάλμα. Ἐν τούτοις ὁμως δύναμαι νὰ εἰπῶ, περὶ αὐτῆς τὰ ἔξῃς, ὅτι δηλαδὴ δὲν δύνασαι νὰ εὐρῃς περισσότερο χρήσιμον ἀπὸ αὐτὴν οὔτε διὰ τοὺς Ἕλληνας οὔτε διὰ τὰς κρατικὰς σου ὑποθέσεις· εἰς τοῦτο δὲ κατ' ἐξοχὴν πρέπει νὰ ἔχῃς ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν σου. διότι ὄχι μόνον, ἐὰν ἀγωνίζεται παρὰ τὸ πλεῖρον σου, δύναται ν' ἀποβῇ πρόξενος πολλῶν ἀγαθῶν διὰ σέ, ἀλλὰ καὶ μόνον, ἐὰν φαίνεται ὅτι διακείται εὐνοικῶς (πρὸς σέ)· διότι καὶ τοὺς εὐρισκομένους σήμερον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν σου εὐκολώτερον ἤθελες συγκρατεῖ, ἐὰν μηδὲν καταφύγιον ἤθελεν εὐρεῖ, καὶ ἐκ τῶν βαρβάρων ἤθελες ὑποτάξει ταχύτερον, ὅσους θὰ

ἤθελες. Καί πράγματι πῶς δὲν πρέπει μετὰ προθυμίας νὰ ἐπιθυμῆς τὴν τοιαύτην φιλίαν, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας, ὄχι μόνον μετ' ἀσφαλείας θὰ διατηρηθῆς τὴν ἀνήκουσαν (εἰς σέ) ἐπικράτειαν, ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἄλλην ἀνευ κινδύνων θὰ ἀποκτήσης.

§ 19 + 21. Παραξενεύομαι δὲ μὲ τὴν νοοτροπίαν ἐκείνων τῶν κυβερνῶντων, οἱ ὅποιοι τὰ μὲν ξενικὰ στρατεύματα προσλαμβάνουν ἐπὶ μισθῷ καὶ πολλὰ χρήματα δαπανοῦν, ἂν καὶ καλῶς γνωρίζουν ὅτι (αὐτὰ) περισσοτέρους ἔχουν βλάψει ἐξ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι εἰς αὐτὰ ἐστήριξαν τὰς ἐλπίδας των, παρὰ ἔχουν σώσει μετὰ τῆς πόλεως δὲ, ἡ ὁποία ἔχει τόσον μεγάλην δύναμιν, δὲν προσπαθοῦν νὰ συνάψουν φιλικὰς σχέσεις, διότι αὕτη πολλὰς φορές μέχρι τοῦδε ἔχει σώσει καὶ μίαν μίαν χωριστὰ ἐκ τῶν (Ἑλληνικῶν) πόλεων καὶ ὀλοκλήρον τὴν Ἑλλάδα. Νὰ ἔχῃς δὲ ὑπ' ὄψει σου, ὅτι εἰς πολλοὺς φαίνεται ὅτι ἔχεις λάβει ὀρθὰς ἀποφάσεις, διότι ἔχεις συμπεριφερθῆ πρὸς τοὺς Θεσσαλοὺς κατὰ τρόπον δίκαιον καὶ ἐξυπηρετοῦντα τὸ συμφέρον ἐκείνων, (οἱ ὅποιοι εἶναι) ἄνθρωποι ὄχι εὐκολοκυβερνητοί, ἀλλὰ γενναϊόφρονες καὶ ἐπιρρεπεῖς εἰς ἐμφυλίους ἐριδίας. Πρέπει λοιπὸν νὰ προσπαθῆς νὰ γίνῃς παρόμοιος καὶ ἀπέναντι ἡμῶν, ἐπειδὴ γνωρίζεις, ὅτι οἱ μὲν Θεσσαλοὶ (συμβαίνει νὰ ἔχουν γεωτονικὴν πρὸς σέ) τὴν χώραν (των), ἡμεῖς δὲ συμβαίνει νὰ διαθέτωμεν δύναμιν παραπλησίαν πρὸς τὴν ἰδικήν σου, τὴν ὁποίαν μὲ κάθε τρόπον ἐπεδιώκεις νὰ προσελκύσης μὲ τὸ μέρος σου. Διότι εἶναι πολὺ καλύτερον νὰ κατακιᾶ (κανεῖς) τὰς φιλίας τῶν πόλεων παρὰ τὰ τείχη (των). Διότι τὰ μὲν τοιούτου εἶδους καταρθώματα ὄχι μόνον προκαλοῦν τὸν φθόνον, ἀλλὰ καὶ (οἱ ἄνθρωποι) ἀποδίδουν εἰς τοὺς στρατοὺς τὴν αἰτίαν τῶν τοιούτων (κατορθωμάτων): ἐάν ὁμως δυνηθῆς νὰ ἀποκτήσης τὰς φιλίας καὶ τὰς συμπαθείας (τῶν πόλεων), ὅλοι ἀνεξαιρέτως θὰ ἐπαινέσουν τὴν διπλωματικὴν σου ἰκανότητα.

§ 22+24. Δικαίως δὲ δύνασαι νὰ ἔχῃς ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμέ, δι' ὅσα ἔχω εἶπει περὶ τῆς πόλεως (μου): διότι θὰ φανῶ ὅτι οὔτε ἔχω συνηθίσει νὰ κολακεύω αὐτὴν εἰς τοὺς λόγους (μου), ἀλλ' (ὅτι) ἔχω ἐπικρίνει (αὐτὴν) περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς (ῥήτορας), οὔτε ὅτι ἐκτιμῶμαι παρὰ τῶν πολλῶν καὶ τῶν ἐξεταζόντων ἐπιπολαιῶς τὰ πράγματα, ἀλλ' ὅτι παρεξηγοῦμαι καὶ φθονοῦμαι ὑπ' αὐτῶν, ὅπως ἀκριβῶς (καὶ) σύ. Καὶ μόνον (=πλήν) τόσον διαφέρομεν, διότι πρὸς σέ μὲν τρέφουν τοιαῦτα αἰσθήματα, λόγω τῆς δυνάμεως καὶ τῆς εὐδαιμονίας (σου), πρὸς ἐμέ δέ, διότι ἰσχυρίζομαι ὅτι σκέπτομαι καλύτερον ἀπὸ αὐτούς, καὶ (διότι) βλέπουν ὅτι περισσότερον ἔθελον νὰ συνομιλοῦν μαζί μου παρὰ μὲ αὐτούς, θὰ ἤθελον ὁμως νὰ ἦτο ἐξ ἴσου εὐκολον εἰς ἡμᾶς νὰ κατορθώσωμεν ν' ἀποβάλουν αὐτοὶ τὴν ἰδέαν, τὴν ὁποίαν ἔχουν περὶ ἡμῶν. Τώρα ὁμως σύ μὲν εὐκόλως, ἂν θελήσης, δύνασαι νὰ ἀποβάλῃς αὐτὴν (τὴν ἰδέαν), εἰς ἐμέ δὲ (εἶναι) ἀνάγκη καὶ ἔνεκα τοῦ γήρατος καὶ ἔνεκα πολλῶν ἄλλων (λόγων) νὰ εἶμαι εὐχαριστημένος μὲ τὴν παρούσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων.

§ 25. Δὲν γνωρίζω τίς ἡ ἀνάγκη (=δ,τι δεῖ) νὰ γράφω (=λέγειν) περισσότερο παρὰ τόσον μόνον, ὅτι δηλαδὴ καλὸν εἶναι τὴν βασιλείαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν, τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ μεγαλειότης σας (=τῆν ὑπάρχουσαν ὑμῖν), νὰ (τὴν) ἐμπιστευθῆ εἰς τὴν ἀγάπην τῶν Ἑλλήνων.—

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ὁ Ἰσοκράτης (εὐχεται) εἰς τὸν Φίλιππον νὰ χαίρῃ

§ 1 (Προοίμιον)

Ἐγὼ διελέχθην μὲν καὶ πρὸς Ἀντίπατρον ἔξαρκούτως, ὡς ἑμαυτὸν ἔπειθον, περὶ τε τῶν συμφερόντων τῆ πόλει καὶ τῶν (συμφερόντων) σοι,	Ἐγὼ συνωμίλησα μὲν καὶ μὲ τὸν Ἀντίπατρον ἐν ἑκτάσει, κατὰ τὴν ἰδικήν μου πεποίθησιν, περὶ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα συμφέρουν εἰς τὴν πόλιν (μας), καὶ περὶ ἐκείνων, (τὰ ὁποῖα συμφέρουν) εἰς σέ. ἠθέλησα ὁμῶς νὰ γράψω καὶ πρὸς σέ, δι' ὅσα ἔχω τὴν γνώμην, ὅτι (σὺ) πρέπει νὰ πράξῃς μετὰ τὴν εἰρήνην, παρόμοια μὲν πρὸς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔχουν γραφῆ εἰς τὸν λόγον (μου), κατὰ πολὺ δὲ συντομώτερα ἀπὸ ἐκεῖνα.
--	--

ἠβουλήθη δὲ
γράψαι καὶ πρὸς σέ,
περὶ ὧν μοι δοκεῖ
πρακτέον (σοι) εἶναι
μετὰ τὴν εἰρήνην.
παραπλήσια μὲν
τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ λόγῳ,
πολὺ δὲ συντομώτερα ἐκείνων.

Γράμματικὰ—Σημσιολογικά.— *διελέχθην* παθ. ἄορ. α' τοῦ ἀποθετ. *διαλέγομαι* (=συνομιλῶ, συζητῶ), διελεγόμην, διαλεχθήσομαι, διελέχθην, διείλεγμαι, διείλεγμην. *τῶν συμφερόντων* μετ. ἐν. τοῦ *συμφέρω*, συνέφερον, συνοίσω, συνήνεγκα καὶ συνήνεγκον, συνενήνοχα, συνενήνοchein. *ἔξαρκούτως* τροπικὸν ἐπίρρ. = διεξοδικῶς, ἐν ἑκτάσει, ἐπαρκῶς. ὡς ἀναφ. ἐπίρρ. *ἑμαυτὸν* αὐτοπαθ. ἀντ. α' προσ. (β' *σεαυτὸν* γ' *αυτὸν* καὶ αὐτόν). *ἔπειθον* παρτα. τοῦ *πειθω*, ἔπειθον, πείσω, ἔπεισα καὶ ἔπιθον, πέπεικα καὶ β' παρακ. πέποιθα, ἐπεπείκειν καὶ ἐπεπίθειν, *ἠβουλήθη* παθ. ἄορ. α' τοῦ ἀποθ. *βούλομαι* (=θέλω), ἐ(ἠ)βουλόμην, βουλήσομαι, βουληθήσομαι. ἐ(ἠ)βουλήθη, βεβούλημαι, ἐβεβουλήμην. *γράψαι* ἀπαρ. ἄορ. τὸ *γράφω* (παρακ. *γέγραφα*). *δοκεῖ μοι* ἀπρόσωπον ρ. (=νομίζω, ἔχω τὴν γνώμην), ἐδόκει, δόξει, ἔδοξε, δέδοκται, ἐδέδοκτο. *πρακτέον* (ρηματικὸν ἐπίθετον τοῦ *πράττω*), ἔπραττον, πράξω, ἔπραξα, πέπραχα, ἐπεπράχειν καὶ ἀμεταβάτως πέπραγα, ἐπεπραγείν. *παραπλήσιος*, α, ον ἐπίθ. β' =σχεδὸν ὁμοῖος, παρόμοιος. *γεγραμμένοις* μετ. μέσο. παρακ. τοῦ *γράφωμαι* (παρακ. *γέγραμμαι*, *γαι*, *πται* . . .). *πολὺ* ἐπίρρ. συγκρ. *πλείον* καὶ *πλέον*, ὕπερθ. *πλείστον* καὶ *πλείστα*. *συντομώτερόν* οὐδ. συγκρ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. β' *σύντομος*, ος, ον (συν+τέμνω) =συντετμημένος, βραχύς.

Συντακτικὰ—Διόθητικὰ.—*Ἐγὼ*... *ἔξαρκούτως* κυρία πρότ. ἐγὼ ὑποκ. *πρὸς Ἀντίπατρον* ἐμπρόθ. διορ. φιλικῆς διευθύνσεως. *περὶ τῶν συμφερόντων* (ἐπιθ. μετ.) ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. *τῆ πόλει—σοι* ὁτ. ἀντικειμ. εἰς τὸ *συμφερόντων*. *τῆ πόλει* τὸ ἄρθρον ἔχει σημασιολογικῆς ἀντωνυμίας = *ἡμετέρα πόλις*. *ἔξαρκούτως* ἐπίρρ. διορ. τρόπου καὶ ποσοῦ. ὡς... *ἔπειθον* ἀναφ. πρότ. *ἑμαυτὸν* ἀντικ. *ἠβουλήθη*... *γράψαι* κυρία πρότ. τὸ *γράψαι* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαοριζόμενον ἐκ τοῦ ἐφετικοῦ *ἠβουλήθη* ὡς ὑποκειμ. ρήμ. καὶ ἀπαρ. ἐννοεῖται τὸ *ἐγὼ* (ταυτοπροσωπία). *πρὸς σέ* ἐμπρόθ. διορ. φιλικῆς διευθύνσεως. *περὶ ὧν* . . . *συντομώτερα* ἀναφ. πρότ. *περὶ ὧν* = *περὶ τούτων*, ἃ ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. *μοι* ὁτ. προσωπικῆ. *πρακτέον εἶναι* (=δεινὸν *σε πράξαι*) ὡς ὑποκ. τοῦ *πρακτέον εἶναι* ἐννοεῖται ἡ ὁτ. σοι, ἢ ὁποῖα μετεμορφώθη κατὰ

τὴν ἀνάλυσίν του εἰς *σε. μετὰ τὴν εἰρήνην* ἐμπρόθ. διορ. χρόνου. *παραπλήσια*—*συντομώτερα* παραθέσεις εἰς τὸ *περὶ ὧν. τοῖς γεγραμμένοις* (ἐπιθ. μετ.) δοτ. ἀντικειμενική εἰς τὸ *παραπλήσια. ἐν τῷ λόγῳ* ἐμπρόθ. διορ. τόπου. *πολύ* ἐπιρρ. διορ. μέτρου. *ἐκείνων* β' ὄρος συγκρίσεως· ὡς πρῶτος ὄρος συγκρίσεως ἐννοεῖται: *τὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ γραφόμενα.*

Πραγματικά.—*Ἀντίπατρος* (400—319) π. Χ.) ὁ διασημότερος στρατηγὸς τοῦ Φιλίππου καὶ βραδύτερον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην (338 π. Χ.) ἐστάλη ὑπ' αὐτοῦ ὡς πρέσβυς εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπως διαπραγματευθῆ τὴν μετὰ τῶν Ἀθηναίων εἰρήνην. *τῇ πόλει* ἐννοεῖ τὰς Ἀθῆνας. *σοι* ἐννοεῖ τὸν Φίλιππον. *μετὰ τὴν εἰρήνην* ἢ μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην συναφθεῖσα εἰρήνη μετὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ Φιλίππου· ἐκ τούτου συμπεραίνομεν ὅτι ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐγράφη μετὰ τὸ 338 π. Χ. *ἐν τῷ λόγῳ* ὁ Ἰσοκράτης ἐγραφε μακροσκελῆ λόγον ἐπιγραφόμενον «*πρὸς Φίλιππον*» ἢ «*Φίλιππος*» περὶ τὸ 346 π. Χ.

Νόημα.—Ὁ Ἰσοκράτης ἀπέστειλε τὴν δευτέραν αὐτὴν πρὸς Φίλιππον ἐπιστολὴν μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην καὶ τὴν ὑπογραφείσαν μετὰ τὸ αὐτοῦ καὶ τῶν Ἀθηναίων εἰρήνην. Λέγει λοιπὸν εἰς αὐτὴν ὅτι, ἂν καὶ ἀνέπτυξε πρὸς τὸν Ἀντίπατρον τὰς ἀπόψεις του ἐπὶ τῶν συμφερόντων αὐτοῦ καὶ τῶν Ἀθηναίων, ὅμως κρίνει σκόπιμον νὰ γράψῃ καὶ τὴν παρούσαν ἐπιστολὴν διὰ νὰ ἐκθέσῃ προσωπικῶς εἰς τὸν ἴδιον τὰ ὅσα νομίζει ὅτι πρέπει νὰπραχθοῖν μετὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὰ ὅποια εἶναι παρόμοια μὲν, συντομώτερα ὅμως ἐκείνων, τὰ ὅποια ἄλλοτε ἐγράφησαν εἰς ἴδιον λόγον ἐπιγραφόμενον «*πρὸς Φίλιππον*».

Περίληψις.—Δήλωσις τοῦ ρήτορος ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τῆς γραφομένης ἐπιστολῆς του.

§ 2+5 (Κύριον θέμα)

§ 2

Κατ' ἐκείνον μὲν γάρ τὸν χρόνον συνεβούλευον, ὡς χρή διαλλάξαντά σε τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν Λακεδαιμονίων καὶ τὴν Θηβαίων καὶ τὴν Ἀργείων εἰς ὁμόνοιαν καταστήσας τούς Ἕλληνας, ἡγούμενος, ἂν πείσης τὰς προεστῶσας πόλεις οὕτω φρονεῖν, ταχέως καὶ τὰς ἄλλας ἐπα- κολουθήσειν	Κατ' ἐκείνην μὲν δηλαδὴ τὴν ἐποχὴν συνεβούλευον, ὅτι πρέπει, ἀφοῦ συμφιλίωσῃς τὴν ἰδικὴν μας πόλιν καὶ τὴν (πόλιν) τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τὴν (πόλιν) τῶν Θηβαίων καὶ τὴν (πόλιν) τῶν Ἀργείων, νὰ ἀποκαταστήσῃς τὴν ὁμόνοιαν εἰς τοὺς Ἕλληνας, διότι ἐπίστευον ὅτι, ἂν πείσης τὰς σπουδαιότερας πόλεις κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ σκέπτωνται, ταχέως καὶ αἱ ἄλλαι θὰ ἐπακολουθήσουσιν.
Τότε μὲν οὖν ἄλλος ἦν καιρὸς, νῦν δὲ συμβέβηκε μηκέτι δεῖν πεῖθειν (σε) διὰ γὰρ τὸν ἀγῶνα τὸν γεγεννημένον πάντες ἠναγκασμένοι εἰσὶν εὖ φρονεῖν καὶ τούτων ἐπιθυμεῖν, ὧν ὑπονοοῦσί σε βούλεσθαι	Τότε μὲν λοιπὸν ἦτο ἄλλη περίστασις, τώρα ὅμως ἔχει συμβῆ νὰ μὴ παρίσταται πλέον ἀνάγκη νὰ προσπαθῶ νὰ (σὲ) συμβουλευῶ· διότι ἐξ αἰτίας τοῦ πολέμου, ὁ ὁποῖος ἔχει γίνει, ὅλοι εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ σκέπτωνται ὀρθῶς καὶ νὰ ἐπιθυμοῦν ἐκείνα, τὰ ὅποια φαντάζονται ὅτι σὺ θέλεις

διор αναγκαστικού αίτιου. *τὸν γεγενημένον ἐπιθ. μετ. εὖ φρονεῖν—ἐπιθυμῶν—λέγειν* καὶ τὰ 3 ἀπαρ. εἶναι τελικά καὶ χρησιμεύουν ὡς ἀντικ. τοῦ *ἡγαγκασμένοι εἰσίν. πάντες* ὑποκ. τοῦ ρήμ. καὶ τῶν 3 ἀπαρ. (ταυτοπροσωπία). *τούτων* ἀντικ. τοῦ *ἐπιθυμῶν*. ὦν... *πράττειν* ἀναφορ. πρότ. καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ *τούτων* ἀντί: *ἃ ὑπογοοῦσι. πάντες* ἔνν. ὡς ὑποκ. τοῦ *ὑπογοοῦσι. βούλεσθαι* ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἑξαρτώμ. ἐκ τοῦ *ὑπογοοῦσι* ὡς δοξαστικοῦ. *πράττειν* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἑξαρτώμ. ἐκ τοῦ *βούλεσθαι* ὡς ἐφετικοῦ. *σέ* ὑποκ. τοῦ *βούλεσθαι* καὶ *πράττειν* (ἑτεροπροσωπία). *ὦν*=*ἃ* ἀντικ. τοῦ *ὑπογοοῦσι* καὶ *πράττειν*. Μετὰ τὸ *πράττειν* νὰ τεθῆ κόμμα, διότι τό: *καὶ λέγειν* πρέπει νὰ συνδεθῆ μετὰ τοῦ *ἐπιθυμῶν*. ὡς *δεῖ*... *πλεονεξίας, εἰς τὴν Ἀσίαν ἐξενεγκεῖν* εἰδικὴ πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ *λέγειν. ἐξενεγκεῖν* ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου *δεῖ. πάντας* ἔννοεῖται ὡς ὑποκ. τοῦ *ἐξενεγκεῖν. τὸν πόλεμον* ἀντικ. *εἰς τὴν Ἀσίαν* ἐμπρόθ. διор. τῆς εἰς τὸ πόνον κινήσεως. *πανσαμένους* χρον. μετ. *μανίας—πλεονεξίας* ἀντικ. τῆς μετ. ἦν (ἀντικ.) *ἐποιοῦντο* (ἀναφ. πρότ.) *πρὸς ἀλλήλους* ἐμπρόθ. διор. ἐχθρικής ἐνεργείας.

Πραγματικά.—*κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον* τῷ 346 π. Χ, ὅτε ἔγραψε τὸν «πρὸς Φίλιππον» μακροσκελέστερον ἐν σχέσει πρὸς τὴν παρούσαν ἐπιστολὴν λόγον του. *διαλλάξαντα...* κλπ. διακαῆς πόθος τοῦ Ἰσοκράτους ἦτο νὰ συνενωθοῦν πᾶσαι αἱ Ἑλληνικαὶ πόλεις εἰς μίαν ἰσχυρὰν δύναμιν ἰκανὴν νὰ ἀντιμετωπίσῃ νικηφόρος τοὺς ἐν Μ. Ἀσίᾳ ἐχθρούς τοῦ ἔθνους, ἀπελευθερώσῃ τοὺς ὑποδούλους καὶ χαρῖση τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν εὐτυχίαν εἰς αὐτάς. *προσετώσας* τοιαῦτα πόλεις ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι, Σπάρτη, Θῆβαι, Ἄργος. *οὕτω φρονεῖν* νὰ θέλουν δηλ. τὴν συμφιλίωσιν. *τότε* δηλ. τῷ 346 π. Χ. πρὸ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης. *διὰ τὸν ἀγῶνα τὸν γεγενημένον* ἢ ἐν Χαιρωνείᾳ μάχῃ. *μανίας* προσωπικὰ πάθη, ἀτομικὰ συμφέροντα. *πλεονεξία* τάσις ἐπεκτατισμοῦ καὶ ἐπικρατήσεως.

Μόημα.—Πρὸ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης ὁ Ἰσοκράτης συνεβούλευε τὸν Φίλιππον νὰ καταβάλῃ πᾶσαν πρσπάθειαν πρὸς συνένωσιν ὅλων τῶν σπουδαιοτέρων πόλεων τῆς Ἑλλάδος, Ἀθηνῶν, Σπάρτης, Θηβῶν καὶ Ἄργους μετὴν πεποιθήσιν ὅτι καὶ αἱ μικρότεραι πόλεις κατόπιν θὰ ἐμμοῦντο τὸ παράδειγμα τῶν. Τώρα ὁμως θεωρεῖ περιττὴν τὴν συμβουλήν, διότι μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην μόνον τὸν οἶ *Ἕλληγες διεπίστωσαν* ὅτι πρέπει νὰ παραμερίσουν τὰ προσωπικὰ τῶν πάθη, νὰ ὁμονοήσουν καὶ νὰ μεταφέρουν τὸν πόλεμον εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν, ὅπου ἐνεδρεύουν οἱ ἐχθροὶ τοῦ ἔθνους.

Περίληψεις.—1) Ἡ πρὸ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης συμβουλή τοῦ ῥήτορος καὶ 2) Ἡ μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην μεταβολὴ τῶν φρονημάτων τῶν Ἑλλήνων.

§ 3

Καὶ πολλοὶ πυνθάνονται παρ' ἐμοῦ, πότερον ἐγὼ σοι παρήνεσα ποιεῖσθαι τὴν στρατείαν τὴν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἢ σοῦ διανοηθέντος συνεῖπον· ἐγὼ δὲ φημί μὲν οὐκ εἰδέναι τὸ σαφές, οὐ γὰρ (φημί) συγγεγενῆσθαι σοι πρότερον, οὐ μὴν ἄλλ' οἶεσθαι σέ μὲν ἐγνωκέναι περὶ τούτων, ἐμὲ δὲ συνειρηκέναι	Καὶ πολλοὶ ζητοῦν νὰ μάθουν ἀπὸ ἐμέ, ποῖον ἐκ τῶν δύο ἐγὼ σέ παρεκίνησα νὰ ἐκστρατεύσῃς ἐναντίον τῶν βαρβάρων ἢ, ἀφοῦ σὺ (τὸ) ἐσκέφθης, συνεφώνησα· ἀλλ' ἐγὼ ἰσχυρίζομαι μὲν ὅτι δὲν γνωρίζω τὴν ἀλήθειαν, διότι (λέγω) ὅτι δὲν ἔχω ἐπικοινωνήσει μαζί σου προηγου- μένως, ἀλλ' ὅτι ὁμως φαντάζομαι ὅτι σὺ μὲν εἶχες ἀποφασίσει περὶ αὐτοῦ, ἐγὼ δὲ ὅτι εἶχον συμφωνήσει
--	--

ταῖς σαῖς ἐπιθυμίαις.
 Ταῦτα δὲ ἀκούοντες
 ἐδέοντό μου πάντες
 παρακελεύεσθαι σοι καὶ
 προτρέπειν
 μένειν ἐπὶ τῶν αὐτῶν
 τούτων,
 ὧς
 οὐδέποτε ἂν γενομένων
 οὔτε καλλίωνων ἔργων
 οὔτ' ὠφελιμωτέρων τοῖς
 Ἕλλησι
 οὔτε ἐν καιρῷ μᾶλλον
 πραχθησομένων.

μὲ τὰς ἐπιθυμίας σου.
 Καθ' ὃν δὲ χρόνον ἤκουον αὐτὰ
 ὅλοι μὲ παρεκάλουν
 νὰ σὲ παρακινήσω καὶ νὰ (σὲ) προτρέψω
 νὰ μένης σταθερὸς εἰς τὰς ἰδίας αὐτὰς
 ἀποφάσεις,
 διότι κατὰ τὴν γνώμην τῶν
 οὐδέποτε θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γίνουσι
 οὔτε ἐνδοξότερα ἔργα
 οὔτε ὠφελιμώτερα διὰ τοὺς Ἕλληνας
 οὔτε εἰς καταλληλοτέραν περίστασιν
 (θὰ ἦτο δυνατόν) νὰ πραγματοποιηθοῦν.

Γραμματικά—Σημασιολογικά.— *πυνθάνομαι* ἔνεσ. τοῦ ἀποθετικοῦ *πυνθάνομαι* (=ζητῶ νὰ μάθω, ἐρωτῶ), ἐπυνθανόμην, πεύσομαι, ἐπυθόμην, πέπυσμαι, ἐπεπύσμην. *παρήγεσα* ἄορ. α' τοῦ *παραινέω*—*ῶ* (=συμβουλεύω, παρακινῶ), παρήνουν, παραινέομαι, παρήνεσα, παρήνεκα. *ποιῶμαι τὴν στρατείαν* (περίφρσις)=ἐκστρατεύω. *διανοηθέντος* μετ. παθ. ἄορ. α' μὲ μέσση σημασίαν τοῦ *διανοέομαι*—*οῦμαι*=σκέπτομαι. *συνεῖπον* ἄορ. β' τοῦ *συναγορεύω* (=συνηγορῶ, συμφωνῶ, ἐπιδοκιμάζω), συνηγόρευον, συνερῶ, συνεῖπον, συνείρηκα, συνειρήκειν. *εἰδένας* ἄπαρ. τοῦ *οἶδα* (=γνωρίζω), *οἶσθα, οἶδε, ἴσμεν, ἴστε, ἴσασι*, ὑποτ. *εἰδῶ*, εὐκτ. *εἰδείην*, προστ. *ἴσθι*, μετ. *εἰδῶς, εἰδυῖα, εἰδὸς*,* παρατ. *ἤδη καὶ ἦδει, ἦδησθα, καὶ ἦδει, ἦδει, ἦδεμεν καὶ ἦσμεν, ἦδετε καὶ ἦστε, ἦδουσαν καὶ ἦσαν*, μέλλ. *εἴσομαι καὶ εἰδήσω*. *φημί* (=ἰσχυρίζομαι), *φῆς ἢ φῆς, φησί, φάμεν, φάτε, φασί*, ὑποτ. *φῶ*, εὐκτ. *φαίην*, προστ. *φάθι* ἄπαρ. *φάναι* μετ. *φάσκων, οὔσα, ον*, παρατ. *ἔφην, ἐφασθα, ἔφη, ἐφασμεν, ἐφαστε, ἐφασσαν*, μέλλ. *φήσω καὶ ἐρῶ ἢ λέξω*, ἄορ. *ἔφην ἢ εἶπον*. *δ, ἦ σαφῆς, ἐς*=καθαρὸς, φανερός, ἀκριβής, ἀληθής. *συγγεγενῆσθαι* ἄπαρ. παρακειμ. τοῦ *συγγίνομαι τι*=συναναστρέφομαι μὲ κάποιον, ἐπικοινωνῶ, συνουμιλῶ. *οὐ μὴν ἀλλὰ*=ἀλλ' ὁμως. *οἶσθαι* ἄπαρ. ἔνεσ. τοῦ ἀποθετ. *οἶομαι* (=νομίζω, φαντάζομαι) καὶ *οἶμαι*, ὄμνην καὶ ὄμνην, οἰήσομαι, ὄψθη. *ἐγνωκέναι* ἄπαρ. ὑπερσυντ. τοῦ *γιγνώσκω*, ἐγῖγνωσκον, γνώσομαι, ἔγνω. *ἔγνωκα, ἔγνώκειν. συνειρηκέναι* ἄπαρ. ὑπερσυντ. τοῦ *συναγορεύω* (ἰδὲ ἄνωτέρω). *ἀκούοντες* μετ. ἔνεσ. τοῦ *ἀκούω*, ἤκουον, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, ἤκηκόειν. *ἐδέοντο* παρατ. τοῦ *δέομαι*=παρακαλῶ. *παρακελεύεσθαι* ἄπαρ. μέσ. ἐν. τοῦ *παρακελεύομαι τι*=παρακινῶ τινα, προτρέπω. ὧς αἰτιολ. σύνδ. ὑποκειμενικῆς αἰτιολογίας = διότι κατὰ τὴν γνώμην τῶν. *ἂν* δυνητ. μόρ. *γενομένων* μετ. μ. ἄορ. β' τοῦ *γίνομαι. καλλίωνων* ἐπίθ. συγκρ. τοῦ *καλὸς* συγκρ. *καλλίων*, ὑπερθ. *κάλλιοςτος. μάλα, μᾶλλον, μάλιστα* ἐπίρρ. *πραχθησομένων* μετ. παθ. μέλλ. α' τοῦ *πράττομαι*.

Συντακτικά—Αἰσθητικά.—πολλοὶ ὑποκ. *παρ' ἐμοῦ* ἐμπρόθ. διορ. προελεύσεως. *πρότερον... ἢ... συνεῖπον* διμελῆς πλαγία ἐρωτημ. πρόθ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ *πυνθάνομαι*, τῷ ὁποίῳ εἶναι ἀντικείμεν. *ἐγὼ* ὑποκ. τοῦ *παρήνεσα. ποιεῖσθαι* α' ἀντικ. ἄμεσον. *σοι* β' ἀντικ. ἔμμεσον καὶ ὑποκ. τοῦ *ποιεῖσθαι. τὴν στρατείαν* ἀντικ. τοῦ *ποιεῖσθαι. τὴν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους* ἐπιθετ. διορ. σοῦ (ὑποκ.) *διανοηθέντος* γεν. ἀπόλυτος χρονική. *οὐκ εἰδένας*—*συγγεγενῆσθαι*—*οἶσθαι* καὶ τὰ 3 ἄπαρ. εἶναι εἰδικὰ ὡς ἀντικ. τοῦ *φημί. τὸ σαφῆς* ἀντικ. τοῦ *εἰδένας. σοι* ἀντικ. τοῦ *συγγεγενῆσθαι. πρότερον* ἐπίρρ. διορ. χρόνου. *ἐγνωκέναι*—*συνειρηκέναι* εἰδικὰ ἄπαρ. ὡς ἀντικ. τοῦ *οἶσθαι. σὲ* ὑποκ. τοῦ *ἐγνωκέναι. ἐμὲ* ὑποκ. τοῦ *συνειρηκέναι*. ἰδὲ ὅτι, μολοντί ταυτοπροσωπία, τὸ ὑποκ. *ἐμὲ* ἐτέθη κατ' αἰτιατικ. κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ προηγηθὲν *σὲ* (ἀντίθεσις). *ταῖς*

ἐπιθυμίας ἀντικ. τοῦ *συνειρημέναι. ταῖς σαῖς* ἐπιθ. διορ. *ταῦτα* ἀντικ. τοῦ *ἀκούοντες* χρον. μετ. *πάντες* ὑποκ. τοῦ *ἐδέοντο. παρακελεύεσθαι* — *προτρέπαι* ἄμεσα ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ *ἐδέοντο. μου* ἔμμεσον ἀντικ. τοῦ *ἐδέοντο* καὶ ὑποκ. τῶν ἀπαρ. σοι ἀντικ. τοῦ *παρακελεύεσθαι* καὶ ὑποκ. τοῦ *μένειν* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τῶν ἀπαρ. *παρακελ.* καὶ *προτρ. ἐπὶ τούτων* ἐμπρόθ. διορ. τῆς ἐν τόπῳ στάσεως. *τῶν αὐτῶν* ἐπιθ. διορ. *ὡς ἂν γενομένων* — (ὡς ἂν) *πραχθησομένων* γεν. ἀπόλυτοι αἰτιολογικαί· ἐπειδὴ ὁμως ἡ αἰτιολογία εἶναι ὑποκειμενική, ἢ μετοχή λαμβάνει πρὸ αὐτῆς τὸν αἰτιολ. σύνδ. *ὡς. ἔργων* ὑποκ. τῶν μετ. *καλλίωνων*—*ὠφελιμωτέρων* ἐπιθ. διορ. *τοῖς Ἕλλησιν* δοτ. ἀντικειμ. εἰς τὸ *ὠφελιμωτέρων. ἐν καιρῷ* ἐμπρόθ. διορ. τῆς ἐν τόπῳ στάσεως. *οὐδέποτε*—*οὔτε*—*οὔτε*—*οὔτε* ἢ συσσωρευσις τῶν ἀρνήσεων ἐξ-αίρει τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐνόητος.

Πραγματικά.—*καλλίονα ἔργα*· δηλ. πολεμικά. Πράγματι ἤδη κατέστη κοινὴ πεποιθήσις καὶ συνειδήσις ὅλων ὅτι ἡ κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατεία θεωρεῖται τὸ κάλλιστον καὶ ὠφελιμώτατον καὶ ἐπικαιρότατον ἔργον. Καὶ τοῦτο ἐπετεύχθη χάρις εἰς τὴν Ἐθνικὴν ἐνάτητα.

Νόημα.—Πολλοὶ Ἕλληνες, ὅταν ἔμαθον τὴν ἀπόφασιν τοῦ Φιλίππου νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῶν βαρβάρων, ἡρώτων τὸν Ἰσοκράτην, ἂν ὁ ἴδιος παρεκίνησε τὸν Φίλιππον εἰς τοιαύτην ἐνέργειαν ἢ ἐκ τῶν ὑστερῶν ἐπεδοκίμασε ταύτην. Ὁ Ἰσοκράτης ἀπαντῶν λέγει ὅτι δὲν εἶχε γνώσιν τοῦ πράγματος, ἀλλ' ὅτι ἐκ τῶν ὑστερῶν ἐπεδοκίμασε τὴν ἀπόφασίν του. Τέλος ὁ Ἰσοκράτης ἀναφέρει ὅτι οἱ Ἕλληνες παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ συστήσῃ εἰς τὸν Φίλιππον νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀπόφασίν του, διότι εἶναι μοναδικὴ εὐκαιρία ἐκτελέσεως λαμπρῶν καὶ ὠφελίμων διὰ τοὺς Ἕλληνας ἔργων.

Περίληψις.—Οἱ Ἕλληνες παρακαλοῦν τὸν Ἰσοκράτην νὰ συστήσῃ εἰς τὸν Φίλιππον τὴν πραγματοποιήσιν τῆς κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐκστρατείας.

§ 4+5

Εἰ μὲν οὖν εἶχον
τὴν αὐτὴν δύναμιν,
ἤνπερ (εἶχον) πρότερον,
καὶ μὴ ἀπειρηκῶς ἦν
παντάσασιν,
οὐκ ἂν διελεγόμην
δι' ἐπιστολῆς,
ἀλλὰ παρῶν αὐτὸς

παρώξυνον ἂν σε καὶ παρε-
κάλου
ἐπὶ τὰς πράξεις ταύτας.
Νῦν δ', ὡς δύναμαι,
παρακελεύομαι σοι
μὴ καταμελήσῃς τούτων,
πρὶν ἂν ἐπιθῆς
τέλος αὐτοῖς.
Ἔστι δὲ οὐ καλὸν
πρὸς μὲν ἄλλο τι τῶν ὄντων
ἀπλήστως ἔχειν—

αἱ γὰρ μετριότητες
εὐδοκίμοισι παρὰ τοῖς πολ-
λοῖς—
προσῆκει δὲ τοῖς διενεγκοῦσι ἀρμόζει δὲ εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι

Ἐάν μὲν λοιπὸν εἶχον
τὴν ἴδιαν (σωματικὴν) δύναμιν,
τὴν ὅποιαν ἀκριβῶς (εἶχον) πρωτύτερα,
καὶ δὲν ἤμουν καταβεβλημένος
ἐντελῶς,
δὲν θὰ συνεζήτου (μετὰ σοῦ)
δι' ἐπιστολῆς,
ἀλλ' ὁ ἴδιος, ἐρχόμενος πρὸς συνάντη-
σίν σου,
θὰ σὲ παρεκίνου καὶ (θὰ σὲ) προέτρεπον

εἰς αὐτάς τὰς πράξεις.
Τώρα ὁμως, ὅπως δύναμαι,
σὲ προτρέπω
νὰ μὴ παραμελήσῃς ἐντελῶς αὐτά,
προτοῦ νὰ φέρῃς
εἰς πέρας αὐτά.
Δὲν εἶναι δὲ ἐντιμὸν
διὰ κάτι μὲν ἄλλο ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα
νὰ φλέγεται (κανεῖς) ἀπὸ ἀκόρεστον ἐπι-
θυμῖαν—
διότι οἱ ἐγκρατεῖς
ἔχουν καλὴν φήμην εἰς τὸ πλῆθος—

πολύ τῶν ἄλλων
ἐπιθυμεῖν μεγάλην
καί καλῆς δόξης
καί μηδέποτε ἔμπιμπλασθαι
(αὐτῆς)

ὅπερ σοί συμβέβηκεν.
Ἦγού δὲ τόθ'

ἔξει ἀντὴν ἀνυπέρβλητον
καί ἀξίαν τῶν σοί πεπρα-
γμένων,

ὅταν ἀναγκάσης τοὺς μὲν
βαρβάρους

εἰλωτεύειν τοῖς Ἕλλησι
πλὴν τῶν σοί συναγωνισα-
μένων,

τὸν δὲ βασιλέα τὸν νῦν
μέγαν προσαγορευόμενον,
(ὅταν) ποιήσης πράττειν τοῦτο,
ὅ, τι ἂν σὺ προστάτῃς.

Οὐδὲν γὰρ ἔσται (σοι) λοιπὸν
ἔτι

πλὴν θεῶν γενέσθαι.

Ταῦτα δὲ πολὺ βῆδόν ἐστιν
κατεργάσασθαι ἐκ τῶν πα-
ρόντων

ἢ προελθεῖν

ἐπὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν δόξαν,

ἣν νῦν ἔχεις,

ἐκ τῆς βασιλείας

τῆς ὑπαρξάσης ἐξ ἀρχῆς
ὁμίην.

κατὰ πολὺ ὑπερέχουν τῶν ἄλλων,
νὰ ἐπιθυμοῦν μεγάλην
καὶ λαμπρὰν δόξαν
καὶ μηδέποτε νὰ ἱκανοποιοῦνται (ἀπό-
αὐτὴν).

τοῦτο δὲ ἀκριβῶς (καὶ) μὲ σὲ ἔχει συμβῆ-
ναι πιστεύεις δὲ ὅτι τότε (μόνον)

θὰ ἔχῃς αὐτὴν ἀσύγκριτον

καὶ ἀνταξίαν ἐκείνων, τὰ ὅποια ἔχουν
πραχθῆ ὑπὸ σοῦ,

ὅταν ἀναγκάσης τοὺς μὲν βαρβάρους

νὰ γίνωνται δοῦλοι τῶν Ἑλλήνων,
ἐκτὸς ἐκείνων, οἱ ὅποιοι μαζί σου ἐπο-
λέμησαν,

τὸν δὲ βασιλέα, ὁ ὁποῖος σήμερον
προσφωνεῖται μέγας,

(ὅταν) ὑποχρεώσης νὰ πράττῃ τοῦτο,
ὁ, τιδήποτε δηλ. σὺ θὰ διατάσῃς.

Διότι τίποτε δὲν θὰ ὑπολείπεται πλέον
(εἰς σὲ)

παρὰ νὰ γίνῃς θεός.

Αὐτὰ δὲ εἶναι πολὺ εὐκολώτερον

νὰ κατορθώσης ἕνεκα τῆς παρουσίας κατα-
στάσεως τῶν πραγμάτων

παρὰ νὰ φθάσῃς

εἰς τὴν δύναμιν καὶ τὴν δόξαν,

τὴν ὅποیان τώρα κατέχεις,

στηριζόμενος μόνον εἰς τὸ βασιλεῖον,

τὸ ὅποιον ἀρχικῶς ἐκληρονόμησεν ἡ με-
γαλειότης σου.

Γραμματικὸν — Σημασιολογικά. — ὄπερ, ἤπερ, ὅπερ ἀναφ.

ἀντ. *παντάσασιν* ἐπίρρ. ποσοτ. = καθ' ὄλοκληρίαν, ἐντελῶς. ἦν α' πρόσ-
κων παρατ. τοῦ *εἰμί*. ἀπειρηκῶς μετ. παρακ. τοῦ ἀπαγορεύω (= ἔξαν-
τλοῦμαι, κουράζομαι), ἀπηγόρευον, ἀπερώ, ἀπέειπον, ἀπέειρα, ἀπει-
ρήκειν (ἦν ἀπειρηκῶς δὲν εἶναι περιφραστικός ὑπερσυντ.). *διελεγόμεν*
παρατ. τοῦ *διαλέγομαι* = συζητῶ. *παρὸν* μετ. ἐν. τοῦ *πάρειμι*, παρῆν, πα-
ρέσομαι, παρεγενόμην, παραγέγονα, παρεγενόνη. *παρῶξονο* παρατ.
τοῦ *παροξύνω* (= παρακινῶ), παρῶξονον, παροξυνῶ, παρῶξονα, παρῶ-
ξονα. *παρακαλῶ* = προτρέπω. ὡς ἀναφ. ἐπίρρ. = ὄπως. *παρακαλεῖσθαι*
εἰς = προτρέπω τινά. *καταμελῆσαι* ἀπαρ. ὄρρ. τοῦ *καταμελέω* - ᾠ = ἐντε-
λῶς ἀμελῶ. *πρὶν* χρον. σύνδ. *ἐπιθήσῃ* ὑποτ. ὄρρ. β' τοῦ *ἐπιτίθημι* (=
θέτω ἐπάνω), ἐπέτιθην, ἐπιθήσω, ἐπέθηκα (ὑποτ. *ἐπιθήω*, εὐκτ. *ἐπιθήην*),
προστ. *ἐπίθηε*, ἀπαρ. *ἐπιθήειναι*, μετ. *ἐπιθήεις* - *θεῖσα* - *θέν*), ἐπιτέθεικα
ἐπετεθείκειν. *ἔστι* ἀναβιβάζεται ὁ τόνος, διότι εὐρίσκειται ἐν ἀρχῇ
προτάσεως. *ἀπλήστως* ἐπίρρ. τροπικόν = ἀχόρταγα. *ἔχω ἀπλήστως πρὸς*
τι = φλέγομαι ὑπὸ ἀκορέστου ἐπιθυμίας πρὸς τι. *μετρείνητες* = μέτροι =
ἔγκρατες. *εὐδοκίμῶ* = ἔχω καλὴν φήμην, ὀπλόηψιν. *ἐμπίμπλασθαι* ἀπαρ.
μέσο. ἔνεσ. τοῦ *ἐμπίμπλαμαι* (= πληροῦμαι, χορταίνω, ἱκανοποιοῦμαι),
ἐνεπιμπλάμην, ἐμπλησθῆσομαι, ἐνεπλήσθην. *ἐμπέπλησμαι*. *προσῆκει*
ἀπρόσ. ρ. = ἀρμόζει (παρατ. *προσῆκει*). *τοῖς διενεγκούσι* δοτ. πληθ. μετ.
ἄορ. β' τοῦ *διαφέρω*, διέφερον, διοίσω, διήνεγκον (ὑποτ. *διενέγκω*, εὐκτ.
διενέγκωμι, προστ. *διένεγκε* ἀπαρ. *διενεγκεῖν*, μετ. *διενεγκῶν*, οὔσα, ὄν),
διενήνοχα, διενηνόχην. *συμβέβηκεν* παρακ. τοῦ *συμβαίω*. *ἡγού*, *ἡγείσθω*,
ἡγείσθη, *ἡγείσθων* προστ. μ. ἔνεσ. τοῦ ἀποθετικοῦ *ἡγέομαι* - οὔμαι = νο-
μίζω, πιστεύω. *τόθ'* = τότε χρον. ἐπίρρ. *ἔξεις* ἀπαρ. μέλλ. τοῦ *ἔχω*, εἶχον,

Ξεω και σχήσω, Ξσχον, Ξσχηκα, Ξσχήκειν. *ἀνυπέβλητος*, ος, ον ἐπιθ. δικαταλ.=ὄ μὴ ὑπερβαλλόμενος, ἀσύγκριτος. *εἰλωτεύειν* ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ *εἰλωτεύω*=εἶμαι εἰλωξ, δηλ. δοῦλος, πλὴν καταχρηστική πρόθ. συντασσομένη μὲ γενικήν. *τῶν συν...* *ἰσομένων* μετ. μέσ. ἀορ. α' τοῦ *συναγωνίζομαι*=συμπολεμῶ. *προσαγορεύομαι*=ὀνομάζομαι, προσφωνοῦμαι. *ποιήσης* ὑποτ. ἀορ. δ, τε οὐδ. ἀναφ. ἀντ. *ὄστις, ἤτις, ὅτι. ἔσται* (μέλλ. τοῦ *εἶμι*) *λοιπὸν*=θά ὑπολείπεται. *πλὴν* σύνδεσμος ἐδῶ=παρὰ μόνον. *γενέσθαι* ἀπαρ. ἀορ. β' τοῦ *γίγνομαι*. *κατεργάσασθαι* ἀπαρ. μέσ. ἀορ. α' τοῦ *κατεργάζομαι* (=καταρθώνω), ἀορ. *κατειργασάμην*, παρακ. *κατειργασμαι* ἔῃον οὐδέτ. συγκρ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. *ἔρδιος, α, ον*=εὐκόλος, συγκρ. δ, ἡ *ἔρων*, τὸ *ἔρον*; ὑπερθ. *ἔρστος, η, ον. ποσιλθεῖν* ἀπαρ. ἀορ. β' τοῦ *προέρχομαι* (=φθάνω), προηίεν καὶ προῆα, πρόειμι, προῆλθον, προελήλυθα, προεληλύθειν, *τῆς ὑπαρξάσης* μετ. ἀορ. τοῦ *ὑπάρχω*.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ — Αἰσθητικά.—*εἰ εἶχον καὶ (εἰ) μὴ ἦν ἀπειρηκῶς* (διπλὴ ὑπόθ.) *οὐκ ἂν διελεγόμην, ἀλλὰ παρώνων καὶ παραινόνων* (διπλὴ ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος β' εἰδους δηλῶν τὸ ἀκραγματοποιήτον. *δύναμαι* ἀντικ. *τὴν αὐτὴν* ἐπιθ. διορ. *ἦν περ* (ἀντικ.) *πρότερον* ἔνν. *εἶχον* ἀναφ. πρότ. *ἀπειρηκῶς* κατηγορ. μετ. λόγω τοῦ ἦν. *παρών* τροπ. μετ. (*ἔγω*) ἔνν. ὡς ὑποκ. *αὐτὸς* κατηγορ. διορ. *ἐπὶ τὰς πράξεις* ἐμπρόθ διορ. διευθύνσεως. ὡς *δύναμαι* ἀναφ. πρότ. *σοι* ἀντικ. τοῦ *παρακλεύομαι* καὶ ὑποκ. τοῦ *καταμελήσοι*, ὅπερ ἐπίσης ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) *τούτων* ἀντικ. τοῦ *καταμελήσοι*. *πρὶν ἂν ἐπιθῆς* χρον. πρότ. *τέλος*—αὐτοῖς ἀντικ. τοῦ *ἐπιθῆς. ἔχειν* ὑποκ. τῆς ἀπροσώπου φράσεως *οὐ καλὸν ἔστι*. (*τενὰ*) ἔνν. ὡς ὑποκ. τοῦ *ἔχειν*. *πρὸς ἄλλο* τὸ ἐμπρόθ. διορ. διευθύνσεως. *τῶν ὄντων* γεν. διαιρετ. *αἱ μετριότητες* ὑποκ. (μετωνυμικῶς *οἱ μέτριοι*). *παρὰ τοῖς πολλοῖς* ἐμπρόθ. διορ. τοῦ πλησίον τινός (τοπικῶς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ προσώπων). *ἐπιθυμῶν*—*ἐπιμπλασθαι* ὑποκειμ. τοῦ ἀπροσώπου *προσῆμι*. *τοῖς διενεγκοῦσι* ἐπιθ. μετ., *δοτ.* προσωπ. εἰς τὸ *προσῆμι* καὶ ὑποκ. τῶν ἀπαρ. *δόξης* ἀντικ. γῶν ἀπαρ. *μεγάλης*—*καλῆς* ἐπιθ. διορ. *τῶν ἄλλων* ἀντικ. τοῦ *διενεγκοῦσι. ὅπερ* (ὑποκ.) *σοι* (δοτ. προσωπ.) *συμβέβηκεν* ἢ πρότ. τύποις εἶναι ἀναφ., ἀλλ' οὐσίᾳ κυρία, διότι συνδέει παρατακτικῶς κῶλον περιόδου· ἐπομένως *ὅπερ*=τοῦτο δὲ ἀκριβῶς. *ἔχειν* ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐξαρτῶμ. ἐκ τοῦ ἡγοῦ· ὡς ὑποκ ρ. καὶ ἀπαρ. ἔνν. τὸ *σύ. αὐτὴν* ἀντικ. *ἀνυπέβλητον*—*ἄξιαν* κατηγορ. *τῶν πεπραγμένων* γεν. τῆς ἀξίας (ἐπιθ. μετ.) *σοι* ποιητικὸν αἴτιον. *ὅταν ἀναγκάσης... (ὅταν) ποιήσης* χρονικοῦποθετικά πρότ. *τοὺς βαρβάρους* ἀντικ. τοῦ *ἀναγκάσης* καὶ ὑποκ. τοῦ *εἰλωτεύειν* ἀπαρ. ἀποτελέσματος. *τοῖς Ἑλλήσι* ἀντικ. τοῦ *εἰλωτεύειν*. *πλὴν τῶν συναγωνισαμένων* (ἐπιθ. μετ.) ἐμπρόθ διορ. ἐξαιρέσεως. *σοι* ἀντικ. τῆς μετ. *τὸν βασιλέα* ἀντικ. τοῦ *ποιήσης* καὶ ὑποκ. τοῦ *πράττειν* ἀπαρ. ἀποτελέσματος. *τὸν προσαγορευόμενον* ἐπιθ. μετ. *μέγαν* κατηγ. *τοῦτο* ἀντικ. τοῦ *πράττειν*. *ὅτι ἂν προστάτης* ἀναφ. ὑποθ. πρότ. ἐπέξηγοῦσα τὸ *τοῦτο*. *οὐδὲν* ὑποκ. *λοιπὸν* κατηγ. *γενέσθαι* ὑποκ. τοῦ ἔννοουμ. *λοιπὸν ἔσται*. (*σὲ*) ἔνν. ὡς ὑποκ. τοῦ *γενέσθαι. ὅθεν* κατηγ. τὸ *πλὴν* (=παρὰ μόνον, καὶ μόνον) λαμβάνεται ὡς σύνδ., ὅταν συνδέῃ μίαν πρότασιν πρὸς τὰ προηγούμενα παρατακτικῶς. *ἔῃον ἔστιν*, ἀπρόσωπος φράσις δεχομένη ὡς ὑποκειμ. τὰ ἀπαρέμφ. *κατεργάσασθαι* (α' ὄρος συγκρ.) καὶ ἡ *προελθεῖν* (β' ὄρος συγκρ.). (*σὲ*) ἔνν. ὡς ὑποκ. τῶν ἀπαρ. ταῦτα ἀντικ. τοῦ *κατεργάσασθαι. ἐκ τῶν παρόντων* ἐμπρόθ. διορ. ἀναγκαστ. αἰτίου. *ἐπὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν δόξαν* ἐμπρόθ. διορ. τέρματος κινήσεως. *ἦν* (ἀντικ.) *ἔχεις* ἀναφ. πρότ. *ἐκ τῆς βασιλείας* ἐμπρόθ διορ. ἀφειτηρίας τόπου. *τῆς ὑπαρξάσης* ἐπιθ. μετ. *ὅμιν* (ἐπὶ τὸ μεγαλοπρεπέστερον ἀντί σοι)=δοτ. προσωπικὴ κτητικὴ. *ἐξ ἀρχῆς* ἐμπρόθ. διορ. ἀφειτηρίας χρόνου.

Πραγματικά—*ἦν ἀπειρηκῶς* λόγω τοῦ γήρατος· ἦτο τότε περίπου 90 ἐτῶν. *ἐπὶ τὰς πράξεις ταύτας* τὴν κατὰ τῶν βαρβάρων Περσῶν ἐκστρατεῖαν. *πρὸς ἄλλο τε τῶν ὄντων* πλὴν τῆς λαμπρᾶς δόξης πᾶσα ἄλλη ἀκόρε-

στος ἐπιθυμία εἶναι ἀσήμαντος καὶ φαῦλος. *ὅπερ σοι συμβέβηκεν* ὁ Φίλιππος κατὰ πολὺ ὑπερέχει πάντων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἀκριβῶς λόγῳ τῆς πρὸς τὴν δόξαν κλίσεώς του. *αὐτῆν τὴν δόξαν*. Αἱ ἀπόψεις αὐταὶ τοῦ Ἰσοκράτους ἀποτελοῦν ἐπανάληψιν τῶν ἐν τῷ «*πρὸς Φίλιππον*» λόγῳ του. *ὑπαρξάσης ἑμῆς* ἡ ὑποταγὴ τῶν Περσῶν εἶναι εὐκολωτέρα ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν δόξαν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Μακεδονικοῦ βασιλείου, ἡ ὁποία ἀπεκτηθῆ κατόπιν μό-
χθων καὶ ἀγῶνων.

Μόημα.—Ὁ Ἰσοκράτης λέγει ὅτι, ἐάν ἦτο νεώτερος καὶ ὄχι τόσον κου-
ρασμένος, ὅσον εἶναι τώρα λόγῳ τῆς ἡλικίας του, θὰ ἐπισκέπτετο προσωπικῶς τὸν Φίλιππον διὰ νὰ τὸν παρακινήσῃ νὰ ἀναλάβῃ τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκ-
στρατείαν. Ἀλλὰ καὶ δι' ἐπιστολῆς, συνεχίζει ὁ ρήτωρ, συμβουλεύει αὐτὸν νὰ ἀγοπᾷ τὴν λαμπρὰν δόξαν, τὴν ὁποίαν ἀσφαλῶς θὰ ἀποκτήσῃ, ἐάν τοὺς μὲν βαρβάρους καταστήσῃ δούλους τῶν Ἑλλήνων, τὸν δὲ μεγα-βασιλέα αὐτῶν θέσῃ ὑπὸ τὰς διαταγὰς του. Οὕτω ἐνεργῶν θὰ θεοποιηθῆ. Εἶναι δὲ εὐκολο-
νὰ ἐπιτύχῃ τοιαύτην λαμπρὰν δόξαν, ἡ ὁποία θὰ εἶναι προσωπικῆ του δημι-
ουργία, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν δύναμιν καὶ τὴν δόξαν, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησεν ἐκ κληρονομίας τοῦ μικροῦ κατ' ἀρχάς, ἀλλὰ μεγάλου κατόπιν Μακεδονικοῦ βασιλείου.

Περιλήψεις.—1. Προτροπὴ τοῦ ρήτορος πρὸς Φίλιππον, ὅπως ἐπι-
χειρήσῃ τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν. 2. Ἡ δόξα πρέπει νὰ εἶναι προ-
σωπικὴ δημιουργία καὶ ὄχι κληρονομικὴ.

§ 6 (Ἐπίλογος)

Χάριν δ' ἔχω
τῷ γῆρας ταύτην μόνην,
ὅτι προήγαγε τὸν βίον μου
εἰς τοῦτο,
ὥσθ' ἄ διενουόμην
νέος ὢν
καὶ ἐπεχείρουν γράφειν
ἐν τε τῷ πανηγυρικῷ λόγῳ
καὶ τῷ πρὸς σέ πεμφθέντι,

ταῦτα νῦν τὰ μὲν ἐφορῶ
γιγνόμενα ἤδη
διὰ τῶν σῶν πράξεων,
τὰ δ' ἐλπίζω γενήσεσθαι.

Ὅφειλω δὲ εὐγνωμοσύνην
εἰς τὸ γῆράς μου μόνον διὰ τοῦτο,
ὅτι δηλ. παρέτεινε τὴν ζωὴν μου
ἐπὶ τοσοῦτον,
ὥστε, ὅσα ἐσκεπτόμην,
ὅταν ἦμουν νέος,
καὶ ἐπεχείρουν νὰ γράφω
καὶ εἰς τὸν πανηγυρικόν (μου) λόγον
καὶ (εἰς τὸν λόγον), ὁ ὁποῖος ἐστάλη
πρὸς σέ,
ἔξ αὐτῶν σήμερον ἄλλα μὲν βλέπω
νὰ πραγματοποιοῦνται πλέον
διὰ τῶν πράξεών σου,
ἄλλα δὲ ἐλπίζω ὅτι θὰ πραγματοποιη-
θοῦν.

Γραμματικὰ — Σημσιολογικά.— *χάριν ἔχω* = ὀφείλω εὐ-
γνωμοσύνην. τὸ γῆρας οὐδέτ. σιγμόληκτον γ' κλ. (τοῦ γῆρας, τῷ γῆρα,
τὸ γῆρας, ὃ γῆρας)· ἄνευ πληθυντικοῦ. *προήγαγε* ἄορ. β' τοῦ *προάγω*
(= παρατείνω), προήγον, προάξω, προήγαγον, προήγα, προήγαεν καὶ
προαγῆοχα, προηγηόχαιν. ὢν μετ. ἐν. τοῦ *εἰμί*. *διενουόμην* παρατ. τοῦ
διανοέομαι—οὐμαι = σκέπτομαι. *ἐπεχείρουν* παρατ. τοῦ *ἐπιχειρέω*—ῶ
παρακ. *ἐπιπεχείρηκα*. τῷ *πεμφθέντι* μετ. παθ. ἄορ. α' τοῦ *πέμπωμαι* =
στέλλομαι. *ἐφορῶ* (ἐνεστ. = βλέπω), ἐφεώρων, ἐπόψομαι, ἐπείδων, ἐφεώ-
(ο)ρακα, ἐφεωράκειν. *γενήσεσθαι* ἄπαρ. μέλλ. τοῦ *γίγνομαι*.

Συντακτικὰ — Διόρθωτικὰ.—*χάριν*—τῷ γῆρα ἀντικ. τοῦ ἔχω.
ταύτην μόνην αἰτιατ. δηλοῦσα αἰτία· ἐτέθη καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ *χάριν*
ἀντί· τοῦτο μόνον. *ὅτι προήγαγε* εἰδικὴ πρότ. ἐπεξηγοῦσα τὸ *ταύτην*
μόνην. (τὸ γῆρας) ἐνν. ὡς ὑποκ. τοῦ *προήγαγε*. ὥστε... ταῦτα... *γενή-*
σεσθαι συμπερασμ. πρότ. ταῦτα ἀντικ. τοῦ *ἐφορῶ** ἔπρεπε νὰ τεθῆ·
τούτων γεν. διαίρ., διότι ἀκολουθεῖ τὰ μὲν—τὰ δὲ παράθεσις κατ' ἐπι-

μερισμόν. *γινόμενα* κατηγορ. μετ. έξαρτ. έκ τοῦ *εφορῶ* (αἰσθήσεως σημ.). *διὰ πράξεων* ἐμπρόθ. διορ. ὄργανου. *τῶν σῶν* ἐπιθ. διορ. *γενήσεσθαι* εἰδ. ἀπαρ. κατά χρόνον μέλλ., διότι έξαρτᾶται έκ τοῦ *ἐλπίζω* (μελλοντικῆς σημ.). *ἄ* (ἀντικ.) *διενοούμην* και *(ἄ) ἐπεχείρουν* ἀναφ. πρότ. *γράφειν* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) έξαρτ. έκ τοῦ *ἐπεχείρουν*. *ὧν* χρον. μετ. *νέος* κατηγ. *ἐν τῷ λόγῳ* ἐμπρόθ. διορ. τοπικῆς σημ. *πανηγυρικῶ* ἐπιθ. διορ. (*ἐν*) *τῷ πεμφθέντι* ἐπιθ. μετ. *πρός σέ* ἐμπρόθ. διορ. φιλικῆς διευθύνσεως.

Πραγματικά.—*ἐν τῷ πανηγυρικῶ* ὁ «*Πανηγυρικός*» εἶναι ὁ κάλλιστος έκ τῶν λόγων τοῦ, ἐν ᾧ ὁ μέγας φιλόπατρις ἐγκωμιάζει τὰς Ἀθήνας και συνιστᾷ εἰς τοὺς Ἕλληνας ὁμόνοιαν και ἐπίθεσιν κατά τῶν βαρβάρων. Δίδει δὲ πολλὰς συμβουλὰς περὶ φιλοπατρίας και ἐθνικῆς ἐνότητος. *τῷ πεμφθέντι* (λόγῳ) ὁ πρὸς Φίλιππον λόγος τοῦ Ἰσοκράτους, ἐν ᾧ συνιστᾷ νὰ ἡγηθῇ πάντων τῶν Ἑλλήνων κατά τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ, δηλ. τῶν Περσῶν. Πόσον εἶχε δικαίον, ἀπεδείχθη ἀργότερον ἀπὸ τὸν διάδοχόν του Ἀλεξάνδρον, ὁ ὁποῖος ἐπραγματοποίησε τὸ ἰδεώδες τοῦ ρήτορος.

Νόημα.—Ὁ ρήτωρ εἰς τὸν ἐπίλογον εὐγνωμονεῖ τὸ γῆρας του, διότι διὰ τῆς παρατάσεως τῆς ζωῆς του βλέπει ὅτι ἄλλα μὲν νεανικά του ὄνειρα πραγματοποιοῦνται, ἄλλα δὲ πιστεύει ὅτι θὰ πραγματοποιηθοῦν εἰς τὸ μέλλον.

Περίληψις.—Λόγοι δι' οὓς ὁ ρήτωρ εὐγνωμονεῖ τὸ γῆρας του.

ΣΧΟΛΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ (ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ)

1. Ἀναγνωστικὸν Ἀρχ. Ἑλλ. γλώσσης (Γ. Ζούκη) Γ' καὶ Δ' Τάξ.
2. Ἐκλογαὶ ἐξ ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων (Δ' »)
3. Ξενοφῶντος Κύρου ἀνάβασις ἐκλογαὶ (Δ' »)
4. Ξενοφῶντος Ἑλληνικῶν Βιβλία Α' καὶ Β' (Δ' »)
5. » » » Γ' καὶ Δ' (Δ' »)
6. Ἀρριανοῦ ἀνάβασις Ἀλεξάνδρου Βιβλ. Α' (Ε' »)
7. » » » Βιβλ. Β' (Ε' »)
8. Λυσίου λόγοι (ὑπὲρ Ἀδυνάτου - κατὰ Σιτοπωλῶν) (Ε' »)
9. Ἡροδότου Ἐκλογαὶ ἐκ τῶν Ἱστοριῶν (Ε' »)
10. Ἰσοκράτους Λόγοι πρὸς Δημόνικον καὶ Νικκλέα (Ε' »)
11. Λατινικὸν Ἀναγνωσματάριον (Ε' »)
12. Lhomond de viris illustribus urbis Romae (Ε' »)
13. Δημοσθένους Α' Ὀλυνθιακὸς (ΣΤ' »)
14. » Β' Ὀλυνθιακὸς (ΣΤ' »)
15. » Α' Φιλιππικὸς (ΣΤ' »)
16. » Β' Φιλιππικὸς (ΣΤ' »)
17. Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους λόγος καὶ Ἰσοκράτους Ἐπιστολαὶ πρὸς Φίλιππον (ΣΤ' »)
18. Θουκυδίδου Πλαταικὰ (ΣΤ' »)
19. Ὀμήρου Ὀδυσσεΐας (Α' ῥαψῶδια) (ΣΤ' »)
20. Κορνηλίου Νέπωτος Hamilcar · Hannibal (ΣΤ' »)
21. Καίσαρος de bello civili (ΣΤ' »)
22. Πλάτωνος Κριτῶν (Ζ' »)
23. Πλάτωνος Ἀπολογία Σωκράτους (Ζ' »)
24. Θουκυδίδου Δημηγορία Πλαταιῶν · Θηβαίων (Ζ' »)
25. Εὐριπίδου Ἰφιγένεια ἢ ἐν Ταύροις (Ζ' »)
26. Εὐριπίδου Ἰφιγένεια ἢ ἐν Αὐλίδι (Ζ' »)
27. Λυρικῶν ποιητῶν ἐκλογαὶ (Ζ' »)
28. Ὀμήρου Ἰλιάδος ἐκλογαὶ (Α' καὶ Γ' ῥαψῶδια) (Ζ' »)
29. Κικέρωνος ὁ Γ' κατὰ Κατιλίνα λόγος (Ζ' »)
30. Ὀβιδίου μεταμορφ. Phaethon—Niobe (Ζ' »)
31. Κικέρωνος ὁ ὑπὲρ Ἀρχίου λόγος (Ζ' »)
32. Σοφοκλέους Ἀντιγόνη (Η' »)
33. Θουκυδίδου ὁ Περικλέους Ἐπιτάφιος (Η' »)
34. Πλάτωνος Φαίδων (Η' »)
35. Πλάτωνος Πρωταγόρας (Η' »)
36. Θεοκρίτου εἰδύλλια (Η' »)
37. Ὀμήρου Ἰλιάδος ἐκλογαὶ Ζ' καὶ Ι' ῥαψῶδια (Η' »)
38. » » » Ω' ῥαψῶδια (Η' »)
39. Βεργιλίου Αἰνείαδος Ἐκλογαὶ Α' Βιβλ. (Η' »)
40. » » » Β' » (Η' »)
41. Κικέρωνος Somnium Scipionis (Η' »)
42. Ὀρατίου Ὁδαὶ (Η' »)

Γυμνάσματα περὶ τὴν ἀρχαίαν ἀττικὴν διάλεκτον